

LØGTINGS- TIDINDI

1884

Beretning

om

Lagtingsamlingen

1884.

Thorshavn.

Lugt & Færø Amtsbendes Bogtrykkeri.

1885.

Føroya Lendabókasavn

Lagtinget aabnedes den 29de Juli.

Medlemmer.

Akt. Amtmand, Sorensfriiser Lorenz Hoyer Buchvaldt.
Provst Søren Henrik Theodor Sørensen.

Før Nordernes Præstegjæld:

Bysejlermand Clement Olsen,
Odelsholde Jacob Joensen.

Før Østers Præstegjæld:

Timmermand Samuel Jacob Rasmussen,
Skolelærer Johannes Petersen (D. M.),
Skolelærer Gregers Joensen,
Skolelærer Søren Poulsen.

Før Nordstrøms Præstegjæld:

Kongs- og Odelsholde Ole Jacobsen,
Sineb Ole Jacob Petersen.

Før Østernes Præstegjæld:

Kjæbmand Johan Henrik Schrøder,
Lærer Oliver Petrus Efferesø,
Timmermand Djone Hjalten,
Baaedbygger Jacob Jacobsen.

Før Baags Præstegjæld:

Bysejlermand Zacharias Nielsen,
Odelsholde Michel Danielsen.

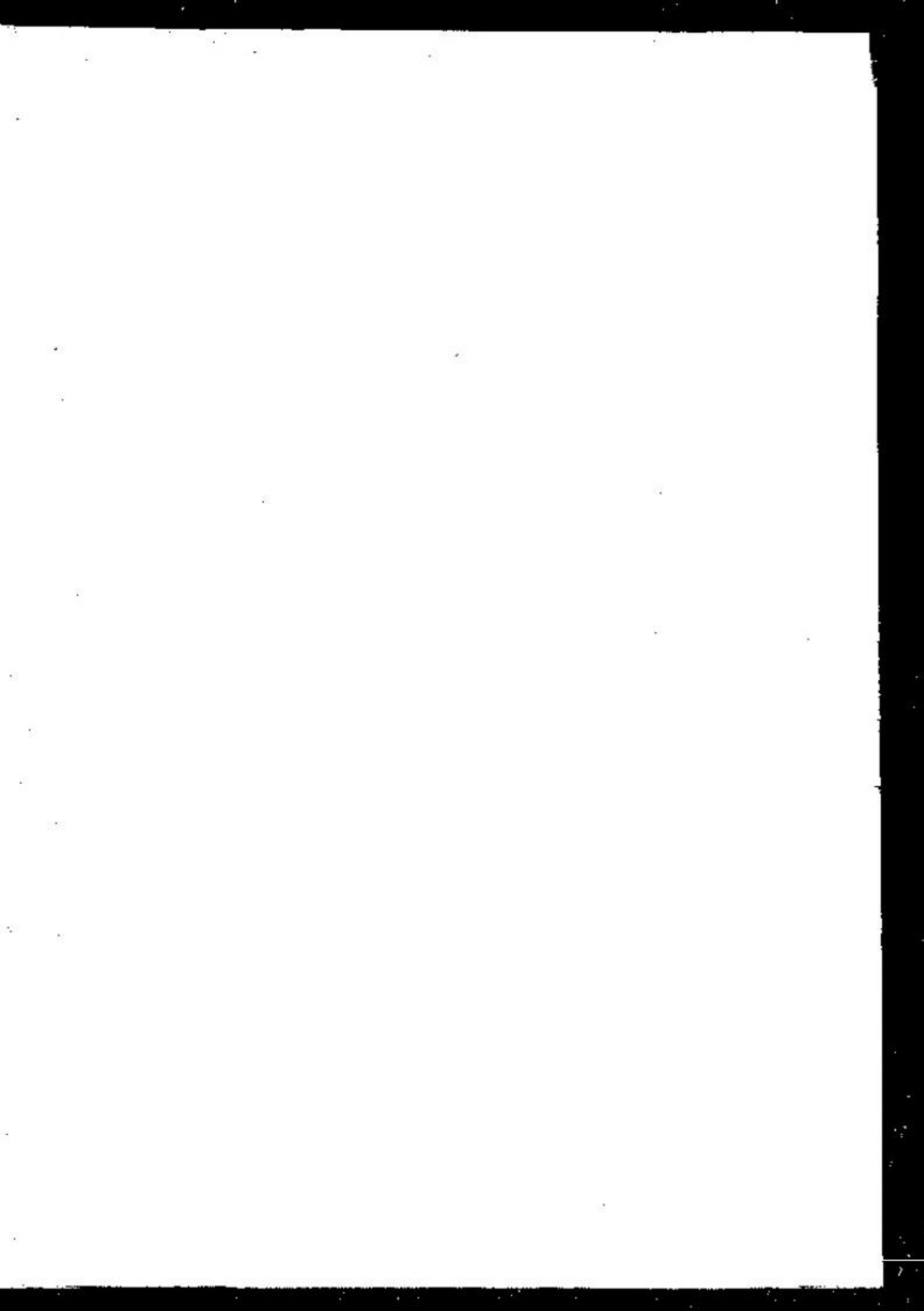
Før Sands Præstegjæld:

Kongsbolde Johannes Dalsgaard, yngre,
Aftægtsmand Søren Peter Henne.

Før Sunders Præstegjæld:

Kongsbolde Niels Jacob Joensen,
Kongsbolde Ole Michael Nielsen.

Til Sekretærer valgtes G. Joensen og J. Poulsen.

I. Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne.

Med Lagtingets Næbning, den 29de Juli, fremlagdes et fra forrige Samling udsat Forslag til Lov om Grandestævne. (Se Beretningen for 1883 Pag. 1-24.)

Med Sagens foreløbige Behandling, den 8de August, gav Formanden en kort Oversigt over Sagens tidligere Gang og indtalte Haab om, at det i Aar maatte lykkes at give Lovforslaget en saadan Skikkelse, at man kunde blive tilfreds dermed. Efter Forslag af Provsten vedtoges derpaa enstemmig med 15 St. at nedjætte et Udvalg paa 5 Medlemmer; hvilket Udvalg, der efter et næste Dag foretoget Valg kom til at bestaa af Efferø, Olsen, J. Nielsen, Dalsgaard og O. M. Nielsen med Juristadvokaten som Ordfører, afgav følgende, den 27de August fremlagte Betænkning og Lovforslag:

Undertegnede Udvalg, som er nedsat til at gjenneaa og afgive Betænkning over det i forrige Lagtingsamling vedtagne Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne, har anset det for heldigt, hvis omtalte Lovforslag kun indskrænkede sig til at supplere de i den gjældende Lovgivning givne Bestemmelser om Grandestævne og sælgelig indgik ethvert Forslag til Forandring i de gjældende Love. Ligeledes har Udvalget anset det for heldigt, hvis kun saadanne Sager toges under Behandling paa Grandestævne, som ere forud anmeldte, da det undertiden har vist sig, at naar en Sag ikke tilstrækkelig er overvejet i Forvejen, men først anmeldes under Grandestævne, vil det let føre til, at der toges en overilet Beslutning. Paa Grund af disse Betragtninger har Udvalget tilladt sig at gjøre Forslag til Forandring i det af Lagtinget forrige Aar om Grandestævneforslaget vedtagne

i den oven for angjeldende Retning, hvorhos det har anset en mere systematisk Ordning af Stoffet samt enkelte Smaasforandringer hensigtsmæssige. Med Hensyn til den i § 11 af Lovforslaget forrige Aar af Lagtinget vedtagne Endring i Regeringsforslaget om, at Sagen kan indbringes for de i Lov om Udskiftning af Fælleshaver paa Færøerne af 4de Marts 1857 ommeldte Instanser, maa Udvalget bede den samme Ansættelse som Lagtingets Ekspert i forrige Samling, nemlig at Udskiftningstovens Overinspektør er at foretrække for Hangeløvens, men maa paa den anden Side indbringe, at den heller ikke er tilfredsstillende, hvorfor Udvalget senere vil stille et selvstændigt Forslag til en Lovforandring angaaende de i Udskiftningsloven og Hangeløven oprettede Instanser.

I Henhold til ovenstående har Udvalget tilladt sig at stille et Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne, som er bygget paa Regeringens og det af Lagtinget forrige Aar vedtagne Forslag i den oven for angjeldende Retning, hvilket Forslag nu er trakt og underskrevet af Udvalget og sendes i Tinget samtidig med denne Betænknings Fremlæggelse.

Thorshavn, den 26de August 1884.

D. B. Efferø. J. Nielsen.
J. Dalsgaard. E. Olsen. O. M. Nielsen.

Forslag til Lov
om
Grandestævne paa Færøerne.

§ 1.

Grandestævne afholdes som hidtil af Sysselmanden aarlig paa hans første Omreise i Søs.

selet i hvert Grandestævedistrikt for sig. Forandring i den bestaaende Distriktsinddeling kan foretages af Amtet efter Sysselmændens Indstilling.

§ 2.

Paa Grandestævene kan der under Tagtagelse af de Regler, som indeholdes i nærværende Lov eller i øvrigt ere foretagne ved den gjældende Lovgivning, oprettes Vedtægter angaaende

- a. den fælles Brug og Benyttelse af Jord, ejendomme og Herligheder, Udsiftning og Deling af Fælleshaver og i Fællelig værende Herligheder, samt
 - b. angaaende Sammenlægning af Hængepartier og større eller mindre Fællesbrug, som vedrøre Jordherligheder,
- og skulle flige Vedtægter være bindende for alle, der ere lodtagne i de paagjældende Ejendomme og Herligheder som Ejere eller Brugere.

§ 3.

Ligeledes kunne paa Grandestævene oprettes Vedtægter til Ordning af Jaabanne indre Bygdeforhold, der have almindelig Betydning for Beboerne, uden dog at henhøre under den kommunale Forvaltning, hvilke Vedtægter imidlertid, for at have bindende Kraft, skulle være approberede af Amtet.

§ 4.

De Sager, som ønskes behandlede paa Grandestævene, skulle være anmeldte for Sysselmændene inden det foregaaende Mars 1ste November.

§ 5.

Inden 1ste Januar har Sysselmændene ved Rædning til Kirkestævene og efter Omstændighederne tillige gennem vedkommende Stydsstifter at lade bekendtgjøre i de til Grandestævedistriktet hørende Bygder, hvilke Sager for ham ere anmeldte til Foretagelse ved det paafølgende Grandestæve, tillige med en Angivelse af, til hvilken Tid, han agter at begynde sin Grandestæveresse, og paa hvilke Dage han kan ventes at være i de forskjellige Bygder.

Selve Dagen for Grandestævens Afholdelse bliver derefter, for saa vidt nogen Sag er anmeldt til Forhandling, af Sysselmændene at foranstalte bekendtgjort i de paagjældende Bygder med mindst Aftens Varsel paa den efter de stedlige Forhold hensigtsmæssigste Maade.

§ 6.

Stemmeret i Sager angaaende de i § 2 nævnte Jordbrugsforhold tilkommer enhver i den enkelte Sag interesseret Ejer eller Bruger. Er Ejeren ikke bosat i Distriktet, skal i alle Til-

fælde, hvor ikke særlige Bestemmelser gives, Brugeren anses befuldmægtiget til at stemme paa Ejersens Vegne, naar denne enten ikke selv melder eller har givet en anden skriftlig Fuldmagt til at møde og stemme for sig.

Stemmeret i Sager angaaende de i § 3 nævnte Bygdeforhold tilkommer enhver i den paagjældende Sag interesseret Husfader.

Enhver stemmeberettiget, som er forhindret fra at møde personlig, kan lade stemme for sig efter skriftlig Fuldmagt.

§ 7.

Hvor ikke anderledes i Lovgivningen er fastsat, indføres til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i denne Lovs § 2 a. Stemmeret efter Marketal, dog saaledes, at Ejere eller Brugere af mindst $\frac{1}{2}$ af hele Marketallet maa have stemt for Sagen, og til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i samme § b, $\frac{2}{3}$ af hvert Brugs hele Marketal.

§ 8.

Vedtægter angaaende de i § 3 omhandlede Bygdeforhold kunne oprettes ved simpel Stemmeret, dog saaledes, at der til en gyldig Beslutning indføres, at mindst $\frac{2}{3}$ af de (i Følge § 6) stemmeberettigede Husfædre have stemt for Sagen.

Naar en saadan Vedtægt er tiltraadt paa Grandestævene, bliver den af Sysselmændene med hans Erklæring, eventuelt Indsigelse og øvrige Oplysninger, at indsende til Amtet, og har Amtsmændene, naar han finder, at den egner sig dertil, at forhye den med Approbation og samtidig at bestemme, til hvilken Tid den skal træde i Kraft. Indsigelser mod de i denne § omhandlede Vedtægter bør være fremkomne for Sysselmændene inden 4 Uger efter Vedtægtenes Indgærelse.

§ 9.

Forhandlingerne paa Grandestævene ledes af Sysselmændene efter en af Bygdens Husfædre ved simpel Stemmeret vedtagen Forretningsorden og indføres i Syssels Politiprotokol, af hvilken enhver stemmeberettiget kan erholde Udskrift mod bet i Sportelreglementet for Udskrifter bestemte Gebyr. Ved Mødets Slutning oplæses Protokollen og underskrives af Sysselmændene med Vidner, efter at det protokollerede er blevet vedtaget.

Forretningsordenen og de indgaaede Vedtægter indføres af Sysselmændene i vedkommende Distrikts Grandestæveprotokol, der anstilles af Kommunen.

§ 10.

Finder nogen, at hans Ret er krænkede ved en paa Grandestævene i Overensstemmelse med

denne Lovs § 7 oprettet Vedtægt, saafom dermed, at han ikke er bleven forholdsvis ligestillet med de øvrige ved Vedtægten bundne, kan han indbringe Sagen for Sysselmænds Udvalgskommission, og har han derom snarest muligt at underrette Sysselmændene og for ham, under Fortællelse af sin Ret til senere Baaante, inden 8 Uger efter at Vedtægten har fundet Sted, ved Attest fra Udvalgskommissionens Formand at godtgøre, at Sagen er indbragt for Kommissionen. Kald og Varsel til Kommissionen og eventuelt til vedkommende Overinstans samt Fortyndelse af begge disse Instansers Afendelse modtages paa samtlige Medinteressenters Begier af en dertil, samtlig med Vedtægten oprettelse, valgt Mand i Bygden.

Den oprettede Vedtægt vil efter Omstændighederne af Sysselmændene kunne stilles i Vero indtil Sagen ved Kommissionens Afendelse er bleven afgjort.

Gedre og Omkostninger i fornævnte Klædning beregnes efter Bestemmelserne i Lov af 4de Marts 1857 § 10 om Udskrivning af Jællestænger paa Herøerne og bæres af Ejere og Brugere af den eller de paagjældende Fordelebsomme efter Marketal, med mindre vedkommende Instans finder, at der ingen Grund har været til at indbringe Sagen for samme, i hvilket Tilfælde de bæres af den eller dem, der have indbragt Sagen.

§ 11.

For hver af de paa Grandbestævne oprettede Vedtægter bliver der af og iblandt de i Sagen stemmeberettigede at vælge en eller flere i Distriktet bosatte Mænd til at føre Tilfyn med, at de i Vedtægten fastsatte Bestemmelser blive overholdte, samt til at gjøre Anmeldelse til Sysselmændene om de imod samme begaaede Overtrædelser. Valget foretages paa Grandbestævne ved simpel Stemmeslæd for 3 Aar ad Gangen. Enhver er pligtig til at modtage det paa ham faldne Valg, men kan indslaa sig for at modtage Gjenvalg, for end lige saa lang Tid er forløben som den, hvori han har udført det omhandlede Hverv.

§ 12.

For saa vidt der ikke i de gjældende Love er foreskrevet særlige Straffebestemmelser, blive Overtrædelser af de paa Grandbestævne oprettede Vedtægter at straffe med Bøder af indtil 50 Kroner.

Med samme Straf anses de (efter § 11) ansatte Tilfynsmænd for forsætlig Undladelse af den dem paagjældende Anmeldelsespligt.

Bøderne tilfalder Stedets Fattigvæsen.

§ 13.

Sager, der anlægges for Overtrædelse af Vedtægterne eller for Undladelse af Anmeldelsespligten efter § 11, behandles som offentlige Bo-

litifager af vedkommende Sysselmænd og indaendes eventuelt til Amtets Overpolitiret.

Paataler finder dog kun Sted efter Anmeldelse fra de i § 11 omhandlede Tilfynsmænd, eller naar den begjæres af nogen anden, der er interesseret i den paagjældende Vedtægt.

§ 14.

Med Hensyn til de enkelte Forretninger, der foretages paa Grandbestævne, har det sit Forblivende ved de i sin Henseende gjældende Regler.

Thorshavn, den 23de August 1884.

D. P. Efferes, J. Nielsen.

Ordfører.

E. Olsen, J. Dalsgaard, D. M. Nielsen.

Den 1ste September foretoges Sagens anden Behandling. Ordføreren (Efferes) udtalte, at Udvalget havde bestræbt sig for saa meget som mulig at simplificere Lovforslaget, og at det havde ment, at man ved denne Lov, der nærmest skulde være en Slags Forretningsorden for Grandbestævne, ikke burde foretage Forandringer i andre bestående Love. Udvalget havde i dette Forslag udeladt Bestemmelsen om, at ikke anmeldte Sager skulde kunne afgjøres, og havde heller ikke her optaget nogen Bestemmelse om, til hvilken Overinstans de af Udvalgskommissionen afgjorte Afendelser skulde kunne indaendes. Formanden syntes, at det foreliggende Forslag var heldigere end det tidligere af Tinget vedtagne, da det ikke greb ind i andre Love. Maaske havde det dog været heldigere, om § 7 havde indeholdt en Bestemmelse om Afstemning efter Antal af vedkommende Ejere og Brugere ved Siden af Afstemning efter Marketal. Det var imidlertid heldigt, at den var lefsattelig og ikke greb ind i Følge og Udvalgsloven. Ordføreren oplyste, at Udvalget af praktiske Hensyn havde forladt Bestemmelsen om den dobbelte Afstemningsmaade, da det var saa vanskeligt ja næsten umuligt i hvert enkelt Tilfælde at vide med Bestemthed, hvor stort Antallet er af de stemmeberettigede, og derfor foreslaet at holde sig til Stemmeslæd efter det repræsenterede Marketal. Naar Sagen var anmeldt i Forvejen, kunde de fraværende talte sig selv for, at noget blev vedtaget imod deres Lust; desuden kunde de, hvis de mente, at deres Ret var krænk, indaende Sagen for Udvalgskommissionen.

§ 1 refereredes af Ordføreren. Senke fandt det uheldigt, at Forandring i Grandbestævnedistrikterne kun skulde bero paa Sysselmændens Indstilling. Distrikts Hæderne burde ogsaa have noget heri at sige. Ordføreren

kunde ikke udtale Udvalgets Mening om dette Punkt, som ikke tidligere havde været Kjenstand for nogen Diskussion, men hans personlige Mening var, at det ikke kunde antages, at nogen Sysselmannd vilde gjøre saadan Indstilling imod Beboernes Ønske. Schrøter kunde godt tænke sig, at Sysselmannden og Beboerne kunde være af forskellig Mening om Forandring i Distriktsinddelingen. B. Nielsen kunde ikke forstaa, hvorfor Sysselmannden skulde anses at have nogen personlig Interesse af en Forandring af Distriktsinddelingen. Jo færre Distrikter des mindre Arbejde for ham. Desuden kunde Taleren ikke indse, at Beboerne vare forhindrede fra at henvende sig til Amtet, hvis de havde en fra Sysselmannden afvigende Mening. Hentze kunde ikke af § 1 se, at Beboerne havde Ret til at gjøre nogen Indstilling herom. Det var i ethvert Fald uheldigt at udsætte sig for den Mulighed, at Sysselmannden mod Beboernes Ønske skulde kunne foretaale en forandret Distriktsinddeling. Schrøter kunde ikke opfatte den anderledes, end at Sysselmanndens Indstilling var nødvendig for at en Forandring skulde kunne foretages, hvilket Ordføreren ogsaa syntes at indrømme. B. Nielsen havde selv nævnt en Anledning til, at Sysselmanndens Mening kunde afvige fra Beboernes. B. Nielsen henstillede til dem, der ønskede Forandring, at fremskomme med Forandringssforslag til næste Behandling. Formanden ønskede Oplysning om, hvorledes man tænkte sig Beboernes Ønske tilhørende. Hentze: Gjennem Vedtagelse paa Grandestævne.

§ 2. Ordføreren refererede den. Schrøter ønskede at vide, om man ved §§ 2 og 7 vilde give Regler for Afstemning efter Udstillingsloven. Ordføreren mente, at det fremgik af § 7, at der her kun var Tale om Tilfælde, som ikke vare omtalte i Udstillingsloven. Formanden oplyste, at den kun indeholdt en Regel for saadanne Sagers Behandling, hvor ingen Bestemmelse allerede findes i Udstillingsloven, Lovgælden og flere, saaledes f. Ex. for Sager angaaende førstte Jordherligheder, den fælles Brug og Benyttelse af Jordstykker i Retning af Gisternærgrænsning m. v.

§ 3 refereredes af Ordføreren. B. Petersen syntes, at denne § gav Anledning til at tænke paa den i § 1 omtalte Forandring i Distriktsinddelingen. Hvor flere Bygder havde Gælder og Herligheder sammen, hvad navnlig var Tilfældet, hvor der fandtes Udlytterbygder, maatte Grandestævne holdes i Hovedbygden for de Sagers Beskømmelse, som angik den fælles Brug af disse; men Sager, der angik Bygdestykke, kunde helst behandles i de enkelte Bygder, da det ofte vilde være besværligt for Beboerne at rejse mellem Bygderne. Her foresaa altsaa et Exempel, hvor Sysselmanndens og Beboernes Interesser kunde være modsatte, i det disse kunde

ønske Grandestævne i hver Bygd, hin ikke. Ordføreren mente, at de af den foregaaende Tale omtalte Samfundligheder vilde indgaa ved Bestemmelserne i § 6. B. Petersen hævdede, at de Husfædre, som personlig vilde varetagere deres Interesser, maatte rejse til den Bygd, i hvilken Grandestævnet holdtes. Nissen ønskede at vide, om man havde tænkt sig Muligheden af at tillæmpe Grandestævneloven efter Forholdene i Thorshavn. Ordføreren kunde ikke i Thorshavn finde Forhold, der behøvede at behandles ved Grandestævne. Fællesbrugene her vare kun faa, og de herte vistnok ind under Kommunalbestyrelsen. Nissen havde navnlig tænkt paa Trøerne, hvor det oftere hændte, at stødsløse Gæder ikke holdt deres Gæder i Orden, men lode affens Smaltræ trænge ind paa Rabotroer. Hvis der overhovedet kunde være Tale om at holde Grandestævne i Thorshavn, vilde det være heldigt, om den foreliggende Lov ogsaa kunde anvendes her. Schrøter omtalte, at man i enkelte Bygder havde Vedtægter om Samgang til Lørdagshentning for at indgaa Tyveri. Ligeledes havde man Vedtægter om, at alle Baade skulde være fuldt forsynede med Medstaber, for at ikke Brugerne af de forsamte Baade skulde tage Medstaber fra de andre. De her nævnte Forhold vare ogsaa til Stede i Thorshavn. Om det i øvrigt var hensigtsmæssigt at holde Grandestævne her, skulde han lade være usagt. Ordføreren bemærkede, at Trøerne i Thorshavn ikke vare Fællesbrug i den Forstand, i hvilken Lovgælden bruger denne Bestemmelse. Hvor andres Kreaturer trængte ind paa en Tro og gjorde Stæde, kunde vedkommende Trøer optage dem som Gittere og forde Erstatning. De af disse Tale omtalte Forhold kunde ordnes af Politiet. Dalsgaard mente, at Forholdet med Grindebaade var noget, der kunde ordnes ved Grandestævne. B. Nielsen mente, at Thorshavnerne vilde kunne bruge Loven, dersom de behøvede den. Forholdet med Lørdagshentning var ordnet ved Lovgælden. M. Danielsen mente, at hvis Loven skulde anvendes paa Thorshavn, burde Ordene „som hidtil“ i § 1 udelades. Olsen oplyste, at Bønderne paa Husegaard (i Thorshavn) og Dylderne i Dalerne og Alefjer tidligere havde holdt Grandestævne. Formanden havde ikke haft nogen Tanke om, at Grandestævneloven angik eller kunde anvendes paa Thorshavn. Ordføreren mente, at hvis der gaves Tilfælde, hvor Loven kunde anvendes paa Forhold i Thorshavn, burde den ogsaa være affattet efter disse. Spørgsmaalet om Grindebaadene var vel en Tanke værd. B. Nielsen anførte, at Thorshavn med Henhyn til Grindebaade var inddelt i Mandenummere, og hvis vedkommende ikke holdt Baad, maatte det være deres egen Sag at sørge for, hvorledes de fik deres Grinde-

parten bragte hjem. Formanden fandt, at selv om de øvrige Bestemmelser i Loven skulde passe paa Thorshavn, vilde Udtrykket „Bygd“ ikke kunne anvendes paa en By. Ordføreren mente, at man efter særest Sprogbrug kunde kalde Thorshavn en „Bygd“, hvorimod Schrøter altid havde hørt „Bygd“ blive brugt i Mødsætning til Thorshavn. Bedtægter om Vaade, Jvæs og Væder m. v. vilde maaske være paa deres Plads i Thorshavn. Sjælsten havde antaget, at Grundejerne-Bedtægter vilde kunne oprettes angaaende Vedligeholdelse af Gærder imellem Troerne i Thorshavn. Om man end kunde forbre Erstatning for den Skade, der forarsagedes af indtrængte Kreaturer, var denne ikke altid let at udbetale; han kjendte ogsaa et Exempel paa, at en Mand havde faaet Ubehageligheder, fordi nogle fremmede Gæs, der vare trængte ind paa hans Trø, her vare bleve dræbte af en uvelkommen Person. Henke var vis paa, at dersom man skulde forandre Lovens faaledes, at den skulde kunne anvendes i Thorshavn, vilde Behandlingen af Lovens ikke kunne tilendebringes i Aar. § 3 var rimeligvis den eneste, der vilde kunne anvendes her, faaledes som Lovforslaget nu forelaa.

§ 4 blev oplæst af Ordføreren. Henke betragtede, at han paa Grund af en nødvendig Fraværelse ikke havde kunnet stæffe sig Oplysning om, hvorfor det var foreslaaet, at enhver Sag, som onskedes behandlet, skulde være anmeldt for Sælsmanden inden 1ste November. Hvis der efter denne Dag f. Ex. ved en Naturbegivenhed skulde indtræde et usædvanligt Tilfælde, angaaende hvilket det blev nødvendigt strax at oprette en Bedtægt, vilde en saadan Bestemmelse være uheldig. Ordføreren mente, at saadanne Naturbegivenheder vilde være meget sjældne, og vedkommende kommunale Vestyrelse vilde mulig forelselig kunne træffe de nødvendige Foranstaltninger. Udvælgelsen havde ment, at ikke anmeldte Sager skulde kunne drøftes, men ikke offentliges paa Grundejerne. Naar ingen Sag var anmeldt, vilde ulfsnot flere undlade at møde, hvorfor det maatte anses uheldigt, om de mødende da kunde vedtage noget, der let kunde blive imod deres Ønske, som vare fraværende, netop fordi de maatte antage, at intet skulde foregaa, og faaledes være ude af Stand til at varetage deres Interesser. Et Spørgsmaal, der faaledes pludselig dukkede op paa Grundejerne, kunde ofte trænge til at vente til næste Aar, for at der kunde blive Tid til Overvejelse og for at forhindre overlede Beslutninger. Henke indrømmede, at det var heldigt, om man ikke blev udsat for Overraskinger; men Ordet „behandlet“ burde helst forvandles til „afgjort“, hvilket Ordføreren indrømmede. Formanden henstillede, at der blev sagt „forhandlet og afgjort“.

§§ 5 og 6 gave ikke Anledning til Diskussion.

§ 7. Schrøter bemærkede, at der tidligere havde været Tvivl om, hvad der skulde forstås ved de i Havgeloven brugte Udtryk „Afstemning efter Marketal“. Ordføreren bemærkede, at der nu efter det foreliggende Forslag kun var Tale om de hidtil ulovbestemte Forhold, medens man i tidligere Bøttingsamlinger havde villet bestemme Forholdet ogsaa for Hauge- og Udsiftningslovens Vedkommende. Formanden udtalte, at en saadan Begrænsning var i fuldkommen Overensstemmelse med Lovens Hensigt. I øvrigt forekom det ham mindre heldigt, at der kun skulde stemmes efter Marketal. Schrøter syntes bedre om Udvælgelsens Forslag end om Regeringens; men Spørgsmaalet om man i de Tilfælde, hvor Havgeloven omtalte Stemmegivning efter Marketal, skulde bruge Stemmegivning efter det hele eller blot det repræsenterede Marketal, burde opklares. Dalsgaard havde opfattet Sagen faaledes, at kun i de Tilfælde, hvor Lovgivningen ikke hidtil havde sat nogen Grænse for en gyldig Afstemning, vilde denne §'s Bestemmelse kunne komme til Anvendelse. Formanden gjorde opmærksom paa, at man i den nyere Tid ikke indlød sig paa at give autentiske Lovfortolkninger. Han onskede en Forklaring om, hvilke Vanskeligheder, der vare i Vejen for Stemmegivning efter Besiddernes Antal. J. Nielsen oplyste, at der var megen Jord, til hvilken man ikke bestemt kunde paavise Ejere, og at undertiden ikke en Gang Opsiddere vidste, hvem der ejede den Jord, de havde i Besiddelse, i det de kun leverede Indtægten til en af dem, som saa forhelte den mellem Medejerne. Hvor dette var Tilfældet, kunde man aldrig vide, hvor stor en Del af Ejernes Antal, der havde stemt for en Beslutning. Formanden troede, at det vilde være heldigt, om der indførtes en ensartet Stemmegivning ogsaa i Hauge- og Udsiftningsloven. Ordføreren mente, at det maatte kunne være heldigt, at gjøre en Hensigt om i Indstillingen til Regeringen. Schrøter fandt en Bestemmelse om en ensartet Afstemning heldig i al Almindelighed; men der var dog Forhold, som f. Ex. Afstemning om Kjæding, der burde foregaa efter andre Regler. Ordføreren mente, at en saadan Forandring vilde forandre hele Lovens Karakter. Provsten udtalte, at Sagen trængte til hurtig Fremme, og den antydede Hensigt vilde bevirke Udsættelse. Derfor burde man heller næste Aar gjøre Forslag til Forandring i Havgeloven, hvis noget saadant var nødvendigt. Ordføreren havde kun ment, at man i Indstillingen kunde omtale de forskellige Bestemmelser om Afstemning og samtidig antyde, at man mulig til næste Aar vilde fremskomme med Forslag til Forandring i de andre Love. D. W. Nielsen sluttede sig til Provsten og Ordføreren. Man burde forelselig

indskrænke sig til at give Regler for Afstemning i de Tilfælde, hvor der ikke i Forvejen var fastsat nogen Regel. Formanden mente, at man kunde slutte sig til den her givne Regel, da den vist vilde være mest praktisk.

§ 8 gav ikke Anledning til Diskussion.

§ 9. Ordføreren gennemgik Sen og bemærkede, at Udvalget havde foreslået at udelade Bestemmelsen om, at Forretningsordenen skulde approberes af Amtet, hvortil B. Nielsen føjede, at dette var gjort, fordi selve Loven var en Slags Forretningsorden.

§ 10 refereredes af Ordføreren. Hønge fandt det mindre heldigt, at der stod, at Vedtægten „efter Omstændighederne“ kunde stilles i Bero. Hvorfor skulde det ikke kunne se under alle Omstændigheder? Formanden svarede, at det var rigtigt, at Vedtægten stilledes i Bero, naar Indsigelse var gjort imod den, for at Udsættelseskommissionens eller Overinspektens Mening ikke skulde foregribes. Hønge fandt, at det vilde være besynderligt, om en Vedtægt skulde kunne træde i Kraft og saa bagefter blive afsættet, fordi Indsigelse blev gjort imod den. Ordføreren mente, at naar ingen Indsigelse blev gjort, burde Sysselmanen lade Vedtægten træde i Kraft. Dalgaard mente, at Naturforholdene kunde gjøre det nødvendigt, at Vedtægten traadte i Kraft inden nogenkendelse var afgjort. Efter en kort Bemærkning af Hønge udtalte Formanden, at man kunde faa et andet Udtryk i Stedet for „efter Omstændighederne“.

Schrøter fandt, at man i saa Fald burde sige „skal“ stilles i Bero. B. Nielsen kunde ikke se, hvorfor Sysselmanen skulde ville blande sig i Sagen, naar han ikke fandt den stridende med Lovgivningen. Schrøter mente, at hvis Vedtægten kun skulde stilles i Bero, naar den var lovstridig, burde det indføres i Sen. Olsen troede ikke, at nogen Sysselman vilde stille en Sag i Bero, uden der var grundet Anledning dertil. Formanden mente, at man, saaledes som Sen var affattet, maatte antage, at Spørgsmaalet om at stille Sagen i Bero maatte hænge sammen med, at der var stillet en Indsigelse. Olsen antog, at der med denne Bestemmelse var ment, baade naar der fra en af Parterne var gjort Indsigelse og naar Sysselmanen ellers fandt Vedtægten lovstridig. Hønge fandt det rigtigt, at Sysselmanen ex officio stillede en Vedtægt i Bero, naar han fandt den ulovlig. Det var under alle Omstændigheder rigtigt, at en Vedtægt ikke strax traadte i Kraft, naar der var gjort Indsigelse. Schrøter mente, at det var uheldigt, at Udsættelsen skulde bero paa Sysselmanens Forgodtbefindende. Olsen fastholdt, at ingen Sysselman vilde blande sig i Bygdemændenes Forhold, naar han ikke fandt grundet Anledning dertil. Schrøter havde endnu ikke faaet Svar paa, under hvilke Om-

stændigheder en Vedtægt skulde kunne stilles i Bero. Formanden mente, at Sagen burde stilles i Bero, naar Vedtægten var lovstridig. B. Nielsen svarede, at der ogsaa kunde være Tale om at stille en Sag i Bero, selv om den var lovmedholdelig. Schrøter havde hørt Olsen sige, at Sysselmanen kunde stride ind, hvor han fandt Anledning. Hvorfor var det ikke bestemt, i hvilken Anledning, han burde gribe ind? Formanden mente, at hvis det var Meningen, at Sysselmanen kun skulde gribe ind, naar Vedtægten kunde betragtes som lovstridig, burde det tydelig udtrykkes i Sen. Schrøter udtalte, at Sagen burde stilles i Bero, baade naar Vedtægten var lovstridig, og naar der var fremkommet Indsigelse imod den.

§§ 11, 12, 13 og 14 gav ikke Anledning til Diskussion.

Derefter gik Sagen uden Afstemning til 3dje Behandling.

Mellem 2den og 3dje Behandling indleveredes og fremlagdes følgende Endrings- og Underændringsforslag:

Nr. 1 (fra Schrøter) til § 10, sidste Punktum i første Affnit.

„vil efter Omstændighederne af Sysselmanen kunne stilles“

forandres til:

„bliver i saa Fald af Sysselmanen at stille“.

Nr. 2 (fra O. Jacobsen) til § 12 første Punktum.

„af indtil 50 Kr.“ forandres til: fra 1 til 25 Kr.“.

Nr. 3 (fra O. P. Efferesø og J. P. Hønge) til § 10.

Ordene i Sen Lin. 19 og 20: „vil efter Omstændighederne af Sysselmanen kunne“ bortfalder.

Nr. 4 (fra Provsten og Hønge).

a. Til § 1.

Efter Ordene i Sæns Slutning:

„efter Sysselmanens Indstilling“ sættes følgende Tilføjeelse:

„saafremt de paagældende paa Grandestævne have vedtaget en Beslutning desangaaende“.

b. Til § 4.

I Sæns første Linie forandres Ordet:

„behandlede“ til

„afgjorte“.

c. Til § 10.

- 1) Foran Ordene, hvormed Sen begynder:
„Finder nogen“ o. s. v. sættes følgende nye
Stykke:

„Næst Stykmanden en paa Grande-
stæbne i Overensstemmelse med denne Lovs
§ 7 oprettet Vedtægt for ulovmedholdelig,
stiller han den i Bero, selv om ingen Ind-
sigelse fremkommer mod samme, hvorefter
han ufortøvet indstiller Spørgsmaalet til
Amtmandens endelige Afgjørelse“.

- 2) Ordene i Sens Begyndelse:
„Finder nogen, at hans Ret er krænk-
et“ — indtil — „oprettet Vedtægt“ forandres
til følgende:

„Finder ellers nogen, at hans Ret er
krænket ved en i Overensstemmelse med
ovennævnte § oprettet Vedtægt“.

Nr. 5 (fra Rasmussen, J. Peter-
sen, G. Joensen og J. Joensen) til
§ 12 andet Punktum.

„Med samme Straf anses de“ o. s. v. udgaar.

Nr. 6 (fra D. M. Nielsen) til Nr. 2.

„fra 1 til 25 Nr.“ forandres til: „af indtil
25 Nr.“

Den 9de September kom Sagen til
tredje Behandling.

§ 1. Vindringsforslag Nr. 1 a vedtoges
efter en kort Anbefaling af Provsten enst.
med 18 St., hvorefter Sen saaledes ændret enst.
vedtoges med 18 St.

§ 2 vedtoges enst. med 18 St.

§ 3 ligeledes med 19 St.

§ 4. Provsten anbefalede Vindrings-
forslaget Nr. 4 b, som enst. vedtoges med 19
St. Sen saaledes ændret vedtoges ligeledes enst.
med 19 St.

§ 5 vedtoges enst. med 18 St.

§ 6 ligeledes enst. med 17 St.

§ 7 blev oplæst af Ordføreren. J.

Nielsen bemærkede, at Udvalget her for at
undgå de af ham m. fl. ved Sagens anden
Behandling omtalte Vanskeligheder, der vare
forbundne med at faa Ejernes Antal at vide,
havde foreslaaet en anden Regel for Afstemning
end den, der var bestemt i Følge- og til Dels
i Udskiftningsloven. Man havde ogsaa tænkt
paa at forandre de paagjældende Bestemmelser
i disse Love, men havde dog ikke fundet det
heldigt ved denne Lov at gribe ind i de andre.
Førmændene spurgte, om Vanskeligheden med
at faa Ejernes Antal at vide var større her
end ved Statsopkrævningen. J. Nielsen

oplyste, at man der ikke behøvede at faa at vide
alle Ejernes Navne, i det Opsidderne betalte
Skatten. Schrøter anførte et tænkt Eksempel
paa, at om man vilde oprette en Vedtægt for
et Brug paa 12 Markter, og Ejerne af 9 Markter
modte og stemte derfor, vilde man ikke vide om
Beslutningen var gyldig eller ikke, dersom der
skulde stemmes efter Antallet af alle Ejerne, i
det man ikke kunde vide, hvor mange Ejere til
de 3 ikke repræsenterede Markter vare. J. H. S.
Peteresen spurgte, om man ved Udtrykket
„Husfædre“ i § 6 ogsaa havde villet betegne
Husmodre, f. Ex. Enfer, der selv styrede deres Hus.

Derefter vedtoges § 7 ved Navneopraab enst.
med 17 St., i det samtlige tilstede-
værende Medlemmer stemte Ja med
Undtagelse af Rasmussen og D. S. Sassen,
hvilke ikke stemte. D. J. Peteresen var fra-
værende.

§ 8 blev oplæst af Ordføreren.
Provsten beklagede, at man ikke tidligere
var bleven opmærksom paa, at Enfer ikke tydelig
vare indbefattede i Ordet „Husfædre“. Schrø-
ter havde opfattet dette Udtryk som betegnende
Husets Repræsentant. J. Nielsen mente,
at det var almindelig Brugs i Borgmesteren at
betegne enhver Person som Mand. For-
manden kunde vel tiltræde, at der i Borg-
mesteren ofte bruges Udtryk, som i og for sig
alene passe paa Mandspersoner og dog tillige
maa forstås om Kvinder; men mente, at Ordet
„Husfædre“ mulig kunde give Anledning til
Tvivl i det enkelte foreliggende Tilfælde. Ord-
føreren mente, at der ikke kunde være Tvivl
om, at der ved den omhandlede Bestemmelse i
§ 6 mentes den, der repræsenterede Familien,
hvad enten det var Mand eller Kvinde. Ud-
valget havde ogsaa antaget, at hvis der i et
Hus boede to eller flere Familiefædre, maatte
hver enkelt af dem betragtes som Husfædre. J.
Nielsen mente, at hvis man nærede Tvivl
om Forstaaeligheden af dette Udtryk, kunde man
berøve det i Indstillingen, da der saa vilde kunne
foretages en Vinding ved Lovens Behandling
i Rigsdagen. Schrøter ansaa det for hel-
ligere, om der til Voren blev søjet en ny § sa-
lydende: „Ved Udtrykket Husfædre forstås i
denne Lov enhver, som repræsenterer et Hus“,
eller noget lignende, til hvilken Udtalesse For-
manden sluttede sig.

Derefter vedtoges § 8 enst. med 17 St.

§ 9 vedtoges ligeledes enst. med 17 St.

§ 10 1ste Stykke. Efter at Ord-
føreren havde oplæst dette Afsnit af Sen,
anbefalede Provsten Vindringsforslaget Nr.
4 a, som var begrundet paa, at man kunde tænke
sig, at Beboerne i en affides Bygd kunde ved-
tage Bestemmelser, der paa en lovstridig Maade
gribe ind i fraværende udenbys eller udenlands
boende Ejeres Interesser, uden at disse i rette

Lid kunde blive bekendte med Vedtægten og indanke den for Udskrivningskommissionen. Man behøvede ikke at besvare Risikoen af Sysselmændens Ret til at stille en Sag i Vero, naar dette kun skulde ske, hvor Vedtægten var lovstridig. Forslagets sidste Punkt var kun en Medaktionsændring, foranlediget ved dets første Punkt. Da disse Forslag ikke paa nogen Maade foregreb Beboernes Ret, vilde han anbefale dem til Vedtagelse. Ordføreren udtalte, at han kunde tiltræde Udbetingsforslaget. Schrøter udfærdigede en Oplysning om, i hvilket Tilfælde man havde tænkt sig, at ulovmedholdelige Vedtægter vilde kunne indgaa. Hvis man ikke kunde tænke sig saadanne Tilfælde, var Bestemmelsen om Sysselmændenes Indgriben umyttig, og, fordi den stillede store Forbringer til disse Lovstændstab, tillige skadelig. Provsten antog det for en selvfølge, at ingen Vedtægt maatte være lovstridig. Han vilde, skønt han godt kunde, ikke som Exempel paa en ulovlig Vedtægt nævne noget Tilfælde paa Færverne, men derimod minde om, at Fælønderne havde benyttet Retten til at affatte Vedtægter paa en saadan Maade, at de vedtagne Bestemmelser i den Grad bleve til Skade for fremmede, at de betragtedes som lovstridige. Paa lignende Maade kunde man tænke sig, at ogsaa her Beboerne af en Bygd kunde træffe Bestemmelser, som strede imod uden for boendes Interesser. Schrøter fandt Exemplet fra Fælønd ikke heldig valgt. Han kunde ikke tænke sig, at alle Medejere i en Fælleshavne kunde blive enige om lovstridige Vedtægter. Olsen kjendte mange Bygder, hvor det meste af Jorden ejedes af udenbys Folk. Der fandtes Exempler paa, at Beboerne af saadanne Bygder havde indgaaet Vedtægter, der vare til Skade for Udenbyssejerne. Schrøter mente, at den omhandlede Lovbestemmelse kunde ikke komme til Anvendelse, om Beboerne i en Bygd oprettede en Vedtægt, sigtende til at forsvinde Udenbyssejerne, paa hvilke Vefingelser de vilde drive disses Jord. Olsen mente, at man kunde tænke sig Tilfælde, hvor Beboerne bleve enige om at udsætte de Herligheder, der tilhørte Kongejorden eller Udenbyssejerne. Hvis man f. Ex. i en Bygd, hvor der var nogen Kongejord, fandt paa at slagte alle Faarene og indføre Svin i Stedet, vilde det vel være Sysselmændens Pligt at gribe ind, selv om vedkommende Kongebonde ikke gjorde Indsigelse. Schrøter kunde ikke stemme for et Forslag, der gik ud paa at gøre Sysselmændene til Censurer over Beboernes Vedtægter. I det af Olsen nævnte Exempel burde Fæstjerne bedst kjende deres eget Løb. Olsen vilde ikke indlade sig paa at overbevise Schrøter, men kun udtale, at selv om Bestemmelsen ikke fik nogen stor Betydning, var den dog uskadelig. Grundningen kunde da heller ikke være længere, end indtil højere vedkommendes

Afgjorelse foresaa. J. Petersen udtalte, at da det kunde forekomme, at en Fæstter enten af Føjelighed eller Uduelighed ikke gjorde Indsigelse imod en Vedtægt, som var til Kongejordens Skade, burde Sysselmændene kunne gribe ind. Provsten vilde gjerne hindremme Bygdemændenes Ret til at ordne deres egne Anliggender efter eget Dylle; men om man ikke vilde, at nogen uden for staaende skulde gribe ind, fordi de vedtog noget, som i og for sig kunde være mindre heldigt, burde en Vedtagelse, som krævede en fra-værende Mands lovlig Ret, kunne stilles i Vero. I en Bygd, hvor Jorden var i Opsidderes Hænder, kunde der let oprettes Vedtægter, ved hvilke tredje Mands Ret krævedes, og Vedtægten burde da stilles i Vero, hvis den var lovstridig, hvilket let kunde hænde, af den Grund, at joft ikke altid saa nøje kjende Lovene. Over for Sagtinget havde Amtmanden en lignende Ret til at stille lovstridige Sager i Vero. Schrøter udtalte, at medens Sagtinget bestyrede andres Midler, skulde, paa Grundbestemmelser, Bygdemændene bestyre deres egne Anliggender. Hvis Opsidderne vedtog at holde et dobbelt Aulal Heste, kunde dette vel være til Skade for de Udenbyssejere, som havde deres Indtægt af Faar og ikke af Heste, men disse vilde saa kunne gøre Indsigelse. Hvis Bestemmelsen om Sysselmændens Indgriben ikke var nødvendig, kunde den vel betragtes som skadelig. Olsen tiltrædte Provstens Udtalelser om, at en Vedtægt kunde affattes saaledes, at tredje Mands lovlig Ret blev krænk-
ket, hvortil Dalsgaard yderligere søjede, at hvis Beboerne i en Bygd, hvor Jorden hovedsagelig ejedes af Udenbyssejere, vedtog at vinterfæde Bøen for Faar, vilde dette være urigtigt, for saa vldt disse ikke fik Lejlighed til at forsvare deres Interesser, der lede ved, at Faareavlens gik tilbage. En saadan Bestemmelse vilde sandsynligvis være ulovlig. Noget lignende kunde indtræde ved andre Græsningsforhold. Senke fandt det beklægtigt, at Schrøter i Aar havde saa meget imod at give Sysselmændene den Myndighed, hvorom Talen var her, da han ved Sagens tidligere Behandlinger ikke havde haft noget imod at give dem en langt større Myndighed. J. Petersen anførte som Exempel paa, hvorteds Udenbyssejernes Ret kunde krænktes, at det i visse Bygder var Skik at tage Høstid (s: Faar til Høstid), som ikke regnedes med ved Delingen; at det var Skik at beregne Udenbyssejernes Andel efter Tienden, ved hvilken to Dvillinglam kun regnedes for et, medens de ved Udsælingen, som helst bestod af Lam, regnedes for to. Skulde saadanne Vedtægter oprettes, burde Sysselmændene kunne stille dem i Vero. Schrøter havde ikke stillet sig imod Vendingforslaget, men kun ønsket forklaring over, hvorfor det var nødvendigt. Tidligere havde man villet lægge hele Magten i

Ovffidernes Hænder; nu syntes han, man gik til den modstille Nærlighed. Efter nogle Bemærkninger af Rasmussen, Provsten og Dalsgaard udtalte Formanden, at der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt en Bestemmelse om Sysselmændens Indgriben var nødvendig, da en i Folge sit Indhold lovstridig Bedrægt allerede i sig selv maatte betragtes som en Kallitet, men en saadan Bestemmelse kunde maaske være praktisk til Bestyttelse af Udenbys ejernes Interesser.

Derefter vedtoges:

Endringsforslag Nr. 4 c 1) enst. med 16 St.

— 2) — 17 —

§ 10 1ste Stykke saaledes ændret vedtoges enst. med 17 St.

§ 10 2det Stykke oplæstes af Ordføreren, som anbefalede det af ham og Højeste stillede Endringsforslag Nr. 3. Schrøter anbefalede sit Endringsforslag Nr. 1, som han mente var tydeligere. Olsen mente, at det var en Selvsølge, at en Bedrægt blev stillet i Bero, naar der var stet Indsigelse imod den. Ordføreren fandt, at saa snart det var bekendt, at Indsigelse var stet, burde Bedragten stilles i Bero uden Sysselmændens Medvirning. Efter nogle yderligere Bemærkninger herom af Olsen, Schrøter, Formanden og Ordføreren vedtoges Endringsforslag Nr. 1 med 12 St. mod 1, hvorved Forslag Nr. 3 bortfaldt.

§ 10 2det Stykke saaledes ændret vedtoges enst. med 15 St.

§ 10 3dje Stykke vedtoges enst. med 16 St., hvorefter

§ 10 saaledes ændret enst. vedtoges med 17 St.

§ 11 vedtoges uden Diskussion enst. med 17 St.

§ 12 1ste Stykke oplæstes og anbefalede af Ordføreren. O. Jacobsen anbefalede Endringsforslag Nr. 2, fordi han mente, at den højeste Grænse for Boderne var for høj. 26 Kroners Mult kunde for mange være tilstrækkelig trykende at idobre. O. M. Nielsen anbefalede Underændringsforslag Nr. 5, som nærmest var fremsat af Højsten til 2det Stykke. I Fjor havde man foreslaaet lavere Boder for Opfyndsmænd end for Overtrædere, hvad han fandt rigtig, da det maatte anses for uret at straffe en tvungen Opfyndsmænd saa haardt. De Overtrædere, her var Tale om, kunde ofte være saa små, at selv 1 Kroners Bode var for høj Straf. Ordføreren gjorde opmærksom paa, at Opfyndsmænd kun skulde straffes, naar han forsætlig undlod at opfylde sin Pligt, i hvilket Tilfælde han fortjente samme Straf som Overtræderen. Han syntes ikke, at Straffen blev mindre efter Endringsforslaget Nr. 2; thi vel var den højeste Bode, som saa godt som aldrig blev anvendt, lavere, men til Gjengæld var den

mindste Bode sat til 1 Kr., medens den efter Udvalgets Forslag kunde være meget lavere f. Ex. 50 Ore, 25 Ore o. s. v. O. Jacobsen mente, at Opfyndsmændens forsættige Undladelser burde straffes lige med Overtrædere. Han satte stor Pris paa, at den højeste Grænse for Boder blev forandret fra 50 til 25 Kr., derimod havde der ikke stort at sige, enten den laveste Bode var 25 Ore eller 1 Kr., da hverken det ene eller andet af disse Beløb var ubetragende for nogen. O. M. Nielsen hævdede, at man heller ikke havde ment, at Opfyndsmænd skulde straffes for andre end forsættige Forsømmelser. Schrøter mente, det var en Selvsølge, at man ikke kunde straffe andre Overtrædere end dem, man begik med Forsæt; hvorimod Ordføreren mente, at man ogsaa kunde straffes for, hvad man begik af Uagtsomhed eller Tankelessness, men netop derfor burde der kunne anvendes små Boder. Schrøter replikerede. O. Jacobsen oplyste, at en Bode af 33 Ore havde vist sig utilstrækkelig for saadanne små Forseelser, som at gaa over en Græsmark, hvorfor den mindste Straf ikke burde være under 1 Kr.

Endringsforslag Nr. 6 vedtoges enst. med 15 St., hvorved Nr. 2 bortfaldt.

§ 12 1ste Stykke saaledes ændret vedtoges enst. med 16 St.

§ 12 2det Stykke. Rasmussen fandt det stødende at give en Mand et Tilbudshverv og siden diktere ham Straf for Undladelse af Pligtopfyldelse, derfor vilde han anbefale det af ham af. st. stillede Forslag Nr. 6. J. Petersen syntes det var for meget efter først at have paalagt en Mand et stort Arbejde og gjort ham til Smidebul, da ogsaa at true ham med Mult. Det burde overlades til Opfyndsmænd selv at bestemme, om en begaaet Forseelse var saa betydlig, at det var værd at anmelde den. En ærefjær Mand vilde nok opfylde sin Pligt uden at være truet med Mult. Provsten spurgte, om Opfyndsmænd skulde rejse til Sysselmænd for at anmelde og give Forklaring over hver enkelt Forseelse og om han i saa Fald skulde have nogen Godtgjælt. Schrøter fandt det ukædet, om den samme Mand skulde være tvungen til at paase Overholdelsen af alle Bedrægtene i en Bygd. Dalsgaard fandt det heibigt, om den samme Mand kunde nægte at modtage dette Ombud for mere end en eller højst to Bedrægters Bedkommende. Ordføreren havde tænkt sig, at Anmeldelserne skulde ske skriftlig, naar Anmelderen hørte noget langt fra Sysselmænd, og at denne saa vilde foretage Sagen ved sin næste Omreise. Det var let nok at paastaa, at Pligten til at anmelde paahvilede alle, men Faktum var, at naar mange skulde føre Tilfælde, forekom der sjældent Anmeldelser, med mindre det stete af Hændskab eller Hævnjærighed. Skulde Boven saa prak-

stt Belydning, maatte man have ansvarlige Ophsynsmænd. Hertil stattede sig O. Jacobsen, som heller ikke havde tænkt sig det nødvendigt, at Ophsynsmændene skulde rejse til Sysselmændene. Men enhver Forsælsse maatte dog anmeldes. H. Sørensen mente, at det var tungt for Ophsynsmændene, som i Regelen maatte antages at at høre til dem, der vilde have Orden i Bygden, og som havde en meget byrdefuld Stilling, at være truet med Mult. Hvem skulde ellers besomme, om en Ubladelse var forsætlig eller ikke? Angiverens Ta vilde her være lige saa godt, som Ophsynsmændens. I øvrigt var han dog noget beroliget ved, at Multen var nedsat. Danielsen udtalte, at det var Tilfældet med saa mange „Lillemænd“, at de udsatte sig for Straf ved Ubladelse af deres Pligter, f. Ex. Skolestoffer. En Mand, der virkelig havde Sans for Orden, vilde ikke jale sig generet af denne Straffebestemmelse, da han nok vilde opfylde sin Pligt; men hvis en mindre paalidelig Mand blev valgt, var det godt, om der kunde blive et Træk paa ham. Ophsynsmændene behøvede ikke at staa paa Bøgt, men kun at anmelde, hvad han saa og hørte. Den, der vilde beskytte ham for med Forsæt at have forsværget sin Pligt, maatte bevise sin Paastand.

Endringsforslaget Nr. 5 forfaldtes med 12 St. mod 4, hvorved § 12 2det Stykke be-
tragtedes som vedtaget.

§ 12 3dje Stykke vedtoges enst. med 17 St., hvorpaa

§ 12 saaledes ændret vedtoges med 16 St. mod 1.

§ 13 vedtoges uden Diskussion enst. med 16 St.

§ 14 vedtoges ligeledes uden Diskussion enst. med 16 St.

Efter disse Vedtagelser er Lovforslaget saaledes:

Forslag til Lov om

Grandestævne paa Færøerne.

§ 1.

Grandestævne afholdes som hidtil af Sysselmændene aarlig paa hans første Omrejse i Sysselen i hvert Grandestævnedistrikt for sig. Forandring i den bestaaende Distriktsinddeling kan foretages af Amtet efter Sysselmændens Indstilling, saafremt de paagældende paa Grandestævne have vedtaget en Beslutning derom.

§ 2.

Paa Grandestævne kan der under Tagtagelse af de Regler, som indeholdes i nærvæ-

rende Lov eller i øvrigt ere foretagne ved den gjældende Lovgivning, oprettes Vedtægter angaaende

a. den fælles Brug og Benyttelse af Fjord-
ejendomme og Herligheder, Udsifting og
Deling af Fælleshaver og i fælles værende
Herligheder, samt

b. angaaende Sammensætning af Hægeparter
og større eller mindre Fællesbrug, som ved-
røre Jordherligheder.

og skulle slige Vedtægter være bindende for alle,
der ere ledtagne i de paagældende Ejendomme
og Herligheder som Ejere eller Brugere.

§ 3.

Ligeledes kunne paa Grandestævne oprettes
Vedtægter til Ordning af sandt mindre Bygde-
forhold, der have almindelig Betydning for Be-
boerne, uden dog at henhøre under den kommu-
nale Forvaltning, hvilke Vedtægter imidlertid,
for at have bindende Kraft, skulle være appro-
berede af Amtet.

§ 4.

De Sager, som ønskes afgjorte paa
Grandestævne, skulle være anmeldte for Syssel-
mændene inden det foregaaende Mars 1ste Ro-
venber.

§ 5.

Inden 1ste Januar har Sysselmændene ved
Rædning til Kirkestævne og efter Omstændig-
hederne tillige gennem vedkommende Skolestoffer
at lade bekendtgjøre i de til Grandestævne-
distriktet hørende Bygder, hvilke Sager for ham
ere anmeldte til Foretagelse ved det paafølgende
Grandestævne, tillige med en Angivelse af, til
hvilken Tid, han agter at begynde sin Grandes-
tævnerejse, og paa hvilke Dage han kan ventes
at være i de forskellige Bygder.

Selve Dagen for Grandestævnets Afholdelse
bliver derefter, for saa vidt nogen Sag er an-
meldt til Forhandling, af Sysselmændene at for-
anstalte bekendtgjøre i de paagældende Bygder
med mindst 14dages Marsel paa den efter de
fædligste Forhold hensigtsmæssigste Maade.

§ 6.

Stemmeret i Sager angaaende de i § 2
nævnte Jordbrugsforhold tilkommer enhver i den
erfælde Sag interesseret Ejer eller Bruger. Er
Ejeren ikke bosat i Distriktet, falder i alle Til-
fælde, hvor ikke særlige Bestemmelser gives,
Brugeren anses befuldmægtiget til at stemme
paa Ejersens Vegne, naar denne enten ikke selv
møder eller har givet en anden skriftlig Fuld-
magt til at møde og stemme for sig.

Stemmeret i Sager angaaende de i § 3
nævnte Bygdeforhold tilkommer enhver i den
paagældende Sag interesseret Husfader.

Enhver stemmeberettiget, som er forhindret fra at møde personlig, kan lade sinne for sig efter skriftlig Fuldmagt.

§ 7.

Hvor ikke andetledes i Lovgivningen er fastsat, udfordres til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i denne Lovs § 2 a, Stemmeflerhed efter Marketal, dog saaledes, at Ejere eller Brugere af mindst $\frac{1}{3}$ af hele Marketallet maa have stemt for Sagen, og til gyldig Beslutning i de Sager, som omhandles i samme § b, $\frac{1}{2}$ af hvert Brugs hele Marketal.

§ 8.

Betægter angaaende de i § 3 omhandlede Bygdeforhold kunne oprettes ved simpel Stemmeflerhed, dog saaledes, at der til en gyldig Beslutning udfordres, at mindst $\frac{1}{3}$ af de i Følge § 6) stemmeberettigede Husbædre have stemt for Sagen.

Naar en saadan Betægt er tiltraadt paa Grandbestæmme, bliver den af Sysselmanen med hans Erklæring, eventuelt Indsigelse og øvrige Dydsbeger, at indsende til Amtet, og har Amtmanden, naar han finder, at den egner sig dertil, at forsyne den med Approbation og samtidig at bestemme, til hvilken Tid den skal træde i Kraft. Indsigelser mod de i denne § omhandlede Betægter bør være fremsatte for Sysselmanen inden 4 Uger efter Betægtenes Indgaaelse.

§ 9.

Forhandlingerne paa Grandbestæmme ledes af Sysselmanen efter en af Bygdens Husbædre ved simpel Stemmeflerhed vedtagen Forretningsorden og indføres i Sysselmans Politiprotokol, af hvilken enhver stemmeberettiget kan erholde Udskrift mod bet i Sporteksuplementet for Udskrifter bestemte Gebyr. Ved Mødets Slutning oplæses Protokollen og underskrives af Sysselmanen med Vidner, efter at det protokolerede er blevet vedtaget.

Forretningsordenen og de indgaaede Betægter indføres af Sysselmanen i vedkommende Distrikts Grandbestæmme-protokol, der anstafes af Kommunen.

§ 10.

Anser Sysselmanen en paa Grandbestæmme i Overensstemmelse med denne Lovs § 7 oprettet Betægt for ulovmedholdelig, stiller han den i Bero, selv om ingen Indsigelse fremskammer mod samme, hvorefter han ufortøvet indstiller Spørgsmaalet til Amtmandens endelige Afgjorelse.

Finder ellers nogen, at hans Ret er krenket ved en i Overensstemmelse med ovennævnte § oprettet Betægt, kan han derved, at han ikke er bleven forholdsvis ligestillet

med de øvrige ved Betægten bundne, kan han indbringe Sagen for Sysselmans Udvalgs-kommission, og har han derom snarest muligt at underrette Sysselmanen og for ham, under Fortabelse af sin Ret til senere Kaaante, inden 8 Uger efter at Betægelsen har fundet Sted, ved Attest fra Udvalgs-kommissionens Formand at påbegynde, at Sagen er indbragt for Kommissionen. Kald og Varsel til Kommissionen og eventuelt til vedkommende Overinstans samt Fortabelse af begge disse Instansers Kjendelse modtages paa samtlige Vedinteressenters Begne af en dertil, samtidig med Betægtenes Oprettelse, valgt Mand i Bygden.

Den oprettede Betægt bliver i saa Fald af Sysselmanen at stille i Bero, indtil Sagen ved Kommissionens Kjendelse er bleven afgjort.

Gebyrer og Omkostninger i fornødvende Anledning beregnes efter Bestemmelserne i Lov af 4de Marts 1867 § 10 om Udskifting af Jættehaver paa Herderne og bæres af Ejerne og Brugerne af den eller de paaagjældende Fordejsendomme efter Marketal, med mindre vedkommende Instans finder, at der ingen Grund har været til at indbringe Sagen for samme, i hvilket Tilfælde de bæres af den eller dem, der have indbragt Sagen.

§ 11.

For hver af de paa Grandbestæmme oprettede Betægter bliver der af og iblandt de i Sagen stemmeberettigede at vælge en eller flere i Distriktet bosatte Mænd til at føre Tilsyn med, at de i Betægten fastsatte Bestemmelser blive overholdte, samt til at gjøre Anmeldelse til Sysselmanen om de imod samme begaaede Overtrædelser. Valget foretages paa Grandbestæmme ved simpel Stemmeflerhed for 3 Aar ad Gangen. Enhver er pligtig til at modtage det paa ham faldne Valg, men kan undslaa sig for at modtage Gjenvalg, for end lige saa lang Tid er forloven som den, hvori han her udført det omhandlede Hverv.

§ 12.

For som vidt der ikke i de gældende Love er foreskrevet særlige Straffebestemmelser, blive Overtrædelser af de paa Grandbestæmme oprettede Betægter at straffe med Bøder af indtil 25 Kroner.

Med samme Straf anses de (efter § 11) ansatte Tilsynsmænd for forsætlig Undladelse af den dem paalagte Anmeldelsespligt.

Bøderne tilfalder Stedets Fattigvæsen.

§ 13.

Sager, der anlægges for Overtrædelse af Betægterne eller for Undladelse af Anmeldelsespligten efter § 11, behandles som offentlige Politisager af vedkommende Sysselman og indaantes eventuelt til Amtets Overpolitiret.

Paatale kender dog kun Sled efter Anmeldelse fra de i § 11 omhandlede Tilsynsmænd, eller naar den begjæres af nogen anden, der er interesseret i den paagældende Bedrægt.

§ 14.

Med Hensyn til de enkelte Forretninger, der foretages paa Grandestævne, har det sit Forblivende ved de i saa Henseende gældende Regler.

Dette Forslag fattedes den 11te September, under endelig Behandling og vedtoges ved Navneopraab enstemmig med 17 St., i det samtlige til Stede værende Medlemmer med Undtagelse af S. Petersen, som afholdt sig fra at stemme, stemte ja. D. A. Petersen og Schrøter vare fraværende.

Den 15de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling:

Efter at det af Regeringen i 1883 Lagtinget forelagte Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne havde været til Behandling i Tinget, vedtoges det i Betragtning af Sagens store Betydning, at underkaste Forslaget en fornyet Behandling i næste Lagtingssession, hvorhos Ratsagen til Sagens Udsættelse meddeltes det høje Ministerium. I indværende Lagtingsamling henvisstes Sagen atter til et Udvalg, som fremsatte et nyt Forslag, hovedsagelig bygget paa Grundlag af Regeringsforslaget. Dette Forslag med nogle mindre væsentlige Endringer vedtoges den 11te September d. A. enstemmig med 17 Stemmer. Af det saaledes vedtagne Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne følger hermed et trykt Exemplar. Under Henvisning til medfølgende Udvalgsbetænkning og øvrige Sagens Akter maa blandt de af Lagtinget foretagne Endringer i Regeringens Forslag særlig fremhæves den i § 7 foreslaaede Afstemning, hvorved man af praktiske Hensyn har fraveget den i Regeringsforslaget foreslaaede dobbelte Afstemningsmaade. Ved Gjennemførelse af denne Afstemningsmaade, som i enkelte Tilfælde allerede er foreskrevet i Udskiftningsloven af 4de Marts 1857 og i Havgeloven af 28de Februar 1866, har det nemlig

vist sig aldeles umuligt med Bestemthed at finde Antallet af de stemmeberettigede, da enten Ejerne eller Brugere kunne afgive Stemme, hvorved de stemmeberettigedes Antal bliver varierende, i det en udenbys Ejer kan have overdraget sin Ejendom til flere Brugere, medens paa den anden Side en Bruger kan have flere udenbys Ejeres Ford i Besiddelse. Dette har bevirket, at den i Udskiftningsloven og i Havgeloven foreslaaede dobbelte Afstemningsmaade aldrig har faaet praktisk Anvendelse, hvorfor man heller ikke kunde tilraade, at optage en Bestemmelse derom i nærværende Lovforslag. For saa vidt der end videre i Lovforslagets § 7 til givning Beslutning er foreslaaet Stemmeberetted efter det paa Grandestævnet repræsenterede Markantal dog saaledes, at der udfordres, at mindst $\frac{1}{2}$ af hele Marketalet har stemt for Sagen, i Steden for som i Regeringsforslaget efter hele Marketalet, er dette begrundet i, at en Beslutning i mange Tilfælde ellers ikke vilde kunne tages af Mangel paa tilstrækkeligt Antal stemmegivende, og man har troet saa meget heller at kunne tilraade en saadan Forandring, som der ved Bestemmelserne i Forslagets §§ 4 og 5 er tilvejebragt Sikkerhed for, at enhver i en Sag interesseret har faaet Underretning om dens Forhandling paa Grandestævne, saa at han maa tilstæbe sig selv, hvad Skade han lider ved Udeblivelse fra Grandestævnet, hvortil kommer, at det efter Forslagets § 10 faar enhver frit for at indbude Sagen for Udskiftningskommissionen, hvis han finder sin Ret krænket ved en saadan paa Grandestævne tagen Beslutning.

De øvrige mindre væsentlige Endringer staa dels i Forbindelse med Affattelsen af § 7, dels ere de foretagne af praktiske Hensyn og dels kunne de betragtes som Redaktionsændringer.

Med disse Bemærkninger indstiller Lagtinget Lovforslaget som det nu er vedtaget til det høje Justitsministeriums velvillige Omjorg.

Lagtingsalen i Thorshavn, den 15de September 1884.

Paa vedt. Ordspørers Begne
V. H. Buchwaldt, E. Olsen.
1st.

Ed
Justitsministeriet.

Joen Poulsen.

II. Forslag til Lov om Fritagelse af Væsteafgift ved Indførsel af Naafist i udenlandske Fiskerskibe til Færøerne.

Den 8de August fremlagdes i Tinget et af Justitsministeriet til Behandling opsendt Lovforslag, saalydende:

Udkast til Lov

om

Fritagelse for Væsteafgift ved Indførsel af Naafist i udenlandske Fiskerskibe til Færøerne.

§ 1.

I Thorshavn paa Strømo, Transtevaa og paa Sønders og Naag paa Vardo tillades det fremmede Nationers Fiskerskibe at afkønde Naafist til de paa Færøerne etablerede Handelsmænd uden Erklæggelse af den i Lov om Ophævelse af den kongelige Enhandel paa Færøerne af 21de Marts 1855 § 5 paabudne Væsteafgift.

§ 2.

Misbrug af den i § 1 givne Tilladelse medfører Straf efter Loven af 21de Marts 1855 § 11, og hvis der af Skibet udledes andre Varer end Naafist eller der i samme fler nogen Indladning af Varer, har Skibets Fører at tilsvare Væsteafgift efter nævnte Lovs § 5, beregnet efter Skibets fulde Drægtighed.

§ 3.

For Afgiften og de idømte Bøder hæfte Skib og Ladning, og kan der ved Auktion sælges saa meget af Ladningen, som behøves til Dækning af det skyldige Beløb.

§ 4.

Sager efter denne Lovs § 2 forfølges som offentlige Politisager.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1886.

Dette Udkast var ledsaget af saalydende Bemærkninger:

Paa dertil af et Andragende fra flere færøske Kjøbmænd givne Foranledning vedtog Lagtinget i forrige Samling at indgaa med Andragende om, at den færøske Handelslov maatte forandres derhen, at udenlandske Fiskerskibe, som indføre Naafist til Færøerne, fritoges for

Erklæggelsen af Væsteafgift eller i alt Fald, at der af saadanne Skibe kun erlægges Væsteafgift af det Quantum Fisk, der indføres. Ved at tilstille Ministeriet Lagtingets Indstilling har Amtet ytret den Formening, at der kunde være Anledning til at tage samme til Folge, dog saaledes, at der tilføjes følgende Indskrænkninger:

- 1) at Udløsning af Naafist indskrænktes til de i Udkastets § 1 nævnte 3 Havne;
 - 2) at Afhændelsen kun maa foregaa til handlende, bosatte paa disse Steder;
 - 3) at der for hver Udløsning erlægges en Afkøbsafgift til Statskassen af 20 Kr., og
 - 4) at der erlægges et Tillægsgebyr til vedkommende Opbevarelsesbetjent for Efterseelse af Skibspapirerne,
- samt forelagt Ministeriet et paa Grundlag heraf udarbejdet Lovudkast.

Medens de to førstnævnte Punkter kunne være til Nytte med Hensyn til Kontrollen og til Forebyggelse af, at Tilladelsen benyttes til Oprettelse af Fisketillægspladser for fremmede paa Færøerne, maa Ministeriet være af den Formening, at der ikke er nogen særlig Grund til, naar Væsteafgiften overensstemmende med Lagtingets enstemmig vedtagne Andragende nu opgives, at kræve Told af Naafist ved Indførslen paa Færøerne fremfor andre Steder i Riget, og man har derfor i ovenstående Lovudkast, der i øvrigt er udarbejdet paa Grundlag af det af Amtet affattede, udeladt Bestemmelsen om Afhændelsen og det i Forbindelse dermed staaende Klædningsgebyr, ligesom man har troet i Udkastets § 2 udtrykkeligt at burde fastsætte, at Misbrug af den givne Tilladelse medfører Forpligtelse til at svare fuld Væsteafgift. Endelig har man anset det rettest at tilføje en Bestemmelse om, at disse Sager skulle forfølges som offentlige Politisager.

Med Sagens første Behandling den 1ste August vedtoges enstemmig at nedrette et Udvalg paa 5 Medlemmer i Sagen, hvilket Udvalg, der efter et den næste Dag foretaget Valg kom til at bestaa af Efferke, B. Nielsen, M. Danielsen, D. Jacobsen og Olsen med førstnævnte som Didsfører, afgav følgende den 28de August fremlagte Betænkning:

I forrige Bøttingssession indsendte Bøttinger et enstemmig vedtaget Andragende til Justitsministeriet om Friiagelse for Væstergaard ved Indførsel af Naafist til Færøerne i udenlandske Fiskerfartøjer, i hvilken Anledning Ministeriet allerede i nærværende Session har forelagt Bøttinget et Udkast til Lov vedrørende. Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at give Betænkning om Lovudkastet, maa, næst at udtale sin Glæde over Regeringens beredvilige Imødekommen af Bøttingets Ønske, tillade sig følgende Bemærkninger.

Medens Ministeriet efter Bemærkningerne til Lovudkastet udtrykkelig har fraveget de to sidste Punkter i de efter Amtmandens Formening ondsatte Indskrænkninger, nemlig en Skjendelse af 20 Kr. til Stærkløsen og et Tillægsgelby for Efterhyn af Skibspapirerne, ligesom ogsaa det andet Punkt er opgivet, efterhvor Naafist, efter Ordlyden af Udkastets § 1, maa afhændes til de paa Færøerne etablerede Handelsmænd, altsaa ogsaa til dem, der ere bosatte uden for de tre nævnte Havne, synes det mere rimeligt, om Ministeriet har villet indholde det første af Amtmandens foresatte Indskrænkningsskema, nemlig om Udløsning af Naafist skal indskrænktes til de tre i Udkastet nævnte Havne.

Det har hidtil været ganske almindeligt, at en Del af den i de tre nævnte Havne indhandlede Naafist transporteret til andre Steder paa Øerne for at tørres til Skipsfist. Hvis nu den fra de fremmede Skibe købte Naafist strax kunde sendes til Fisketørningspladserne og opløses der, vilde der kunne spares mange Penge, ja saa mange, at det er et Spørgsmaal, om vedkommende Skibder ikke staar sig ved, og altsaa vil foretrække, at betale fuld Væstergaard for at kunne sende den indhandlede Fisk direkte til Fisketørningspladsen, fremfor at fritages for Væstergaard, naar denne Tilladelse er forbunden med den Indskrænkning, at Fisken skal opløses paa Indfæringsstedet. Man maa nemlig erindre, at vi ikke have Bølverter, hvortil Skibene kunne lægges, men at Bøerne fra Skibet maa føres i Vand paa Både undertiden en betydelig Beskrænkning, hvilket forhøjer og fordyrer Arbejdet. Naar den opløste Fisk atter skal indledes i Fiskfartøj og atter fra dette opløses paa Fisketørningspladsen, vil den sparede Væstergaard set gaa med, hvorhos Naafisten ikke bliver bedre ved en saa hyppig gentagen Omhyllning. Udvalget vilde derfor anse det for særdeles heldigt, om Naafist fra de fremmede Fiskerfartøjer inden først at opløses paa Salgstedet kunde føres til og opløses paa Regeringens Fisketørningsplads, hvilket muligt er tilladt i Følge Handelsloven af 21de Marts 1855 § 8, der tillader at benytte fremmede Skibe, der ere af over 15 Tonnemercelæsters Drægtighed, til Fisketransport. End videre maa det anses for ønskeligt, om Tilladelsen

til at afhænde Naafist kunde udvides til de 4 andre Klæringshavne, nemlig Kongshavn paa Østero, Sand paa Sandø, Midsø paa Wangs og Vestmanhavns paa Nordstroms, ligesaaledes, at vedkommende Fiskerfartøjer paa samme Rejse først havde anløbet en af de i Regeringsforslaget nævnte Havne og der forsynet sig med Sundhedsbevis. Herved vilde formentlig ikke være større Fare for Smitte end nu er Tilfældet, naar Fiskerfartøjerne anløbe de nærmeste Udhavne for at forsyne sig med Vand. Skibsproviation m. m., og da det i Regeringsforslaget ikke er anset nødvendigt, at Udløsning sker under Kontrol i de i Udkastet nævnte Havne, hvilken Anstalt der af nærværende Udvalg, foreskommer det dette, at der heller ikke behøves nogen større Kontrol i de Havne, hvor Sygdommander bor, navnlig naar Salget og Oplosningen hver Gang anmeldes for ham.

I Forbindelse med Spørgsmaalet om Indførsel af Naafist maa man formentlig ogsaa tage under Overvejelse, hvorvidt det ikke vil blive nødvendigt for saadanne fremmede Skibe, som afhænde Naafist her paa Øerne, at give dem Tilladelse til ligeledes uden Erlæggelse af Væstergaard at indtage saa meget Salt, som svarer til den afhændede Fisk, thi uden en saadan Tilladelse vilde i de fleste Tilfælde Friiagelse for Erlæggelsen af Væstergaard for Afhandelen af Naafist være saa godt som betydningsløs, eftersom vedkommende Fartøj uden at komplettere sin Saltbeholdning vilde blive sat ud af Stand til at fortsætte Fiskeriet. Da Salt desuden er en Artikel, der indføres til Øerne, og hvorefter der altsaa er foresat Læsteafgift ved Indførslen, vilde det formentlig ogsaa være rimeligt atter at fordrø Væstergaard for dets Indførsel. Udvalget nævner det end, at Borgemejerensmagten vil stille sig gunstigt til en Forandring i Lovudkastet i denne Retning, saa meget mere, som lignende Tilladelse i det mindste i et enkelt Tilfælde tidligere skal være givet.

Efter disse Bemærkninger skal Udvalget tillade sig at foreslaa følgende Endringer i Regeringsudkastet.

ad § 1.

- Imellem Ordene „§“ og „Thorshavn“ i første Linje indskrives „de 7 Klæringshavne“.
- Imellem Ordene „Bordø“ og „tillades“ i anden Linje indskrives „samt Kongshavn i Østero, Sand i Sandø, Midsø paa Wangs og Vestmanhavns i Nordstroms“.
- Punktum efter Paragrafens Slutning foresaendes til Komma, og der tilføjes „naar de paa samme Rejse i en af de tre først nævnte Havne have forsynet sig med nødvendigt Sundhedsbevis“.

ad § 2.

- a. Smellem Slutningen af 4de og Begyndelsen af 5te Linje indstreges „anden“.
- b. Smellem Ordene „Varer“ og „har“ i 5te Linje indstreges „end Salt“.
- c. Smellem Ordene „tilsvare“ og „Væstefagst“ i 6te Linje indstreges Ordet „dobbelst“.

§§ne 3, 4 og 5 beholdes uforandrede.

Thorshavn, den 25de August 1884.

D. B. Efferdsø. J. Nielsen.
D. Jacobsen. E. Olsen. M. Danielsen.

Den 29de August foretoges Sagens anden Behandling.

Ordføreren (Efferdsø) gennemgik Udvalgets betænkningen og udtalte, at Udvalget havde anset det for ønskeligt, om det blev tilladt at udløse den i en af de i § 1 nævnte Havne folgte Fisk i en hvilken som helst Havn paa Færøerne, men havde undladt at stille Forslag herom, da det var muligt, at saadan Tilladelse allerede var given ved Handelsloven, om hvilket Spørgsmaal han udbød sig Formandens Udtalelse. Formanden udtalte, at det var muligt, at Forslaget i Forbindelse med Handelsloven kunde forstås paa den af Ordføreren antydede Maade, men det havde næppe været Regeringens Mening, at Opløsning skulde finde Sted nder: for de i Forslaget nævnte Havne. I Rådtingens Indstilling fra forrige Aar var gjort gjældende, at det vilde være af stor Betydning for Færøerne, at Raafisk kunde blive indført. Amtmanden havde i sin Indstilling foreslaaet at begænde Indførslen til de i Udtalelsen nævnte 3 Havne, væsentlig af Hensyn til Sundhedsvæsenet, samt foreslaaet et vist Klædningsskat og et Ekstragebyr til Quarantænebetjenten, hvilket sidste Forslag Regeringen imidlertid ikke var gaaet ind paa. Efter Talerens Mening vilde det være betryggende, at Skibsføreren, efter at have oplyst de i Handelsloven med Hensyn til Sundhedsvæsenet foreskrevne Bestemmelser, paa Tro og Love afgav en Erklæring om, at han kun vilde opløse Raafisk, og til hvem Fisken skulde sælges, hvorefter det maatte staa ham frit for at opløse Fisken paa det Sted, som Skiberen ønskede. Det vilde være heldigt, at Tinget ændrede Udtalelsen saaledes, som det ønskede Lovet, men saa i Indstillingen erklærede, at for saa vidt Regeringen da ikke kunde gaa ind paa Forslaget, vilde man hellere have Lovet efter Regeringens Forslag end ingen Lov. Naar man saa hen til enkelte tidligere givne Resolutioner angaaende Væstefagst ved Indtagelse af Salt, var der ikke Grund til at tvivle om, at Regeringen vilde stille sig

velvillig til dette Spørgsmaal. Ordføreren bemærkede, at man tidligere havde frygtet for, at Tilladelse for fremmede til at opløse Fisk paa Steder, hvor ingen større Kjøbmænd fandtes, vilde føre til, at Fisken kun blev oplagt til Tørring for de fremmedes Regning. Med Hensyn til § 1 mente Rødsten, at Ordet „afhænde“ i Handelsloven var ensbetydende med at sælge. Han var enig med Formanden i, at Skibsføreren for Klædningsskatbetjenten burde opgives til hvem Fisken solgtes og derefter have Lov til at opløse ogsaa uden for de 7 Klædningsskatbetjente. Det vilde formentlig være heldigt, at § 1 blev helt omredigeret. Formanden mente, at § 1, ogsaa efter Udvalgets Forslag var mindre tydelig afsluttet, navnlig var Ordet „afhænde“ ikke klart. Schrøter havde opfattet dette Ord som ensbetydende med „sælge og udløse“. Afgaaende Utløsningen var han enig med de 2 foregaaende Talere, dog stod det ikke klart for ham, hvilken Betydning man kunde tillægge en af en Utløsning paa Tro og Love afgiven Attest, da han ikke vidste, om en saadan Person vilde kunne drages til Ansvar, derjom det senere viste sig, at Attesten var falsk. Som Lovforslaget nu forelå vilde det ikke være til Gavn; det vilde ogsaa være besynderligt, om Utløsningen skulde kunne ske i Kongshavn, hvor ingen større handelsbædende og ikke i Andessford, hvor der fandtes en saadan. Formanden bemærkede, at saadanne Attester, som altid vare et Naad paa vedkommende, allerede nu brantes, f. Ex. ved Spørgsmaal om Koleratilfælde. Poulsen mente, at det ofte kunde være umuligt for Skibsføreren, i det han ankom en af de 3 Klædningsskatbetjente, at afgive, til hvem han kunde saa sin Fisk solgt. I sin Hald vilde det være noget besværligt, efter at han i en anden Havn havde fundet en Kjøber, at vende tilbage til Klædningsskatbetjenten blot for at afgive Attest. J. Nielsen havde opfattet Ordet „afhænde“ som „Overdragelse ved Salg“. Udvalget havde ikke villet gaa for langt bort fra Regeringens Forslag, men havde ellers ment, at naar blot Skibet paa samme Plads havde ankommet en af de i Regeringens Forslag nævnte Havne, kunde det kunne klæres i enhver af de 7 Klædningsskatbetjente. Andessford, som Schrøter havde nævnt, saa saa nær ved en af disse Havne, at det ikke her vilde være uoverkommeligt at sejle eller ro frem og tilbage. Formanden fandt det rettest, at Udvalget afsluttede Forslaget, som det ønskede det, og ikke gik ud fra at Regeringen vilde holde fast paa sit Forslag. Hertil sluttede sig Schrøter, som til Poulsen bemærkede, at den almindelige Raade for Salg af Raafisk var, at Skibsføreren skog om Fornæret afslutte en for hele Aaret gjældende Kontrakt med en Kjøbmand og at han derfor vilde være i Stand til for Klædningsskatbetjenten at afgive, til hvem Fisken agtedes solgt.

Olsen havde forstaaet „afhænde“ som „afflutte Skibskontrakt“. Klareringsblanketterne burde indeholde en Erklæring paa Tro og Love, som Skibsføreren skulde underskrive. Det vilde være heldigt, om Skibet fik Lov til, efter at have anløbet Klareringshavnen, at opløse Fjsten paa en hvilken som helst opgiven Plads. S. Petersen troede, at „afhænde“ ogsaa kunde anvendes paa Oplægning til Tørring. Det vilde efter hans Mening være tilstrækkeligt, at der gaves Tilladelse til at oplægge Fjst i de 7 af Udvalget nævnte Havne. Ordspøreren kunde ikke se, at § 1 indeholdt Tilladelse til at oplægge Fjst til Tørring. Regeringens Mening maatte være, at Fjsten skulde kunne sælges til enhver paa Færøerne bojat Skibmand, derfor havde den indeladt de af Amtmanden foreslaaede Ord „paa disse Steder bofattede Skibmand“. Udvalget havde ment, at det var af største Bigtighed, at Skibsføreren, inden Udloosning fandt Sted, henvendte sig til Sysselmannden, da man i modsat Fald ikke vilde kunne kontrollere, om han ikke, efter nogen Tid i Færøerne at have faaet Sundhedspos her, havde anløbet en Havn i Udlandet. Efter et Par korte Bemærkninger af Formanden og Schrøter gik Sagen til tredje Behandling.

Den 3dje September fremslagdes saalydende Væbdringsforslag fra Udvalget:

Principalt:

§ 1 affattes saaledes:

Det tillades fremmede Nationers Fiskerfiske uden Erlæggelse af den i Lov om Ophevelse af den kongelige Enhandel paa Færøerne af 2de Marts 1865 § 5 paabudne Bæstefisk i de 7 Klareringshavne: Thorshavn paa Sydstrøms, Trankløvbaag paa Suders, Baag paa Burds, Rongshavn paa Østers, Vestmanhavn paa Nordstrøms, Widdbaag paa Waago og Sand paa Sandø at afhænde Raafisk til og forsyne sig med Salt fra de paa Færøerne etablerede handlende, og end videre at udfiske den saaledes afhændede Fjst i disse og øvrige Havne paa Færøerne, hvor der er ansat Avarantæneopsyn, — alt for saa vidt vedkommende Skibsfører i en af de tre førstnævnte Havne forinden paa samme Rejse har erholdt beførligt Sundhedsbrev meddelt, og derhos for Stedets Dyrighed — Landsfogden eller Sysselmannden — afgivet en Erklæring paa Tro og Love om, at han kun vil opløse Raafisk, og da til hvilken handlende, samt ikke vil indlade nogen som helst anden Vare end Salt.

ad § 2.

- Mellem „af“ og „Varer“ i 6te Linje indføjes „andre“, og efter „Varer“ tilføjes „end Salt“.
- Efter „tilsvare“ i 6te Linje indføjes „dobbel“.

Subsidiært:

Lovforslaget uforandret.

Thorshavn, den 3dje Septbr. 1884.

O. P. Effersø. B. Nielsen.
M. Danielsen. D. Jacobsen. E. Olsen.

Den 5te September foretoges Sagens tredje Behandling. Ordspøreren bemærkede, at Udvalget i Genhold til de ved Sagens anden Behandling faldne Udtalelser havde stillet Forslag til en helt omredigeret § 1, hvilket Forslag han oplæste og anbefalede. B. Nielsen fastholdt som sin personlige Opfattelse af Handelsloven, at et fremmed Skib, som havde solgt Fjst i en af de foreslaaede Havne, i Følge Handelsloven vilde kunne benyttes til at føre Fjsten til Tørringspladsen og opløse den der; men da der af forskellige Tingmand var udtalt Ræste om, at en Bestemmelse herom blev optagen i denne Lov, havde han været med til at stille den. Formanden var tilfreds med Affattelsen af Udvalgets Forslag til § 1, men vilde dog gjerne høre Tingets Mening om, hvorvidt man var lige godt betrykket mod Misbrug, naar Affændelsen kunde ske i samtlige 7 Klareringshavne, som naar den kun fandt Sted i de 3 af Regeringen foreslaaede Havne. Af Hensyn til Sundhedsvæsenet var ikke noget at indvende herimod, naar en af de i Lovgivningen foreskrevne Havne først skulde anløbes paa samme Rejse. B. Nielsen havde allerede ved Sagens første Behandling udtalt, at der ikke kunde være mere Fare for Smitte eller for Misbrug af Friheden ved at udstrække Tilladelsen til de 7 i Forslaget nævnte Havne. Sysselmannden, til hvem der skulde ske Anmeldelse, kunde, hvis han fandt Anledning dertil, holde Øje med Oploosningen. Til yderligere Sikkerhed havde Udvalget foreslaaet at stærpe Straffen for Misbrug, samt at vedkommende Skibsfører paa Tro og Love skulde erklære, ikke at ville opløse andre Varer end Fjst, og til hvem denne agtedes solgt. Desuden egnede Fiskerfiske sig ikke godt til Opbevaring af andre Varer, hvilke heller ikke godt vilde kunne bringes i Land sammen med Saltfisk, uden at det blev opdaget. I ethvert Fald var her ikke mere Fare for Smugleri, end naar Skibene ellers lod ind for at forsyne sig med Vand eller under

andre Foregivender. I Tilfælde af Overtrædelser vilde man kunne holde sig til den udsættede Frist. Ordføreren sluttede sig hertil. For saa vidt Formanden sluttede have udsat Udsættelser angaaende det Punkt, man tidligere havde næret Frygt for, at fremmede skulde oplægge Frist her blot til Tørring, vilde han udtale, at selv om man ansaa en saadan Trast for uheldig, var der ikke nu saa stor Fare herfor som tidligere. I ethvert Fald kunde Frykten herfor ikke hindre ham fra at være med til at udvide Salgs- og Oplægningsretten til flere Havne. J. Nielsen udtalte, at man maatte ogsaa kunde affordre vedkommende Skjober en Erklæring om, at han virkelig havde Løb til Fisten. Naar Fisten blev afløst igen, skulde der jo betales Løstegift. Faren for Oplæggelse til Tørring var ikke større i de 4 af Udvalget foreslaaede Havne, end i de 3, Regeringen havde foreslaaet. J. Petersen havde ved den Behandling omtalt Muligheden af denne Oplægning til Tørring, men var man enig om, at Ordet „afhænde“ betød Salg, vilde denne Mulighed bortfalde. At Udvalget kun havde tilføjet de i Endringsforslaget nævnte 4 Havne, var vel fordi de var Klædningshavne. Naar de med Hensyn til Sundhedsvoeset foreskrevne Bestemmelser vare iagttagne, kunde der vel ikke være noget til Hindrer for, at Skibene lige saa godt skulde kunne klæde i de 4 sidst nævnte Havne som i de tre af Regeringen foreslaaede. Han spurgte, om man vilde nøjes med Regeringens Forslag, dersom Udvalgets ikke kunde gaa igennem. Ordføreren mente, at Fisten mulig kunde sælges pro forma, saa at der i Hemmelighed afsluttedes Kontrakt om Gjenvalg med en vis bestemt Mængde. J. Petersen og Schrøter antog, at i saa Fald vilde vedkommende kunne drages til Ansvar. Ordføreren indrømmede dette, men mente, at vedkommende Sælger vilde kunne ordne en saadan Handel saa hurtigt, at det ikke vilde kunne opdages og folgelig heller ikke straffes, j. Ex. naar han havde overdraget Væsten til en vis Person med et af denne udfærdiget Gældsbrev. J. Nielsen undrede sig over, at Ordføreren nu nærede Tvivl med Hensyn til de i Forslaget indeholdte Sikkerhedsbestemmelser. J. Nielsen troede, at Spørgsmaalet var opstaaet for at sløbe en Erhvervsliste for Derne ved at skaffe Folk Fortjeneste af Fiskefæstningen. Dette vilde opnaas, selv om Handelen kun skete pro forma, hvad han dog ikke antog vilde ske ofte. J. Petersen mente, at Fiskefæstning, som Tælen var om her, ikke vilde have Lov til at gjenoplyse Fisten. Ordføreren svarede hertil, at vedkommende Fisker eller Fiskefæstning enten kunde aftordere med Fiskefæstningen om at sende Fisten med Dampskibet eller ogsaa kunde sende et Skib for at afhente den. Overfor J. Nielsen

bemærkede han, at denne vel maatte huse, at han i Udvalget havde udtalt, at Regeringen og Amtmanden tidligere havde næret Frygt for, at fremmede skulde benytte Fæstningen som Fiskefæstningsplads, og at dette vel var Grunden til, at Regeringen kun havde foreslaaet at give Tilladelse til at sælge uden Løstegift i de i Udvalget nævnte 3 Havne, samt at man havde foreslaaet Grunde for at fjerne denne Frygt hos Regeringen. Selv nærede han, som for bemærket, ikke Frygt for Misbrug. Schrøter bemærkede, at han som Tilhører i Tinget for 14 Aar siden havde hørt Ordføreren (Effersø) holde et vellykket Foredrag om denne Sag, hvori han betegnede Fiskefæstningen som en Vindfang for Fæstningen og imodgik Amtmandens Udtalelser om, at Fæstningen kunde blive brugt som Fiskefæstningsplads af fremmede. De 14 Aar senere havde Effersø og Tælen arbejdet sammen for et lignende Forslag som dette, hvilket blev vedtaget i Tinget, men ikke vandt Regeringens Bifald. Det var beundrerligt, at Ordføreren nu hjantes at være gaaet over til de Tilfælder, som han tidligere havde bemærket. J. Nielsen kunde ikke forstå, at der skulde findes større Sikkerhed imod pro forma Handel i de 3 i Regeringsforslaget nævnte Havne end i de andre 4, da der i dem alle fandtes Mænd, som kunde købe Fisk. I Fjor oplystes i Tinget, at Skipsfæstningsvirksomheden gav en nærlig Indtægt af 40,000 R. Naar nu fremmede Fiskefæstning kunde blive af med Fisten her paa gode Villkaar, vilde de foretrække dette for at vilde Tid med at sælge hjem og tilbage igen. Ordføreren beklagede, at flere af de foregaaende Tælere havde misforstået ham. Han havde berørt det omvirkende Punkt, fordi han troede, at Regeringen ellers vilde faa det Indtryk, at Tinget enten havde glemt eller overset et af de Punkter, som Regeringen havde lagt Vægt paa. Ved den Ordfører i Udvalget at have næret med til at foreslaa Regeringsforslaget ændret, havde han vist, at han ikke nærede Frygt for Misbrug, hvad han ogsaa udtrykkelig havde udtalt. Efter et Par yderligere Bemærkninger af Schrøter og Ordføreren udtalte Formanden, at han heller ikke havde næret nogen Frygt herfor, men kun havde villet høre Tingets Mening om, hvorvidt de 4 tilføjede Havne vare lige betryggende, som de 3 oprindeligt foreslaaede.

Udvalgets Forslag til ny § 1 vedtoges derpaa enstemmig ved Navneopraab, i det saamlige tilstedeværende Medlemmer med Andlagelse af J. Sørensen, som afholdt sig ira at stemme, stemte Ja. Fraværende vare: Propsten, D. J. Petersen og Olsen.

§ 2. Udvalgets Endringsforslag af 18de September vedtoges enstemmig: a. med 17 St. og b. med 14 St.

Sen saaledes ændret vedtoges derpaa enstemmig med 17 Stemmer.

§ 3 vedtoges ligeledes enstemmig med 17 Stemmer.

§ 4 vedtoges ligeledes med 17 St.

§ 5 betragtedes som vedtagen uden Afstemning.

Efter disse Vedtagelser er Forslaget saalydende:

Forslag til Lov

om

Frilæggelse for Væsteafgift ved Indførsel af Raafist i udenlandske Fisterkibe til Færøerne.

§ 1.

Det tillades fremmede Nationers Fisterkibe uden Erklæggelse af den i Lov om Opbevarelse af den kongelige Enhandel paa Færøerne af 21de Marts 1855 § 5 paabudne Væsteafgift i de 7 Klæveringshavne: Thorshavn paa Øststrøms, Trangsvaag paa Søndre, Vaag paa Vordø, Kongshavn paa Østø, Vestmanskø paa Nordstrøms, Midvaag paa Vaag og Sand paa Sandø at afhænde Raafist til og forsyne sig med Salt fra de paa Færøerne etablerede handlende, og end videre at udskibe den saaledes afhændede Fist i disse og øvrige Havne paa Færøerne, hvor der er anset Skarpskudsskud, — alt for saa vidt vedkommende Skibsfører i en af de tre forstnævnte Havne forinden paa samme Plads har erholdt behørig Sundhedsbevis medbest, og derhos for Stedets Dyrighed — Landsfogten eller Skibsføreren — afgiver en Erklæring paa Tro og Love om, at han kun vil opløse Raafist, og da til hvilken handlende, samt ikke vil indlade nogen som helst anden Vare end Salt.

§ 2.

Misbrug af den i § 1 givne Tilladelse medfører Straf efter Lov af 21de Marts 1855 § 11, og hvis der af Skibet udløses andre Varer end Raafist eller der i samme sker nogen Indsladning af andre Varer end Salt, har Skibets Fører at tilsvare dobbelt Væsteafgift efter bemeldte Lovs § 5, beregnet efter Skibets fulde Drægtighed.

§ 3.

For Afgiften og de idømte Boder hæfte Skib og Ladning, og kan der ved Auktion sælges saa meget af Ladningen, som behøves til Dækning af det skyldige Beløb.

§ 4.

Sager efter denne Lovs § 2 forfølges som offentlige Politisager.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste April 1885.

Dette Forslag fremlægges i Tinget den 6te September.

Den 8de September fremlægges saalydende Forslag til Beslutning:

Forslag til Beslutning

angaaende Forslag til Lov om Frilæggelse for Væsteafgift ved Indførsel af Raafist i udenlandske Fisterkibe til Færøerne.

Saaframt det af Lagtinget ændrede Forslag til ovennævnte Lov bliver vedtaget, foreslaas følgende Udtalelse:

Da Lagtinget i indværende Samling har vedtaget flere Endringer i det af Regeringen forelagte Forslag til Lov om Frilæggelse for Væsteafgift ved Indførsel af Raafist i udenlandske Fisterkibe til Færøerne, hvilke Endringer ville findes nærmere motiverede i den paagældende Udtalelsebetænkning og Indstilling, beslutter Lagtinget i Anledning af disse Endringer dog at udtale, at man, dersom Regeringen mod Forventning ikke skulde se sig i Stand til at slutte sig til dem, da subsidieret vil indstille det ovennævnte af Regeringen forelagte Lovforslag uforandret til endelig Vedtagelse af Lovgivningsmagten.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 8de September 1884.

Sørensen.

Samme Dag fattes begge disse Forslag under endelig Behandling. Provsten havde af de foregaaende Forhandlinger taget Anledning til at fremsette Forslaget til Beslutning. Skjønt Regeringen utvivlsomt maatte antages at ville gaa ind paa de vedtagne Forandringer, der hovedsagelig gik ud paa at gjøre det lydeligere, som maatte antages at ligge i Regeringsforslaget, vilde det dog være forsigtigt om Tinget subsidieret vedtog Regeringsforslaget, dersom Medlemmerne antog, at det var et Fremstød i Sammenligning med den bestaaende Tilstand. Man troede, som sagt, ikke, at det af Lagtinget vedtagne Forslag, i hvilket den tilføjede Tilladelse til at indtage Salt, var den væsentligste Forandring, vilde støde paa Vanskeligheder. Regeringen kunde neppe have noget at indvende herimod, da Saltet allerede havde betalt Væsteafgift. I andre Retninger var For-

flaget forandret saaledes, at der nu var større Sikkerhed end før imod Misbrug, saaledes ved den indførte Bestemmelse om Erklæring paa Tro og Love, samt ved den stærkede Straffebestemmelse. Dalsgaard fandt Provstens Forslag uheldigt. Dagtinget burde sige: „saaledes ville vi have det,“ og intet videre. Ordføreren (Efferes) havde været Betænkeligheder med Hensyn til Provstens Forslag, men vilde dog slutte sig til det. Schrøter vilde ikke stemme for Provstens Forslag. Provsten vilde ikke tage sig det nær, om hans Forslag ikke blev vedtaget; han troede dog, efter hvad der fremgik af de tidligere Forhandlinger, at man vilde vinde meget ved at lade Regeringsforlaget ophøjet til Lov. Frihed til at indføre Fisk uden Væsteafgift laa i Forslaget. Ret til at indlade Salt var under visse Forhold mindre væsentlig. Ordføreren antog, at Fiskeribe ogsaa efter Regeringens Forslag vilde kunne indtage Salt, da dette her ikke kunde betragtes som Handelsvare, men kun som en af de til Skibets Forsyning hørende Gjenstande, der i Folge Handelsloven kunde indtages uden at erlægge Væsteafgift. J. Nielsen havde været en af de iorigste for at lade Forslaget gaa frit som som muligt; men han troede dog, at man ikke tabte noget ved at stemme for Provstens Forslag. J. Petersen kunde ogsaa stemme for Provstens Forslag. O. M. Nielsen mente, at da der fra anden Side var fremhævet, at der i det vedtagne Lovforslag ikke var stillet nogen væsentlig Forandring, men at Forandringen kun gik ud paa tydeligere at udtale, hvad der laa i Regeringens Forslag, kunde han ikke forstaa, hvorfor Provsten var fremkommet med Forslag om en subsidieret Redtagelse af Regeringens Forslag, hvilken Redtagelse forekom ham overskudig, hvorfor han vilde tilraade at stemme imod Provstens Forslag. Formanden havde, da han i sin Tid opfordrede Udvalget til i Forslaget at optage alt, hvad det anlaa for ønskeligt at optage, forudsat, at man subsidieret vilde erklære sig tilfreds med Regeringens Forslag. Ved blot ligesom at forfaste dette, vilde man ligesom støde Regeringen. Det var tvivlsomt om Handelsloven sammenholdt med Parentæreløven, tillod at benytte fremmede Fartøjer til Kysttransport, naar disse ikke vare stationerede her. Man havde vistnok ingen Grund til at tvivle om at Regeringen vilde imodelkomme Forslaget om Indladning af Salt, lade meget mindre som der i enkelte lignende Tilfælde var bevilget en Tilbagebetaling af Væsteafgift for Salt. Ordføreren udtalte, at om Regeringen skulde fremlægge sit oprindelige Forslag for Rigsdagen, kunde Regeringens Rigsdagsmænd under Forhandlingerne fremlægge Dagtingets Forslag. Dalsgaard kunde erindre, at J. Nielsen under Sagens første Behandling havde udtalt, at det var tvivlsomt, om man vandt noget

ved at vedtage Regeringens Forslag i dets nærende Skikkelse. Efter den Fortolkning, Formanden havde givet af Handelsloven, kunde man ikke andet end være Tvivl om Regeringsforlagets Gavnlighed. Ordføreren bemærkede, at man havde flere Exempler paa, at fremmede Fiskeribe vare blevne benyttede til Kysttransport, uden at nogen Baatale var betalt. Schrøter kunde nævne Exempel paa, at et saadant Skib var jendt fra Waag til Lørraa; men at der her blev nægtet det Tilløb til Oplosning. Amtmanden havde paa detsom stet Forespørgsel approberet den stede Nægtelse. J. Nielsen indvandt, ved første Behandling at have sagt, at det i visse Tilfælde var en tvivlsom Fordel at kunne blive af med Fisk, naar Skibet ikke kunde indtage Salt uden Væsteafgift. Dalsgaard havde ogsaa hørt sidste Aar udtale, at det vilde blive for dyrt at lade Fisk oploset der, hvor den blev fangt, og derefter med et andet Skib bragt til Lørraapladsen. Olsen udtalte, at da det havde vist sig saa vanskeligt at lade Regeringen til at gaa ind paa den omhandlede Forandring af Handelsloven, var det rettest subsidieret at vedtage Regeringens Forslag. Havde man først faaet en Lov, som viste sig hensigtsmæssig, vilde det ikke være saa vanskeligt senere at lade den udvide.

Det af Tinget givet vedtagne Forslag vedtoges derpaa i sin Helhed enstemmig ved Ravnepraab, i det samtlige tilstedeværende Medlemmer stemte Ja. O. J. Petersen var fraværende.

Danielsen vilde gjøre den Indvending mod Provstens Forslag, at han ikke kunde se, at man vandt noget ved at lade Regeringsforlaget uforandret ophøjet til Lov. Havde man først erkjendt dette for godt, var man i en længere Aartreffe afflaaren fra at foreslaa Forandring deri. Efter at J. Petersen og Formanden yderligere havde anbefalet Provstens Forslag til Beslutning, blev dette Forslag vedtaget ved Ravnepraab med 11 Stemmer mod 3. Ja stemte: G. Joensen, J. Poulsen, Provsten, Efferes, O. Jacobsen, J. Nielsen, J. Joensen, J. Petersen, Madsen, Olsen og Formanden. Nej stemte: Dalsgaard, D. Skaar, og O. M. Nielsen. — Danielsen, R. J. Joensen og J. Jacobsen stemte ikke. — Hønge, O. J. Petersen og Schrøter vare fraværende.

Den 15de September oplæses og vedtoges saalydende Indstilling til Ministerradet:

I det Lagtinget herred maa frembære sin Tol til det høje Ministerium, fordi samme har indkommet Tingets Ønske ved i indberende Lagtingsamling at forelægge det Udsat til Lov om Friidagelse for Læsteafgift ved Indførsel af Kaaft i udenlandske Fiskerfartøjer til Færøerne, tillader det sig herved erholdigt at meddele, at Sagen paa sædvanlig Maade har været behandlet i Tinget i Nov, og at Lovforslaget med nogle Ændringer er vedtaget enstemmig den 8de dennes med 19 Stemmer. Under Henvisning til Udvælgelsesbetænkningen maa man som den vigtigste Ændring i Regeringsforslaget fremhæve Udvælgelsen af den i § 1 givne Tilladelse til at afhænde Kaaft til samtlige 7 Klæderingshuse paa Færøerne. Idet der ikke kan betragtes mere Fare for Smitte eller Misbrug ved at anløbe alle disse Huse end ved at anløbe de i Regeringsforslaget nævnte 3 Huse. En anden Ændring, som Tilgel man lægge Vægt paa er, at der, ligeledes, uden Erlæggelse af Læsteafgift, maa indlades Salt i fremmede Fiskerfartøjer i Forskud til den Fisk, de have afslæbt, da man i modsat Fald ikke vilde opnaa det tilsigtede Maal. Villighed, taler ogsaa for, at denne Tilladelse gives, da der ved Indførselen af Salt til Færøerne allerede er betalt Læsteafgift. Uagtet Tinget, som anført, ikke nævner nogen Frygt for, at den ved Lovforslaget givne Begunstigelse skulde medføre Ulemper, har man dog troet det rigtigst til yderligere Betryggelse, at bære fastsatte, at

Misbrug af den givne Tilladelse medfører dobbelt Læsteafgift, samt at Skipperen afgiver en Forsikring paa Tro og Love, at han ikke vil opløse andre Varer end Kaaft, samt Angivelse af, til hvem Fiksen skal sælges.

Med disse Bemærkninger tillader Tinget sig at anbefale Lovforslaget til det høje Ministeriums gunstige Forsorg, i det man dog skal tilføje, at der ligeledes vedtoges et subsidieret Forslag, der gaar ud paa, at for saa vidt Regeringen ikke kan gaa ind paa Lovforslaget saaledes forandret, den da vil foranledige det Lagtinget foretagne Forslag uforandret ophøjet til Lov. Ved Vedtagelsen af det subsidierede Forslag blev det gjort gjældende, at det muligt allerede naa i Handelslovens § 3 jfr. § 5, at fremmede Fiskerier kunne benyttes til Skystart uden Læsteafgifts Erlæggelse, og at Salt, der skal bruges til Fiskeri, kan betragtes som hørende til Skibets Provisioner.

Lagtingsalen i Thorshavn, den 15de September 1884.

Paa vedf. Ordførers Begne
V. S. Undwaldt, E. Olsen.

Loen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

III. Forslag til Lov om Ederfugles Fredning.

Ved Lagtingets Åbning, Onsdag, fremlagdes den fra forerige Samling udjatte Sag angaaende Andragende fra B. Petersen af Kirkebo om yderligere Foranstaltninger til Ederfugles Fredning, tillige med de over Sagen fra flere af Ederfuglens og de kommunale Forstandere indkomne Erklæringer (se Lagtingsbetænkningen for 1883, Pag. 46—52).

Ved Sagens første Behandling den 5te August vedtoges enstemmig med 12 Stemmer at nedsette et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i samme Møde valgtes Poulsen,

Ejersø og Rasmussen. Dette Udvalg afgav med forstaaende som Ordfører følgende den 15de August fremlagte

Betænkning:

Undertegnede Udvalg, som er nedsat til at afgive Betænkning over et i Tingets forerige Samling givet vedtaget, men siden udsat Forslag til Lov om Forandring i og Tillæg til Jagtlov for Færøerne af 8de Februar 1864, har gennemgaaet de over Sagen indhentede, til

saame henvisse Erklæringer, som i øvrigt gaa i noget afvigende Retninger.

Sysselmandene Olsen og Winther samt Forstanderskaberne for Sands, Nordstrøms og Østers Kommuner (sidstnævnte kun „for saa vidt noget: Forandring skal foretages i Jagtloven“) anbefale Forslaget i al Almindelighed; Sysselmand Efferes samt Forstanderskaberne for Kvalbo og Frodebo Kommuner anbefale at forhøje Møkken for at skyde Ederfugle. Sysselmandene Nielsen og Danielsen samt Forstanderskaberne for Baagø og Nordstrøms Kommuner saa vel som Forstanderskabet for de forenede Sogne i Sydstrøms nære Betænkelighed ved at frede Ederfuglevarp, da man derved — hvis mange saadanne skulde fredes — vilde indskrænke det fri Jagtdistrikt: Havet, i en altfor betydelig Grad. Ligeledes er der i enkelte Erklæringer hentydet til, at Ederfuglene mulig kunne strække Sejen bort fra Vandet. I flere af de indkomne Erklæringer udtales, at Hovedvanskeligheden ved at frede om Ederfuglene bestaar i, at det er saa vanskeligt at paase, at Lovens Bestemmelser overholdes. Samt et Middel til at faa Overtrædelser opdagede, paapege Sysselmandene Danielsen, Efferes og Nielsen samt Forstanderskaberne for Baagø Kommune og de forenede Sogne paa Søndre, at give Anmelderen en Andel af Møkken; den forstuvende anbefaler ogsaa, at paalægge Forstanderskaberne og Sognekommisssionerne et fore Tilsyn med Lovens Overholdelse og at vandsage hjemvendende Baade, som medføre Bøsse. Sysselmand Efferes og Forstanderskaberne for Baagø og Sydstrøms Kommuner formene desuden, at det ikke alene maa forbydes alle „medkommende“ men alle og enhver at optage Vg (forstuvende mener dog kun efter en bestemt Tid). Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune har opfattet nogle Spørgsmaal om det indbyrdes Forhold mellem Øerne i en Hælseshavge m. m. samt ment, at en privat Anmelders Navn ikke maa forties og endelig udtalt, at det vilde være urimeligt, at den, der havde fundet en død Ederfugl, skulde straffes, fordi han fandtes i Besiddelse af en saadan. Denne sidste Udtalelse stemmer ganske med Udvalgets Ansættelse; men da det omtalte Tilfælde yderst sjælden formenes at ville indtræffe, og der desuden næppe er Sandsynlighed for, at den, der kan bevise, at han har fundet en død Ederfugl, vil blive draget til Ansvar, har Udvalget ikke fundet sig foranlediget til at foreslaa nogen særlig Lovbestemmelse herom. Endelig finder Sysselmand Danielsen det ufatteligt, at Sager angaaende Ederfuglejagt skulle paakjendes af Sysselmanden, medens alle andre Jagtsager paakjendes af Sorenskriveren.

Hvorvel Ederfuglen ikke for Tiden kan og maa ske næppe nogen Ende vil kunne betragtes som nogen stor Indtægtskilde, maa Udvalget

dog formene, at den, rigtig fredet, vil kunne give en god Bidrag, som ikke alene kommer de heimlede til gode, men kan berettes af enhver, der ejer saa meget Land, at han derpaa kan anlægge et Ederfuglevarp. Det formenes ogsaa at være saa meget mere betageligt, om Fredningen ikke kan gennemføres, som Ederfuglen er en Staudfugl her, og Færingerne saaledes — i Modsetning til hvad der er Tilfældet med Trækfuglene — have det i deres Magt at gennemføre den. Vel er der fra forskellige Sider hirt, at Ederfuglen, hvor den findes i Mængde, mulig vil strække Sejen bort fra Vandet; men da der endog paa Steder, hvor man har haft Ederfugle i betydeligt Antal og hvor Sejen virkelig er Indtægtskilde, næres meget delte Ansættelser herom, for man ikke for Tiden tillægge disse Udtalelser nogen afgørende Betydning, især da denne Fugl ikke lever af Fisk, men af Muslinger og andre Bløddyr.

Storre Betydning maa Udvalget tillægge den Omstændighed, at Oprettelsen af mange Ederfuglevarp kan, naar disse blive frede, bevirke en meget betydelig Indskrænkning i det fri Jagtterritorium: Havet, og saaledes ved at forhindre Fiskerne fra at skyde Fugl til Agn vil stude vor vigtigste Næringsvej: Fiskeriet. Udvalget mener dog, at da det for det første ikke er givet, at ethvert Ederfuglevarp skal eller overhovedet vil kunne frede, da det jo forinden maa skones skikket dertil, og man dernæst uden Skade vil kunne indskrænke Fredningen til en begrænset Tid af Aaret, ligesom den i Lov af 9de Februar 1854 § 8 fastsatte Afstand af en Kvartall, hvad Ederfuglevarp angaar, formentlig bør indskrænkes en Del, kan denne Omstændighed ikke være nogen afgørende Hindring for, at Ederfuglevarp skulle kunne frede.

Udvalget maa være enig med dem, der udtale, at Hovedvanskeligheden ved at faa Ederfuglene frede bestaar i at paase, at de gjældende Lovbestemmelser overholdes, i det Sysselmandene, de eneste Politifunktionærer, vi have uden for Thorshavn, uanlig kunne udvære noget tilstrækkeligt Tilsyn hermed. Man haaber imidlertid, at den i forrige Vagtingsamling udlovede Præmie for at anlægge Ederfuglevarp mulig kan virke opmuntrende i det mindste paa nogle, og at disse enkelte saa dog, hver i sin Freds, ville have saa megen Interesse for denne Fugl, at de ville advare Folk om ikke at skyde den og eventuelt anmelde Overtrædelser af Jagtloven i den her omhandlede Retning. Uagtet Udvalget beklager, at Amtmanden ikke har foranstaltet udarbejdet en Anvisning til at anlægge Varp — hvilken dog maaske ikke har kunnet tilvejebringes — og ikke kan tilraade at belønne Angiveren, lige saa lidt som det kan tiltræde Sysselmand Daniellsens Forslag om: at give de kommunale Forstanderskaber og Sognekommis-

floner noget Bøtæg om at ransage Waade, da saadant ikke forment at have været Meningen med den i Kommunallovens § 31 optagne Bestemmelse om, at Forstanderskaberne ved de til deres Naadighed staaende Midler bl. a. skulle bidrage til at fremme og opretholde god Politiven, i hvilken sidste Antagelse man yderligere bestyrkes ved en Udvalget ihændekomne Kansellistrivelse af 26de Novbr. 1844, kan det dog ikke tilraade for nærværende Tid at ophæve For-

budet imod at dræbe Ederfugle, især da det, som alt bemærket, jo kan være Gaad om, at Interessen for denne Fugl mulig kan væltes hos i det mindste en Del af Befolkningen.

Udvalget tillader sig derfor at anbefale det fremlagte Forslag*) til Vedtagelse med de neden for foreslaede Endringer, i det man angaaende disses Affattelse henviser til den vedtagne Motivering.

ad § 1.

- a. Da der fra flere Sider er fremhævet, at det er skadeligt at optage Ederfuglenes Æg, har man ment ved en saadan Bestemmelse at imødekomme denne Anstuelje.
- b. En lignende Bestemmelse er foreslaet optaget som en ny § 3.

ad § 2.

Foreslaet for ikke for meget at indskrænke Jagten særlig inde i Fjorde og Grunde. Man har nemlig ment, at det maatte være tilstrækkeligt, naar Bøtgets nærmeste Omgivelser ere fredede i Bærpe og Ungletiben.

ad den ny § 3.

Med Undtagelse af, at Tillægsmulken er sat til 6 i Stedet for 10 Kr. er Forslaget, paa enkelte Redaktionsendringer nær, enslydende med den sidste Del af den i Fjor vedtagne § 1.

ad § 3 (ny § 4).

At Sagerne behandles som offentlige Politifager, er overensstemmende med de angældende Lovbestemmelser.

§ 1.

Ingen maa paa Færderne paa nogen som helst Maade dræbe Ederfugle, heller ikke maa nogen vedkomme optage disse Fugles Æg eller Dnn. Forser nogen sig herimod, straffes han med Bøder fra 2 til 50 Kroner og med en Tillægsmult af 10 Kroner for hver dræbt Ederfugl. Med samme Straf anses den, der fashyder eller findes i Besiddelse af dræbte Ederfugle. Kjøberen skal dog være ansvarlig, saavidt han kan paavise Sælgeren.

§ 2.

Ved fredlyste Steder for Ederfugle maa ingen skyde

§ 1.

- a. Efter første Punktum indskydes et nyt, saalydende: „Efter den 20de Juni maa ingen optage Ederfuglægg“.
- b. Resten af §en udgaar.

§ 2.

- a. Mellem Ordene „ingen“ og „skyde“ i 1ste Punktum indskydes: „i Tidrummet fra 1ste Maj til 15de August“.
- b. Foran Ordet „Fjerdingvejs“ i samme Punktum sættes: „halv“.

Som ny § 3 foreslaas:

- a. Overtrædelser af Bestemmelserne i denne Lov straffes med Bøder fra 2 til 50 Kr. og med en Tillægsmult af 6 Kr. for hver dræbt Ederfugl.

Med samme Straf anses den, der fashyder eller findes i Besiddelse af dræbte Ederfugle. Kjøberen skal dog være ansvarlig, saavidt han kan paavise Sælgeren.

- b. Bøderne tilfalde Stedets Fattigvæsen.

§ 3 (ny § 4).

- a. Mellem Ordene „Lov“ og „paafjendes“ i 1ste Punktum sættes: „behandles som offentlige Politifager og“.
- b. Sns sidste Stykke udgaar.

*) Dette Forslag var efter Tingets Afstemning den 30de September 1888 saalydende:

Inden for en Fjerdingvejs Afstand fra det fredlyste Sted. Dog skal det ikke være forment til Bøds inden for denne Afstand at skyde Vane og Krager eller andre Fugle, der forstyrre Ederfuglene.

§ 2.

Sager i Anledning af Overtrædelser af denne Lov paafjendes af vedkomende Styrelse. Naar Politiet ved privat Anmeldelse Underretning om en begaaet Overtrædelse, skal Anmelderens Navn forties.

I øvrigt har det sit Forholdende ved de i Lov af 3de Februar 1854 og Lov af 7de Maj 1881 indeholdte Bestemmelser.

At den ny § 5.

Da Bestemmelserne i disse 2 §§. for saa vidt de ikke foreslaas ændrede, ere optagne i dette Forslag, formenes de at burde ophæves.

Som ny § 5 foreslaas:

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Maj 1885. Fra samme Tid ophæves §§ 7 og 8 i Jagtloven for Hæerne af 9de Februar 1864.

Lagtingsalen, Thorshavn, den 15de August 1884.

Joen Poulsen.

O. P. Efferse.

S. S. Rasmussen.

Den 19de August foretoges Sagens anden Behandling. Ordføreren (Poulsen) gennemgik Udvalgsbetænkningen og bemærkede, at § 1 maatte var mindre heldig affattet; men var man først bleven enig om Indholdet, kunde Afslutningen nok rettes. Hertil sluttede sig Formanden, som fandt, at der bl. a. efter Ordene „fra 20de Juni“ burde tilføjes „til“ o. s. v. Ligeledes mente han, at der burde fastsættes en bestemt Frist for at sælge Vg. En Forhøjelse af Møkten vilde formentlig være uden Virkning, da der maatte alligevel ikke blev gjort nogen Anmeldelse. Derimod antog han, at Fredningen bedst vilde fremmes ved Uddeling af Præmier for Anlæggelse af Ederfuglevarp. Ordføreren oplyste, at Udvalget havde ment, at det skulde være tilladt at optage Vg af første Væg (Urt), men ikke senere. Hvorvidt 20de Juni var det rette Tidspunkt til at høre op med at tage Vg, kunde der være dette Meninger om; men Bestemmelserne var tydelig nok. Han holdt for sit personlige Bedømmende ikke af at for høje Møkten og haabede, at den i forrige Samling udløvede Præmie for Anlæggelse af Ederfuglevarp vilde bevirke, at saadanne bleve anlagte; men skulde de komme til at lægge for mange Hindringer i Vejen for den fri Udøvelse af Jagten, var han bange for, at de bleve Gjenstand for Uvilje. Efferse bemærkede, at den nu foreslaaede Møkt i Virkeligheden var mindre, end den Møkt, der blev fastsat første Gang, Forbudet imod at dræbe Ederfugle indkom, i det Pengene siden den Gang vare faldne saa meget i Værdi, at 2 Kr. nu omtrent svarede til en Mark paa den Tid. Efter en kort Bemærkning af Formanden udtalte Salsen, at han syntes bedre om Forslaget, som det nu forelaa fra Udvalget, end som det blev vedtaget i For. Det heldigste vilde dog være, at det helt blev forbudt at optage Vg, undtagen til Udrugning. Naar man havde ment ikke at burde stærke Straffebestemmelserne for at dræbe Ederfugle, men derimod virke hen til at vække Folks Sans for at oprette Ederfuglevarp, var han bange for, at inden Sagen var vakt, vilde, hvis disse Bestemmelser ikke bleve stærkede, Eder-

fuglene være forsvundne. Han kunde ikke indse, at der var noget demoraliserende i, at give Anmelderen en Del af Møkten. Til denne sidste Bemærkning sluttede sig ogsaa Danielson. J. Petersen antog, at det var for sent at ophøre med at tage Vg den 20de Juni, da en Del af de Fugle, hvis første Vg vare tagne, til den Tid havde lagt Vg anden Gang. Sent udtalte Unger vare mindre levedygtige end tidlig udtalte. Det burde overhovedet kun tillades at optage Vg til Udrugning, da Meningen med Loven maatte være, at fremme Fuglenes Formereelse. Rasmussen udtalte, at om man tog Vggene af første Væg (til at spise), vilde Fuglen efter kort Tids Forløb igen lægge 3 Vg, og man vil i saa Fald kun en Hjerbedel færre Unger, end om man havde ladet Fuglen udrykke de første 4 Vg. Da det laa i Varpejerens egen Interesse at Fuglen formeredes, kunde man overlade til dem selv at bestemme, hvor langt hen paa Aaret de vilde optage Vg. Ungerne af 2det Kuld vare fuldt levedygtige. Olsen vidste, at Ederfuglene i Regelen havde lagt første Væg inden 20de Juni, i det man midt i Juni Maaned kunde træffe rugende Ederfugle. Heldigst vilde det være, at forbyde enhver Optagning af Vg, undtagen til Udrugning, da Vggene deri var aldeles forsvindende i Forhold til Dannelsen. Beboerne paa Svinø havde regelmæssig taget Vggene af første Væg, hvilket formentlig havde bidraget fuldt saa meget til Fuglens Aftagen der som den ulovlige Skyden. I første Væg lagde Ederfuglene ofte 5 Vg; men i de senere Væg ofte kun 2 og 3. Hertil sluttede sig J. Petersen, som ogsaa udtalte, at det burde forbydes at tage de Vg, der lagdes i Havgen. Ordføreren havde aldrig lagt synkelig Vægt paa Forbuddet imod at optage Vg, da han antog, at en Varpejer lige saa lidt vilde falde paa at spise de første Vg, Haasen lagde. Maatte kunde det være rettest, at Vggene i Havgen ogsaa bleve frede; men i de fleste Havger vare kun 1 Vg, og desuden vilde det være vanstækket at paase, at et saadant Forbud blev overholdt. Udvalget skulde

føge at flasse bestemte Opholdstider om, til hvilken Tid det vilde være hensigtsmæssigt at forbyde Opholdning af Vg. Olsen havde over for Ordføreren, at det var en Kjendsgjerning, at netop de, der havde mest Fordel af Ederfuglene, optog Vggene. J. Jacobsen mente ogsaa, at Vggene kun burde optages til Udrugning. Om man tog Vg, burde det først ske, efter at Fuglen var færdig med Rægget, thi ellers nøjedes den med at udruge de eller det Vg, som den lagde, efter at de andre vare tagne, medens den, naar hele Rægget blev taget, lagde et nyt. Ogsaa han ønskede Udvalgets Forslag ændret.

§ 2. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde ment, det var tilstrækkeligt, naar Varpene bleve fredede i den Tid, Fuglene særlig opholdt sig ved dem, og i den Anledning foreslaaet en Ændring i Sen. Hvorvidt de foreslaaede Tidsbestemmelser vare rigtig valgte, vilde han henstille til Overvejelse. At den Afstand fra fredede Varp, inden for hvilken der ikke maatte skydes, var foreslaaet ændret fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ Mil, grundede sig paa, at man havde ment ikke mere end høist nødvendigt at burde indskrænke den sei Udvejelse af Sogten, navnlig inde i Grunde og Gjorde. Henke spurgte, om det var Meningen, at Varpenes Fredning skulde foregaa paa samme Maade som Fuglebjergenes. Ordføreren betragtede det som en Selvfølge, at kun større Varp, som Ejerne bevislig havde en virkelig Indtægt af, skulde kunne fredes. Rasmussen oplyste Henke om, at Udvalget havde tænkt sig Fredningen under samme Forudsætning som ved Fuglebjergene. Saksen mente, at der maatte bestemmes om, hvilke Varp, der skulde kunne fredes. Formanden oplyste, at disse Bestemmelser fandtes i andre Love. Den foreslaaede Tilladelse til at skyde Ravn og Krager gik videre, end den tilsvarende Bestemmelse i Jagtloven af 1881, og nærmere sig til den ældre Jagtlovs Bestemmelser. Han henstillede, om Fredningstiden ikke kunde begynde 1ste Marts, samtidig med Fuglebjergenes. Ordføreren udtalte, at man burde forføre Fredningstiden saa meget som mulig, hvortil Saksen ogsaa sluttede sig med den Bemærkning, at man mulig snart kunde vente Andragende om ogsaa at indskrænke Fredningstiden for Fuglebjergene.

§ 3. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde foreslaaet, at Tillægsskøden for hver drøbt Ederfugl, i Righed med, hvad der ved Jagtloven af 1881 er foreskrevet med Hensyn til Hare, sættes til 6 Skr., medens den efter Forslaget fra forrige Aar skulde være 10 Skr. Danielsen holdt i Aar som i Fjor paa høj Mælt. Han kunde ikke indse, at der var noget demoraliserende i, at Angiveren fik en Del af Mæltet. Skydning under Fuglebjergene blev anmeldt af vedkommende Ejere, i hvis Interesse det saa, at Bjærgene bleve fredede. Ederfuglene

derimod opholdt sig en lang Tid af Aaret paa Steder, hvor ingen havde særlig Interesse af deres Fredning; derfor blev det nødvendigt ved Angiverløn at fremskalde saadan Interesse. Rasmussen mente, at det var uheldigt ved Angiverløn at høre nogen til at gøre, hvad han ellers ansaa for en Skam at gøre. I det han henviste til den af Sysselmænd Danielsen afgivne Erklæring, udtalte han, at saa længe det ikke var gaaet op for Folk, at en Sag var gavnlig, var det uheldigt at ville fremtvinge den ved strenge Straffebestemmelser, da en saadan Lov ikke blev overholdt. Han ventede ikke noget Udbytte af denne Lov, men havde dog arbejdet paa den for at den kunde blive saa lidt stabil som mulig. Efferdø fandt ikke, at det var nogen Skam at sige for Overholdelsen af god Samfundsorden, selv om det skulde ske ved at optrede som Angiver. Hvis den af Rasmussen antydede Anstøelse, som forhøjbetydning dog kun næredes paa Ofers, virkelig skulde gøre sig gjældende hos nogen, var Angiverløn en Nødvendighed. I øvrigt havde en Angiver saa meget Besvær, at det var billigt, om han fik nogen Gødtgjørelse derfor. Saksen udtalte, at naar Rasmussen mente, vi havde en ufuldstændig Justits, saa det nær at søge den fuldstændiggjort ved Angiverløn, hvorfor han ønskede en Bestemmelse herom tilføjet Sen, i modsat Fald vilde Ederfuglene være udrøddede inden Sammen for dem vantes. Han havde ikke hørt nogen betragte det som skammeligt at angive Lovovertrædelser. Danielsen sluttede sig hertil og udtalte, at Rasmussen, som efter de faldne Udtalelser at domme maatte bo blandt en meget daarlig Befolkning, ikke burde arbejde paa en Lov, som han ikke ventede noget Udbytte af. Rasmussen troede ikke det kunde bevise, at den Befolkning, han boede blandt, var værre til at overtræde Jagtloven — eller i andre Henseender — end Befolkningen andre Steder. Man kunde herten have gamle Fordomme eller vække moralsk Sans ved strange Lovbestemmelser. Ordføreren var heller ikke for Angiverløn. Angiveri betragtedes gjerne som en mindre god Handling. Det var det Borgerpligt at vaage over god Samfundsorden, men det var ikke gaaet op for Folk, at det saa i Samfundets Interesse, at Jagtloven blev overholdt, og selv om dette gik op for Folk, var Samfundsfølelsen næppe saa meget udviklet, at Bygdemænd for den Sags Skyld vilde falde paa at angive hverandre. Efferdø opfordrede Ordføreren til i sin Skeds at virke for en rigtig Ofsættelse af Samfundets interesse. Taleren udtalte end videre, at en Mand, som ikke havde Mand til for egen Regning at gøre Mejer for at hjælpe til Overholdelse af Lov og Ret, burde have Erstatning for sin Ueflighed. Enten han nu fik denne udbetalt af det offentlige eller gennem en Andel

af Munkten, kunde være ligegyldigt. De kommunale Myndigheder burde have Ret til at undersøge Waabe, naar der var grundet Anledning til Mistanke. Statsen udtalte overfor Rasmussen, at om Strængighed alene ikke kunde idrømde gamle Forbomme, saa kunde den benyttes sammen med andre Midler. Her havde man ikke noget hemmeligt Polit, som nok vilde være anset for lige saa foragteligt som Angiveri, men vi burde dog se at skabe os et saadant. I andre Lande ansaas det ikke for nogen udbærdigende Bestilling at være Medlem af et saadant. Toleren vilde ikke betænke sig paa at anmelde enhver, der forrædte en andens Ret, ikke alene for den forrædte, men for hele Samfundets Ethik. Ordføreren udtalte overfor Efferø, at hvorvel Politiet burde have Ret til at undersøge mistænkelige Waabe, kunde en saadan Ret ikke overdrages til og den dermed forbundne Pligt ikke pålægges Her og Bort, som ikke kunde afgjøre, naar der var grundet Anledning til Mistanke. Formanden bemærkede, at en Bestemmelse om Angiveri maatte betragtes som højst uheldig og næppe forekom i den nyere Tids Lovgivning. Man burde snarere søge at udbrede Bevidstheden om, at det var Borgerpligt at anmelde saa vel denne som andre Lovovertrædelser. Sysselmændene kunde ikke være til Stede overalt; men de kunde hjælpes af Folk, der havde Interesse for Sagen.

Efferø syntes, det var uheldigt, at der udkom Love, som ikke overholdtes, fordi dette virkede demoraliserende. Da man ikke her, som andre Steder, havde Polit overalt, burde man se at skabe et saadant. Formanden udtalte, at der mulig kunde være Anledning til at omorganisere Politet, men man burde ikke i en speciel Lov som denne indføre Bestemmelse herom.

§ 4 oplæstes af Ordføreren. Formanden udtalte, at det vilde være en ry og enestaaende Bestemmelse, at disse Sager skulde påsejendes af Sysselmændene alene; men man kunde mulig lade Sagen behandle snart af Sysselmændene, snart af Sorenskrivere i Bighed med, hvad i flere nyere færøske Love er bestemt. Efferø havde intet at indvende imod en saadan Endring. Udvalget havde ved Forslaget taget Hensyn til Angiveren, for hvem det vilde være en Rettelse med Hensyn til Rejsendgifter, naar Sysselmændene skulde påsejende Sagen.

§ 5 gav ikke Anledning til Diskussion.

Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 12 Stemmer imod 1.

Mellem 2den og 3dje Behandling indlevedes og fremlagdes følgende Endrings- og Underendringsforslag:

Nr. 1 (fra Udvalget).

ad § 1.

Betragtes som Redaktionsændring med Undtagelse af, at det er forbudt Ejerne af vedkomnende Sted at optage Ug efter 10de Juni.

ad § 2.

a. Betragtes som Redaktionsændring.

b. Tilføjet for at tilfjendegive, at den citerede Lovbestemmelse ikke herved forandres.

ad § 3 a.

Redaktionsændring.

§ 1 (Lovforslagets).

Sen foreslås omredigeret saaledes:

"Ingen maa paa Hæderne paa nogen som helst Waabe dræbe Ederfugle; heller ikke maa nogen udbestemme til nogen som helst Tid optage Ederfuglens Dun eller Ug. Efter hvert Aars 10de Juni maa Ederfuglsæg ikke optages."

§ 2 (Lovforslagets).

a. Mellem Ordene: "Ved" og "fredlyste" i første Linje sættes: "de i Genhold til Lov af 21de November 1871".

b. Efter Sæns Slutning tilføjes: "(Sfr. dog § 10 i Lov af 7de Maj 1881 om Forandring i og Tillæg til Jagtloven af 9de Februar 1854)".

§ 3 a (Udvalgets).

I Stedet for Ordene: "Overtrædelser straffes" sættes: "Forjer nogen sig imod de i foranstaaende §§ indeholdte Bestemmelser, straffes han".

ad § 1.

Alt Eagerne behandles henholdsvis af Sørenskriveren eller Ejersmanden, efterkom Overtræderen bor i eller udenfor Thorsbavn, er overensstemmende med Bestemmelserne i Lov om Sundhedsvedtægter m. v. af 7de Maj 1881.

§ 1 (Lovforslagets § 3).

Efter Ordet „af“ i 2den Linje sættes: „Sørenskriveren, naar Overtræderen bor i Thorsbavn, i modsat Fald af“.

Lovforslagets Titel

forandres til:

„Forslag til Lov om Fredning af Ederfugle.“

Ar. 2 (Motiveret Forslag fra Provsten og M. Danielsen).

Da de hidtilværende Bestemmelser om Fredning af Ederfugle have vist sig virkningsløse, i det denne Fugl, uagtet Fredningen, er Gjenstand for en hensynsløs Efterstræbung, og Ederfuglens Antal her omkring Borne som Følge deraf er i en stadig og saa stærk Aftagelse, at de sandsynligvis, hvis det vedbliver som hidtil, om kort Tid ikke mere vilde yngles her, er der formentlig for Lovgivningsmagten Anledning til enten helt at ophæve de fattigt illuderede og derfor demoraliserende Fredningsbestemmelser eller, hvis man endnu i det yderste Øjeblik vil gjøre et nyt og maaske sidste Forsøg paa at frede denne Fugl, for at staae Borne den betydelige Indtægt, som efter al Sandsynlighed vil blive Følgen af en virkelig alvorlig gennemført

Fredning, da at søge saadanne Lovbestemmelser tilvejebragte, som, saa vidt Lovgivningsmagten fornaar det, kunne fremkalde det tilsigtede Resultat.

For at opnaa dette, er det imidlertid noyde tilstrækkeligt, som af Udvalget sket, at bringe lignende Bestemmelser i Forslag som de, der for en Række andre Fugle findes i Jagtlov af 7de Maj 1881, da Jagten paa Ederfugle er lettere og Faren for deres Forsvinden mere overhængende end for de andre Fugles Vedkommende; men man maa gribe til mere radikale og hurtigt virkende Forholdsregler.

Fra dette Synspunkt maa de fleste af de efterfølgende Forslag betragtes.

a. Underændringsforslag til Udvalgets Ændringsforslag til § 1 i Forslag til Lov om Fredning af Ederfugle.

Foreslaaet af Hensyn til, at Ederfuglelæg selv fra fredede Mark til stor Skade for Yngelen ofte bruges til Føde.

Efter Ordene: „Dun eller Bøg“ sættes: „Ederfuglelæg maa kun optages til Udrugning.“

b. Underændringsforslag til Udvalgets Ændringsforslag til ny § 3.

Fr. § 5 i Lov af 7de Maj 1881.

1. I Steden for dens første Punktum: „Forfer nogen sig ind“ o. s. v. indtil Ordene: „fra 2 til 50 Kr.“ sættes følgende:
- aa. „Derfor nogen Ulovetliget træffes med Jagtrebskaber i fredede Ederfuglevarp eller Holme eller sammesteds jager enten med Skydevaaben eller paa anden Maade, bøder han fra 25 til 200 Kr.“
- bb. „Andre Overtrædelser af de i foranstaaende §§ indeholdte Bestemmelser straffes med Bøder fra 2 til 50 Kr.“

Foreslaaet af Hensyn til, at denne Bøde blev vedtaget i Hjør.

2. I Stedet for Ordene i første Punktum: „en Tillægsbøde af 6 Kr.“ sættes: „en Tillægsbøde af 10 Kr.“

Foreslaaet af Hensyn til, at det ofte kan være en ligesvært Varmhjertighedsagjærning at skjæleaa lemlestede Ederfugle.

3. Efter Ordene i tredje Punktum: „paavise Sælgeren“ indskydes et nyt Punktum, saalydende:

Foreslaaet for at fremkalde Frygt hos Ederfuglesegere, for at deres Færd skul blive gjort til Olsenstand for Angivelse. Rignende Bestemmelser findes bl. a. i Lov om Havgeveseniet paa Færøerne af 23de Februar 1866 § 28 og anvendes formentlig i det hele, hvor det er Samfundet jærlig magtpaaliggende at faa Lovovertrædelser opdagede.

Nr. 3 (fra Formanden til Vædringsforflag Nr. 1 til §§ 2 og 4 [3]).

ad § 2.

I Stedet for den ved Sæns Slutning gjorte Henvisning til § 10 i Lov af 7de Maj 1881 sættes:

„for saa vidt Fredningsbestemmelserne i Jagtlov af 9de Februar 1854 §§ 3 og 5 ikke derved overtrædes.“

ad § 4 (3).

Efter Ordet „paafjendes“ i Sæns 2den Linje sættes:

- a. „for Thorshavns Bedrømmende af Søren Frivoren, men uden for Thorshavn af Stedets Gysjelmænd“, medens
- b. Resten af Sæns udgaar.

Nr. 4 (fra Udvalget til Vædringsforflag Nr. 1).

ad § 1.

For saa vidt Provstens og Danielsens Vædringsforflag til § 1 vedtages, bortfalde Ordene: „Efter hvert Aars 10de Juni maa Ederfugleæg ikke optages“.

ad § 2.

I Stedet for sidste Punktum i Udvalgets

Forflag sættes: „Dog skal det ikke være nogen forment inden for Grænserne af de ham enten tilhørende eller til Brug overtadte Forder, inden for denne Tilstand, at fide Ravn, Krager eller andre Fugle, der forstyrre Ederfuglene, for saa vidt Fredningsbestemmelserne i Jagtlov af 9de Februar 1854 §§ 3 og 5 ikke derved overtrædes.“

Den 27de August paabegyndtes Sagens tredje Behandling.

Formanden gav en Oversigt over Sagens tidligere Behandling og bemærkede, at han ansaa det for heldigt, at der saaledes som Provsten en Gang havde foreslaaet, først blev forhandlet om og slemt over de enkelte §§, og at derpaa Behandlingen af Forslaget i sin Helhed udsattes til et senere Møde. Ordføreren anbefalede Udvalgets Forslag til § 1. Hvad Forslaget fra Provsten og M. Danielson angik, vilde han afvente, hvad der blev anført til dets Forsvar, og kun bemærke, at dersom det blev vedtaget, maatte Sæns umredigeres for Stille's Skyld. Provsten udtalte, at da Spørgsmaalet kom frem i For, var det ham fuldt bekendt, at der dreves en hensynsløs Jagt efter Ederfuglene, skjønt det i over hundrede Aar havde været forbudt at jage dem, hvorfor ogsaa sagkyndige havde

indtalt, at disse Fugles Udryddelse var nær forestaaende og deres Antal allerede var ringe, at en halvt gennemført Fredning næppe vilde føre til noget Resultat. Taleren havde derfor været i Tvivl om, hvorvidt det ikke vilde være heldigt helt at ophæve alle Fredningsbestemmelser, da de havde vist sig ikke at føre til Maalet. Der viste sig imidlertid ikke Stenning herfor i Tinget, hvoraf man kunde slutte, at dette — vistnok med Rette — troede, at Ederfugle kunde blive af Nærbning for Landet. I Følge Oplysninger fra Gysjelmænd Miller, samles der paa Island c. 8000 Pd. Ederdun i Gennemsnit pr. Aar. Da man opnaar en Pris af 15 a 20 Kr. pr. Pd., er dette en ikke ubetydelig Indtægt. Efter Millers Mening er Færøerne lige saa godt stiftede til Anlæg af Ederfuglevarp som Island, og ved en hensigtsmæssig Behandling af Fuglene, vil det endnu

ikke være for sent at oprette saadanne. Man burde derfor samtidig med at udløve Præmie for Anlægge af Ederfuglevarp søge at stærke Lovbestemmelserne om disses Fredning. Folkebevidstheden venter sig i sin Afskuelse af Overtrædelsens Strafbarhed meget efter Straffens Størrelse, saaledes havde f. Ex. Ophævelsen af visse Straffebestemmelser for Uadeltighed i det øvrige Kongerige ført til sorgelige Resultater i saa Henseende. Han henviser til en i „Dinmættning“ optagen Artikel af Sysselmand Møller, i hvilken bl. a. anføres, hvor skadeligt det paa Island anses for at være, at Varpejerne optage Hg. Her have disse altid taget Hg til at spise. Li Svabos Oplegnelser jø, at det allerede i hans Tid var Skik at spise Hggene. Svabo giver desuden mange Oplysninger om, hvor herfsufuldt endog Varpejerne behandlede de Ederfugle, der yngede i Hagen. Naar man nu paa Island var kommen til Erkendelse af det skadelige i at tage Hg til at spise, foreskom det Valeren at være nødvendigt, her at indføre et Forbud herimod. I det han indrømmede, at Stilen i Sen ikke vilde være den fineste efter hans og Danie'sens Endringsforslag — hvad den da heller ikke var i Norge — anbefalede han nævnte Forslag med Bemærkning, at var man først enig om Sæns Sudhold, vilde en Omredigering ikke være saa vanskeligt. Ordføreren takkede Provsten for de interessante Oplysninger, han havde meddelt. Valeren mente dog, at man kunde give Varpejerne Lov til at benytte Hggene efter eget Forbudstidende, og var desuden betænkelig ved at indføre et Forbud herimod af den Grund, at det vilde være vanskeligt at paase, at det overholdtes. Man kunde undertiden opdage den, der optog Hg, men at kontrollere, hvortil disse anvendtes, forekom ham at være en Umulighed. Schrøter mente, at Folk lettere vilde komme til at indse det forfælske i at tage Hg til at spise, naar dette var forbudt i Loven. I øvrigt var det uheldigt at vedtage Lov, hvortil der ikke var nogen Trang i Folkebevidstheden, hvilket bl. a. havde vist sig ved Forbudet mod at dræbe Ederfugle og ved Loven om Fordegsjæts Udskrivning, i det de her givne Begunstigelser for Sammenlægning aldrig vare blevne benyttede. Han fandt Udtrykkene: „paa nogen som helst Maade“ og „til nogen som helst Tid“ overflødige og derfor tillige skadelige. Formanden havde allerede ved Sagen den Behandling bemærket, at Sen var mindre heldig affattet. Udtrykket: „til nogen som helst Tid“ kunde være en Modsetning til den med Henhyn til Optagelse af Hg foreslaaede Tidstrii. Det kunde være heldigt, om Udvalget vilde udarbejde en ny §. Effer's indrømmede, at Sen var mindre heldig affattet; men det vilde i saa Henseende have stor Betydning, om Endringsforslag Nr. 2 a

blev vedtaget, i hvilket Tilfælde Provsten mulig vilde være af den Godhed at omredigere Sen. Forbudet imod Spionage af Hg vilde være vanskeligt at kontrollere. H. Nielsen udtalte, at det Middel, der sikrest vilde føre til Maalet, var, at gjøre Folk begribeligt, at Ederfuglene kunde fange Vandet en virkelig Indtægt, hvorfor det vilde være godt, om Amtet kunde faa den Beretning og Anvisning, til hvis Udgivelse Ringet i Hjør bevilgede Midlerne, udgivet. Provsten havde uægtelig Ret i, at det var paa høje Tid at gjøre noget. Maaste kunde det være rigtig ogsaa at stærke de bestående Lovbestemmelser herom. Skulde Fuglernes Fredning og Formerelse gjenføres, var det ikke mindst vigtigt at frede om Hggene, og for saa vidt disse optoges til Udbringning, burde det kun ske af det første Læg. Ordføreren oplyste Schrøter om, at Udvalget: „paa nogen som helst Maade, som Modsetning til „Styde“, ordret var optaget efter Sagtlov af 9de Februar 1864, og at det ogsaa havde staaet i Forlaget forrige Aar, uden at Schrøter havde gjort nogen Bemærkning dertil. Han indrømmede, at Sen kunde trænge til at omredigeres, men henstillede, at der først blev stemt over Endringsforslag Nr. 2 a. Formanden havde ment, at der kunde udarbejdes 2 Forslag. Schrøter havde, at der endnu var god Tid til at rette Udtryk, man ikke syntes om. Det forekom ham ogsaa mindre heldigt, naar der tillades at flyde Klavne, Krager og „andre Fugle“, uden at det oplystes, hvilke disse „andre Fugle“ vare. Ordføreren bemærkede, at disse Ord vare ordret optagne efter det i Hjør vedtagne Forslag og at i ethvert Fald han ikke var Fuglekynder nok til at nævne alle disse Fugle. Effer's mente, at dette Udtryk var tydeligt nok som betegnende alle Hggerovene blandt Fuglene. Hvis man i Lovforslaget vilde nævne alle disse Fugle, kunde man mulig komme til at glemme nogle af dem. Paa Grund af Formandens Forsald udjattes Forhandlingerne til et senere Møde.

Den 28de August fremlagdes følgende Endringsforslag.

Nr. 6 (fra Udvalget).

- a. I Stedet for den i forrige Lagtingsamling vedtagne § 1 sættes følgende §:
„Fuglen maa paa Hæderne nogensteds dræbe Ederfugle til Bænds eller til Bænds. Opsamling af Ederfugle-Dun eller Hg er ligeledes forment enhver vedkommende, hvormod det skal staa vedkommende berettigede frit for at tage Dun og, indtil hvert Aars 10de Juni, Hg af disse Fugle.“
- b. I Stedet for den i forrige Lagtingsamling vedtagne § 4 sættes følgende §:
„Sager i Anledning af Overtrædelser

af denne Lov behandles som offentlige Politisager og paakjendes for ThorsHAVNS samt SydSTRAND og ROSKOs KommuniERS Bestemmelser af SørenSStriveren, men for de øvrige LandkommuniERS Bestemmelser af Stedets Sysselmand. Naar Politiet ved privat Anmeldelse Underretning om en begaaet Overtrædelse, skal Anmelderens Navn forties."

Nr. 6 (fra Brousten, M. Danielsen og Schrøter).

a. I Stedet for den i forrige Løstingsamling vedtagne § 1 sættes følgende §:

"Det er overalt paa Jærverne saa vel til Lands som til Vands forbudt at dræbe Ederfugle; ligeledes er det alle medkommende forbudt at optage Ederfuglenes Dun eller Æg.

Ederfugleæg maa af de dertil berettigede kun optages til Udbrugning."

I Stedet for den i forrige Løstingsamling vedtagne § 2 sættes følgende §:

"I Tidrummet fra 1ste Maj til 31te August forbydes det inden for en halv Fjerdingvejs Afstand at skyde ved de i Henhold til Lov af 24de November 1871 fredlyste Steder for Ederfugle.

Dog skal det i nævnte Tidrum indenfor denne Afstand ikke være forbudt de berettigede i øvrigt jagtberettigede til Lands at skyde Navne, Krager eller andre Fugle, der forstyrre Ederfuglene, for saa vidt Fredningsbestemmelserne i Jagtlov af 9de Februar 1854 §§ 3 og 5 ikke derved overtrædes."

Samme Dag fortsattes Sagens 3dje Behandling.

Formanden tog sit Endringsforslag Nr. 3 tilbage. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde udarbejdet et nyt Forslag til § 1 og derfor tog sine tidligere Endringsforslag til Gen tilbage. Brousten meddelte, at Endringsforslag Nr. 2 a var taget tilbage. Om det end ikke fuldstændig kunde undgaaes, at enkelte Æg blev spiste, vilde dog Vedtagelsen af Forslag Nr. 6 efter al Sandsynlighed forhindre, at Varpjerne brugte Æg til Spisning. Dalgaard spurgte Ordføreren, som i sidste Røde havde udtalt, at det ikke kunde kontrolleres, at de optagne Æg ikke blev spiste, om det var mere betryggende, at forbyde at optage dem til en vis Dato, da ingen vilde kunne straffes, fordi han efter den Tid fandtes i Besiddelse af Æg, da han kunde foregive at have taget dem inden Tidfristens Udløb. Rasmussen havde ikke stemme for Endringsforslag Nr. 6, da det efter

hans Mening var urigtigt, at den, der havde onslagt et Varp, ikke skulde kunne behandle dette efter eget Forholdsbefindende, hvilket forekom ham at være det samme som om Havgeloven havde foreskrevet, hvor mange Aar hver enkelt Ejer skulde slagte om Aaret. Schrøter syntes, at Udtrykket „maa" i Udvalgets Forslag Nr. 6 var for svagt; der burde hellere som i Nr. 6 staa „skal". At Forslaget indskrænkede Varpjernes Brug af Æg, var ikke andet, end hvad Jagtloven ogsaa gjorde ved at forbyde disse Ejere at skyde under Fuglebjergene. Rasmussens Sammentilnærmelse med Varpjerne passede ikke, da disse ved at slagte for mange Aar ikke gjorde noget Indgreb i andres Interesse. Hertil sluttede sig Jaksen med Bemærkning, at Ederfuglene vare Samfundets Ejendom, hvorfor man burde søge at værne om dem paa alle Maader, saa at de kunde formere sig saa meget som muligt, hvorved et større Flertal kunde drage Nytte af dem. Dalgaard sluttede sig til de foregaaende Talere. Forbudet mod at tage Æg kunde mulig sammenlignes med Forbudet imod en uindskrænket Forøgelse af Jærernes Antal, ligeledes at andres Ret kunde kræves derved. S. Peterzen vilde ikke sammenblende Aar og Fugl. Forbudet imod at optage Æg til at spise var ganske vist en Indskrænkning i Brugen af privat Ejendom, men det syntes at være nødvendigt for Fuglenes Formerelse. Naar det blev tilladt at optage Æg indtil en bestemt Dag, kunde heri ligge en Fristelse til ogsaa at tage dem efter den Tid; derfor vilde han stemme for Nr. 6. Olsen var sikkert paa, at Forbudet imod at optage Æg til at spise var det vigtigste Punkt i hele Loven, da der ellers lagdes langt flere Ederfugle ved at spise Æg end ved Skydning. Om kun Æggene af første Døgn spistes, blev det en Foruindsette af Nøgelen, da Fuglen ikke lagde saa mange anden Gang, om den overhovedet lagde Æg især. Æggene i Hagen kunde lige saa godt fredes som de, der lagdes i Varpene. Rasmussen antog, at naar der ikke i Lovgivningen var foreskrevet, hvor mange Aar hver Ejers skulde slagte, var det af den Grund, at man mente det saa i Ejernes egen Interesse at holde en fuldstændig Besætning; paa samme Maade maatte det antages at ligge i Varpjernes Interesse at vedligeholde Varpet; derfor var Forbudet mod Optagning af Æg nødvendigt. S. Peterzen fandt, at da de vare flere, som tog Æg end de, som skode Ederfugle, vilde disse snart blive udryddede, selv uden Skydning, hvis det ikke blev forbudt at tage Æg. Jaksen mente, at Folk ikke altid forstode, hvad der var til deres egen Fordel, hvilket fremgik af Meddelelser fra Island og Svabys Optægnelser. Denne havde oplyst, at man enkelte Aar ikke havde taget Æg fra Sumbosholmen og der havde da næste Aar været en mærkelig

Koragelse i Juglenes Antal. En gammel Gumbing havde fortalt Læseren, at i hans Ungdom fortæller nogle Gaadsladninger af Hg fra Holmen. Nu var der ikke mange Ederfugle tilbage. Det kunde vel være vansteligst fuldstændig at sætte Forbudet mod Spisning af Hg overholdt; men det vilde vistnok gavne meget. Ordføreren havde efter de faldne Udtalelser ikke stort Haab om, at Udvalgets Forslag skulde blive vedtaget. Han vilde dog gjøre opmærksom paa, at der var Forskel paa en Lov og en Ræsebog. I den sidstnævnte eller i en Anvisning som den, man i Jor talte om at udgive, var Gredet til at oplyse Folk om, hvad der kunde være til deres Gavn; men et Lovbud mod at optage Hg til at jage var uheldigt, da det ikke blev overholdt. Schrøter troede, at det i Næsten ikke vilde være vansteligst at opdage Overtrædelser af det omhandlede Forbud, da disse som oftest vilde blive begaaede paa Steder, hvor Folk interesserede sig for Ederfuglene. Danielssen mente, at det vilde være lige vansteligst at gaage over, at den af Udvalget foreslaaede Bestemmelse overholdtes. Det var ganske naturligt, at forbyde at optage Hg, da Angelen kunde komme andre end Ræseboerne tilgode. J. Nielsen vilde ikke stemme for Fredning af Ederfugle, hvis man ikke tillige fik et Forbud imod Optagning af Hg. Formanden beklagede, at han ikke havde saa grundigt Kendskab til Ederfuglenes Bevægelse, at han kunde have Mening om, hvorvidt det var heldigt til enhver Tid at optage Hg til Udbringning. Provsten oplyste, at det ansaas for det bedste Middel til at sætte anlagt nye Ræper, at lade Under eller Høns udbringe Hggene, i det Juglen, naar den blev voksen, gjætte opholdt sig der, hvor den var udbragt. Paa Island beklagede man, at det ikke i Loven var forbudt at tage Hg til Spisning. Efter hderligere Bemærkninger af Haffsen, Danielssen, Formanden og J. Petersen, vedtoges Udbringingsforslag Nr. 6 a ved Røstet med 16 Stemmer mod 2. Stemte: S. Jørgensen, Provsten, Efferen, O. Jacobsen, Danielssen, J. Nielsen, R. J. Jørgensen, J. Jørgensen, J. Jacobsen, Dalsgaard, J. Petersen, D. Mathsen, Olsen, Schrøter, O. W. Nielsen og Formanden. — Nej stemte: Poulsen og Mathsen. — Høns og O. J. Petersen vare fraværende. — Herefter var Forslag Nr. 5 a samt § 1 i det trykte Forslag bortfaldet.

§ 2. Ordføreren bemærkede, at Udvalget tog sine Udbringingsforslag til § 2 tilbage til Forbudet for Forslag Nr. 6 b. Formanden tog ligeledes sit Forslag Nr. 3 (til § 2) tilbage, hvorefter Forslag Nr. 6 b enstemmig vedtoges med 16 Stemmer. Herefter var § 2 i det trykte Forslag bortfaldet.

Ny § 3 første Stykke. Udbringingsforslag Nr. 2 b 1. aa vedtoges efter Anbefaling af

Ordføreren, Provsten og Schrøter enstemmig med 14 Stemmer.

Udbringingsforslag Nr. 2 1. bb samt 2. og 3. Provsten fandt ikke, at der var nogen Grund til at nedlægge den i Jor vedtagne Tillægsmult. Forslagets Punkt 3 satte han ikke stor Pris paa, men havde dog været med til at stille det, da flere Medlemmer satte stor Pris derpaa. Ordføreren oplyste, at Udvalget havde foreslaaet at nedlægge Tillægsmulten, fordi det mente, at en altså høj Mult vilde bevirke færre Angivelser. Punkt 3 havde han ikke noget imod, men fandt det unødvendigt. Udvalget havde indladt at stille et saadant Forslag, fordi det troede, at om det skulde træffe, at nogen fandtes i Besiddelse af en Ederfugl, som han bevislig havde fundet død eller lemlæstet, vilde han ikke blive straffet. Haffsen havde erfare, at Jagt paa Ederfugle allerede i Aar paa sine Steder var betydelig indskrænket, fordi Folk troede, at der allerede var forstrevet strengere Straffe for denne Jagt. Naar dette Forslag saaledes allerede havde båret gladelige Frugter, var der al Grund til at beholde det. Det var ogsaa naturligt at sætte strengere Straf for at fælde Ederfugle end Ræper, da hine bleve mere efterstræbte end disse. J. Petersen mente, at saa vilde fælde, naar Multen blev sat rigtig højt. Hvis man fandt en lemlæstet Ederfugl, vilde det være Dyrplageri ikke at dræbe den. Efferen mente, at Vedtagelsen af Punkt 3 vilde gjøre alle Straffebestemmelser betydningsløse. Ordføreren havde Udvalgets Mening om Tillægsmultens Størrelse. Han troede, det ofte forekom i offentlige Politisager, at Tiltale efter Omstændighederne bortfaldt, og ontog, at dette netop vilde blive Tilfældet, naar nogen var kommen i Besiddelse af en dræbt eller lemlæstet Ederfugl. Hertil sluttede sig Efferen. Provsten ønskede at høre Formandens Udtalelse om, hvorvidt Straf vilde kunne bortfalde, naar Dommeren søgte sig moralsk overbevist om, at vedkommende havde fundet en død eller lemlæstet Fugl. Formanden oplyste, at Straffen i saa Fald vilde kunne bortfalde.

Nr. 2 b 3. toges tilbage, hvorefter 1. bb og 2. vedtoges med 10 Stemmer mod 6.

Udvalgets oprindelige Forslag til ny § 3 første Stykke saaledes ændret vedtoges enstemmig med 12 Stemmer.

Ny § 3 andet Stykke og Udbringingsforslag Nr. 2 b 4. Provsten udtalte, at det her foreslaaede Middel til at fremme Overholdelsen af denne Lov, at give Angiveren en Del af Multen, i og for sig var mindre tilfaldende, i det man burde kunne gaa ud fra, at Folk uden Gudsforbrydelse vilde kunne Overtrædelser af Landets Love. Erfaringen havde imidlertid vist det modsatte: Følgesen af de personlige

Ubehageligheder, man udsatte sig for ved at optræde som Angiver, havde formentlig i sigret over Pligtsfølelsen. Det var en Kjendsgjerning, at Forbrydelser mod Jagtloven havde Ederfugle angik ikke bleve anmeldte; det var derfor maaske en sidste Ubøje, som burde forjages, at anføre Folk til at angive Overtrædelser ved at stille dem i Udsigt, at de vilde saa en Godtgjælselse derfor. I Ublandet var det ikke ualmindeligt, at Politiet udlobede Premier for Opdagelse af Forbrydere. I Efterlysningsovertillæggelser saa man ligeledes ofte, at der udlobedes en Dufør for Tilbagelevering af fundne Gjenstande, uagtet Fjenderen var pligtig til at aflevere det fundne. Naar han nu havde været med til at foreslaa at give Anmelderen en Del af Boderne, var det i Haand om, at Fjenden for, at en eller anden heraf skulde lufte sig til at angive, vilde afholde Folk fra at slyde. I Fior, da der var Tale om, at Overtræderen skulde betale Rejsesudgifter for Angiveren, indvendes, at dette var at indføre et nyt Princip i Lovgivningen. For det nu foreliggende Forslag havde en Analogi i Lovgivelserne, hvor Overtrædelserne dog vare nylige lettere at opdage. Ordføreren kunde ikke forlige sig med Tanken om, at Angiveren skulde have Løn. Naar der i andre Lande udlobedes Premie for Opdagelse af Forbrydere, var det under Omstændigheder, hvor det var af særlig Betydning at saa disse opdagede. Han troede ikke, at Bestemmelsen vilde saa nogen praktisk Betydning, da Følgesen af det nedværdigende i at angive for Løn vilde hindre Folk fra at anmelde. I saa Fald vilde Fjenden for at blive angivet snart forsvinde. Saksen glædede sig over, at Provsten m. fl. havde sluttet sig til hans Anbefalser om en Opmuntringspræmie til Angivere. Naar i 20 Aar kun 3 Angivelser havde fundet Sted, kunde man ikke antage, at her fandtes mange saa finfølelse. Menneſter, at de, fordi de betragtede det som Borgerpligt, vilde angive, naar der ikke var udlovet nogen Angiverløn, men undlade det, naar denne blev indført. Skulde man, fordi Folk ikke havde Følgesen for, hvad der er Borgerpligt, ikke saa Hjælp til Lovens Overholdelse, vilde Ederfuglene blive uden Beskyttelse. De, der søgte det som Pligt at anmelde, vilde ikke af naturlige Hensyn afholde sig herfra. Havde man i en anden Lov faaet indført Bestemmelse om Angiverløn, kunde man vel ogsaa saa den indført i denne. Schrøter indbragte, at Angiverløn paa en Maade kunde være noget demoraliserende; men han ansaa den dog for nødvendig her, hvad derimod ikke var Tilfældet i Lovgivelserne. Den, der fandt det nedværdigende at modtage Angiverløn, kunde skænke denne til velgjørende Djemed. Provsten bemærkede, at man var kommen et Skridt ind paa den nu foreslaaede Vej, ved at Boderne efter den nu

Jagtlov tilfaldt „Stedets Kattigvæsen“, medens de tidligere tilfaldt Amtsfattighedsen, hvorved det er i Statthæderens Interesse, at Overtrædelser blive anmeldte. Vilde Ordføreren nu, hvis han saa nogen slyde Ederfugle, anmelde det; og hvis saa var, vilde da Angiverlønnen forhindre ham i at opfylde denne Pligt? J. Peterſen antog vel, at enkelte vilde angive af Hæderſyge for at saa Del i Mulken; men var dette mere demoraliserende, end at Folk, som nu var Tilfældet, stode og saa paa, at andre overtraadte Loven, uden at gøre noget for at forhindre det? Forslaget vilde, ved at hæmme Skydningen, paa en dobbelt Maade afværge Demoralisation. Ordføreren troede dog, her fandtes Menneſter, som vilde hjælpe til, at Lovene overholdtes. Personlig havde han ikke siden sit 18de Aar set nogen slyde efter Ederfugle; hvorvel det var en meget ubehagelig Pligt at være Angiver, troede han dog, at han nu vilde have opfyldt den; men indførtes Angiverløn, betragtede han denne Pligt for hævet, og saa anmeldte han selvfølgelig ikke. J. Nielsen forstod ikke Ordføreren bedre, end at denne i sit 18de Aar havde set Folk slyde Ederfugle; hvorfor havde han saa ikke anmeldt det, da der den Gang ikke var Tale om Angiverløn. I øvrigt var Spørgsmaalet om Angivelse en Følgesag. Han antog, at de nu foreslaaede Straffebestemmelser, om de blev til Lov, ikke sit tilbagevirkende Kraft. Ordføreren var enig med J. Nielsen i, at her var Tale om en Følgesag; da Følgesen i Reglen udvirkedes tidligere end Sagen for god Samfundorden, var det let forklarligt, at han nu kunde have angivet en Skytte, om han ikke gjorde det i 18 Aars Alderen. I øvrigt havde han ikke i den Tid set nogen slyde, men nok slyde efter Ederfugle. Formanden havde tidligere hyst sig stærkt imod Angiverløn; i øvrigt var han enig i, at Spørgsmaalet var en Følgesag. For saa vidt han tidligere havde udtalt, at en saadan Bestemmelse vistnok var ufsendt i den nyere Tids Lovgivning, da var dette vel mindre korrekt, i det der virkelig fandtes en saadan Bestemmelse i flere specielle Love, i. Ex. Lovloven af 1871, men det gjennemgaaende Princip var dog kun at anvende Bestemmelsen, naar det offentlige Interesser stode paa Spil. I den for Kongeriget gjældende Jagtlov af 1871 fandtes derimod ingen slyde Bestemmelse. Rasmussen sluttede sig hertil. Anmeldelse vilde kunne se enten af Folk, der interesserede sig for, at Lovene blev overholdt, eller af saadanne, der gjorde det for Bindings Skyld. Var det saa nødvendigt, at give Angiverløn, hvorfor da ikke give dem hele Mulken og en Præmie oven i Kjøbet? Efter et Par yderligere Bemærkninger af Schrøter, Saksen og Formanden udtalte Effersø, at den Gang, det først blev forbudt

at skyde Ederfugle, gaves der netop Angiverløn, og dog vare selv Amtmændene de ivrigste til at angive, men ingen fandt paa at beskyde dem for at gjøre det for lav Bindings Skyld. Da man desuden turde haabe, at Bestemmelsen vilde forhindre, at Overtrædelser bleve begaaede, vilde faktisk ingen Demoralisation finde Sted. Nr. 2 b 4. vedtoges ved Navneopraab med 10 Stemmer mod 6. Sa stemte: G. Jørgensen, Provsten, Effersø, D. Jacobsen, Danielsen, J. Nielsen, J. Jacobsen, Dalgaard, J. Petersen og J. Jensen. — Nej stemte: Poulsen, N. J. Jørgensen, J. Jørgensen, Rasmussen, D. M. Nielsen og Formanden. — Olsen og Schrøter stemte ikke. — Henke og D. J. Petersen vare fraværende. — Derved var Udvalgets Forslag til ny § 3 sidste Stykke bortfaldet.

§ 3 i sin Helhed saaledes ændret vedtoges derpaa enstemmig med 12 Stemmer.

§ 4 (Lovforslagets § 3). Udvalget tog sine tidligere stillede Ændringsforslag tilbage til Fordel for Nr. 5 b. Formanden ligetedes.

Nr. 5 b vedtoges enstemmig med 17 Stemmer, hvorefter Lovforslagets § 3 var bortfalden.

Udvalgets Forslag til ny § 5 vedtoges enstemmig med 17 Stemmer.

Sammes Forslag til Forandring af Lovforslagets Titel vedtoges ligeledes enstemmig med 12 Stemmer.

Efter disse Vedtagelser er Forslaget saalydende:

Forslag

til

Lov om Fredning af Ederfugle.

§ 1.

Det er overalt paa Færøerne saa vel til Lands som til Vands forbudt at dræbe Ederfugle; ligeledes er det alle nedkommende forbudt at optage Ederfuglenes Dun eller Æg.

Ederfuglene og man af de dertil berettigede kun optages til Udrukning.

§ 2.

I Tidrummet fra 1ste Maj til 31ste August forbides det inden for en halv Fjerdingvejs Afstand at skyde ved de i Henhold til Lov af 21de November 1871 fredlyste Steder for Ederfugle.

Dog skal det i nævnte Tidrum inden for denne Afstand ikke være forment de dersteds i øvrigt jagtberettigede til Vands at skyde Ræve, Krager eller andre Fugle, der forstyre Ederfuglene, for saa vidt Fredningsbestemmelserne i Jagtløven af 9de Februar 1864 §§ 3 og 5 ikke derved overtrædes.

§ 3.

Derfor nogen uberettiget træffes med Jagtvedstader i fredede Ederfugleværp eller Holme eller sammesteds jager enten med Skydevaaben eller paa anden Maade, bøder han fra 25—200 Kr.

Andre Overtrædelser af de i foranstaaende §§ indeholdte Bestemmelser straffes med Bøder fra 2—50 Kr. og med en Tillægsbøde af 10 Kr. for hver dræbt Ederfugl. Med samme Straf anses den, der salbyder eller findes i Besiddelse af dræbte Ederfugle. Skyderen skal dog være ansvarlig, saafremt han kan paavise Sælgeren.

Halvdelen af Bøderne tilfalder Stedets Jagtvæsen, Resten Angiveren.

§ 4.

Sager i Anledning af Overtrædelser af denne Lov behandles som offentlige Politisager og påkjendes for Thorshavns samt Eidsfjords og Nols Kommuner Vedkommende af Sorenskrivaren men for de øvrige Landkommuner Vedkommende af Stedets Bysselmænd. Naar Politiet ved privat Anmeldelse Underretning om en begaaet Overtrædelse, skal Anmelderens Navn forties.

§ 5.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Maj 1885. Fra samme Tid ophæves §§ 7 og 8 i Jagtløven for Færøerne af 9de Februar 1864.

Den 30te September fattes dette Forslag under endelig Behandling. Efter at Ordforeren havde oplæst Lovforslaget, udtalte D. Jacobsen, at han ikke kunde stemme for Loven, fordi Mulken for at komme med Bøsse eller jage i fredede Værp var for stor, og fordi det var strengt, at der i Tidrummet fra 1ste Maj til sidst i August ikke maatte skydes i en halv Fjerdingvejs Afstand fra fredede Steder for Ederfugle. Provsten paaviste, at i intet af de anførte Punkter var den ny Lov gaaet videre end den nuværende, men, med Hensyn til det sidste, det modgjatte, i det den nuværende Lov hele Aaret forbød at skyde indenfor en halv Fjerdingvejs Afstand fra et fredet Ederfugleværp. J. Petersen sluttede sig hertil med Bemærkning, at Naad bryder Love, og Folk, som i Havsnød nødtes til at jage Tilflugt til et fredet Værp, vilde ikke blive dragne til Ansvar, selv om de havde en Bøsse med. D. M. Nielsen mente, at da Meningen med Loven var at fremme Ederfugleavlen, maatte man vente, at Værpene paa sine Steder vilde blive temmelig tætte og saaledes lunde komme til at forhindre Skydning. At noget af Bøderne skulde tilfalde

Angiveren, fandt han uheldigt, især da man efter de sådne Udtalelser maatte antage, at det var ved Hjælp af Folt, som vilde gjøre sig Fortjeneste deraf, men haabede at faa Loven overholdt. D. Jacobsen mente, at om der kun fandtes et Varp ved en smal Fjord, vilde det gjøre Indstrækning i Skydningen. Til fredede Fuglevarge kunde Folt i Regelen ikke søge Tilflugt i Havsbund, men nok til et Ederfuglevarp. Efferås bemærkede, at det ogsaa for Tiden var forbudt at træffes med Jagtredstaber i Ederfuglevarp. Rasmussen mente, at Forbuddet mod Optagning af Vg var en Krænkelser af Ejendomsretten. Angiveren var opretholdt. Hvis Overtræderen paa Grund af de strænge Straffebestemmelser foretrak at afløse Straffen, vilde hverken Kommunen eller Angiveren faa nogen Fordeel, og Overtræderens Familie kunde i sin Fald komme fattigvæsenet til Last. Paa Island syntes man i Regelen at anlægge Varp paa Holme af Frygt for Ræve; her vilde Røtte og Røtter formentlig bræbe Magerne. I Sagen anførte, at Svore Jónson netop havde talt om at anlægge Varp paa Fjalland og ved Gærder skærme mod Jorshyrrelse. Efferås bemærkede, at hvor flemme de islandske Ræve end vare, gjorde Meinesteene her større Støde. Ederfugleunger opholdt sig ikke saa længe paa Vand, at Røtterne vilde kunne gjøre dem skadelig Støde.

Derpaa fattedes Forslaget under Afstemning og vedtoges ved Ravnepaal med 12 St. mod 2. Sa fremte: G. Jøensen, Brøsten, Efferås, Danielsen, J. Nielsen, J. Jøensen, Dalsgaard, J. Petersen, Sjællen, Olsen. D. W. Nielsen og Formanden. Nej fremte: M. S. Jøensen og Rasmussen. — Poulsen, D. Jacobsen og J. Jacobsen fremte ikke. — Henke, D. J. Petersen og Schrøter vare fraværende.

Den 15de September opstodtes og vedtoges saalydende Indstilling i Sagen:

Det Færøernes Sagting herved til det høje Ministerium fremsender et i indværende Sagsningsamling endelig vedtaget Forslag til Lov om Fredning af Ederfugle, skal man til nærmere Oplysning om denne Sag bemærke følgende.

I Jagtlov for Færøerne af 9de Februar 1854 er der, som det høje Ministerium bekendt, forskellige Bestemmelser, hvorved Ederfuglene søges fredede her paa Øerne, hvilke Bestemmelser imidlertid ikke have vist sig hensigtsmæssige, eftersom det er en Kjendsgjerning, at Ederfuglene — til Trods for Fredningen — ere Gjenstand for vidtstrakte Østerskræbber og derfor ere i stadig Afstagen, hvorhos Indlægten af Ederdum er aldeles forsvindende. Det har derfor maattet

være Gjenstand for Overvejelse, om man skulde stride til helt at ophæve den i over et Aarhundrede bestaaende, men ikke overholdte Fredning af disse Fugle, eller om man skulde søge at forandre Fredningsbestemmelserne saaledes, at det tilføjede Maalet kunde raaes.

Den nærmeste Anledning til, at denne Sag blev Gjenstand for Forhandling i Sagtinget, var, at der til Tinget i bettes forrige Samling indkom en Skrivelse fra Kongebonde P. Petersen af Kirkebo, hvori han ondrog paa, at der maatte træffes yderligere Foranstaltninger for at frede Ederfuglene, i hvilken Anledning han foreslog, at Bøden for at dræbe disse Fugle blev betydelig forhøjet og at en Del deraf skulde tilfalde Angiveren.

Det i Sagen udsatte Udvalg, som mente, at den væsentligste Marjag til denne Fugls Afstagen var, at det under de heroverende Forhold ikke er muligt at paase, at de gjældende Fredningsbestemmelser overholdes, indskrænkede sig til at foreslaa at anmode Amtmanden om at paalægge Sysselmændene, at indskræmpe Befolkningen Forbuddet imod at dræbe Ederfugle, og for at vække Interesse for denne Fugl tillige at oplyse dem om, hvilken Gavn Island har af dem, hvilket sidste Forslag senere ombyttes med en Anmodning om at foranstalte indarbejdet og trykt en Beskrivelse til at anlægge Ederfuglevarp. Disse Forslag vedtoges, hvorhos man ligeledes vedtog under visse Betingelser at udløse en Præmie for Oprettelsen af Ederfuglevarp.

Da der under Sagens Behandling i Tinget var stærk Stemning for at forhøje Bøden for Overtrædelser af de herhenhørende Bestemmelser i Jagtloven af 9de Febr. 1854, fremsatte Udvalget til Sagens tredje Behandling et Lovforslag, hvori Bøden i Alighed med, hvad der er bestemt i Jagtloven af 7de Maj 1881, fattedes fra 2—50 Kr. samt 6 Kr. for hver dræbt Ederfugl. Ligeledes foresloges, at Sagerne for at undgaa Tidsnitte skulde paakendes af vedkommende Sysselmænd, at en privat Anmelders Navn skulde forties og at der skulde gives Afsegsodtgjælsje til de i disse Sager nødvendige Bører, hvilken sidste Bestemmelse som enestaaende i Lovgivningen ikke fandt Tilslutning. I øvrigt vedtoges Forslagets enkelte §§ med nogle mindre væsentlige Ændringer, bl. a. at Tillægsbøden for hver dræbt Ederfugl blev forhøjet til 10 Kr.

I alderid blev Tinget enigt om at udsætte Sagen til næste Aar for at Erklæringer over den kunde blive indhentede fra saarlige kommunale Forstanderfaber og fra Landets Sysselmænd.

I indværende Samling fremlagdes Sagen som Folge deraf igjen og blev tillige med de over samme indhentede Erklæringer overgivet til et Udvalg, som til Dele i Henshold til det saa-

ledes fremkomme afgav en udførlig hermed følgende Udvalgsbetænkning og dernæst foreslog nogle Endringer i Lovforslaget.

Saa vel i flere af de indkomne Erklæringer som under Forhandlingerne i Tinget var der saaledes udtalt, at selv Ejerne af Ederfuglevarp misbruge deres Ret til at opjagse Wg, hvorfor Udvalget i § 1 foreslog optaget en Bestemmelse om, at det efter den 20de Juni skulde være forbudt ikke alene alle nedkommerde men ogsaa Ejerne at jage Wg; hvilken Tidsbestemmelse senere blev forandret til 10de Juni. Disse Forslag fandt dog ikke Stemning for sig, eftersom et til tredje Behandling indbragt Forslag til en ny § 1, efter hvilken det til enhver Tid skulde være forbudt at optage Wg undtagen til Udbrugning, vedtoges med overvejende Flertal, idet man gik ud fra, at det først og fremmest gjælder om at saa Ederfuglene saa meget som muligt formere, og at Erfaringen saa vel her som paa Island noksom har godtgjort, at enhver Optagning af Wg til Hode er til Skade for Formereisen, hvorfor et ubetinget Forbud imod at optage Wg gælder til andet end til Udbrugning fikst vil føre til det tilsligtede Maa.

I Folge ovennævnte Lov af 9de Februar 1854 § 8 er det for Tiden hele Aaret igjennem forbudt at flyde i en Afstand af en Fjerdingvej fra fredede Steder for Ederfugle, hvilken Bestemmelse imidlertid antages at gjøre en uundvendig Indskrænkning i den fri Udøvelse af Jagten, da Ederfuglene kun en vis Tid af Aaret særlig opholde sig ved Karpet, hvorfor man mente at kunne indskrænke Frednings-tiden for saadanne Steder til Tiden fra 1ste Maj til 15de August. Ligeledes har man ment at kunne indskrænke den Afstand fra fredede Steder, inden for hvilke der ikke maa flydes, til $\frac{1}{4}$ i Stedet for $\frac{1}{2}$ Mil. Et Forslag gaaende ud her paa blev derfor vedtaget af Tinget som § 2, idet man endnu tilføiede, at det selv inden for denne Afstand hyderligere skulde være de jagtberettigede tilladt til Lands at flyde Ravn, Krager og andre Fugle, som gjøre Ederfuglevarpene Skade, for saa vidt en saadan Tilladelse ikke stred imod andre Fredningsbestemmelser.

Som ny § 3 havde Udvalget oprindelig foreslaaet nogle Straffebestemmelser, der, naar indtages at Tillægebuden for hver dræbt Ederfugl blev sat til 4 i Stedet for 10 Kr., vare de samme, som vedtoges i forrige Samling, hvorhos der var optaget en Bestemmelse om, at Bøderne, hvad der i øvrigt allerede er fastsat ved Lov af 7de Maj 1881 om Forandring i Jagtloven af 1854, tilfalde Stedets Jættigvæsen. Ved Sagens tredje Behandling blev imidlertid et Forslag, gaaende ud paa Bøder fra 25—200 Kr. for dem, der findes med Jagtredskaber paa fredede Steder for Ederfugle eller jage der, vedtaget, idet man ønskede i nærværende Lov

at optage denne for disse Steder alt gjældende Bestemmelse, der findes i nyere Lov § 6; hvorhos Tinget vedtog at bibeholde Tillægebuden af 10 Kr. for hver dræbt Ederfugl, saaledes som det var bestemt i Forslaget fra i Fjor. Derimod blev et Forslag om, at den, der kunde godtgjøre, at han havde fundet Ederfugle dræbte eller semlæstede af andre, skulde være ansvarsfri, taget tilbage af Forslagsstillerne, da man gik ud fra, at det var uundværligt.

Den største Meningsforskjel opstod imidlertid i Anledning af et motiveret Forslag gaaende ud paa, at kun Halvdelen af Bøderne skulde tilfalde Stedets Jættigvæsen, Resten derimod Angiveren. Til Fordel for dette Forslag, som blev vedtaget af Tinget, anførtes, at en saadan Bestemmelse efter al Sandsynlighed vilde medføre, at Overtrædelser af Forbudet mod Tilintetgjørelse af Ederfugle langt sjældnere end nu vilde finde Sted, idet mange Jægere af Frygt for at blive angivne vilde afholde sig fra Jagt paa disse Fugle, hvorhos man fremhævede, at der i og for sig var saa megen Ulejlighed og Ulempe forbundet med at anmeldte Overtrædelser af Jagtloven, at det var tilsligt, at Anmelderne fik deres Ulejlighed betalt, dersom de vishede det. Endelig hævdede man, at en saadan Bestemmelse vilde gjøre det klart for Befolkningen, at det offentlige ansaa det for at være af stor Betydning, at Ederfuglene fra nu af virkelig bleve fredede, og man anførte, at lignende Bestemmelser fandtes i § 28 i Fugeloven af 23de Febr. 1866 for Færøerne, i Lov af 26de Febr. 1872 om Brændervinsskift for Island og Lov af 7de Januar 1871 om Postvesenet i Danmark.

Forslagets Modstandere hævdede derimod, at Angiveren i det hele maatte betragtes som demoraliserende, og at de enkelte Tilfælde, i hvilke den nu gives, væsentligst angaar Forbrydelser, der særlig ere rettede imod det offentlige som saadant, og at enkelte, som uden Betænkning vilde have anmeldt den Slags Overtrædelser af Interesse for Sagen eller Agtelse for Bøven, nu vilde indlade at gjøre det for ikke at saa Skin af at lide efter lav Binding eller fordi de mente, at Betænkningen ophævede deres moralske Forpligtelser i saa Henseende, samt at noget lignende ikke findes i Jagtlov af 1ste April 1871 for det øvrige Kongerige, hvortil dog kan bemærkes, at Ederfugles Fredning netop er en Sag, der ikke saa meget vil komme den enkelte tilgode som hele Samfundet som saadant, og at der i Jagtloven for Danmark formentlig ikke er Tale om noget Dyr, hvis Fredning kan siges at være saa magtpaagiggende som Ederfuglenes antages at kunne være for Færøerne, saa at Analogier hentede herfra ikke ere fyldestgjørende, og at man heller ikke nu har mange Eksempler paa, at Anmeldelser have fundet Sted af Interesse for Sagen eller af Agtelse for Bøven.

I den i Hjør vedtagne § 3 var oprindelig foreslaaet, at disse Sager skulde paastendes af Syjselmændene. Under Sagens Behandling i Tinget blev der imidlertid gjort gjældende, at en saadan Bestemmelse vilde være enstaaende i vor Lovgivning, hvorimod der f. Ex. i Lov af 7de Maj 1881 om Sundhedsvedtægter m. v. havde Analogi for, at Paastændelsen henlægges henholdsvis under Sorenskriveren eller Syjselmændene, efter som Forseelsen var begaaet i eller udenfor Thorshavn. Et i Overensstemmelse hermed fremsat Forslag, som dog under Sorenskriveren henlægges alle Sager fra Thorshavn, samt Næst og Sydsstrøms Kommuner, i det man derved mente bedre at undgå Spørgsmaal om, hvorvidt en Sag hørte under Sorenskriveren eller Syjselmændene i Strøms Syjsel, vedtoges enstemmig.

Da Lovens enkelte §§ vare bleve vedtagne — som ovenfor angivet —, fattedes i et senere Møde Lovforslaget i sin Helhed under Forhandling, og det blev da af dens Modstandere anført, at det ved Forsbuddet i § 1 om enhver Optagning af Væb undtagen til Udbrugning greb for stærkt ind i den enkelte Brugsret, at Bestemmelsen i § 3 om Væb til Angiveren var uheldig, og at i det hele de Fordele, der formentes at kunne opnaas ved en gennemført Fredning af Oderslugte, neppe vilde blive saa stor, som af Sagens Bærer formodet, og navnlig ikke vilde opveje de Hindringer i den fri Udøvelse af Jagten, som den afstedkom. Det viste sig imidlertid, at disse Betragtninger kun beltes af to af Tingets Medlemmer, idet ved den endelige Afstemning tolv stemte for, to stemte imod, og andre afholdt sig fra at stemme.

Naar nu i Henhold hertil Tinget indsender dette Lovforslag til det høje Ministerium, for at det ved dets gunstige Forsorg kan blive op-
højet til Lov, sker det i den Overbevisning, at en virksom Fredning af Oderslugte vil blive Følgen af denne Lovs Ikrafttræden, og at man derved, uden i øvrigt at gribe for stærkt ind i den fri Udøvelse af Jagtreiten, vil skabe en ikke ubetydelig Indtægtskilde for Verne, idet man herom endnu skal anføre, at der efter paalidelige Oplysninger fra Söland for denne Ø af Ederdun findes en aarlig Indtægt paa 120—150,000 Kr., og at hensigtsmæssig Behandling af Oderslugte tilkærlig vil kunne skabe Færøerne et forholdsvist tilsvarende Beløb; og man skal yderligere tilføje, at det i saa Henseende efter jagtudøiges Skøn er paa høje Tid at træffe de i Lovforslaget vedtagne Bestemmelser, saafremt Fredning overhovedet skal føre til noget, idet Oderslugtens Antal er i stærk Afstagen, og det om nogle Aar vil være for få, da de saa ville have ophørt at yngles her paa Færøerne.

At disse Grunde indstiller Tinget, at Sagen nyder Fremme, saa snart Omstændighederne maatte tillade det.

Ragtingsalen i Thorshavn, den 15de September 1884.

V. H. Buchwaldt, Jøen Poulsen.
st.

G. Olsen.

Til
Justitsministeriet.

IV. Andragende om Statstilskud til Opførelse af Skolebygninger.

A. Fra Landet.

De fra forelge Samling udsatte Andragender om Statstilskud til Opførelse af Skolebygninger (se Beretningen for 1883, Pag. 31)

tilligemed flere i Aar indkomne Andragender i samme Retning fattedes i forskellige Møder under foreløbig Behandling og henvises alle til Udvalget for forskjelligartede Sager, som afgav forslaget den 16de August fremsatte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Række Andragender om Lagtingets Medvirksomhed til, at der af Statskassen maa kunne opnaas de fornødvendige Tilskud til Skolebygningens og Skolelærers Opførelse, hvilke Andragender vare Genstand for Behandling i sidste Lagtingsamling, men den Gang paa Grund af forskellige Omstændigheder bleve udsatte til næste Aar.

Der var saaledes fra Forstanderskabet for Nordersøernes Præstegjælds Kommune indkommet to Andragender om Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af Skolestue i Husum og Mygledal, i Anledning af hvilke Lagtinget henstillede til vedkommende Forstanderskab, om man ikke allerede nu vilde foreskaffe at opnaa et Tilskud paa 4000 Kr. til Opførelse af en hel Skolebygning paa et af de nævnte Steder. Forstanderskabet har imidlertid, som et fornyet Andragende udviser, fastholdt det oprindelige fremsatte, efter derom at have indhentet vedkommende Skolekommissioners Erklæring, som ligesledes medfølger. I Genhold hertil maa Udvalget anbefale, at Lagtinget nu indstiller til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvesenet, at der tiltraas Nordersøernes Kommune 2 Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af Skolestuer i Husum og Mygledal paa Kollen.

Der er fremdeles fra Forstanderskabet for Nordstrøms Kommune indsendt et Andragende om et Statstilskud paa 2600 Kr. til Opførelse af en Beboelsesefterskole for Læreren i Halderøvig, hvor man for nogle Aar siden havde erholdt 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue, som forlængst er fuldbendt. Da der imidlertid fra samme Forstanderskab tidligere var fremkommet et lignende Andragende om Tilskud til Beboelsesefterskole for Læreren i Hvalvig, om hvilket Andragende man i Fjor endnu ikke vidste, hvorvidt det vilde blive bevilget eller ej, besluttede Lagtinget i sidste Samling at afvente, hvorledes Bevillingsmyndigheden vilde stille sig til dette Andragende. Da nu dette Tilskud er blevet bevilget paa Finansloven for indeværende Aar, tør man gaa ud fra, at det her omhandlede ganske lignende til Halderøvigs Kommune vil møde samme Besvarelse, hvorfor man indstiller, at ogsaa dette Andragende nu anbefales til videre Fremme.

Fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Søndersø er der indsendt et Andragende om et Tilskud paa 2600 Kr. til Opførelse af en Beboelsesefterskole for Læreren i Jamien, hvilket blev udsat til videre Behandling i Aar, fordi Skoleforholdene i Jamien Sogn den Gang endnu ikke havde erholdt en fast Ordning. Da en tilfredsstillende Ordning imidlertid nu er opnaaet, det Jamien og Frøbeds Kommuner have forenet sig om i Fællesskab at lade en Lærer, der underviser en Del af Aaret i Jamien og

en Del i Frøbeds i Frøbeds Kommune, ere som Folge deraf de Betænkkeligheder, som i Fjor kunde være til Stede ved at anbefale dette Andragende, nu bortfaldne, hvorfor Udvalget indstiller, at det maa nyde Fremme.

Endelig var der fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Søndersø i Fjor blevet fremsendt et Andragende om et yderligere Tilskud foruden de bevilgede 2600 Kr. til Hjælp ved Opførelse af Skolebygningen i Baag paa Søndersø, hvilket Andragende imidlertid i Fjor indkom saa sent, at det allerede af den Grund blev udsat til fortsat Behandling næste Aar. I indeværende Samling er der fra samme Forstanderskab nu indkommet to flere Andragender om et Tilskud paa i det hele 930 Kr. til samme Skolebygning.

Udvalget skal i Anledning af disse Andragender bemærke, at to Privatmænd her nogle Aar siden paa egen Bekostning lode opføre en meget stor og smukt indstyret Skolestue, som de skænkede Sognet. Denne Bygning, hvis Vægge byggedes af Mursten, var tillige meget kostbar. Imidlertid har det senere vist sig, at Bygningsmaterialet ikke har egnet sig for det færdige Skilum, og at det, som i Andragenderne anført, er blevet anset for nødvendigt at foretage omfattende Reparationer ved Skolestuen samtidig med, at Beboelsesefterskolen opføres, hvilke Reparationer anslaaes at koste 920 Kr., foruden at Opførelsen af selve Beboelsesefterskolen, der oprindeligt var beregnet at ville koste 3500 Kr., medfører Udgifter, der betydelig overstige det af Statskassen bevilgede Beløb paa 2600 Kr.

Da Statskassen til denne Skolebygning kun har ydet den sidstnævnte Sum, medens der ellers tiltraas 4000 Kr. til lignende Bygninger, og de omhandlede Reparationer af Skolestuen samt de betydelige Udgifter ved Opførelsen af Beboelsesefterskolen i ikke ringe Grad ville trykke det lille Sogns Skattebænk, tillader Udvalget sig at indstille, at der indgaaes til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvesenet med et Andragende om et Tilskud paa 930 Kr. til Opførelse af Skolebygningen i Baag.

I Genhold til ovenstående tillader Udvalget sig ogsaa at indstille til Lagtingets Beslutning:

Lagtinget andrager hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvesenet paa:

1. at der tiltraas Husum Sogn et Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Husum;
2. at der tiltraas Mygledal Sogn et Tilskud paa 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue i Mygledal;
3. at der tiltraas Halderøvig Sogn et Tilskud paa 2600 Kr. til Opførelse af en Lærersbolig i Halderøvig;
4. at der tiltraas Jamien Sogn et Tilskud

paa 2600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i Familien;

5. at der tilstaaes Baag Sogn paa Søndersø et yderligere Tilskud paa 230 Kr. til Hjælp ved Opførelse af Skolebygningen i Baag.

I Udvalget for forskjelligartede Sager, Thorshavn, den 14de August 1884.

Sørensen, N. S. Jørgensen, B. Nielsen.
Dødsfor.

Den 18de August kom Sagen til 2den Behandling. Efter en kort Andebaling af Ordføreren (Pronsten), vedtoges Overgang til 3dje Behandling enstemmig med 18 Stemmer.

Ved Sagens 3dje Behandling den 21de August vedtoges Udvalgets samlede Indstillingspunkter enstemmig med 17 Stemmer.

Den 15de September oplæstes og vedtoges følgende Indstilling til Ministeriet:

I indværende Samling har Lagtinget, saaledes som Tilfældet har været i en Mærkelte, behandlet nogle Andragender fra en Del Landskommuner om Tingets Medvirksomhed til, at der af Statskassen maa tilstaaes de andragende Kommuner de i lignende Tilfælde sædvanlige Tilskud til Opførelse af Lærerboliger og Skolestuer, idet Kommunerne ikke se sig i Stand til ved egne Midler at opføre de nødvendige Bygninger til Skolevæsenet i Sognene.

I den medfølgende Udvalgsbetænkning er der nærmere gaaet ind paa Enkelthederne ved hvert Andragende, hvorfor man her kan indskrænke sig til at henviser til, hvad der i denne vedgaaende er indtalt, og kun skal erklære, at Lagtinget gaar ud fra, at de omhandlede Bygninger i Hensende til Dimensioner og yderligere Indretning blive overensstemmende med det af Ministeriet i den Retning foreslaaede.

Med Hensyn til Andragendet fra Forstanderskabet for de forenede Sogne paa Søndersø om et Tilskud paa 980 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af Lærerboligen i Baag og en delvis Ombygning af Skolestuen sammesteds skal man yderligere anføre, at Lagtinget i Samlingen 1882 indgik med et Andragende om et Tilskud fra Statskassen paa 2600 Kr. til Opførelse af en Lærerbolig i dette Sogn, hvilken Bolig skulde tilbygges den alt tidligere opførte Skolestue og var paatænkt at være 14 Alen lang, 12 Alen

bred og 4 Alen høj mellem Gulv og Loft, hvorhos den er beregnet at skulle koste 3500 Kr.

Paa Finansloven for indværende Aar ere de ovennævnte 2600 Kr. bleve bevilgede til dette Byggeforslag, og Lærerboligen er nu næsten opført. Det har imidlertid vist sig, at den omtalte Skolestue, der i sin Tid paa to Privatmænds Betaling blev bygget af Mursten, og hidtil har været den eneste Murstensbygning paa Færøerne, har lidt meget af Krigt, og at Mursten ikke egner sig til Bygningens materiale her, hvorfor bl. a. den ydre Side helt maatte nedrives og Murstensene erstattes af Basaltsten, samt at det overhovedet bliver nødvendigt at foretage gennemgribende Reparationer af den stærkt nedtagne Bygning. Sagnet er i Forvejen forholdsvist ikke lidt befattet, og Lærerboligen vil, efter hvad Forstanderskabet oplyser, medføre betydelige Udgifter ud over de af Statskassen bevilgede 2600 Kr., uden at man dog endnu kan sige, hvor meget; den var som anført beregnet at skulle koste 3500 Kr. De yderligere Udgifter til en Hovedreparation og delvis Ombygning af den til Kommunerne staaende Skolestue ville derfor blive meget betydelige for Sognets Velvære, og at denne Grund tillader Lagtinget sig at anbefale ogsaa dette Forslag til det høje Ministeriums gunstige Betragtning med den Tilføjelse, at Statskassens Bidrag til Skolebygningen i Baag, hvis det ansøgte bevilges, vil beløbe sig til 3530 Kr., medens Tilskudene til lignende Bygninger ellers have udgjort 4000 Kroner.

I Henhold til det saaledes anførte skal man altsaa andrage paa, at der tilstaaes Nordrepernes Kommune et Tilskud af Statskassen paa 1400 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af en Skolestue i Husum, og 1400 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af en Skolestue i Hylledal; at der tilstaaes Nordstremes Præstegjælds Kommune et Tilskud af Statskassen paa 2600 Kr. til Hjælp ved Opførelsen af en Lærerbolig i Huldøvig, og et lignende Beløb til de forenede Sogne paa Søndersø til Hjælp ved Opførelsen af en Lærerbolig i Familien, samt endelig, at der tilstaaes de samme Sogne et Tilskud af 980 Kr. til Hjælp ved Opførelsen og Ombygningen af Skolebygningen i Baag.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 15de September 1884.

A. S. Buchwaldt, Sørensen.
kst.

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kiste- og Undervisningsvæsenet.

R. Fra Thorshavn.

Det fra forrige Samling udsatte Andragende om Tilskud af Statskassen til Hjælp ved Opførelse af en Almue-skolebygning i Thorshavn (se Lagtingsberetningen for 1883, Pag. 32) fremlagdes den 29de Juli, fattes under foreløbig Behandling den 31te Juli og henvises, efter Forslag af Brevsten, til Udvalget for forskjelligartede Sager, som afgav følgende den 22de August fremlagte Betænkning:

Til under tegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om, at Lagtinget vil jøge udvirket, at der til Hjælp ved en delvis Opførelse af en Almue-skolebygning i Thorshavn af Statskassen tilstaaes Kommunen et Tilskud paa 8000 Kr.

I den Anledning skal Udvalget oplyse, at Thorshavns Kommune efter forudgaaet Indstilling fra Lagtinget ved allerhøjeste Resolution af 10de Februar 1879 fik en paatrængende nødvendig Reform af Almue-skolevæsenet dersteds gennemført, saaledes at der ved Almue-skolen ansattes to Lærere og Lærerinde, medens der før kun havde været en Lærer ved Skolen, hvorefter Folget ingen blev, at den hidtil brugte Skolebygning med et Klasseværelse og Beboelses-lejlighed for en Lærer blev ganske utilstrækkelig. Skol efter hylledes det imidlertid Kommunen foreløbig for 5 Aar fra 1ste Januar at regne at erholde den tidligere Gaandgjerningskoles Lokaler til Leje, hvor der blev indrettet to Klasseværelser og Bolig for en ugift Lærer, saa at den lovbestemte Undervisning kunde træde i Kraft.

Det stod dog strax klart for alle vedkom-mende, at denne Ordning kun kunde betragtes som rent midlertidig, baade fordi de lejede Lokaler ikke ere tidssvarende og ligge forholdsvist langt bortsaernde fra den gamle Skolebygning, hvilket giver Anledning til generende Frem- og Tilbagegang mellem Bygningerne saa vel for Lærer som for Elever, og fordi der mulig senere vil blive anden Brug for Gaandgjerningskoles Lokaler. Man er derfor ogsaa fra først af be-tænkt paa saa snart som muligt at skaffe Midler til at opføre de nødvendige Bygninger til Brug for Almue-skolen, idet man først og fremmest som det mest paatrængende ønskede at faa bygget tidssvarende Skolestuer, hvorimod man med Hætte antog, at den gamle Almue-skolebygning, som ikke lader sig udvide ved Tilbygning, endnu en kort Tid kan benyttes som Beboelseslejlighed for Lærerne.

Efter længere Tids Forhandlinger og gjen-tagne Ansøgninger lykkedes det ogsaa omstider ved Henvendelse til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet gennem Skoledirectionen

paa Finansloven for 1881—82 at erholde en Bevilling paa et rentefrit Laan paa 15,000 Kr., hvilket skulde afbetales i 30 Aar med 500 Kr. aarlig, og som skulde anvendes til Opførelse af en Stenbygning, indeholdende 3 Klasseværelser foruden to Værelser paa Kvisten til Andenlærer og en lille Udbygning, til hvilken den senere Beboelseslejlighed for Forstærkeren i sin Tid kunde slutte sig.

Til denne Bevilling var der imidlertid knyttet den Betingelse, at der, forinden den benyttedes, gaves Lærerne ved Almue-skolen stigende Løn og Ret til eventuel Pension. Paa disse Betin-gelser troede Kommunalbestyrelsen den Gang af forskjellige Grunde ikke at kunne gaa ind, idet man kun erklærede sig villig til at give Forstærker Ret til Pension, men ikke vilde forpligte sig til en bestemt stigende Løn for Lærerne eller til Pension for Andenlæreren, hvorfor den givne Bevilling ikke kom Kommunen tilgode.

Under disse Omstændigheder lod Kommunal-bestyrelsen Sagen hvile, indtil den, da Opførelsen af de paagjældende Bygninger viste sig mere og mere nødvendig, i Lagtingets sidste Samling tilføjede Tinget det ovennævnte Andragende om, at Tinget vilde udbrøke, at der af Stats-kassen maatte tilstaaes Kommunen et Tilskud paa 8000 Kr. til Hjælp ved den ommeldte del-vise Opførelse af en ny Almue-skolebygning, der anslaaes at ville koste hen imod 16,000 Kr., om hvilket Andragende Tinget i Fjor vedtog, at dets endelige Behandling skulde udsættes til i Aar.

Efter disse foreløbige Bemærkninger om Sagens tidligere Gang, skal Udvalget anføre, at Thorshavns Kommune, som i Andragendet anført, har betydelige Udgifter til sit Skole-væsen, og at disse i de senere Aar har været i stærk Stigning, idet de for Gjennemførelsen af Skolereformen af 10de Februar 1879 udgjorde c. 620 Kr. aarlig, medens de siden den Tid have andraget c. 1410 Kr., altsaa over det dob-belte. Paa samme Tid ere ogsaa Kommunens øvrige Udgifter steget betydeligt; Udgifterne til Fattigvæsenet udgjorde saaledes i sidste Aar 2693 Kr. 29 Ore. Udgifterne oversteige i det hele meget betydelig det Beløb, som andre her-værende Kommuner i Forhold til deres Folke-tal lide, og maa det end indrømmes, at Skatte-evnen i tilsvarende Grad er større her end i Landkommunerne, saa er det dog sikkert en Kjendsgjerning, at den ikke tilnærmelsesvis naaer en tilsvarende dansk Kommunes Skatteevne, og at den stigende Skattebyrde er meget følelig for Kommunens Beboere.

Da nu Bevillingsmyndigheden af Hensyn til de herværende Landkommuners ringe Skatte-evne velvillig har ydet betydelige Tilskud af Statskassen til Hjælp ved Opførelse af Skolebygninger paa Landet, 4000 Kr. til en hel

Skolebygning og 1400 Kr. til en Skolestue, vil det formentlig være i god Overensstemmelse hermed, om der nu ogsaa blev ydet Thorshavns Kommune en lignende Hjælp, og da det Byggeforetagende, hvorom Tale: her er, vil koste c. 16,000 Kr., vil en Bevilling paa 8000 Kr. ikke stille Thorshavns Kommune gunstigere end de fleste Landkommuner, der have opnaaet Statshjælp til Opførelse af de nødvendige Skolebygninger. Da ved Forrentning og Afbetaling i 28 Aar af de manglende 8000 Kr. vil Thorshavns Kommunes Udgifter til Skolevæsenet forøges med 480 Kr. aarlig, foruden at der ogsaa i den nærmeste Fremtid mulig vil indtræde Forhold, som kunne foranledige Kommunen til at give Tillæg til Værernes Lon, hvortil Kommunalbestyrelsen har erklæret sig villig, naar Omstændighederne maatte tale derfor.

I Genhold hertil skal Udvalget indstille:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med et Andragende om, at der tilstaa Thorshavns Kommune et Tilskud af Statskassen paa 8000 Kr. til Hjælp ved en delvis Opførelse af en Almueskolebygning i Thorshavn.

I Udvalget for forskelligeartede Sager, Thorshavn, den 21de August 1884.

Sørensen, J. Nielsen. R. J. Jensen.
Ordfører.

Den 25de August foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Provsten) gennemgik Betænkningen og anbefalede Sagens Overgang til 3dje Behandling, hvilket enstemmig vedtoges med 15 St.

Ved Sagens 3dje Behandling den 29de August vedtoges Udvalgets Indstilling enstemmig med 16 St.

Den 15de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

Til Lagtinget er der fra Thorshavns Kommunalbestyrelse indkommet et Andragende om, at Tinget vil søge udvirket, at der af Statskassen tilstaa Thorshavns Kommune et Tilskud paa 8000 Kr. til Hjælp ved en delvis Opførelse af en Almueskolebygning i Thorshavn, i hvilken Anledning Tinget i indværende Samling enstemmig har vedtaget, at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med den omtalte Ansøgning.

I det man nu i Genhold hertil henvender sig til det høje Ministerium om, at der ved dets gunstigste Forsorg af Statskassen maa tilstaa Thorshavns Kommune det ovennævnte Tilskud paa 8000 Kr. til det paagældende Byggeforetagende, kan man til nærmere Begrundelse af denne Sag henvise til det i medfølgende Udvalgsbetænkning og det i ligeledes medfølgende Andragende til Lagtinget fra Thorshavns Kommunalbestyrelse derom udtalte, og skal endnu kun tilføje, at Thorshavns Kommune med betydelige pecuniære Opførelser har opnaaet at faa Undervisningen i Almueskolen bragt op til et efter Forholdene næstoverdigt Standpunkt, og at der ikke kan være Tvivl om, at hensigtsmæssige Lokaler til Undervisningen yderligere ville fremme denne; men at der ingen Udflugt er til, at Byen vil se sig i Stand til at skride til Opførelsen af den omhandlede Bygning, hvis den ikke faar Hjælp andensteds fra, eftersom dens Pengemidler ere meget begrænsede og Kravene til den i alle Retninger stadig voksende.

Jæroernes Lagting, Thorshavn, den 15de September 1884.

L. H. Buchwaldt, Sørensen.
ff.
Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

V. Andragende om Ansættelse af en Læge i Thorshavn foruden Fysikus.

Den 1ste August fremlagdes følgende Andragender:

Til

Færvernes Lagting!

Som bekendt har der lige siden 1865 næsten uafbrudt været to Læger i Thorshavn; Befolkningen er herved vænnet til en forøget Brug af Læge, idet man næsten til enhver Tid har været sikret paa at finde en Læge hjemme; dette Forhold er nu, ved at forhenværende Landkirurg Wiadsen er bortrejst og den tidligere praktiserende Læge Efferes blev Fysikus, forandret, saa at de lægesøgende nu ofte maa vente flere Dage paa Lægen, naar han er borte paa Rejse uden i Distriktet. At Færves eneste Hospital derved ofte kommer til at mangle det stadige Tilsyn af Lægen, som Patienternes Tilstand behøver, er en Selvfølge. Medens den ene Læges Tid nu er saaledes optaget, at han selv naar Sundhedstilstanden er god, har sin Tid fuldt optaget, vil han, ved indtræffende Epidemier, der i Beglen, for saa vidt de indføres fra Ulandet, først optræde i Thorshavn, let blive saaledes bunden til Byen og Hospitalet, at den øvrige Del af Distriktet bliver uden Lægetilsyn. Medens Befolkningen saaledes stadig vil komme til at lide Gaaet af tilstrækkelig Lægehjælp i vorende Grad som Befolkningen tiltager, saaledes vil det paa den anden Side bevirke, at vi i forholdsvis kort Tid opslide vore Læger, saa at disse søge bort efter nogle få Aars Forløb, hvorved den Erfaringsdygtighed, som kun en længere Lægevirksomhed kan give, gaar tabt, og som man i høj Grad trænger til at kunne finde hos Færves første og overordnede Læge. Det ville Forholdene blive noget forbedrede ved en Læges Ansættelse i Vestmankhavn; men selv under denne Forudsætning ere vi visse paa, at den tilbageblivende Del af Distriktet i Forening med den tiltagende Benyttelse af Hospitalet vil give tvende Læger tilstrækkelig Beskæftigelse.

I Haab om, at det ærede Lagting deler vor Ansættelse om, at det vil være ikke alene i Thorshavns, men i hele Landets Interesse, at der ansættes en Læge til i Thorshavn, andrage vi om det ærede Lings Bistand til, at dette

Formaal kan naaes, idet vi for øvrigt lægge Sagens videre Fremme i dettes Haand.

Thorshavn, i Maj 1884.

(Underskrevet af 119 Borgere i Thorshavn og 10 Beboere af Hestø, Kolter, Sund og Højvig.)

Til

Færvernes Lagting!

Da vi have bragt i Erfaring, at man i Thorshavn forbereder et Andragende om, at Lagtinget vil søge udvirket, at der maa ansættes en Læge til i Byen, ville vi tillade os at udtale, at ogsaa vi betengte det som en stor Mangel, at der kun er en Læge i Thorshavn. I den Tid, der forløb fra Molsøes Død indtil Efferes igjen nedfattede sig som praktiserende Læge i Thorshavn, fulstes det sikkert af alle her som et stort Savn, at der kun var en Læge, idet man ofte maatte vente meget lang Tid, før man kunde faa Lægen i Tale, fordi han var paa Rejse, og naar han saa langt om længe kom hjem, var det ofte umuligt at faa ham med, undertiden fordi han var udmattet af Rejsen, men hyppigt fordi han af Hensyn til Hospitalet og de syge i Byen nemlig strøg atter kunde begive sig paa Rejse. Siden Wiadsens Bortreise, har den samme Mangel selvsagt atter vist sig. Hvorvel nu Oprettelsen af et Apotek i Thorshavn mulig har og Ansættelsen af en Læge i Vestmankhavn sandsynligvis vil formindste den nævnte Ubehagelighed en Del, formene vi dog, at den ikke ophæves, før der ansættes en Læge til i Thorshavn.

I Haab om, at det ærede Lagting deler vor Ansættelse om, at det — bortset fra, hvad der kan være nødvendigt for Hospitalets og Kvarantæneanstaltens Styld — vilde være særdeles ønskeligt, at der ansættes en Læge til i Thorshavn, tillade vi os ærbødigt at anbefale denne Sag til det ærede Lings Overvejelse, idet vi dog lige ærbødigt tilføje, at vi ikke herved paatage os nogen Forpligtelse til at yde noget Penges-

bidrag, om saadanne maatte forlanges til Forsmaats Opnaaelse.

Sjov Sogn paa Østern, i Juli 1834.

(Underkrevet af 19 Velboere af Strønder og Skæle.)

Den 2den August foretoges Sagens foreløbige Behandling. Efter Forslag af B. Nielsen vedtoges enstemmig med 11 St. at nedsatte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvorefter i næste Møde, den 1de August, valgtes: Efferes, B. Nielsen, Rasmussen, Dalsgaard og Olsen.

Den 11te September fremlagdes Erklæring i Sagen fra Hjiltus, af hvilken her meddeles et Uddrag:

Thorshavn, den 10de September 1834.

Det efter Udskillelsen af Bestmanhavns Distrikt tilbageblivende Thorshavns Distrikt vil i Indbyggertallet langt overgaa hvert af de andre Distrikter. Vel er der ved Oprettelsen af et Hjelpeapothek i Thorshavn vandet nogen Tid for Lægen, men jeg kan af personlig Erfaring forsikre, at denne Binding ikke er af saa stor Betydning, som man a priori kunde vente. I de Erklæringer, som i Anledning af Lægesagen bleve afgivne Lægerne, blev der især lagt Vægt paa ikke at gjøre Lægeembederne for længe af Hensyn saa vel til Indtægterne som det ringe Udbytte i videnskabelig Henseende, et lidet Distrikt giver Lægen. . . . Det forekommer mig, at man ikke bør lægge mindre Vægt paa, at Lægens Tid ikke bliver for meget optaget af Praxis; dels ville Patienterne under saadanne Forhold komme til at søge en øste højst nødvendig Lægehjælp, dels vil Lægen selv med sin Vilje blive nødt til at behandle Sygdomstilfælde noget overfladisk, hvad der er lige lidet tilfredsstillende for Lægen som for de Syge, og dels vil han søge den fornødne Tid til at følge med Lægevidenskabens Fremskridt.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om der foreligger nogen Nødvendighed for, at der anstattes en Læge til i Thorshavn, da vil det, begrundet paa, at det nylig oprettede Lægeembedet i Bestmanhavn aldrig har været besat, være forbundet med nogen Usikkerhed at udtale et velbegrundet Skjøn over, hvorledes Forholdene vilde have stillet sig, naar dette Embede havde været besat; jeg kan dog ikke skjønne andet, end at der vilde blive maaske mere end nok Praxis

tilhøje, i alt Fald saa megen, at under Forudsættning af, at der var 2 Læger i Thorshavn, vilde disse ubetinget faa deres Tid om ikke mere saa dog lige saa meget optaget som Lægerne udenfor Thorshavn. Efter Folketællingen 1830 vilde Distrikternes Befolkning (hvoraf skal adderes en aarlig Tilvæxt af 1,000 pSt.) være:

Norðernes Distrikt . .	2698
Bestmanhavn — . .	2828
Enders — . .	2102
Thorshavns — . .	3692

Under Thorshavns Lægedistrikt har jeg medtaget Kolleijord Sogn, da Beboerne af dette uden Tvivl i hvert Tilfælde vilde søge til Thorshavn, at domme efter deres enstemmige Udtalelser i denne Retning. Thorshavns Distrikt har jensledes, hvad Indbyggertallet angaar, en absolut Overvægt over hvert af de andre Distrikter. Naar hertil kommer, at der i Lægens umiddelbare Nærhed bo c. 1500 Mennesker, som vilde give en betydelig daglig Praxis, at Thorshavn som Færøernes største By og Midtpunkt ofte besøges af tilreisende fra Sandet, som benytte Besligheden til at konsulere Lægen for deres Stræbeligheder, at de fleste udenfra kommende Stibe og indenlandske Fiskefiske søge her til, at Alvarantennehospitalet og Amtssygehuset ere beliggende i Thorshavn, vil man a priori kunne forudsætte, at en Læge i Thorshavn ved Siden af de ham som Hjiltus paabevistende Erhvervsforretninger vil saa nok at varetage selv under Forhold, hvor der er ringe Sygelighed, og saa snart denne stiger op over det normale, vil Arbejdet let blive overkommeligt, alt med tilhørligt Hensyn til den Betættelse i Arbejdet, som Apotheket paa Lægen.

Hvad Hensynet til Amtssygehuset angaar, da har jeg saa vel min Forgænger som jeg adskillige Gange haft Lejlighed til at gjøre den Erklæring, at de indlagte Patienter, hvis Lidelser ofte ere af en alvorlig Beskaffenhed, og som kræve dagligt Tilsyn, enten i et Tidrum af 1—2 Dage, ja maaske længere, naar overlades til sig selv, eller man maa nægte at efterkomme Anmodninger om at lade en stærktboende Syg, hvis Lidelser mulig er af en ikke mindre farlig Natur. Sandsynligheden for en saadan Eventualitets Indtræden formindres ikke betydeligt ved Udskillelsen af Bestmanhavns Distrikt; der bliver tilhøje godt besøgte Dele af Distriktet (Sandpen), hvis Afstand fra Thorshavn er c. 3 Mile og derover, og til hvilke Rejser gaar over en Fjord, der under ugunstige Vejrforhold kan være impassabel i flere Dage, og selv for de mere farbare Fjordes Bedkomende vil det ikke saa sjældent indtræffe, at det vil være umuligt at komme over dem i 1—2 Dage. I Tilfælde af, at der skal udføres større Operationer paa

Hospitalet, der kræve en helst lægekyndig Assistance til Bedøvning og en til Assistance ved selve Operationen, maa man enten hjælpe sig med ikke-lægekyndige Assisterter, og hvis der da under Operationen indtræffer et eller andet Uheld, som man ikke har kunnet værges sig for, f. Ex. at Patienten under Bedøvningen naar et Tilfælde af asfyxi, kan Situationen blive yderst uhyggelig for Lægen og kritisk for Patienten, eller man kan have været saa forslætlig at tilkalde som Assistent en Kollega, der saa maaske lige efter Ankomsten bliver afhentet til sit eget Distrikt, eller Thorshavnslægen selv bliver kaldt bort til en syg. Jeg omtaler disse Muligheder, fordi de ere indtruffne i min Praxis. Norderøslægen var saaledes en Gang tilkaldt til Assistance . . . ; samme Dag, som Operationen skulde udføres, fik jeg Anmodning om at tilse en Skarlagenfeberpatient paa Vaaga; af Hensyn til Operationen undlod jeg at rejse strax, og da jeg Dagen efter rejste for at tilse den syge, var vedkommende allerede død. En anden Gang, da samme Kollega assisterede mig . . . blev jeg nødt til, skønt meget mod min Vilje, at rejse lige efter Operationen (Kollega afrejste familiært), haabende paa, at alt skulde gaa godt. Ved min Tilbagekomst efter 12 Timer vare . . . Sammensvimmelingerne udbredte . . . ; dette Uheld kunde have kostet Patienten Livet og medførte, foruden en langvarig Nekrose, den ovennævnte ikke ubetydelige Gene; dette Uheld vilde sikkert været forebygget, om jeg var forbleven hjemme. Følgen af deklige Erfaringer er, at man mere og mere frymper sig ved at indslæbe sig paa alvorlige Operationer, naar der ikke, som f. Ex. ved incarcereret Prof. foreligger absolut Indication for øjeblikkelig Operation.

Hvad Quarantænebesættelsen angaar, da skal jeg under Henvisning til min Formands Udtalelser i en af ham den 4de November 1877 afgiven Erklæring pointere det mislige i, at Lægen kan være fraværende fra Thorshavn i flere Dage, naar et Skib ankommer til Byen fra Steder, hvor smitsomme Sygdomme herse epidemisk, da, som af min Formand fremhævet, Erfarungen taler for, at man i slike Tilfælde fristes til at suspendere Quarantæneloven; at Konsekvensene af en slikt Praxis kunne blive ubehagelige, er indlysende nok, saa meget mere, som Quarantæneloven langt fra kan anses for betryggende nok til at forhindre Indførelsen af Meslinger og Skarlagenfeber smitten.

Under Lægens Fraværelse paa Visitationer, der i Regelen ere af længere Varighed end Sygebesøgene i Distriktet, vil, saarent der kun er en Læge for Distriktet, Hensynet til Sygehuset, Quarantænebesættelsen og Distrikters syge blive mere end uønsket tilfreds.

End videre bør der lægges vægt paa, at de af Byens Forretninger, der vedrøre

den offentlige Sundheds- og Sygepleje, Tilsyn med Skoler, Arresthuse, Fattighuse o. s. v. paa Grund af altfor stor Praxis forsvindes, saa meget mere som der ikke af Publikum bliver tillagt denne Del af Lægerens Virksomhed den Betjening, som den allerede nu og i den nærmeste Fremtid sandsynligvis endnu mere for tjener.

Et Moment, der taler for Ansættelsen af endnu en Læge i Thorshavn . . . , er, at Thorshavnslægen ved Balance i et af de andre Embeder eller naar vedkommende Læge er alvorlig syg, uaa, som Erfaringen ogsaa har flaaet fast, være den, der er nærmest til at konstitueres i Embedet. Naar der, som i de sidste Decennier, gaa godt som altid har været 2 Læger i Thorshavn, har nævnte Eventualitet ikke kunnet medføre nogen væsentlig Mangel for Thorshavns-Distriktet, men anderledes vil Forholdet stille sig, naar der kun er 1 Læge i Thorshavn. Beboerne af det valant staaende Embedes Distrikt ville da efter al Sandsynlighed komme til at lægge saa meget Vægt paa Lægen, at det vil blive meget søseligt for Indvaanerne i hans eget Distrikt.

Ansættelsen af endnu en Læge til i Thorshavn vil saaledes efter min Overbevisning allerede paa nærværende Tidspunkt, endog om Bestmandens Embedet havde været besat, kunne betregnes som en næsten nødvendig og i alt Fald i mange Henseender ønskelig Foranstaltning, saarent Distriktets syge skulde have nogenledes Sikkerhed for at blive tilfredsstillende betjente, samtidig med, at de Thorshavnslægen som Syhus og Distriktslæge paahvilende Embedsforretninger ikke forsvindes. Jeg skal . . . atter her minde om, hvad jeg ovenfor har berørt, at det let lader sig forklare, at man aflag Begeringens Tilbud om Ansættelse af en Læge til i Thorshavn paa den Betingelse, at der af Landets Rader ydedes Landstiftningen et Tilbud af 800—1000 Kr. for det Indtægtsløb, han vilde komme til at lide, eftersom der allerede da var ankommen en praktiserende Læge til i Thorshavn; anderledes lille Forholdene sig nu, da man ikke kun have Spor af Forventning i denne Retning.

. Jeg maa ligesom min Forgænger, Landstiftning Medlem, anse det for heldigst, at begge Læger be i Thorshavn, og foreslaa en Deling af Distriktet saaledes, at den nu Læges Distrikt omfatter Søndre Bræstegjæld, Nør og Søndre Sogne paa Østern, Kolsejrd Sogn, for saa vidt Beboerne søge til Thorshavn, og af Sydstrøms Bræstegjæld alle Smaasøerne, medens Resten af Sydstrøms Bræstegjæld, altsaa de paa selve Sydstrøms liggende Bygder, henlægges til Byfælled Distrikt, hvilken tilfælde bør fungere som Quarantæne og Sygehuslæge, og at der som Bederlag til Byfælled for det Tab, han lider ved at miste

Bragis i den øvrige Del af Distriktet, ydes ham et aarligt Tilskud af c. 1000 Kr., og at den ny Distriktslæge faar fri Bolig og almindelig Lægegage. Den ny Læges Distrikt vil blive omtrent paa 2500 Indbyggere, medens Byfælleds Distrikt vil tælle c. 1500 Mennesker, af hvilke Thorshavns Indvaanere (c. 1000 Mennesker) ville kunne søge den af de to Læger, de foretrakke.

En Delling af Thorshavns Lægedistrikt, ved at der som foreslaaet anføres en Læge til i Thorshavn, men jeg imidlertid, saafremt Distriktslægegagen ikke bliver forhøjet for samtlige færreste Læger, betegne som maaske noget uvælg,, men under Forudsætning af, at Lønnen bliver forhøjet for samtlige færreste Læger, og der tillægges den ny Distriktslæge samme Gage som de andre, vilde Embedet stilletlig ikke give mindre Indtægt end de andre udenfor Thorshavn.

J. G. Efferbo.

Under 12te September afgav Udvalget saalædende i Aftensmødet samme Dag fremlagte Betænkning:

Nærværende Udvalg, til hvem det er overdraget at afgive Betænkning over flere til Tinget indkomne Andragender om Ansættelse af en Læge til i Thorshavn, maa erkende Rigtigheden af, hvad der i Andragenderne er fremhævet for Nødvendigheden af Oprettelsen af et Lægeembede til i Thorshavn, selv om Distriktslægeembedet i Vestmanskøbing bliver besat, thi først og fornærmelig er Thorshavns Lægedistrikt langt større end de øvrige Lægedistrikter, efter at Vestmanskøbing-Distriktet er stilt derfra, og dernæst vil Suspentionen af de andre Lægedistrikter, Tilhænet med Hospitalet og Sindsygeanstalten, den offentlige Sundheds- og Sygepleje, Kvarantæneanstalten o. s. v. lægge saa meget Beslag paa Byfælleds Virksomhed, at det kan anses for en ret Umulighed for ham alene at betjene Thorshavns Lægedistrikt paa en tilfredsstillende Maade. Udvalget maatte imidlertid anse det for uønsket, før det kunde gøre noget Forslag til Tingets Vedtagelse, at udbede sig Byfælleds Erklæring om disse indkomne Andragender.

Den af Byfælleds afgivne Erklæring er nu kommen Udvalget i Hænde, og da denne udførlige og udtømmende Erklæring, som Udvalget fuldstændig kan slutte sig til, indeholder alt, hvad der kan siges om Sagen, maa en Erklæring af de andre Distriktslæger om den foreliggende Sag anses for overflødig, ligesom Udvalget ved at henholde sig til Erklæringen i al

Retthed kan udtale, at Oprettelsen af et Lægeembede i Thorshavn ikke alene er en Nødvendighed for Thorshavns Distrikt, men at det er i hele Landets Interesse. Da det end videre har vist sig, at Lægeembedet i Vestmanskøbing ikke er besat, samt et Par er hengaaet siden Ansøgninger til dette Embede kunde indgives, maa man antage, at den Distriktslægerne tilstaaede Løn ikke er tilstrækkelig, hvorfor det er at betrykte, at vi heller ingen Læge kunne faa til Nordboerne, hvor Lægeembedet efter al Sandsynlighed i den nærmeste Fremtid bliver ledigt. Udvalget skønner derfor ikke rettere, end at Tinget ved denne Vedtagelse, hvor der er indkommet Andragender, som ere Udtryk for den mangelfulde Forsyning med Læger paa Færøerne, retter en Opfordring til Ministeriet om at forbedre Distriktslægerens Løn.

I Henhold hertil tillader Udvalget sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

I Anledning af den mangelfulde Forsyning med Læger her paa Øerne tillader Udvalget sig paa det mest indtrængende at opfordre det høje Ministerium til at lade de hertværende Distriktslægers Lønninger forhøjes saaledes, at Veghøllerslægeen ansættas til 2500 Kr. og kan stige til 3400 Kr., samt at der med en lignende Gage ansættes en Distriktslæge i Thorshavn, saaledes, at den ny Læges Distrikt omfatter Sandø Prestegjæld, Ræs og Sjøv Sogne paa Østera, Kollefjord Sogn, for saa vidt Deboerne søge til Thorshavn, og af Sjøstrøms Prestegjæld alle Smaavæerne, medens Resten af Sjøstrøms Prestegjæld henlægges til Byfælleds Distrikt. Den saaledes ansatte Læge skal bo i Thorshavn.

Thorshavn, den 12te Septbr. 1884.

D. P. Efferbo. J. Nielsen. E. Olsen.
S. Rasmussen. J. Dalsgaard.

I Middagsmødet den 13de September fremlagdes saalædende Endringsforslag fra Provsten:

Endringsforslag

Udvalgets Forslag til Indstilling i Sagen angaaende Oprettelse af et nyt Lægeembede i Thorshavn.

Principaliter:

I Stedet for Udvalgets Indstilling sættes følgende:

1. Af Anledning af den mangelfulde Forskring med Læger her paa Øerne tillader Lagtinget sig, under Henvisning til de medfølgende Andragender fra Beboerne i Thorshavn og Omegn om Ansættelsen af en Læge til i Thorshavn og under Henvisning til den ligeledes medfølgende udførlige Erklæring fra Hystus, indtrængende for det høje Justitsministerium, næst at fremhæve Nødvendigheden af, at det ledige Lægeembedet i Vestmanna-havn snarest muligt bliver besat, at andrage paa, at der oprettes et nyt Distriktslægeembedet med Hoved for Lægen i Thorshavn, omfattende Søndre Præstegjæld, Næs og Sjov Sogne paa Østern, Kollefjord Sogn paa Nordstrøms, for saa vidt Beboerne der fra søge til Thorshavn, og af Sydstrøms Præstegjæld alle Smaasøerne, medens Resten af Sydstrøms Præstegjæld henlægges under Hystus, hvorhos man indstiller, at samtlige henværende Distriktslægers Løn foruden fri Bolig forhøjes saaledes, at Begyndelsesgægen sættes til 2600 Kr., stigende til 3400 Kr.
2. Lagtinget anmoder Amtmanden om ved Henvendelse til Thorshavns Kommunalbestyrelse og Forstanderskaberne for Sydstrøm, Næs, Søndre samt Østerns Præstegjælds Kommuner at søge oplyst, hvorvidt de paagjældende Kommuner ere villige til at deltage i Omkostningerne ved Opførelsen af en Lægebolig i Thorshavn, og i saa Fald i hvilket Forhold de ville bære de i den Anledning nødvendige Udgifter.

Subsidiært:

1. At der til Udvalgets Indstilling søges følgende ny Punktum: „Derhos tillader Udvalget sig for det høje Ministerium lige indtrængende at fremhæve Nødvendigheden af, at det ledige Distriktslægeembedet i Vestmanna-havn snarest muligt bliver besat“.
2. Lagtinget anmoder Amtmanden om ved Henvendelse til Thorshavns Kommunalbestyrelse og Forstanderskaberne for Sydstrøm, Næs, Søndre samt Østerns Præstegjælds Kommuner at søge oplyst, hvorvidt de paagjældende Kommuner ere villige til at deltage i Omkostningerne ved Opførelsen af en Lægebolig i Thorshavn, og i saa Fald i hvilket Forhold de ville bære de i den Anledning nødvendige Udgifter.

I samme Møde foretoges Sagens 2den Behandling. Under Ordførers (Efferens) Forsat gjennemgik Oljen Udvalgsbetænkningen. Provsten gjennemgik del af ham stillede

Ændringsforslag. Efter en kort Bemærkning af J. Nielsen, vedtoges Sagens Overgang til høje Behandling enstemmig med 14 Stemmer.

Samme Dags Aften kom Sagen til 3dje Behandling. Ordføreren udtalte, at Udvalget tog sit Forslag tilbage til Fordel for Provstens principale Forslag, som der paa sattes under Afstemning.

Iste Punkt vedtoges enstemmig ved Aftensopraab, idet samtlige tilstedeværende Medlemmer med Undtagelse af Formanden, som afholdt sig fra at stemme, stemte derfor. Fraværende vare: Jac. Jacobsen, O. J. Petersen og Schrøter.

2det Punkt vedtoges enstemmig med 15 St.

Den 15de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Ministeriet:

I indværende Samling har Lagtinget modtaget flere her medfølgende Andragender fra Beboerne af Thorshavn og Omegn om at forandlede, at der oprettes et Distriktslægeembedet til i Thorshavn, i hvilken Anledning det i Sagen vedsatte Udvalg har indbragt en ligeledes medfølgende udførlig Erklæring fra Hystus.

I Tilføjelse til det i Andragenderne og i ovennævnte Erklæring fra Hystus udtalte har Tinget dernæst vedtaget følgende Indstilling til det høje Ministerium:

„I Anledning af den mangelfulde Forskring med Læger her paa Øerne tillader Lagtinget sig, under Henvisning til de medfølgende Andragender fra Beboerne i Thorshavn og Omegn om Ansættelsen af en Læge til i Thorshavn og under Henvisning til den ligeledes medfølgende udførlige Erklæring fra Hystus, indtrængende hos det høje Justitsministerium — næst at fremme Nødvendigheden af, at det ledige Embedet i Vestmanna-havn snarest mulig bliver besat —, at andrage paa, at der oprettes et nyt Distriktslægeembedet med Hoved for Lægen i Thorshavn, omfattende Søndre Præstegjæld, Næs og Sjov Sogne paa Østern, Kollefjord Sogn paa Nordstrøms, for saa vidt Beboerne derfra søge til Thorshavn, og af Sydstrøms Præstegjæld alle Smaasøerne, medens Resten af Sydstrøms Præstegjæld henlægges under Hystus; hvorhos man indstiller, at samtlige henværende Distriktslægers Løn foruden fri Bolig forhøjes saaledes, at Begyndelsesgægen sættes til 2600 Kr., stigende til 3400 Kr.“.

I hvilken Vedtagelse er begrundet paa, at Lagtinget, naar det i Anledning af de fremkomne

Andragender skulde henvende sig til det høje Ministerium, da ikke kunde se bort fra, at Andragenderne vare fremkomne som et Udtryk for den mangelfulde Forskning med Læger her paa Øerne i det hele, naagtet de kun gik nærmest ud paa at faa en Løge ansat til i Thorshavn; hvorfor man i Andstillingen først har herpet paa Nødvendigheden af at faa det ledige Embede i Vestmanhavn besat, da — som det høje Ministerium betjendte — den henværende Løgemangel for en Del hindrer fra, at dette Embede stadig er vakant.

Men tillige har man ved Vedtagelsen haft for Øje, at den Banskellighed, der har vist sig ved at faa det ene vakante Løgeembede besat, efter al Sandsynlighed vil gjentage sig ved Rastancen i de andre Løgeembeder, hvorfor man — faa meget mere som Løgeembedet paa Nordøerne paa Grund af den henværende Løges Sygdom snart kan ventes ledigt — har troet det rigtigst allerede nu at indstille, at Distriktslægegagen forhøjes for samtlige Løgeembeders Vedkommende.

Endelig vedtog Tinget at anmode Amtmanden om ved Henvendelse til Thorshavns

Kommunalbestyrelse og Forstanderskaberne for Sydstrøma, Kotsø, Sandø samt Østero Kræstegjælds Kommuner at søge oplyst, hvorvidt de paagjældende Kommuner ere villige til at betale i Omkostningerne ved Opførelsen af en Lægehøi i Thorshavn, og i saa Fald i hvilket Forhold de ville være de i den Anledning nødvendige Udgifter, — for at Sagen kunde foreligge med alle de nødvendige Oplysninger.

Med den Bemærkning, at Dag for Dag Nødvendigheden af en snarlig Gjennemførelse af det foreslåede af Tinget vedtagne bliver mere indlysende, skal man anbefale denne Sag til Ministeriets gunstigste Forsorg.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 15de September 1884.

Paa vedt. Ordførers Begne
E. S. Buchwaldt, B. Nielsen.

Joen Poulsen.

Til
Sundhedsministeriet.

VI. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Forsøgs- og Mønstergaard paa Færøerne.

Den 16de August fremlagdes i Tinget en Skrivelse herom, saalydende:

Foranlediget ved et Par Artikler i indværende Aar af „Diminualættning“ Nr. 30 — 33 af Hr. Landbrugskandidat N. Efferes, tillader jeg mig at henstille til det ærede Lagting, om hvorvidt dette vil tage under Overvejelse, om der ikke maatte være Anledning til at indgaa til Bevillingsmyndighederne med Andragende om at faa Understøttelse af Statskassen til Oprettelse af en Forsøgs- og Mønstergaard heroppe.

Lagtingesalen, den 16de August 1884.

S. Dalsgaard.

Den 18de August foretoges Sagens foreløbige Behandling. Dalsgaard indtalte, at under hele den civiliserede Verden gik raske fremad i Udvikling, og vor Landbrug endnu paa omtrent det samme Standpunkt som for 1—200 Aar siden. Dette Brug kunde hos os faa meget mere trænge til at ophjælpes ved kunstige Midler, som Naturforholdene vare upassende. Han haabede, at Lagtinget vilde tage Sagen under Overvejelse, saa meget mere, som Spørgsmaalet ikke var nyt her; men allerede havde været behandlet i 1862. Saavidt han kunde sige, var Grunden til at det da ikke blev vedtaget den, at Spørgsmaalet om Oprettelsen af et Løgeembede var lykket dertil. Det var i ethvert Fald betegnende, at

medens der næsten ingen Forhandling fandt Sted om Dyrsløgen, som der ret Liv i For-
 hendslugen, da Spørgsmaalet om en Mønstergaard blev bragt paa Bænk. Siden Staten
 havde gjort store Ofre for at fremme Land-
 bruget i Danmark, hvor den ejede forholdsviis
 lidt Forbrug, var der god Grund til at haabe,
 at den vilde gjøre et Ofre her, hvor den ejede
 over Halvdelen af det samlede Forbrug. Den
 eneste Bønde hverken kunde eller turde indlade
 sig paa at gjøre Forsøg, thi dels voldte disse
 ofte Tab, dels kunde den, der ikke seruden prak-
 tisk Ovelse tillige besad theoretiske Kundskaber,
 ikke udnytte det ved Forsøget vundne Resultat,
 som desuden under saadanne Forhold let kunde
 være falsk. Masenius bemærkede, at naar man
 tidligere havde steint imod en Dyrsløges Anstættelse,
 var det ikke fordi man i og for sig havde noget
 imod en saadan, men fordi man var bange for
 at komme til at lønne ham af Amtspartitions-
 fondens sparsomme Midler. Han steinte den
 Gang mod Oprettelsen af et Mønsterslæg, fordi
 der flere Gange var gjort forgæves Forsøg i
 den Retning. Dalsgaard oplyste, at det i
 1882 blev fremført, at de tidligere Forsøg
 vare mislykkede af Mangel paa Dygtighed hos
 de paagjældende Personer. Nu kunde man saa
 en haade i praktisk og theoretisk Henseende grun-
 dig uddannet Mand til at lede Forsøgene. Han
 haabede derfor, at Tinget ikke vilde forsomme
 at anlægge Mønstergaarden om Statstilskud til en
 Forsøgs- og Mønstergaard. D. Jacobsen ud-
 talte, at man her i de sidste 20 Aar havde
 gjort store Fremskridt paa Landbrugets Om-
 raade, og at man nok selv kunde prøve sig frem.
 Hvorfor havde Dalsgaard, der jo havde været
 udenlands for at lære Landbrug, ikke foretaget
 Forbedringer ved sin Gaard? Det kunde være
 heldigt, om han og den af ham omtalte prak-
 tiske Mand sloge sig sammen for at vise andre,
 hvad her kunde gøres. Et i „Dimmaltætning“
 fremsat Forslag var for storartet. Han fre-
 raadede at fremme Sagen videre. Dalsgaard
 udtalte, at naar han ikke havde gjort noget For-
 søg, var det, som han tidligere havde udtalt,
 fordi en Bønde uden Kapital hverken kunde eller
 turde gjøre Forsøg; thi naar et saadant mis-
 lykkes, freemmedes andre fra at indføre noget,
 som i og for sig kunde være nok saa nyttigt.
 Entelmænd, som ikke havde Kapital, endte ikke
 at experimentere. Taleren kunde ikke se de store
 Fremskridt, som forrige Taler glædede sig over.
 Provsten anbefalede Sagen. Alle maatte være
 enige om, at Bønderne for Tiden vare uheldig
 stillede, idet de ikke kunde faa Tjenestefolk, og
 saaledes maatte se at faa deres Arbejde udført
 ved Daglejere; men Husmændene, som de onskede
 til Daglejere, havde ofte travlt med deres eget
 Arbejde paa samme Tid, som Bønderne bedst
 trængte til deres Hjælp. Derfor vilde det være

heldigt, om man kunde faa anvendt dets Kraft
 til en Del af Arbejdet. Staten vilde jaadsm-
 ligvis være villig til at yde Hjælp. De fore-
 slaede 20,000 Kr. vare faarene anslaaede for
 laus end for højt. Landbruget var i de senere
 Aar gaaet noget fremad, f. Ex. med Hensyn til
 Tilberedning af Smør; men vi stode endnu ikke
 paa et tilfredsstillende Standpunkt. Man turde
 fodre Kreaturerne bedre, anvende Galm til Foder
 og søge at faa bedre Mælkesøer. Det var for
 kostbart for Entelmænd at gjøre Forsøg, lige-
 som: det ogsaa var et Gædsel, at en Mønstergaard
 kunde holde sig selv. D. Jacobsen
 indreder over, at Dalsgaard, som han var
 noget ung, ikke havde lagt Mærke til de store
 Fremskridt, der vare gjorte paa Landbrugets
 Omraade i de senere Aar, f. Ex. ved „Dræning“
 og Opdyrking af hidtil ubrugede Strækluger.
 Skulde Mønstergaarden kun opfylde den paa-
 gjældende Genoms, eller skulde den være ind-
 rettet paa at give Undervisning til Elever?
 Han havde ikke ment, at den i „Dimmaltætning“
 foreslaede Sum var for stor, tvært imod; men
 derimod fandt han den foreslaede Størrelse af
 Mønstergaarden for stor, og det var tvivlsomt,
 om man kunde faa et saa stort samlet Forbrug
 her paa Øerne. Dalsgaard udtalte, at som
 man først mlig — vistnok af Hensyn til Ud-
 giften — havde faaet en større Mønstergaard
 oprettet i Danmark, havde man der begrundet de
 paa tytte Forsøgs- og Mønstergaarde vundne Resultater.
 Her kunde man derimod ikke vente stort Udbytte
 af de Forsøg, som foretoges i andre Lande,
 derfor trængte vi til en Forsøgs- og Mønstergaard her. De
 af forrige Taler paapegede Forbedringer havde
 ikke stort at betyde. Daarlige „Droen“ vare
 ikke gavnligere end gode, aabne Grave, som vi
 jo ogsaa havde for 100 Aar siden. Forsøgelsen
 af de dyrlige Strækninger var blot en Folge
 af Seisopholbelseskriften og stod næppe i Fer-
 hold til den forøgede Folkemængde. D. Ja-
 cobsen antog dog, at Opdyrkingen i de sidste
 100 Aar var tiltagen i Forhold til Folke-
 mængden; desuden vare ikke alle Indbyggerne
 Landmænd. Det var tids nok for Vagtingen at
 fremkomme med et Forslag, naar man havde
 Sikkerhed for, at en Gaard af paagjældende Stør-
 relse vilde kunne erholdes. Johs. Petersen
 fandt det uheldigt, om Mønstergaarden ikke skulde
 kunne betale sig. Han vilde have steint for at
 faa en saadan oprettet, hvis den ej blev for
 kostbar; men var bange for, at Mønstergaarden vilde
 blive led af de mange Besøgere fra Fær-
 øerne. Dalsgaard mente, at man ikke turde
 udsette Sagen til man fik Bistand om Gaarden,
 især da Vagtingen ikke havde Raadighed over
 nogen saadan. Mønstergaarden vilde mislykkes
 og tjene til Udvarjel; andre vilde lyttes og tjene
 til Opvækning for andre. Mønstergaarden
 vilde kunne oplære Elever og give godt Exempel

for Kæbørne. Rasken fandt det rimeligt, at Mønstergaarden i Begyndelsen vilde medføre Tab, ligesom Hysteriet med Dødsfartøjer havde gjort; men dette var ikke tilstrækkelig Grund til ikke at fremme Sagen. Bevillingsmyndighederne vilde næppe blive fiede af børe Fordringer, men snarere glæde sig over, at vi arbejdede paa at gaa fremad. Dog var det muligt, at deres Stilling til Sagen noget vilde blive paavirket af Lagtingets Stilling til den. M. Danielsen forstod sig ikke paa Mønstergaarde; men syntes ikke, at vi stode stille med Hensyn til Kvægsavl og Korn dyrkning, i hvilken Retning vi næppe stode tilbage for andre Lande, der saa lige ved Nørregrønsen. Om Ophyrningen ikke var tiltagen i samme Forhold som Befolkningen, beviste dette kun, at Hysteriet betalte sig bedre end Landbruget. Man kunne næppe vente at opnaa stor Besparelse af Menneskekraft, da vi manglede Bøje og saaledes ikke kunde benytte Bøge. Hvis Regeringen vilde paalage sig at opretholde Mønstergaarden, kunde hun stemme for den; men hun syntes, at 20,000 Kr. var en altfor betydelig Sum. D. Jacobsen tvivlede om, at Staten vilde paatage sig alle Udgifterne. Udgaaende Overflags Baaledelighed havde man forgelige Erfaringer fra Kirken paa Ejde og Amtmandsbosigten. Hjelms Sammenligning mellem Mønstergaard og Hysteri passede ikke, da der aldrig kunde være Tvivl om, at Hysteri med Sikke lige saa godt maatte kunne lønne sig her fra som fra andre Lande, hvorimod det ikke var sagt, at Landbruget kunde gøre saa store Fremstredt. Dalsgaard mente, at Gaarden ikke vilde bøde store Udgifter, dersom den mere drevs som Mønstergaard end som Forsøgsgaard; men dette vilde næppe være heldigt. Da Færingerne lige saa lidt som andre besad medfødt Kundskab, kunde vi ikke uden videre være i Stand til at bedømme, i hvilke Retninger Forbedringer vare mulige eller umulige. Rasken indtatte, at dersom man mente, at den til Gaardens Drift foreslaaede Sum var for lille, kunde man foreslaa en større Sum, hvorved Frygten for Nødvendigheden af senere Tilskud hertil vilde bortfalde. Naar man i Lande, hvor Landbruget stod paa et højt Standpunkt, gjorde meget for at befordre Fremstredt, var der mere Anledning til at gøre noget her, hvor det stod forholdsvis lavt. M. Danielsen syntes, at Lagtinget ved at give Premie for „Dræning“ havde erkjendt, at „Dræning“ var bedre end gamle Grave. Tinget kunde her komme i samme Stilling som ved Opsørelsen af Kirken paa Ejde. Forsøgene paa Mønstergaarden vilde kunne mislykkes og saa kunde det blive nødvendigt at tilskyde Kapital. Efter en kort Bemærkning af D. Jacobsen vedtoges det efter Forslag af Dalsgaard einst. med 12 St. at nedsætte Udvalg i Sagen; hvorpaa det efter Forslag af Provsten vedtoges

einstemmig med 14 St., at dette Udvalg skulde bestaa af 5 Medlemmer. Til Udvalgsmedlemmer valgtes næste Dag: Provsten, Dalsgaard, B. Nielsen, D. M. Nielsen og S. J. Rasmussen.

Den 6te September fremlagdes saalydende Udvalgsbetænkning:

Undertegnede Udvalg, der er blevet nedsat i Anledning af et fra Lagtingsmand Dalsgaard til Tinget fremskommet Andragende om, at der gjøres Skridt til, at en Forsøgs- og Mønstergaard oprettes her paa Færverne, skal herom udtale følgende:

Det maa betragtes som en Kiendsgjerning, at Landbruget paa Færverne ikke har fulgt med i det overordenlige Opsving, som andensteds er gjort paa dette Omraade. Den videnskabelige Indsigt i Jordens rette Behandling, Husdyrenes Fodring, Røgt og Bøje, i Fremstillingen af Landbrugsartikler o. s. v., som man i de forskellige Lande ved utallige Undersøgelser har vundet, og som i saa rig Udstrækning ogsaa i Danmark er kommet det praktiske Jordbrug til gode, er ikke naaet her til Borne, hvilket hovedsagelig hidrører fra, at ingen her hjemmehørende Mand hidtil har erholdt en saadan theoretisk Uddannelse i Nutidens Landvæsen, at han har kunnet gøre sine Kundskaber frugtbare her.

Vel har man ogsaa paa Færverne i den senere Tid gjort smaa Fremstredt med Hensyn til Dyreenes af Jorden og Behandlingen af enkelte Landbrugsprodukter; men disse Fremstredt ere kun stete famlende og enseltvis.

Hertil kommer, at den færdige Jordbruger for Tiden i andre Retninger er bleven mere uheldig stillet end forhen. — Medens det før ikke var vanskeligt for en forholdsvis meget yngre Børn at erholde Tjenestekarle, som kunde forestå det nødvendige Landarbejde og tillige, naar Beslighed gaves, ro paa Hysteri, have en del ngifte, raske Mandspersoner ved det i de senere Aar stærkt tiltagne Skibshysteri og Hysteri med Vaade paa de islaundste Fjorde i en forholdsvis kort Tid af Aaret kunnet fortjene en Børn, som langt overstiger, hvad Bønderne have været i Stand til at give dem, hvorefter Følgen atter har været, at Bønderne de fleste Steder maa nøjes med sejede Følk, hvilke tilmed ere vanskelige at erholde, idet ogsaa Husmandene for en stor Del ere borte paa Hysteri om Sommeren; og disse Omstændigheder have da med Hiertallet af Landbrugerne til at indskrænke Arbejdet om Sommeren samt til Dels om For- og Efteraaret til det mindst mulige, hvilket igjen har virket hemmende for Landbrugets Fremme.

Under disse vanskelige Forhold er der derfor dobbelt Odfordring til at arbejde for, at Landbruget kan komme til at give det størst mulige Udbytte med det mindst mulige menneskelige Arbejde; men det vil tillige være klart, at de her antydede særlige Nutidsforhold ikke tillade de hævende Jordbrugere at anvende betydeligt paa kvælstof eller kostbare Forsøg, der mulig kunne føre til Fremskridt, mulig kunne falde uheldigt ud, efterhånden Kampen for det daglige Brød optager alle deres Kræfter. Endnu maa i den Henseende tilføjes, at den Del af Heræernes Jordbrug, som er Selvejendomme, er splittet ad i saa smaa Stykker, at der ikke paa nogen samlet Selvejendomsjord kan holdes mere end et Par Røer, saa at alene af den Grund enhver Udbygning til noget virkelig selvstændigt Fremskridt paa disse Smaaparceller er udelukket, medens paa den anden Side Jættene paa Statens Jordegods og Embedsmænd, som ofte ere i Besiddelse af større samlede Brug, paa Grund af deres løstere Stilling til Jorden ikke kunne føle sig talbede til at anvende betydelige Veløb paa mere eller mindre uflere Foretagender til Landbrugets Fremme. De ere desuden afskaarne fra at optage Paaen dertil mod Punt i de dem overdragne Gaarde; og selv om de andensteds fra skulde kunne erholde de nødvendige Pengemidler, vilde de ikke være i Stand til at foretage hensigtsmæssige Forsøg, fordi de mangler den fornødne theoretiske Uddannelse.

Paa Grund af disse i al Horthed udtvilede Forhold har man her allerede i nogen Tid haft sin Opmærksomhed henvendt paa, om der ikke kunde være Anledning for det offentlige til at træde understøttende til, for at vi ogsaa paa Heræerne kunde komme til at nyde godt af den almindelige Udvikling paa Landbrugets Omroade, som de oven for beskrevne Omstændigheder hidtil have afskaaret os fra; og der har — særlig ogsaa i Lagtinget — været Tale om at gjøre Skridt i den antydede Retning.

Naar der imidlertid hidtil ikke er foretaget noget alvorligt i den Henseende, har en af Grundene været den, at man har manglet en Person, som har haft den nødvendige theoretiske og praktiske Uddannelse i Nutidens Landbrug, saaledes som det drives i Lande, der i Henseende til Klima og Jordbundsforhold staa os nær. Denne Mangel er imidlertid ikke længere til Stede, idet Landbrugsmanden N. Effersø, der er født her oppe og grundig inde i de hævende Forhold, og som har opholdt sig 2 Aar paa Herregaarden „Charlottenborg“ ved Randers og derefter hejved 2 Aar paa større Gaarde i Skotland og dernæst taget Landbrugsexamen paa Landbohøjskolen i København, samt derefter været Inspektør og Godsforvalter i Sverrig i Svermanland paa to Herregaarde, tilhørende samme Mand, i 4 1/2 Aar, for Tiden opholder sig her

paa Heræerne og har saa vel Vist som fortrolige Bøger til at overtage et Landbrug, der kunde tjene som Mønster for de hævende Jordbrugere; og ligesom den nærmeste Anledning til, at Lagtingsmand Dalsgaard fremkom med sit Andragende netop nu, var, at han mente, at man burde benytte dette gunstige Øjeblik, i hvilket vi have en saadan Mand, til at gjøre Skridt for at saa hans Indsigt og Bøer anvendte her til Næste for Landbruget, saaledes kræver ogsaa Udvalget, at denne Lejlighed, som maa ske i mange Aar ikke vil gentage sig, ikke bør gaa hen, uden at Lagtinget henvender sig til Regeringen om denne Sag, som saaledes nu har saadanne Betingelser for et gunstigt Resultat, som aldrig før have været til Stede, og om hvilke ingen ved, naar eller om de atter ville tilbage sig.

Spørger der nu om, i hvilke Retninger en saadan Forsøg og Mønstergaard vil kunne fremme Landbruget her paa Eerne, kan Udvalget i saa Henseende ganske slutte sig til en Udtalelse i den hævende Amtstidende for 26de Juli d. A. af ovennævnte Landbrugsmand N. Effersø, hvori han bl. a. anfører, at Formaalet for dette Mønsterbrug maa være

- 1) at give Jorden en omhyggeligere Behandling og herved frembringe større Afgrøder;
- 2) at gjøre Omkostningerne ved Bearbejdningen forholdsvis mindre ved delvis at anvende dyrkt Kraft (Heste og Hornkvæg) til Jærens Bearbejdelse og Flytning af Godning og Afgrøder;
- 3) at forbedre Kreaturracene, dels ved en bedre Behandling og omhyggeligere Udvalg af Avlsdyr af de oprindelige Racer, og dels ved en skonsom Udvendelse af udenlandske Racer;
- 4) at indføre en bedre Behandlingsmåde af Væsten og tilvejebringe Undervisning i Smør- og Ostelagering;
- 5) at vise Fordelen ved at benytte de mange Gødningstilfælde der nu bortkastes, saaledes Gylt, Hvalen og Indvolde m. m.;
- 6) efter omhyggelige Forsøg at udvælge og indføre Dyrkning af de Græs- og Gødsarter, Blodfrugter og eventuelt Handelsplanter, som for være Forhold og vort Klima maatte vise sig fordelagtigt.

Paa Mønstergaardens tre alle Forsøg, hvis Udfald kan være tvivlsomt, foretages i en saa lille Maalestaf, at derved ej afledt kommer noget betydeligt Tab; thi Hovedsagen ved ethvert Forsøg er jo at bringe Fordel, og det vil derfor være uheldigt, om Mønstergaardens i den Retning giver et Eksempel paa, hvorledes man ikke skal lære sig ad.

Angående Spørgsmaalet om, hvor et saadant Forsøgs- og Mønsterbrug kunde kræves

ansagt, har Udvalget allerede derom oven for anført, at den hervedende Odelsskab uden Undtagelse er splittet ad i saa smaa Stumper, at det allerede af den Grund vil være umuligt paa den at oprette en saadan Anstalt. Derimod er der enkelte større Jæstegaarde, som antages at kunne egne sig hertil; men Sagen vil for deres Bedkommende stode paa den Banfelighed, at de paagjældende Jæstere næppe ville være villige til, selv med en betydelig Erstatning, at afstaa deres Gaarde; der jo ikke alene komme dem selv, men ogsaa deres Efterkommere til gode, saafremt de vedblive at være Jæstere, idet den ældste Søn har en fortrinlig Udgang til Gaarden. Derimod er denne Banfelighed ikke til Stede paa de Staten tilhørende Embeds- og Præstegaarde, af hvilke ogsaa enkelte antages at kunne være fortrinlig egnede til en Forsøgs- og Mønstergaard, da de i Regelen udgjøre et samlet Areal saa vel i Hensende til Jord- som Udmærker, og ere af en saadan Størrelse, at et virkelig Landbrug paa dem kan finde Sted, idet de svare til, hvad Hr. D. Effersø har udtalt om Beskaffenheden af en Mønstergaard i en Artikel i Almindeligheden for 16de August d. A., hvori det bl. a. hedder: „Mønstergaarden bør have sin Udmærket samlet paa et Sted med Ret til at holde i det mindste en Del deraf vinterfredet. Jordbruget bør om muligt være af blødt Beskaffenhed, dels jævnt, tør, stenfrit og dyb, sand- eller lerblandet Muldjord, dels mere kalket med timbere eller grusagtigt Jordlag, eller samlet af tørveagtig Væstfærdighed. Udmærkets Størrelse bør være mindst 20 Tdr. Land eller c. 15 Mærker gammel Vv, eller delvis bestaa af modsvarende Trostykke. Desuden bør der være nærliggende let opdyrket Mark, saa at Gaarden snart kan faa en Størrelse af 30 a 50 Tdr. Land, for at der kan holdes et passende Antal Kær. Er Areal mindre, vil det desuden næppe kunne betale sig at holde Kjøredskaber og Trædyr. Udmærket bør ligeledes være af normal Beskaffenhed og kunne bade mindst c. 200 Aar.“

De nuværende Besiddere af disse Embeds- og Præstegaarde ville derhos utvivlsomt, naar de faa en earlig Erstatning, der varer til deres nuværende Rettsindtægt af Gaarden, med Glæde give Afstald paa selv at drive den, idet en saadan Drift kan staa dem Besvær og Bredde. Ved disse Gaarde er der desuden den Fordel, at enkelte af dem allerede have passende Slad- bryngere og andre Udførte, som ville være nødvendige til Forsøgsgaardens Drift.

Det er imidlertid en selvfølge, at selv i dette Tilfælde en saadan Gaards Drift i Begyndelsen navnlig vil medføre ikke ubetydelige Udgifter, idet der maa foretages Grundfor- dringer af den opdyrkede Jord o. s. v., uden at man kan sige noget bestemt om, hvor stort et Beløb der vil være nødvendigt, idet det noget

vil afhænge bl. a. af, hvilken Gaard der vælges. Landbrugskandidat Effersø har i sidstnævnte Artikel anført, at en Bevilling en Gang for alle paa 20,000 Kr. vil være snuffelig til dette Formaal, og Udvalget antager, at et saadant Beløb ogsaa vil medgaa. Paa den anden Side vilde en saadan Gaard ogsaa bringe Indtægter,

- 1) af Kæreaften ved Salg af Uld og Slagte- naar og i de senere Aar tillige af Ulsedye af forbedret Race,
- 2) af Kæreaften ved Salg af Mejeriprodukter, Slagtebælg og Mælkecreaturer,
- 3) af Hesteafte ved Salg af Sugars og Ar- bejdsheste,
- 4) af Agerbruget ved Salg af Kartofler og andre Produkter.

Men der er ingen Grund til at tro, at disse Indtægter ville være i Stand til at dække Ud- gifterne, som ogsaa ville foreges herved, at, selv om alle Forsøg udføres i det smaa, dog alle de, der mislykkes, ville falde Gaardens Drift til Last, medens alle, der lykkes, ville kunne komme det hervedende Landbrug til gode.

Og naar der ovenfor er talt om et større Tilskud en Gang for alle til Grundfor- bedring, Anskaffelse af Kreaturer o. s. v., da maa det ikke overses, at der for alle disse Udgifter haves Betalt i den paagjældende Staten til- hørende Gaard, som paa Grund af disse For- bedringer og Anskaffelser har maet en saa meget højere Værdi, — hvortilmed selvfølgelig Bønnen til Forskanderen er en earlig Udgift, der ikke kommer igjen; men det er Udvalgets strenge For- mening, at Landbruget, som selv nu yder Højfærne en god Støtte til Hjølv ved deres Udførelse, og som for Bønderne er Hovederindringsvejen, ved tilsvarende Fremskridt under en tyndig Mands Ledelse vil kunne blive en endnu langt bedre Støtte for de forstærkede, nemlig for Husmændene, og give Bønderne en væsentlig forbedret Til- ligg, idet en Mønstergaard forhaabentlig vil kunne bidrage til, at den nuværende betydelige Indførsel af Kartofler, Smør og andre Land- brugsgjenstande bliver formindsket og mulig helt kan undværes, og at Aar og Slagtebælg kunne blive Gjenstand for Udførsel, hvilket hidtil kun er sket i meget ringe Grad og til lave Priser.

Selv om man saaledes holder sig for Øje, at Gaardens Drift navnlig i Begyndelsen vil medføre Udgifter, der overskride Indtægterne, ser Udvalget derfor ikke rettere, end at foretagendet alligevel bør søges sat i Gang, og der er i Virkeligheden ogsaa saa meget større Grund til, at der fra det offentlige Side gøres noget for at fremme Landbruget her paa Lerne, som over Halvdelen af det hervedende Fordegn er Enkeltheden, idet Jæstegaardene inklusive Embedsgaardene, der tilhøre Staten, udgjøre 1169 Mærker 18 Gylben 14 Skind, medens Præste- og Embedsgaarde udgjøre 161 Mærker 8

Gjlden, tilsammen 1321 Mark 3 Gjlden 14 Skind, hvorimod Obedsforben kun beløber sig til 1085 Mark 6 Gjlden 11 Skind. Efter Taxationskommissionens Beredning andrager Statskassens Forbegjds i Nærti over 2 Millioner Procer, medens Statens Indtægt deraf i Form af Leje og lpl. Statter m. v. udgjør aarlig c. 13,365 Kr., hvortil kommer Gaardenes Bidrag til de civile Embedsmænds Løn c. 2500 Kr. og deres Tilskud til de geistlige Embedsmænds Løn c. 10,000 Kr. eller i alt c. 25,865 Kr. Staten er altsaa langt den største Gjer og er ene i Besiddelse af samlet Jordbrug af nogen Betydning samt har en ikke ringe aarlig Indtægt af disse Ejendomme, medens den paa den anden Side i den hidtil forløbne Tid ikke videt at have foretaget noget som helst til Fremme eller Forbedring af det hervedværende Landbrug, i hvis Blomstring den selv som største Gjer er saa meget interesseret.

At disse Grunde foreslaar Udvalget, at Tinget indgaar til Regeringen med et Andragende om denne Sag.

Da Sagen imidlertid endnu paa flere Punkter trænger til nærmere Undersøgelse, og det navnlig vil være nødvendigt, at der her fra stilles nøjagtig Underretning om, hvilken Gaard af dem, der overhovedet kan være Spørgsmaal om, man

har foretrukket til et saadant Brug, og i saa Fald, paa hvilke Betingelser den kan erholdes, foreslaar Udvalget end videre, at man anmoder Amtmanden om ved Forhandling med Landbrugs-kandidat Efferse og eventuelt den paagjældende Embedsmand eller Præst at staae disse Spørgsmaal nærmere oplyste, inden Andragendet fremsendes her fra, hvilket dog om muligt bør ske saa betids, at den nødvendige Bevilling kan opnåes paa Finansloven for næste Aar.

I Henhold hertil indstilles til Røstingets Vedtagelse:

- 1) Røstinget indgaar til Justitsministeriet med et Andragende om, at der af Statskassen bevilges et Beløb en Gang for alle til Oprettelse af en Forsøgs- og Mønstergaard paa Hærverne og en aarlig Bevilling til Gaardens Drift, samt
- 2) at Tinget anmoder Amtmanden om ved Forhandling med Landbrugs-kandidat Efferse og andre at fremskaffe alle de yderligere Data som kunne tjene til Sagens alsidige Ulysning, derunder navnlig hvilken Gaard der kan erholdes, og paa hvilke Betingelser den vil kunne afstaae til dette Brug, hvilke Oplysninger snarest fremsendes saa betimeligt, at de kunne tjene til Grundlag for en Bevilling paa Finansloven for næste Aar.

I Udvalget angaaende Oprettelsen af en Forsøgs- og Mønstergaard paa Hærverne.
 Thorshavn, den 6te September 1884.

Sørensen, J. Nielsen. J. Dalsgaard. D. M. Nielsen. Rasmussen.
 Ordfør.

Den 10de September foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Provsten) gjenemgik Udvalgsbetænkningen og anbefalede Sagens Overgang til 3dje Behandling. Schrøter udtalte Drøfte om, at denne Sag, som var af stor Betydning for Derne, maatte lyde Fremme. Da Udvalget havde foreslaaet at overlade til Amtmanden at tage endelig Bestemmelse om, hvilken Gaard der skulde vælges, turde det ikke være af Bæjen, om Tingets Medlemmer udtalte sig om, hvad der særlig burde lægges Vægt paa ved Valget af en efter vore Forhold passende Mønstergaard. Efter hans Mening burde der stræbes hen til at faa den bedste Blet paa Hærverne uden Genhyn til Betænkningen. De første Forsøg vilde støde paa Vanskeligheder, som lettere kunde undgaaes af dem, der vilde efterligne den ny Fremgangsmaade. I Anledning heraf udspandt der sig en længere Forhandling, idet J. Nielsen, Ordføreren, Jaksen, Dalsgaard, Poulsen og Johs. Petersen net indvandt, at et saadant Valg, som af Schrøter foreslaaet, kunde være godt for at sikre

sig et heldigt Udval af Forsøgene og for saa vidt der lagdes særlig Vægt paa at Mønstergaarden kunde betale sig, men derhos udtalte, at naagte de vilde overlade til vedkommende sagkyndige at afgjøre, hvilken Gaard, der var bedst skikket til det omhandlede Brug, saadant de dog, at den vilde gøre mest Gavn, naar den havde en middelmaadig, helst blødt Jordbund, saa at Landbrugere paa de forskjellige Steder paa Derne her kunde faa et Mønster, hvorefter de kunde indrette sig paa deres ofte forskjellige Gaarde, hvilket ikke vilde opnaas, naar en af de bedste Pladser blev valgt til Mønstergaard. Schrøter saaholdt i det væsentlige sine Udtalelser og udtalte, at naar det først var lykkedes at indføre betydelige Forbedringer paa et saadant Sted, som af ham var foreslaaet, kunde Mønstergaarden flyttes til et mindre godt Sted; hvilket Ordføreren og Johs. Petersen fandt mindre heldigt. Formanden havde opstillet Sagen som om Meningen var at staae et Mønster for Landbruget i flere Retninger, og at Amtmanden næppe kunde gjøre andet end følge

vedkommende fagkyndiges Raad og derefter indlede Underhandling med vedkommende Ejere eller Brugere om de Betingelser, paa hvilke Gaarden vilde kunne erholdes. . . . Sagens Overgang til 3dje Behandling vedtoges enst. med 18 St.

Den 11te September foretoges Sagens 3dje Behandling. Efter at Ordføreren havde anbefalet Udvalgets Indstillingsspunkter, vedtoges 1ste Indstillingspunkt ved Røstevotum enstemmig med 16 Stemmer. Sa stemte Hr. Joensen, Poulsen, Brønsten, Effersø, Danielsen, J. Nielsen, Henke, S. Joensen, Jac. Jacobsen, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, Sørensen, D. M. Nielsen, R. S. Joensen og Formanden. D. Jacobsen stemte ikke. D. S. Petersen, Olsen og Schrøder vare fraværende. 2det Indstillingspunkt vedtoges enstemmig med 14 Stemmer.

Den 15de September oplæstes og vedtoges saalydende Indstilling til Regeringen:

I inderværende Samling har Røstet med 16 St. mod ingen vedtaget at indgaa til det høje Ministerium med et Andragende om en Bevilling en Gang for alle til Oprettelsen af en Forsøgs- og Værstergaard her paa Øerne og en aarlig Bevilling til Gaardens Drift.

Til anbefaling af denne Sag kan man i et og alt henvisse til den medfølgende trykte Udvalgsbetænkning, i hvilken forskellige Momenter angaaende det foreliggende Spørgsmaal ere fremdragne.

Her skal man endnu anføre, at det særskilte Skisma som bejendigt ikke er gunstigt for Kornavl, hvorimod det frembyder bedre Betingelser for andet Jordbrug og for Kveeg, samt Faareavl. Det er ogsaa en Rensgjerning, at de her-værende Beboere for en væsentlig Del have søgt deres Erhverv ved Dyrkning af Jorden, og at Faareavlens har været en Hovednæringsvej for mange af dem.

Det er imidlertid utvivlsomt, at det her-værende Jordbrug endnu kan føres langt videre frem, end hidtil er flet, naar man naar Vejlig-

hed til at drage sig de Erfaringer til Nytte, som andensledes ere indhøstede; og ligesom det er sikkert, at Overgangen vil kunne bringe større Indtægter, naar forbedrede Racer indføres og Kvægets Røgt og Pleje undergaar tilsvarende Forandringer, saaledes er det sandsynligt, at betydelige Fremskridt vilde kunne gøres ogsaa paa Faareavlens Omraade ved at søge oplyst fortrinligere Skjød- og Udsjæer end dem, man hidtil har haft her paa Øerne.

At der imidlertid maa betales Overpenge, for Fremskridtene ere stete, er naturligt; og derfor henviser man sig til det høje Ministerium om det nødvendige Pengetilbehov til Foretagendets Udførelse, i hvilken Henseende man endnu skal tilføje, at det har taget mange Aar og medført betydelige Pengesvære, ogsaa i sin Tid fra Statens Side, til mislykkede Forsøg, inden man omsider naaede saa vidt, at Fiskeri med Skib blev et lønnende Erhverv for Færingerne, hvilket først er flet i den sidste halv Snes Aar, naaet vi ligge midt i det fisterige Hav, hvor fremmede i lange Aarvælder med Skib havde hentet sig Fortjeneste, medens Færingerne selv nøjedes med summersuldt at drive Fiskeri i Øernes nærmeste Omegn paa smaa ankne Baade. Hvor meget sandsynligere er det da ikke, at Landbrugets Fremme her paa Øerne vil kræve Ofre af Tid og Peng, da Forholdene paa dette Omraade ere saa meget ugunstigere, og hvor meget naturligere er det ikke, at Staten her træder hjælpende til.

I det Haab altsaa, at denne for Øerne saa vigtige Belfærdssag, som paa Grund af de i Udvalgsbetænkningen nævnte personlige Forhold netop nu har saa ualmædlig gunstige Betingelser for et heldigt Udfald, maa blive fremmet paa den efter Omstændighederne bedst mulige Maade, indstiller Røstet Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Færøernes Røsting. Thorshavn, den 15de September 1884.

L. H. Munchvaldt,
1st.

Sørensen.

Joen Poulsen.

Til
Indstillsministeriet.

VII. Andragende til Justitsministeriet fra Beboerne af Kvalvig paa Sønders om Understøttelse til Anlæggelse af en Befordringsvej ud for Landingsstedet ved Kvalvig.

Den 29de Juli fremlagdes i Tinget et Andragende herom, hvortil begjæredes Lagtingets anbefaling. Andragendet er saalydende:

Vige siden Bygden Kvalvig paa Sønders Elev beboet, have Indbyggere i høj Grad været hæmmede i at drive Fiskeri paa den Maade, der vilde have givet det størst mulige Udbytte, og hvad der er af langt større Betydning: Triften er stadig forhindret med den hyerste Livsfare. Grunden hertil ligger i det daarlige Landingssted, der ikke ved nogen Udhol er beskyttet mod Brændingen, hvisaarsag Bolgerne frit kunne rulle ind ad den korte Bagt, der ligger ganske aaben ud mod Havet. Da Fiskeri er Færingernes vigtigste Næringsvej, vil vor Existens bero derpaa, hvorvidt vi kunne bringe vort Landingssted i en saadan Stand, at Skadelsen kan fremmes derved.

Vi have derfor efter indsigtsfulde Raads Raad og efter indlydendes Overlæg besluttet at anlægge en Tange, bygget med Beton ud i Vandet, saaledes at Baadene kunne lægge til Land ved dennes Bortside. Allerede for 10 Aar siden ansøgte vi Færvernes Lagting om Hjælp til at kunne opføre en saadan Tange; men da det forholdsvist kun er smaa Midler, Lagtinget har at disponere over, saa det sig kun i Stand til, trods Sagens store Vigtighed, at yde os en Hjælp af 100 Kr., hvilket Beløb vi ikke kunde gjøre Brug af, da det ikke var os muligt derved at fremme vort Bæmme. Bygden er siden den Tid meget, den fiskeridrivende Befolkning taget stærkt til og Trangen til at saa Landingsstedet forbedret vist sig paatrængende nødvendig.

Under disse Omstændigheder have vi besluttet at saa det protokolle Anlæg i Stand, men da det ved egne Midler ikke er os muligt at fremsætte Sagen, ere vi samtlige Husejere i Kvalvig bleven enige om at ansøge hos Regeringen om Hjælp til den omretdte Tanges Opførelse. For at det høje Ministerium herved kan gjøre sig Sagen klar, skulle vi tillade os at fremsætte følgende til dens Belysning: 1) medens Befolkningen i Bygderne ved Siden af nemt kan drive Fiskeri mange af de Dage, da Brænding hindrer os i at gaa ud, maa vi hvidstid holde os hjemme, og saaledes gaa glip af den Fangst, vi ellers muligvis vilde have erholdt;

2) at medens man fra de andre Bygder kan opholde sig inde paa Havet, saa lange Vejret overhovedet tillader det, maa vi ofte gaa hjem midt paa Dagen, naar vi sjue Brænding ved Landet, med halv eller Hjerbedel Fangst; 3) da vort Landingssted er et af de daarlige paa Færverne, foranlægger dette et Tab af Fiskefangst, som paa Kro og Løve vil kunne ansettes til et Beløb af mindst 2000 Kr. aarlig; 4) paa Grund af, at vi ikke uden at blive gjenmemblodte af Sevand kunne gaa paa Fiskeri, og saaledes ofte midt om Vinteren ere nødte til at sidde paa inde paa Havet, have disse Forhold haft meget skadelige Følger for manges Helbred; 5) at det, selv under Sagttagelse af de strengeste Forsigtighedsregler, dog er forhindret med stor Livsfare at lande paa et saa farefuldt Sted som her.

Dr. Murmester N. Arge har efter vor Opfordring udlig undersøgt Landingsstedet, og han, der er en meget sagtydig Mand, har udtalt bestemt, at det ikke vil være noget til Hindrer for at anlægge en Tange som den ovenfor beskrevne, der i enhver Henseende vil kunne beskytte Baadene mod Brændingen.

Dette Anlæg vil saaledes blive et stort Gode for vor Bygd, og det er os derfor meget om at gjøre at saa det i Stand; men ved egne Midler er det os umuligt; derfor tillade vi os herved underdanigen at audrage hos det høje Ministerium om Understøttelse til Opførelse af den omhandlede Tange ved Landingsstedet i Kvalvig, idet vi iøvrigt henviser til medfølgende Overflag, udarbejdet af Murmester Arge.

Kvalvig paa Sønders, den 28de Avg. 1883.

Underdanigst:

(18 Understifter.)

Den 1ste Avgust kom Sagen til foreløbig Behandling og henvises efter Forslag af D. W. Rielsen enstemmig med 13 Stemmer til Udvalget for forskjelligartede Sager, som afgav følgende den 16de Avgust fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende til Jærstedsministeriet fra samtlige Husejere i Bygden Kvalvig i Kvalbo Sogn paa Sunders om af Statskassen at erholde et Tilskud til Hjælp ved Opførelsen af en Beton-dæmning ved Landingsstedet i bemeldte Bygd, hvortil Udgifterne, for saa vidt angaa Materialer og Formandslon, ere anslaaede til c. 900 Kr., hvilket Andragende ønskes ledsaget af en anbefaling fra Lagtinget, ligesom det allerede er anbefalet af Forstanderskabet for Kvalbo Kommune og af Sydsjelmanden for Sunders Sydsjel.

Udvalget skal i den Anledning anføre, at man med Andragerne maa være enig i, at Landingsstedet ved Kvalvig er meget daarligt, og at der vilde være opnaaet en væsentlig Forbedring, saafremt en Beton-dæmning kunde anbringes paa den i Andragendet angivne Maade, samt at sagkyndige mene, at Anbringelsen af en saadan vil være mulig, da den Klippe, hvorpaa den tænkes bygget, om Sommeren ligger tør ved Ebetide.

Da Behoerje af Kvalvig uden ragen Godtgjørelse ville paatage sig det betydelige Arbejde, som er forbundet med Opførelse af denne Dæmning, og paa Overlaget hin have beregnet Udgifterne til Materialer og Løn til en Formand, kunde Villighed tale for, at de fik de ovennævnte ligesvarende Pengesudgifter refunderede andensteds fra, saa meget mere som Befolkningen der paa Stedet er fattig.

Den hervedende økonomiske Fond, som plejer at udrede den Slags Udgifter, og hvoraf der i sin Tid blev bevilget 160 Kr. til dette Foretagende, hvilken Bevilling imidlertid som aldeles utilstrækkelig ikke blev benyttet, er des værre for Djæblikket fuldkommen blettet for Midler, og dens Indtægter ere saa smaa, medens Kravene til den stadig voxe, at den i en overskuelig Fremtid ikke vil være i Stand til at afholde det omspurgte Udslag; men da Statskassen formentlig jævnlig udreder lignende Tilskud til Landingssteder og Baadestævne i det øvrige Kongerige, nærer Udvalget i Henhold til det ovennævnte ingen Betænkelighed ved at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Tinget anbefaler, at der af Statskassen tilskaaes Behoerne af Kvalvig paa Sunders 900 Kr. til Opførelse af en Beton-dæmning ved Landingsstedet detslede, hvilken Anbefaling fremsendes med en motiveret Indstilling fra Tinget.

I Udvalget for forstælligartede Sager, Thors-havn, den 15de August 1884.

Sørensen, N. S. Jørgensen. B. Nielsen.
Ordfører.

Den 20de August foretoges Sagens 2den Behandling. Efter Anbefaling af Ordføreren (Provsten) vedtoges Overgang til 3dje Behandling inst. med 15 St.

Den 25de August kom Sagen til 3dje Behandling. Ordføreren anbefalede Udvalgets Indstilling. Sagsøter ansaa det for rigtig at henvende sig til Regeringen for at saa den foreslaede Sum bevilget; men vilde dog bemærke, at efter hans Anskuelse vilde ikke saa store personlige Fordelse som i Andragendet anført være at forvente af den foreslaede Dæmning, men den kunde nok spare Ansjøerne mangen vand Troje.

Udvalgets Indstilling vedtoges ved Ravnepopræs enstemmig med 18 St., idet samtlige Medlemmer med Undtagelse af Høyse og O. S. Petersen, der vare fraværende, stemte Ja.

Den 15de September op læstes og vedtoges saakaldende Indstilling til Regeringen:

I indekørende Lagtingsamling er der fra samtlige Husejere i Bygden Kvalvig paa Sunders indkommet til Tinget et til Jærstedsministeriet stilet Andragende om af Statskassen at erholde bevilget et Beløb til Opførelsen af en Beton-dæmning ved Landingsstedet detslede, hvilket Andragende er blevet anbefalet af vedkomnende Kommunalforstanderskab og Stedets Sydsjelmand, hvorefter Andragerne nu have udbedt sig en anbefaling af denne Sag ogsaa fra Lagtingets Side.

Tinget skal i den Anledning udtale, at den her paa Færøerne besatte Befolkning, der for største Delen ernærer sig ved Fiskeri, ingenlunde er lige tilstet med Hensyn til Udgangen til dette Erhverv, ikke blot fordi Fiskebøddene ere noget ujævnt fordelte omkring Verne, men ogsaa fordi enkelte Bygter frembyde gunstige Landingssteder, medens Aaksten andre Steder gaar brat ned til Søen og Havdønningerne stode umiddelbart ind i Landet, saa at der kun i Nagsveje kan komme til og fra Land. Et saadant Sted er Kvalvig paa Sunders, og Folgen deraf er, at Behoerne der ofte maa ligge uafgjorte paa Land, selv naar Søen i øvrigt tilskader Fiskeri, alene fordi de ikke kunne komme ud fra Land paa Grund af Brændingen ved Aaksten. Det paagjældende Steds Behoere have nu ment, at de lettere vilde blive i Stand til at drive Fiskeri, hvis der blev bygget en Beton-dæmning ud for Landingsstedet, saaledes at Baadene kunde lægge til eller gaa ud fra denne Dæmnings Bredde i Steden for fra selve Klipperne.

Efter hvad man har erfaret, er denne An- tagelse ogsaa rigtig, og navnlig ville Stedets Biskop, saafremt en saadan Dømmning opføres, undgaa at lade sig overskylde af Brændingen, naar de trætte Baadene fra Søen eller op fra denne, hvorimod de nu til stor Skade for deres Helbred idelig maa udsætte sig herfor.

Der er, som det høje Ministerium bemærker, her paa Verne en saakaldet økonomisk Fond, af hvilken Tilskud til Foretagender som det i An- dragerens omhandlede forhaandling blive ydede. Indtilfærd ere denne Fonds Midler selv under ordinære Forhold saa ringe, at den ikke uden at tilfødes andre berettigede Krav vil kunne yde et Beløb af en saadan Størrelse som det her ansøgte paa c. 900 Kr. Hertil kommer, at denne Fond, hvis væsentligste Indtægt er visse Procent m. m. af indtægterne af Grubefangster, i flere Aar paa Grund af Grubefangsternes sparsomme Forekomst kun har haft smaa Ind- komster, hvorimod Ansøgninger om Tilskud til Rejs, Broer og Landingssteder ere bleven steds- talrigere ogsaa af den Grund, at Sagen for bedre Samfærdselsmidler efterhaanden fliger.

Som Folge af disse Forhold ser Regeringen, der i øvrigt af denne Fond for c. 10 Aar siden bevilgede 160 Kr. til dette Foretagende, hvilken Bevilling paa Grund af dens Utilfredsstillende ikke blev benyttet, sig ikke i Stand til at yde

Andragerne den fornødne Hjælp, som man meget onsker, at de maa kunne opnå.

Da formentlig ulige gunstige Stillede Bli- ftere i det øvrige Kongerige af det offentlige have erholdt Hjælp til Udlægge af Landings- steder og Baadehavne, tillader Regeringen sig at anbefale, at den omhandlede Sum paa 900 Kr. paa Grund af de overfor udviklede Omstændig- heder maa blive ydet til Behovene af Kvalvig fra Statskassen, idet man herom under Hen- visning til det i medfølgende Udsagnsbetænkning udtalte endnu skal tilføje, at de paagældende 900 Kr. tænkes at skulle anvendes til Mate- rialier og Bønning af en Fornødd, medens det øvrige Arbejde vil blive præsteret af Behovene uden Betaling, hvorfor disse, selv om Penges- bidraget viser sig tilstrækkeligt til de ligefremme kontante Udlæg, i ethvert Tilfælde i Form af Arbejde ville bidrage betydeligt til Foretagendet, hvad man ogsaa maa finde at være i sin Orden.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 15de September 1884.

L. G. Buchwaldt, Sørensen.

1st.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

VIII. Forslag til Anordning om Tilleg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne af 28de Januar 1856.

Den 30te August fremlagdes en Skri- velse, i hvilken Thorshavns Kommunalbestyrelse udbæder sig Regeringens Medvirksomhed til, at et Skrivelsen medfølgende Forslag opføres til lgl. Anordning.

Skrivelsen og Forslaget ere saalydende:

I 1869 forhandlede Rikset med Kommunal- bestyrelsen om Ansættelse af en Stovstenssejer for Byen Thorshavn. Kommunalbestyrelsen

formente den Gang ikke, at der var Anledning til at fremme Sagen, hovedsagelig fordi der da kun fandtes enkelte Murstensforstene i Byen, og Erfaringen var for, at der i Træforstene, naar disse kun anvendtes som Agtledninger for det almindelige Brændsel — Torv —, ikke op- stod ild. Siden det nævnte Aar have For- holdene forandret sig meget. Murstensforstene findes nu i alle større Huse i Byen og de ville ogsaa ganske fortrænge Træforstene, efter-

hoarden som Torven bliver mere vanskelig at erholde og afløses af andet Brændsel. Faren for Ildbrand er derved i høj Grad forøget, hvad udsom de i den senere Tid oftere forekomne Tilfælde af Skorstensild bekræfter.

Saa vel herfor som paa Grund af, at der stadig fra Borgerne høres Klage over det vanskelige ved at faa Fuld til at rense Skorstene, har Kommunalbestyrelsen forfattet et Forslag til Anordning om Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne af 28de Januar 1856, hvilket Forslag gaar ud paa at afhjælpe Savnet af en Skorstensfejer og berhois tillige indeholder nærmere Regler angaaende Ansøret for Skorstenees Rensning m.m.

Idet man herfor ærbødigt fremsender dette Forslag med Anmodning til det høje Amt om, at samme vil virke for, at det ved Indstilling fra Lagtinget kan blive ophøjet til lgl. Anordning, tillæder man sig at tilføje, at man ved dets Udarbejdelse er gaaet efter de for Landet og Kjøbstæderne i Danmark ved Lovene af 2den Marts 1861 og 21de Marts 1873 givne Regler.

Thorshavns Kommunalbestyrelse, den 18de August 1884.

G. Brendstrup.	J. P. Enevoldsen.
Jacob Elgen.	D. P. Efferes.
Jacob Jacobsen.	C. Johansen.

Til
Færø Amt.

§ 1.

Enhver Ejer skal være ansvarlig for, at alle Skorstene i de ham tilhørende Bygninger behørig vedligeholdes.

Skorstene må ikke udbrændes, men skulle renses saa ofte som det af Kommunalbestyrelsen bestemmes. Ansøret herfor paahviler Husejeren, naar denne enten selv bebøyer Stedet, eller dette er overdraget til Brug til flere forskjellige Ejere, men Brugeren, dersom denne har hele Stedet i Leje eller paa anden Maade til udelukkende Afbenyttelse.

§ 2.

For Renholdelse af Raskelovne og Skakelovnsrør og andre til Skorstene hørende Røgløbninger er den ansvarlig, der bebøyer den Lejlighed, til hvilken Røgløbningerne hører, saakend han enten er Ejer eller Lejer med mindst et Hverdingaars Opfigelse. For den, der bebøyer Lejligheden, lejet med kortere Opfigelse, paahviler Ansøret den, af hvem han har lejet, hvad enten denne er Ejer eller Lejer.

Ansøret for, at Raskelovne og de ovenfor

omtalte Røgløbninger vedligeholdes i saadan Stand, at de ikke medføre Brandfare, paahviler i Forening med Ejeren tillige Lejeren, naar denne ikke betimelig har anmeldt en ham bekendt Mangel for Ejeren eller i forvejen Fald for Politimesteren.

§ 3.

Efter Indstilling af Kommunalbestyrelsen kan Amtmanden ansætte og afskedige Skorstensfejere for Byen samt fastsætte den dem tilkomende Betaling, der, for saa vidt den ikke bestemmes til et fast aarligt Bedeslag af Kommunekassen, kan indbringes ved Udpantning.

Amtmanden fastsætter de nærmere Forskrifter for Skorstensfejernes Virksomhed.

De antagne Skorstensfejere og deres Medhjælpere kunne i Tilfælde af Forseelser imod deres Instrux straffes af Politimesteren med Bøder indtil 40 Skr., for saa vidt ikke Tilfældet efter sin Veskaffenhed bør medføre højere Straf og Bøtale ved Dorstolene.

§ 4.

Den, der bevisligt har overdraget Renholdelsen af samtlige de Skorstene, Raskelovne og Røgløbninger, som det efter §§ 1 og 2 paahviler ham at holde rene, til en af Amtmanden antaget Skorstensfejer, fritages for det i bemeldte §§ omhandlede Ansvar.

Dermed vil Ansøret paahvile Ejeren, saakend han lægger Hindringer i Vejen for Rensningens Udførelse.

Den 2den September foretoges Sagens foreløbige Behandling, ved hvilken det efter Forslag af Provsten enstemmig vedtoges at henvise den til et i Anledning af Spørgsmaaliet om Oprettelse af en Fattiggaard nedsat Udvalg, der bestod af Provsten, J. Nielsen, Dalsgaard, Schrøter og Efferes. Den 4de September fremlagdes saalydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et fra Thorshavns Kommunalbestyrelse den 30te f. M. indkommet Andragende om, at Lagtinget vil udvirke, at et med Andragendet følgende Forslag til Anordning om Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne af 28de Januar 1856 må opnaa allerhøjeste Stadfæstelse.

I den Anledning skal Udvalgets Flertal (Sørensen, J. Nielsen, D. P. Efferes og J. Dalsgaard) udtale, at man ikke kan billige, at Sager, der indkræver Forandringer eller Tillæg i bestaaende Love, indbringes paa et Tidspunkt, da Tingets Arbejder ordinært skulde være af-

sluttede, og at som Følge deraf Sagen af denne Grund med Højde kunde have været udsat til næste Aar.

Da Kommunalbestyrelsen imidlertid ses at have uarbejdet Forslaget i alle dets Enkeltheder, og der er nogen Anledning til at tro, at det i Forslaget omhandlede, nemlig Anstættelsen af en Storstensfejer for Byen Thorsøhavn, er en Foranstaltning, hvis snarlige Gjennemførelse er ønskelig, eftersom Borgerne af og til skulle have haft Bæmselighed ved at se dertil stillede Folk til at rense Storstene, Skamner og Kaffelovner, har Flertallet ment, at Tinget i Betragtning heraf ikke desmindre allerede i Aar har indstille Forslaget til vedkommende Ministerium til videre Fremme, idet man herom endnu kun skal bemærke, at der i Følge § 5 i Lov af 7de Maj 1881 om Sundhedsvedtægter ved fgl. Anordning kan ske Forandringer i og Tilfølg til Lov angaaende Brandvesenet for Thorsøhavn af 28de Januar 1856.

Til nærmere at gaa ind paa Forslagets Enkeltheder, hvilke ere uarbejdede i Overensstemmelse med de for Landet og Kjøbstæderne i Danmark ved Lovene af 2den Marts 1861 og 21de Marts 1873 givne Regler, finder Flertallet ingen Anledning.

Udvalgets Mindretal (Skrøter) kan ikke indstille, at Sagen afgøres i Aar, baade fordi den er for sent indkommet, og fordi det ingenlunde er givet, at der i Thorsøhavn er nogen almindelig Trang til Stede til den omhandlede Foranstaltning, idet Kommunalbestyrelsen er fremkommet med det paagjældende Andragende, idet at der foreligger noget om, at Byens Borgere have opfordret Kommunalbestyrelsen hertil. Endelig finder Mindretallet, at der kunde være Anledning til samtidig at foretage andre Forandringer i ovennævnte Lov af 28de Januar 1856 om Brandvesenet i Thorsøhavn.

I Henhold hertil indstiller Flertallet til Tingets Vedtagelse:

Ragthet indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at det fra Thorsøhavns Kommunalbestyrelse fremkomne Forslag til Anordning om Tilfølg til Lov angaaende Brandvesenet i Thorsøhavn paa Færøerne af 28de Januar 1856 maa erholde fgl. Stadsfæstelse.

Mindretallet indstiller:

Den endelige Behandling af det fra Thorsøhavns Kommunalbestyrelse fremkomne Forslag til Anordning om Tilfølg til Lov angaaende Brandvesenet i Thorsøhavn paa Færøerne af 28de Januar 1856 udsættes til næste Aar.

I Udvalget angaaende en Fattiggærd m. v., Thorsøhavn, den 8de Septbr. 1884.

Sørensen. J. Dalsgaard. J. Nielsen.
D. B. Efferes. J. H. Schrøter.

Den 8de September fremlagdes saaledende Endringsforslag fra D. Saksen og Schrøter:

Endringsforslag til

Flertallets Forslag til Anordning om Brandvesenet i Thorsøhavn.

Til § 3.

„for saa vidt den ikke bestemmes til et fast aarligt Vederlag af Kommunekassen“
udgaar.

Ragtingesalen, den 8de September 1884.

D. Saksen. J. H. Schrøter.

Samme Dag foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Provsten) gennemgik Betænkningen og anbefalede Sagens Overgang til 3dje Behandling. Schrøter anbefalede at udsætte Sagen til næste Aar, saa meget mere, som der i Thorsøhavns Brandlov var afslåttige andre Punkter, der kunde trænge til at ændres, og som det kunde være godt at tage med i den samme Anordning. Han sluttede ikke om, at der i § 3 var antyd, at Storstensfejeren kunde lønnes af Kommunekassen og mente, at første Delen af Byens Borgere være stærkt imod, at der ansattes en Storstensfejer med fast Løn, idet kun en ringe Del af dem havde Brug for en saadan. Ordføreren sluttede ikke, at den Omstændighed, at der mulig kunde trænges til andre Forandringer i Thorsøhavns Brandlov, kunde være gyldig Grund til at udsætte denne Sag, som ikke paa nogen Maade gik ind i, hvad der ellers kunde være nødvendigt at gøre. De murede Skamner, som Storstensfejeren skulde bruges til, bleve flere Aar for Aar, og i Tilfælde af Ildbrand vilde ogsaa de, der ikke havde saadanne, være udsatte for Fare. Kommunalbestyrelsen vilde selv uden at det var antyd i Anordningen være berettiget til at give Storstensfejeren et aarligt Vedderlag af Kommunekassen. Saksen ønskede Sagen udsat, fordi der kunde trænges til flere Forandringer i Brandloven. Han havde i og for sig ikke noget imod, at der ansattes en Storstensfejer, men han maatte ikke lønnes af Kommunens Kasse, hvorefter det kunde gøres alle Ejere af huse Storstene til Pligt at betalte ham og yde ham en af Kommunalbestyrelsen fastsat Betaling for hver Storsten. Effers kunde som Medlem af Kommunalbestyrelsen oplyse, at dennes Mening var, at Storstensfejeren skulde lønnes ved et bestemt Vedderlag for hver

Skorstene; men det kunde, navnlig inden Kolt havde vænnet sig til at benytte ham, hvilket imidlertid snart vilde ske, for at forudsætte nogen til at være Skorstensfejer, blive nødvendigt at love ham et fast aarligt vederlag, f. Ex. 40 Kr. Johs. Petersen fandt det ikke rimeligere at Kommuneen yder vederlag til en Skorstensfejer, end at det yder til andre, f. Ex. Jordemødre, som heller ikke alle have Brug for. Formanden mente, at da her kun var Tale om en Anordning, hvorved altsaa ikke Lovgivningsmagten skulde sættes i Bevægelse, kunde denne Sag godt fremmes i Aar, forbi der et udel Aar mulig kunde være Anledning til at foretage andre Forandringer i Brandloven.

Efter at Mindretallets Indstilling var forlæst med 12 Stemmer imod 5, vedtoges Sagens Overgang til 3dje Behandling enstemmig med 15 Stemmer.

Den 10de September foretoges Sagens 3dje Behandling.

§ 1 vedtoges enst. med 17 Stemmer.

§ 2 ligesledes.

§ 3. I Anledning af det til denne § stillede Endringsforslag førtes en længere Forhandling. Ordføreren udtalte bl. a., at da de større Statteydere i Thorshavn i Megeten havde deres Huse forsikrede imod Brandfare, men de mindre bemidlede ikke, var Ansættelsen af en Skorstensfejer, som skulde udføre Brandfare, netop i de mindre bemidlede Interesse, og det kunde saaledes næppe betragtes som nogen Uretfærdighed imod disse, om han blev lønnet af Kommuneen; hvad der imidlertid, efter hvad han havde erklæret, ikke var Meningen. Hertil sluttede sig Efferes, medens Jaksen og Schrøter fandt, at det var ubilligt, at Kommuneen skulde lomme en Skorstensfejer, som kun vilde blive benyttet af nogle enkelte Borgere. Naar det ikke var paakjendt alle, der havde murede Skorstene, al benytte Skorstensfejeren, blev Faren for Ildbrand ikke mindre. Sattes Prisen for at rense en Skorsten højt, blev Skorstensfejeren ikke benyttet, sættes den lavt, fik man ingen Skorstensfejer, uden man gav ham fast Løn.

Efter at Endringsforslaget var forlæst med 8 Stemmer mod 5, vedtoges § 3 uforandret med 11 St. mod 2.

§ 4 vedtoges enst. med 15 St.

Forslaget i dets Helhed vedtoges derpaa ved Majoritetsstemme med 12 Stemmer mod 2. Sa stemte: Hr. Joensen, Povlsen, Brosten, Efferes, B. Nielsen, N. S. Joensen, J. Joensen, Dalsgaard, Johs. Petersen, Madsen, Olsen og Formanden. — Nej stemte: Jaksen og Schrøter. — D. Jacobsen, Danielsen, J. Jacob-

sen og D. M. Nielsen stemte ikke. — Høye og D. S. Petersen vare fraværende.

Den 15de September afsluttes og vedtoges saalydende Indstilling til Regeringen:

I indeberende Samling har Rigsrådet vedtaget at anbefale til allerhøjeste Stadsfæstelse et fra Thorshavns Kommunalbestyrelse fremsendt Forslag til et Tillæg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne af 28de Januar 1856, hvilket Forslag gaar ud paa at give nærmere Bestemmelser om, hvem Ansvar for Idenslut af Skorstene, Raskelovne og Raskelovndører paa huse, samt at benyttelige Kommune til ved Amtmanden at lade ansætte en Skorstensfejer for Byen, hvorhos dennes Forretninger og Ansvar nærmere fastsættes.

I det man nu indstiller dette Forslag uforandret til det høje Ministerium, for at det ved Ministeriets gunstige Forsøg kan blive videre fremmet, kan man med Hensyn til den nærmere Udførelse af Sagen henvisse til, hvad Kommunalbestyrelsen i det paagjældende Andragende, og hvad det i Anledning af Sagen nedsatte Lagtingsudvalg i den afgivne Betænkning derom har udtalt. Her skal man kun yderligere anføre, at et Mindretal i Udvalget havde stillet Forslag om at udsætte Sagens Behandling til næste Aar, navnlig fordi det mulig kunde være onskeligt at foretage andre Forandringer i Thorshavns Brandlov, hvilket Forslag ikke vandt Tilslutning i Tinget, da man herimod gjorde gjældende, at selv om ovennævnte Brandlov virkelig skulde trænge til Tilstandsgjøreelse eller Omændring, vilde dette dog ikke have nogen Betydning med Hensyn til Afgjørelsen af det i nærværende Lovforslag omhandlede Punkt, der angaar et for sig fuldstændig afgrenset Omraade.

Lige saa lidt vilde Tinget gaa ind paa et til Sagens tredje Behandling stillet Endringsforslag til § 3, som gik ud paa at udelade Bestemmelsen om, at Kommuneen kunde være berettiget til eventuelt at give Skorstensfejeren en fast Løn af Kommuneekassen. Til Forsvar for dette Endringsforslag anførte man, at de mindre bemidlede Husejere, som for største Delen have Træskorstene i deres Huse og derfor ikke antages at ville benytte Skorstensfejeren, som hovedsagelig bliver ansat for de murede Skorstenes Skuld, ikke burde betale for, at de mere bemidlede uden at erlægge særlig Gødtgjøreelse derfor kunde lade deres Skorstene rensede ved Kommuneens Skorstensfejer. Forslaget blev imidlertid, som anført, forkastet, idet man gik ud fra, at Kommunalbestyrelsen, selv om den omhandlede Bestemmelse udgik, dog vilde være berettiget til

at give Storstensfejeren et fast Leberlag, og at de mindre bemidlede ere endnu mere interesserede i alle Foranstaltninger, der, som den her foreslaaede, sigte til Forebyggelse af Ildbrand, da de fattige ikke have deres Huse asjurerede, hvorimod stadig flere og flere af de mere velhavende forsikre deres Ejendomme mod Ildsvaade, hvortil kommer, at det ikke er Hensigten at give en fast Løn, med mindre en Storstensfejere ikke kan faa paa andre Villaaar.

Ved den endelige Afstemning over Lovforslaget i dets Helhed stemte kun to af Tingets Medlemmer imod samme uden i øvrigt nærvære

at motivere deres Afstemning, hvorimod Tingets overvejende Flertal stemte derfor, da man fandt, at den foreslaaede Foranstaltning var nyttig og tidsparende.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 15de September 1884.

L. H. Buchwaldt, Sørensen.

fl.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

IX. Spørgsmaalet om af Amtsrepartitionsfonden at hde et foreløbigt Tilskud til Distriktslægens Løn i Bestmanhavn.

Ved Lagtingets Klubning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet til Amtet:

Efter at Distriktslægeembedet i Bestmanhavn 4 Gange har været opslaaet valant uden noget Resultat, har det fgl. Sundhedskollegium udtalt, at det formentlig ikke vil være muligt at faa Embedet besat paa de nu gjældende Vætingelser. Den Udoel, man under lignende Forhold i sin Tid (1882) greb til for Distriktslægeembedet paa Sønderv, nemlig at tilføre Distriktslægen Ventepenge efter et vist Antal Aar og fortrinlig Adgang til andet Distriktslægeembede, for Sundhedskollegiet af flere Grunde ikke tilraade øftere at benytte i flige Tilfælde. Derimod har Kollegiet foreslaaet, at Lønningerne for samtlige færreste Distriktslæger søges forhøje til mindst 2400 Kr. aarlig med Tillæg af 200 Kr. hvert 3dje Aar indtil 3400 Kr.

I det for Rigsdagen gjentagne Gange fremsatte Lovforslag om Lønninger for forskellige Embedsmænd paa Færøerne har Justitsministeriet gjort Skridt til en Forhøjelse af Lægenes Løn til 2000 Kr. aarlig med Tillæg af 200 Kr. hvert 3dje Aar indtil 2600 Kr. Da dette indserild er mindre end hvad Sundhedskollegiet foreslaar, og det er tvivlsomt, hvorvidt Rigsdagen vil indgaa paa et højere Tillæg, skal

man, da det saa meget mere i det foresiggende Tilfælde maa betragtes, at det ikke er lykkedes at faa Embedet besat, som Befolkningen i Bestmanhavns Distrikt for egen Regning har besluttet Embedsbolig til den ny Løge, forinden videre foretages, hensigtsligt udbede sig Amtets Erklæring behageligt meddele om, hvorvidt der ved et eventuelt nyt Opdrag af det nævnte Distriktslægeembede maatte kunne stilles i Udset et Tilskud til Løgen fra Amtsrepartitionsfondens Side, jaaledes at Tilskudet bortfalder, naar Lønningsslovforslaget er gennemført.

J. Mellemann.

Algren Ussing.

Ved Sagens 1ste Behandling den 2den August udtalte Formanden, at hvorvel Skrivelsen kun var sendt til Amtet, udsædes han dog at høre Lagtingets Udtalelse derom, og han ansaa det for rettest, at den blev behandlet som om Spørgsmaalet af Regeringen var forelagt Tinget. Det vedtoges at overgive Sagen til et

Udvalg paa 5 Medlemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Efferø, J. Nielsen, Rasmussen, Dalsgaard og Olsen.

Den 26de August fremlagdes saalydende Betænkning:

Efter at det nye Distriktslægeembede i Bestmanhavn 4 Gange har været opslaaet valant uden noget Resultat, og det maa antages at være umuligt at faa dette Embede besat paa de givne Betingelser, har Justitsministeriet gjort Forspørgsel hos Amtet, om hvorvidt der ved et eventuelt nyt Opflag af det nævnte Distriktslægeembede maatte kunne stilles i Udsigt et Tilskud til Lægen fra Amtrepartitionssondens Side, saaledes, at Tilskudet bortfalder, naar et Forslag om forøget Lønning for dette Embede er gennemført. Amtet har nu afsøgt Lægeingens Erklæring angaaende denne Sag, og nærværende Udvalg, der er udsat for at overveje Sagen, vil tillade sig følgende Bemærkninger.

Saa vel af Røgtingets Forhandlinger som af det i Maledning af disse fremsaaende Andragende via Oprettelsen af et Lægeembede i Bestmanhavn fremgaar, at et saadant Embedes Oprettelse, paa Grund af de store Afstande og Follemængdens Forøgelse, er Løbet absolut nødvendigt, hvilken Opfattelse, ved Vedtagelsen af et derhen sligtende Forslag paa Finansloven for 1882—83 er godkendt af Ministeriet og Rigsdagen. Al den fattige Befolkning med stor Opmærksomhed har tilvejebragt en Lægebolig, viser tydelig, at den byt har søgt Mangelen af en Læge, og Udvalget kan ikke stærkt nok tolke den Medfølelse, det nærer for Distriktets Behoere, som stadig forgyvnes maa vente paa Lægen, til hvem Trangen sjældnere bliver forelsigere, da Byfælles i det store Distrikt, som endnu ligger under ham, langt fra kan opfylde de Krav, der stilles til ham; hvorhos man maa beklage, at medens Befolkningen i Bestmanhavn-Distriktet saaledes venter paa Lægen, staar den af dem opførte Bolig ledig og ubudet, hvorved den forringes i Værdi.

Uagtet Udvalget saaledes maa udtale, at det er en Pligt at forøge Bestmanhavns Distrikts Behoere til Hjælp, kan det dog paa ingen Maade tilraade at slaa ind paa det ganske ny Princip at yde Tilskud af Amtrepartitionssondens til Statens Embedsmænd. Ganske vist vilde man maaske ved at vise Imødekommenhed mod Ministeriet derved, at et saadant Tilskud blev ydet af nævnte Fond for et Aar, vise, at man for at afbøde den store Trang ikke vilde sky yderligere store Ofre, og saaledes mulig bevæge en

Læge til at komme her op; men hvis Lønningsloven ikke blev vedtagen, maatte et saadant Tilskud nødvendigvis ydes igjen næste Aar og saa fremdeles, hvorved det vilde blive et vedvarende Tilskud til Lønningen, hvad der for et saa fattigt Land som Herøerne vilde være uforpærligt. Udvalget kan derfor, som sagt, ikke tilraade Røgtinget at yde et saadant Tilskud til Lønningen, men anser det nævnte Lægeembedes Besættelse for en saa stor Nødvendighed og Uudladelighed deraf for en saa stor Villighed mod Distriktets Behoere, som have opfyldt den til dem stillede Betingelse at opføre Lægeboligen, at en fornyet Opfordring til Rigsdagen om Lægeembedets Lønningsforøgelse forhaabentlig ikke vil blive uden Folger, thi de forreste Læger have en bejærlig og farsæld Gjærning at udføre; men samtidig maa det erindres, at ligesom dette Lægeembedes Lønning har vist sig utilstrækkelig, maa ogsaa de andre Lægeembeders Lønning her paa Øerne forøges, da vi ellers risikere snart at blive uden Lægehjælp.

Udvalget tillader sig derfor i Genhold til, hvad der er anført, at foreslaa til Røgtingets Vedtagelse at jøre Amtmanden,

at Røgtinget ikke til Forøgelse af Lægeembedet i Bestmanhavn kan yde noget Tilskud af Amtrepartitionssonden, men finder, at det vilde være i højeste Grad ønskeligt, om der blev forelagt Rigsdagen et Forslag til en Lønningsforøgelse for de herværende Lægeembeder, saaledes som af Sundhedskollegiet foreslaaet, og for saa vidt man kunde være frigt for, at en saadan Ilt i nærværende Rigsdagsamling kunde gaa igjennem, da at foreslaa en foreløbig Lønningsforøgelse for Lægeembedet i Bestmanhavn paa Finansloven.

Thorshavn, den 26de August 1884.

D. B. Efferø, E. Olsen, J. Nielsen.
Ordførere.
J. Dalsgaard, S. Rasmussen.

Den 30te August foretoges 2den Behandling. Efter nogle korte Udtalelser af Formanden, Ordføreren og Provsten, overgik Sagen til 3dje Behandling.

Ved 3dje Behandling den 3dje September vedtoges Udvalgets Indstilling ved Majoritetsstemme med 17 Stemmer. — Scholer og Formanden stemte ikke. — D. J. Petersen var fraværende.

X. Forhandling angaaende en til Tingets Approbation indsendt Sundhedsvedtægt.

Fra Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune var til Tingets Approbation indsendt en for nævnte Kommune udarbejdet Sundhedsvedtægt.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 31te Juli vedtoges det efter Forslag af Provsten at henvise den til Udvalget for forskjelligartede Sager, som afsag følgende den 12te August fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist et fra Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune indsendt Forslag til en Sundhedsvedtægt for nævnte Sogn, hvilket ønskes approberet af Lagtinget.

Da denne Sundhedsvedtægt paa alveløbslige Udtagelser nær er ordlydende over-

ensstemmende med Sundhedsvedtægter, der tidligere ere approberede af Tinget, tillader Udvalget sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

Forslaget til en Sundhedsvedtægt for Frodebo Sogn approberes.

I Udvalget for forskjelligartede Sager,
Lyngby, den 12te August 1884.

Sørensen. B. Nielsen. M. J. Jørgensen.

Ved Sagens endelige Behandling den 14de August vedtoges Udvalgets Indstilling enstemmig med 13 Stemmer.

XI. Behandling af Skattepørgsmaal.

A. Skatteklage fra Exam. jur. D. Efferes, Tveraa.

Ved Lagtingets Nævnning fremlagdes en Skatteklage med 2 Bilag fra Exam. jur. Oliver Efferes over den for Aaret 1883/84 paalignede Kommunestat i Frodebo Sogns Kommune, for saa vidt bl. a. vedrører Klageren selv, Kulbrynningssejlskabet m. fl. (Angaaende Klagens Indhold henvises til efterfølgende indførlige Udvalgsbetænkning.)

Den 1ste August sattes Sagen under foreløbig Behandling. Det vedtoges at nedsætte et Udvalg i Sagen paa 5 Medlemmer. Hertil valgtes næste Dag: Provsten, B. Nielsen, Dalsgaard, Schrøder og Efferes.

Den 1ste September fremlagdes jaalydende Betænkning:

Til hidsværende Lagting er der af Exam. jur. D. Efferes af Tveraa indanset en Klage over Skatteklagen i Frodebo Sogn for Aaret 1883/84. Det han formener, at den ham personlig paalignede Skat paa 12 Kr. er for højt ansat, og at hele Formue- og Besidelsesstaten paa Aktieselskabet for Kuldriften, Fæl. v. Post, der udgjør 100 Kr., for bortfalder, samt endelig anker over, at d'Herr. Rådmand H. W. Thomsen og B. Tørgesen ere forbigaaede ved Skatteklagen.

Undertegnede Udvalg, der er blevet nedsat i Nævnning af denne Sag, skal herom anføre, at Klageren for det første Punktes Vedkommende — den ham personlig paalignede Skat paa

12 Kr. — oplyser, at han i Tidsskriftet fra 1ste Oktober 1882 til 30te September 1883 har haft i Indtægt en kontant Pen paa 300 Kr. samt frit Ophold i sin Faders Hus, hvilket kan højst anslaaes til 200 Kr., altsaa til sammen 500 Kr., medens dervedværende ugifte Handelsbetjente, der have 3—500 Kr. aarlig i kontant Pengeløn foruden frit Ophold, dog kan ere satte til c. 5 a 6 Kr. i Skat, og Fiskere samt Haandværkere med en lignende Indtægt endnu lavere. Regeren anfører dernæst, at han fra 1ste Marts d. A. er bleven ansat som Postexpeditor med en aarlig Gage af 500 Kr., men at denne ham senere tilfaldne Indtægt, hvorom man ingen Kundskab havde paa den Tid, da Skatteansættelsen fandt Sted i Oktober 1883, som Folge deraf ikke kunde komme i Betragtning ved Afgjørelsen for 1884. I Henhold til det af ham saaledes fremsatte formenter han, at han passende kan ansættes til 5 Kr. i Skat, idet han yderligere tilføjer, at han i sin Tid har tilbudt Forstanderskabet at meddele samme alle Oplysninger, som forlanges, for at godtgjøre, at hans Indtægt virkelig har været som af ham angivet, hvilket Tilbud imidlertid ikke blev modtaget.

I Anledning heraf har Forstanderskabet for Frederiks Borgs Kommune i Skrivelse af 18de d. M. udtalt, at den Exam. jur. D. Efferes paalagde Skat af 12 Kr. ikke er for høj, selv om hans kontante Indtægt kun har udgjort 300 Kr., idet frit Ophold (Kost, Logis, Varme, Lys og Vask) i nærmere Tilfælde maa ansættes til c. 400 Kr., og at han altsaa har haft en Indtægt paa mindst 700 Kr., hvorhos det anføres, at man ved Skatteansættelsen særlig har taget Hensyn til, at han som den eneste danske Jurist paa Den har haft Beskæftigelse bl. a. til Sagførervirksomhed, og at det er Forstanderskabet bekendt, at han under hele sit Ophold paa Den har beskæftiget sig hermed. Da han i hvert Fald har haft største Delen af sin Tid til egen Haandighed og saaledes har haft rigelig Adgang til at give sig af med forskellige mere eller mindre lønende Beskæftigelser, saaledes Bisteri o. i. v., hvilket ikke er Tilfældet med de Handelsbetjente og Haandværkere, med hvilke han sammenligner sig, hævder Forstanderskabet atter, at det paa ingen Maade, naar man tager forbehold Hensyn til Hr. Efferes hele økonomiske Stilling og sociale Forhold, kan finde det rigtigt at nedsætte hans Skat, idet det sluttelig anfører, at det ved Skatteansættelsen var ubekendt med, at han i Løbet af Skatteaaret vilde blive ansat som Postexpeditor med aarlig Gage paa 500 Kr.

I en udførlig Skrivelse af 20de d. M. til det i Anledning af denne Sag nedsatte Udvalg har endelig Hr. Efferes, i øvrigt ganske ubesøjet, først beklaget sig over, at han ikke har faaet Beskæftigelse til samtidigt med Forstanderskabet yderligere at udtale sig, og dernæst paa ny

hævdet Rigtigheden af sit først fremsatte, idet han navnlig gør gjældende, at han ingen Indtægt har haft ved sin Sagførervirksomhed eller ved sin Beskæftigelse som Generalbefuldmagtiget for Frk. v. Post, hvorhos han til Slutning hævder Opmærksomheden paa, at Kommunallovens Bestemmelser om Skatteansættelse formentlig i høj Grad trænge til Revision og Indstændiggjørelse.

I Anledning af det saaledes foreliggende skal Udvalgets Flertal — Provsten, Schrøter og B. Nielsen — udtale, at den her omhandlede Indsigelse synes at gaa ud fra den Forudsætning, at Formue- og Beskæftighedsstaten er en ren Indtægtsstat, og at det foregaaende Aars Indtægt ubelukkende skal lægges til Grund for Skatteansættelsen for det følgende Aar, hvilket for begge Punkters Vedkommende er en Misforstaaelse, idet der ved Skatteansættelsen skal tages Hensyn til den paagjældendes hele økonomiske Stilling, saa at Personer med samme Indtægt derved meget vel med Rette kunne ansættes i forskjellig Skat; og den hele økonomiske Stilling afhænger ikke alene af, hvorledes Indtægten har været i det foregaaende Tidsskrift, men bl. a. ogsaa af, hvorledes den kan antages at ville blive i det kommende.

Med Forstanderskabet maa man være enig i, at selv om fuldstændigt frit Ophold for enkelte Personers Vedkommende mulig repræsenterer en ringere Verdi end 200 Kr., saa maa dette efter Hr. Efferes hele sociale Stilling antages for ham at udgjøre et meget højere Betub. End videre maa man med Forstanderskabet lægge Vægt paa, at den Omstændighed, at Hr. Efferes er i Besiddelse af dansk-juridisk Examen og andre gode Kundskaber samt har megen Tid til egen Haandighed, nødvendig maa være et Moment, der for højer hans Skatteværdi, og saaledes med Rette er taget i Betragtning ved Bedømmelsen af hele hans økonomiske Stilling, og selv om det i sin Hensende har vist sig, at Forstanderskabet fejlagtig har forment, at han har haft Indtægter som Sagfører, idet han oplyser, at han i denne Egenskab ingen har haft, og der saaledes, naar man tog Hensyn til dette Punkt alene, mulig har været Anledning til at foretage en moderat Nedsættelse af hans Skat, saa har denne hans Uddannelse og fri Haandighed over sin Tid dog, hvad han selv oplyser, i anden Retning givet ham Adgang til en Indtægt, der formentlig overstiger, hvad hans Sagførervirksomhed kunde antages at forstærke ham, idet han i mere end Halvdelen af Skatteaaret har været Postexpeditor med en Gage paa 500 Kr.; og man sponner derfor ikke rettere, end at han, naar alt det foreliggende tages i Betragtning, ikke med Føje kan forlange nogen Nedsættelse i den ham paalagde Skat, om hvis Størrelse Forstanderskabet, hvad det endelige Resultat angaar, saaledes formentlig har haft

et rigtig Skøn, og man skal herom yderligere anføre, at det ved Gennemgaaelsen af Statistikningen viser sig, at den ham paaligtede Skat i alt Hald i Forhold til nogle andre Statte- yderes Udsættelse, og i Forhold til det Kommunens Behov paaligtede samlede Beløb ingenlunde er for højt anført, idet den, selv om man tager Hensyn til den beregnede Indtægt af 6 o 700 Kr., udgjør et mindre Procentbeløb af Indtægten end flere andre, om det end paa den anden Side kan være muligt, at der findes enkelte andre Skatteyder, der ere forholdsvis lavere anførte; men da herom ikke er stillet nogen Indsigelse, kan der selvfølgelig ikke blive Spørgsmaal om at foretage nogen Forandring for disses Vedkommende.

Hvad dernæst angaar den Allieffelskab for Kuldriften, Hrk. v. Post, paaligtede Skat paa 113 Kr. 9 Ore, hvorefter de 13 Kr. 9 Ore ere Skat paa Forbrugstet af 3 Marker 6 Bylden 11 Skind, medens de 100 Kr. ere Formue- og Besidighedsstat, er det af Alagere, der som anført er Hrk. v. Posts Generalbefuldmægtigede, oplyst, at der har for Hrk. v. Post paalignet Koncessionshaveren til Kuldriften i flere Sogne paa Søndersø, Hrk. v. Post, en Formue- og Besidighedsstat paa 100 til 150 Kr., angivet det hele Forlaget kun har været forbundet med Tab, saa at der endog for at dække Stattebeløbet stadig har maattet være foretaget Udpantning i de den paagældende Koncessionshaver tilhørende Vosprogenstande, som nu alle paa denne Maade ere medgaaede, hvorhos en Del af Besætningen paa den ommeldte Gaard nu ligeledes ere bleve bortlagne ved disse Udpantningsforretninger, og angivet det efter Alagerens Paastand er en mindstelig Kjendtgjæring, at der i afstillede Hrk. v. Post ikke har været nogen Kuldrift hverken i Trængsmaal eller noget andet Koncessionshaveren overdraget Sted paa Søndersø, hvorfor Alageren formener, at de for nævnte 13 Kr. 9 Ore ere en mere end tilfreds- stællig Skat.

Ved en senere Skrivelse af 20de f. M. har Hr. Efferes end videre fremsendt en Afkrift af Antestrirelse af 17de Juli 1878, hvorefter det fremgaar, at Justitsministeriet med Amtet er enigt i, at Koncessionshaveren i Følge Konces- sionen har at være Skat af deres Bedrift lige med andre Indbyggere paa Høerne uden Hensyn til, om han boer paa Høerne eller ej, hvorhos Alageren udtaler, at Driften for nogle Hrk. tilbage medførte en Afgift af c. en halv Mill. Kr., uden at der nogen Sinde ved denne Bedrift, der har fundet Sted, har været Udgift til det mindste Overskud, saa at den stete Skatte- udsættelse ogsaa i Forhold hertil maa anses for aldeles hjemlet.

I Anledning heraf anfører Forstanderskabet i ovennævnte Skrivelse af 18de d. M., at man

ved den stete Skatteudsættelse ikke har villet ud- tale nogen Mening om, at Forlaget var særdeles rentabelt, men kun har villet præcisere, at saa længe Forstanderskabet ikke har modtaget nogen officiel Meddelelse om, at Driften er standstødt, her man anset sig berettiget til at an- sætte Koncessionshaveren i Skat ogsaa for in- dende Hrk. i Ulykke med, hvad der uden nogen Indsigelse har fundet Sted, nemlig ogsaa siden 1878, da den ovennævnte Antestrirelse blev vedkommende kommuniseret, og det saa meget mere som Hr. Exam. jur. Efferes ud- trykkelig i Hrk. i sin Indstilling til Lagtinget af Alagen over Skatten i Frodebo Sogn for 1878, erklærede, at Hrk. v. Post af disse sær- egne Grunde ikke ønskede den Allieffelskab for dette Hrk. paaligtede Formue- og Besidighedsstat af 100 Kr. forandret, og det beskriver er For- standerskabet berettiget, at der endnu i Hrk. blev arbejdet i Kulminerne, uden at Forstanderskabet i øvrigt havde nogen Mening om disse Arbejders Omfang eller Hensigt. Endelig udtaler For- standerskabet, at det vil opføre at paaligne Allie- felskabet Skat, saa snart det faar Meddelelse om, at Selskabet ikke mere agter at benytte sig af den meddelte Koncession, men at man anser sig forpligtet til at vedblive med at paaligne Skat, saa længe en saadan Meddelelse ikke er indløbet, og ikke kan udsætte Beløbet, da Kul- lagene, til hvis Drift Selskabet har Eueret, re- præsentere en meget stor Kapital.

Den Amtet har Udvalget end videre faaet tilsendt en Afkrift af §§ 5 og 10 af omhæn- dede Koncession af 21de Marts 1878, hvorefter det bl. a. fremgaar, at de af Koncessionen fly- dende Rettigheder bortfalde for hver enkelt af de paagældende Bygders Vedkommende 6 Hrk. efter, at regelmæssig Kuldrift der maatte være standstødt. — og en Skrivelse af 18de d. M. fra Sydsjælland for Søndersø, hvori han paa given Foranledning meddelede, at der siden August eller September 1878 ingen regelmæssig Kuldrift har fundet Sted i Frodebo Sogn, hvorhos Amtet ved Fremsendelsen af ovenstående har udtalt, at der snarest mulig vil blive gjort Forsøg paa til Justitsministeriet angaaende Koncessionens eventuelle Fortabelse paa Grund af de i for- bemeldte Erklæring fra Sydsjælland Efferes indeholdte Oplysninger.

I Forhold til det saaledes oplyste maa Udvalget gaa ud fra, at der i en Hærtekte ikke har fundet nogen regelmæssig Kuldrift Sted i Frodebo Sogn, og at Hrk. v. Post som Kon- cessionshaver for den ommeldte Kuldrift ikke, naar han nedlægger Indsigelse derimod, kan ansættes i Formue- og Besidighedsstat i Frodebo Sogn af sin Kul-Drift, eftersom ingen saadan af hende findes i ommeldte Sogn, og det saa meget mindre, som man efter det foreliggende maa antage, at de af Koncessionen flydende Ret-

tigheder allerede ere bortfaldne i September 1883, efter som det da var 5 Aar siden, at den regelmæssige Klubrist der ophørte, hvorved man maatte indrømme, at Forstanderskabet ved Statteansættelsen havde Grund til at formode, at der for indværende Aar lige saa lidt som for de foregående Aar vilde finde nogen Indsigelse Sted mod en Slat, som man endog i For netop ikke onskede forandret, og der ikke er indlobet nogen Meddelelse om, at Koncessionsretten var bortfalden.

Hvad endelig angaar Klagen over, at d'Her. Rysbænd Thomsen og Tørgesen ere forbigaaende ved Statteindtægten, finder Udvalget ikke Anledning til at fremkomme med nogen særlig Indsigelse derom, da det af Statteindtægten fremgaar, at de paagældendes Hænder ere faldne i Slat, hvorunder de nævnte Herre ere indbefattede.

Undertegnede Mindretal (Dalsgaard og Efferes) kan i det væsentlige slutte sig til den fattige Fremstilling, Flertallet har givet af, hvad der foreligger i Anledning af den fra Exam. jur. Efferes indgivne Statteklage over hans personlige Statteansættelse, og er ligeledes enig med Flertallet i, at der ved Statteansættelsen ikke blot bør tages Hensyn til vedkommende Statteindtægt, men til hans hele økonomiske Stilling. Hermed opfører imidlertid Enigheden eller rettere her stilles Udvalget i et Flertal og et Mindretal; thi Flertallet gaar ud fra, at Lagtinget bør vedkomme Spørgsmaalet som det nu foreligger, efter Klagerens senere forbedrede økonomiske Stilling, hvorimod Mindretallet maa hævde som det eneste principrigtige, at Lagtinget afgør denne saa vel som enhver anden Statteklage, efter alle de foreliggende Omstændigheder paa den Tid, da Indsigelsen skeer, eller da den paatjendes af Forstanderskabet, at Lagtinget med andre Ord maa borte seaa alt, hvad der senere er indtruffet, og som hverken Klageren eller Forstanderskabet kunde forudsæ paa det daværende Tidspunkt; hvilken Udsættelse, i Forbigaaende bemærket vistnok beles af Forstanderskabet, efter som det udtaler, at det ved Hr. Efferes Statteansættelse ikke har taget Hensyn til hans senere Udveksling til Postepeditor, men at det nok skal tage tilbørligt Hensyn hertil ved næste Aars Statteansættelse, hvad der formentlig ogsaa er fuldkommen i sin Orden.

Mindretallet vil ikke her fordybe sig i Underøvelsen af, hvilke Konsekvenser Flertallets Betragtningsskema vil medføre, men fixer sig ind paa at betragte det foreliggende Spørgsmaal fra det Standpunkt, der, som ovenfor bemærket, anser for det eneste principrigtige.

Efter alt, hvad der er oplyst i Sagen,

havde Exam. jur. Efferes, da hans Statteindsigelse blev fremsat og da den blev paatjendt af Forstanderskabet, en aarlig kontant Indtægt af 300 Kr. og frit Ophold, som Forstanderskabet anslaa til 400 Kr. (hvad der i ethvert Tilfælde ikke er for lavt), hvorved hans samlede Indtægt bliver 700 Kr.; thi vel har Forstanderskabet beregnet ham Indtægter af hans Produktivitet og af at han har været Indsamler for Hst. v. Post; men da han har tilbudt Forstanderskabet at staa Revis for, at han ikke har højt nogen Fortjeneste heraf, maa hans Ord staa til troende. Ej heller kan man beregne ham nogen Fortjeneste af Fiskeri; thi selv om han en enkelt Dag har været paa Søen, maa det kun betragtes som Sport, hvoraf han selv ikke vil have nogen Indtægt. Heller ikke har der paa det nævnte Tidspunkt været Sandshedsforhold for nogen anden Fortjeneste for ham i det kommende Statteaar end i det foregående, hvorfor det maa anses som godtgjort, at han den Gang havde en anslaaet samlet Statteindtægt af 700 Kr. Klageren har nævnet flere Stattebydere i samme Kommune, som han kan sammenlignes med, hvoraf den ene er Handelsbetjent Staahm. Denne har en Lon af 400 Kr. og frit Ophold, som er anslaaet meget lavere end Hr. Efferes — kun beregnet til 300 Kr., hvorved hans samlede Statteindtægt ligeledes bliver 700 Kr. aarlig. De have altsaa lige stor Indtægt, men Staahm er ansat til en Slat af 5 Kr. Antages denne Statteansættelse for billig, hvad den maa anses for, da Indsigelse ikke er sket mod den, maa Hr. Efferes Slat med behørigt Hensyn til hans helbredelige sociale (ikke økonomiske) Forhold nødvendigvis sættes noget højere. Spørgsmaalet bliver altsaa: hvor meget skal den sociale Stilling betragtes? Dette Spørgsmaal er noget vanskeligt at besvare, men lad os antage, at det kræver $\frac{1}{2}$ Forhøjelse, saa vilde Exam. jur. Efferes Slat udgjøre c. 8 Kr., hvilket Mindretallet — med Hensyn til den øvrige Statteansættelse i Frodebs Kommune og Statteansættelsen paa andre Steder, f. Ex. Thorshavn — maa anse for tilfredsstillende høj, og foreslaar til Lagtingets Vedtagelse.

I Hensyn til det saaledes anførte indstiller

1) hele Udvalget:

Den Almueforvaltning for Klubristen i Frodebs Sogn, Hst. v. Post, paalignede Formue- og Lejelighedsstat paa 100 Kr. for Aaret 1883/84 til Frodebs Kommune bortfalder.

2) Flertallet indstiller dernæst:

Den af Hr. Exam. jur. D. Efferes nedlagte Paastand om, at den ham i Frodebs Kommune paalignede Formue- og Lejelighedsstat paa 12 Kr. for Aaret 1883/84 skal nedlægges, kan ikke tages til Folge.

3) Mindretallet:

at den Exam. jur. O. Efferød paalignede Stat, 12 Kr., ned sættes til 8 Kr.

Hæderens Røgtning, Thorshavn, den 29de August 1884.

Ehrensen. Schrøder. B. Nielsen.
Efferød. Dalsgaard.

Den 3de September foretoges Sagens endelige Behandling. Ordføreren (Ehrensen) anbefalede først at behandle og stemme over det Punkt, hvorefter hele Udvalget var enigt, om den Hef. v. Post paalignede Formue- og Besidighedsstat. Udvalgets 1ste Indstillingsskik vedtoges enstemmig med 18 Stemmer. Ordføreren bemærkede derpaa, at Udvalgets Medlemmer vare uenige med Hensyn til Afgjørelsen af Spørgsmaalet om den Klageren personlig paalignede Stat. Flertallet var enigt med Forstanderskabet om, at Staten ikke var for høj. Efferød bemærkede, at Mindretallet ikke kunde følge Flertallet, som var gaaet ud fra, at uforordnede Indkomster kunde gøres til Gjenstand for Beskatning. Forstanderskabet havde overfor Klagerens Nægtelse ikke fastholdt, at han havde nogen Indtægt som Sagfører eller Fuldmægtig for Kassekassen; hvorimod det som Grund for den højere Beskatning havde anført, at han, som Eghedsmandens Medhjælper, havde Tid til overs til Huse eller Haandværk. Selv om man gik ud fra, at Forstanderskabet havde Ret, naar det beregnede Efferøds Kassehold 100 Kr. højere end J. B. Staalums, havde denne sidste samme Indtægt som Efferød. I Thorshavn, hvor Staten efter flere Sammenligninger synes at være temmelig ens med Staten i Frederiks Kommune, havde man ikke taget Hensyn til en omtrent ligestillet Person Examen; men selv om man tog Hensyn til den, fandt Mindretallet, at Staten ikke kunde jættes højere end til 8 Kr. Forstanderskabet havde indrømmet, at det ikke havde taget Hensyn til Efferøds senere tilkomne Indtægt som Postexpeditor. Ordføreren vilde ikke følge Efferød i hans Sammenligning med Beskatningen i Thorshavn; thi Forholdene der vare maaske meget forskellige fra dem i Frederiks. Nogle Steder var der højere Stat, andre Steder lavere; deraf kunde man slutte sig til Hensyn til Statforholdene i Frederiks Sogn. Taleren troede ikke, at man nu behøvede at tage Hensyn alene til, hvad der forelaa da Staten blev paalignet. Det var overladt til Forstanderskabet og Røgtningen at gaa efter et billigt Skøn. Derfor en Person, efter hvad der bestemt forelaa, burde betale 18 Kr., men blev sat til 20 Kr. og saa Dagen efter

vandt 50,000 Kr. i Lotteriet, maatte man anse ham ubesøjet til at gøre Indsigelse mod Statte- ligningen. Grunden til at Røgtningen og ikke Domstolene skulle afgjøre Statteklager, var netop, at Røgtningen ikke skulde se efter juridiske Principper, men efter Skøn. Da m. Forstanderskabet Skøn over den Indkomst Efferød havde faaet paa Grund af sine Kundskaber, havde vist sig at være rigtig, i det han i Statte- oarets Lov fik sine aarlige Indkomster forhøjede med 500 Kr., var han ubesøjet til at gøre Indsigelse. Naar f. Ex. en Mand blev sat i Stat for Indkomster af Landbrug og Fiskeri, vilde han ikke have Grund til at gøre Indsigelse, fordi Landbruget mislykkedes, naar Fiskeriet havde været saa meget heldigere. Efferød kunde ikke følge Flertallets Bevisførelse. Det vilde blive vanskeligt for Røgtningen at paakende Statteklager, naar man ikke skulde holde sig til, hvad der forelaa. Røgtningen burde paakende Sagen efter hvad der forelaa der. Gang Statte- ligningen fandt Sted. Naar Forstanderskabet skulde have Lov til at beregne mulig tilkommende Indtægter, som tilfaldende Kr., Lotterigevinster og mulig tilkommende Bisættelser, vilde det aldrig kunne gøres berettiget Indsigelse mod nogen Statteklage. Formanden spurgte, fra hvilken Tid Efferød var bleven ansat som Postexpeditor. Efferød: Fra 1ste Marts. Schrøder udtalte, at den Gang Statteklagen fandt Sted, vidste man, at Efferød havde daa juridisk Examen og at han var optraadt som Sagfører, ligesom det maatte antages, at han havde meget Tid til sin Raadighed. At han blev sat til forhøjet højere Stat end en Handelsbetjent, der havde hele Dagen optagen, var ikke mere end billigt. Hvis man ikke havde Lov til at beregne den Indtægt en Person kunde faa i det kommende Statteaar, var Tingets Besidelse i den fra Nordstrøms i Hjør indankede Sag rigtig. Naar Tinget en Gang havde faaet et Princip fast, var det bedre at følge det, selv om det kunde være mindre mindre rigtig, end at skifte Princip hvert Aar. For saa vidt Efferød ikke vidste, at han skulde blive Postexpeditor, kunde hans Indsigelse fra først af være besøjet, men han burde ikke, efter at han havde tiltraadt denne Post, have indanket den for Røgtningen. Efter en kort Bemærkning af Talsen, udtalte Efferød, at Forstanderskabet i Nordstrøms i Hjør var gaaet ud fra, at vedkommende Klager allerede var bleven Handelsmand den Gang Røgtningen fandt Sted, og derfor havde paalignet ham Stat som de andre mindre handlende. Formanden udtalte, at der ved Ansættelse af Stat efter Formue og Besidighed ganske vist burde tages Hensyn til vedkommendes hele økonomiske Stilling; men selvfølgelig kun efter, hvad der forelaa i det givne Dødsfald. Ligesom Forstanderskabet selv havde erkendt, at det ikke havde taget Hen-

Om til Efferens Fortjeneste som Postexpeditor, saaledes vilde det heller ikke have været berettiget til at beregne denne paa det Tidspunkt Stattelager fandt Sted blot mulige Indtægt. Spørgsmaalet vilde afslaa blive om 12 Kr. kunde anses som for høj Skat af 700 Prencers Indkomst. For saa vidt Mindretallets Anstuelse herom var rigtig, var Efferens besøjet til at gjøre Indsigelse og indomte Sagen for Lagtinget. Ordforeren vilde indrømme, at Formandens Betragtning var rigtig fra et juridisk Standpunkt. Hvis det imidlertid havde været Sagens Mening, at Stattelager skulde bestemmes paa den Maade, havde den henlagt dem under Domstolene. Her fandtes Momenter, som Domstolene ikke kunde tage i Betragtning. For Domstolene var det passende at holde sig til, hvad der forelaa i et givet Øjeblik; men for Lagtinget vilde dette være uanseligt. Samt Begge Spørgsmaal var Sagen uden Betydning, men som Principspørgsmaal fortjente den Overvejelse. J. Nielsen troede ikke, at der var nogen stor Forskel mellem Hæretallets og Mindretallets Anstuelse af, hvad der burde være Grundlag for Skattelagningen. Han var personlig overbevist om, at Efferens ikke var forholdsvist for høj beskattet. Naar man tog Hensyn til, at der var ligeså 24 Kr. paa Skolelæreren i Sognet og 60 Kr. paa Skolemaanden, maatte man antage, at dette var mere end 2 pCt. af vedkommendes Indtægter. Olsen mente, at Spørgsmaalet burde afgøres efter, hvad der forelaa; vel kunde man her ikke altid følge juridiske Principper, men naar bestemte Oplysninger forelaa, burde Skjømmet ikke have for frit Spilleplads. Forstanderskabet havde ikke fremført Bevis imod Efferens Anægtelse af, at han havde Fortjeneste af Bierhverv. Det var urigtigt at gjøre en Examen til Højskolen for Bestatning, da den, der havde en saadan, var forholdsvist ikke stillet, naar han ikke havde nogen Anægtelse. Efferens var ikke ansat som Sagsfører, og det var vel næppe nogen indbringende Bestilling at være Commisprocurator paa Sudero. At Fiskeri eller Haandværk skulde kunne forhøje hans Skatteværdi i nogen væsentlig Grad, var der næppe Grund til at antage. Dalsgaard maatte i Modstridning til Ordforeren formene, at det var moralsk urigtigt, at Forstanderskabet skulde have Ret til at bestemme Muligheder. Hvilke Indtægter, Skolelæreren havde, var ham ubekendt; derimod havde Efferens oplyst, at D. Fr. J. og P. Mortensen havde 3000 Kr. i årlig Indtægt — herimod var der ikke fremført noget Bevis — og dog kun betalte 36 Kr. i Skat. Efferens glædede sig over, at J. Nielsen hylkede Princippet om en forholdsvist Bestatning efter de foreliggende Oplysninger om Indkomsterne, og hvis Hæretallet vilde bevise, at Lagningen var retfærdig efter dette Princip, vilde han slutte sig til det. Dog kunde det være be-

sværet at sætte de store Indtægter til en forholdsvist lidt højere Skat; men Forstanderskabet havde her åbenbart ikke sat nogen procentvis Beregning. Ordforeren indtalte som sin personlige Overbevisning, at løse og ledige Personer burde beskattes forholdsvist højere end Husfædre. Han fandt det beundringsværdigt, at Olsen kunde mene, at den, der havde faaet en god Uddannelse, skulde være uhøjere stillet end en, som ingen Ting vidste; men Efferens ikke var bleven Postexpeditor netop paa Grund af sin Uddannelse? Olsen mente, at de, der havde faaet en kostbar Uddannelse, vilde have Forsigtighed til at afbetale paadraget Gjæld. Schrøter hævdede, at Lagtinget ved at nedlægge Efferens Skat vilde handle tvært imod det Princip, som det i Hjer slog fast ved Afgjørelsen af et Stattespørgsmaal fra Nordstrøms, hvilket Olsen udbjød. Formanden indrømmede, at Stattelagningen ofte maatte være en Skjønsag, men man maatte dog gaa efter visse Principper. Blot mulige i Skattedarets Lab faldende Indkomster, som f. Ex. Lotterigevinstler, kunde alene tages i Betragtning. Forstanderskabet havde, som oplyst, heller ikke taget Hensyn til Indtægterne ved Postexpeditorpladsen; man maatte altså se paa at gjøre sig klart, om 12 Kr. var for høj Skat af den i øvrigt ophøjte Indtægt af 700 Kr. Efter de nu af J. Nielsen anførte Exempler kunde man imidlertid være tilbøjelig til at antage, at 12 Kr. ikke var for meget. Efferens mente, at dersom Hæretallets Motivering skulde staa usforandret, maatte man stemme for Mindretallets Forslag.

Mindretallets Indstilling (Punkt 3) forfæstedes med 8 St. mod 6, hvorefter Hæretallets Indstilling (Punkt 2) enstemmig vedtoges med 11 Stemmer.

B. Spørgsmaal om Bestatning af et Firma.

Den 30te Juli fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for Højeby Sogns Kommune, i hvilken anbedes Lagtingets Erfæring, om det kan anses rigtig at udstille Fiskerifæstet „Korvst Kompagni“ i Skat i Sognet.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 2den August vedtoges det at henvisse den til det Udvalg, der var nedsat i Anledning af en Skatteløse fra Sudero, hvilket Udvalg afgav følgende den 3dje September fremlagte Betænkning:

Til underkennede Udvalg er blevet henvisst en Forespørgsel til Lagtinget fra Forstanders-

Skabet for Frodebo Sogns Kommune, om hvorvidt Tinget anser det for rigtig, at Fiskeriselskabet „Færøst Kompagni“ sættes i Skat i Frodebo Sogn.

Til nærmere Oplysning anfører Forstanderskabet, at der i Frodebo Sogn er hjemmehørende et Fiskeriselskab ved Navn „Don“, som føres af Debes Mortensen af Tveraa; og da Forstanderskabet formodede, at dette Selskab ejedes af et Aktieselskab, satte det Selskabet i Skat under Navn: Debes Mortensen & Co., hvilken Skat ogsaa blev erlagt for Aaret 1884/85; men da en lignende Skat for Aaret 1885/86 ikke blev betalt i rette Tid og der i denne Anledning skulde foretages Udvaltning, viste det sig, at der i Frodebo Sogn ikke fandtes noget Selskab af dette Navn, hvorfor Udvaltningsforretningen ikke blev fremmet. Forstanderskabet tilføjer yderligere, at det emnelede Fiskeriselskab i indseende Mars Foraar antog det officielle Navn „Færøst Kompagni“.

Fra Landfogedkontoret har man dernæst erholdt Underretning om, at der den 16de Marts d. A. for Landfogden i Genhold til Lov af 23de Januar 1862 om Benyttelse af Firmaer bl. a. blev anmeldt:

- 1) at der under Navn af „Færøst Kompagni“ er oprettet et Selskab med Hjemsted i Trangisvaag paa Eubero, hvis Formaal er at drive Fiskeri med Døksfartøj;
- 2) at Bestyrelsen bestaar af følgende Medlemmer: Johan Skarum af Kvalbo, Nic's Jacob Michelsen ibd. og Daniel Jacob Debes Mortensen af Tveraa; samt
- 3) at to af Bestyrelsens Medlemmer ere bemyndigede til at handle og underskrive paa Selskabets Regue;

af hvilken Meddelelse det altsaa fremgaar, at Kaptein Debes Mortensen af Tveraa i Frodebo Sogn er en af Medbestyrerne af det i Trangisvaag hjemmehørende ovennævnte Fiskeriselskab.

Naar nu Spørgsmaalet bliver, hvorvidt det efter alt det saaledes foreliggende er rigtig, at det omhandlede Fiskeriselskab sættes i Skat i Frodebo Sogn, skal Udvalget henlede Opmærksomheden paa, at det i § 24, 2dje Led, i Lov af 28de Februar 1872 om de færøste Landkommuners Styrelse hedder, at enhver, som ikke anser sig for skattepligtig i en Kommune, der sætter ham i Skat, kan bringe dette Spørgsmaal under Domstolens Præsident, og at som Folge deraf denne Sags endelige Afgjorelse ikke henhører under Lagtinget, men under Domstolene, af hvilken Grund der næppe for Lagtinget vil være tilstrækkelig Anledning til at gaa ind paa det rejste Spørgsmaal, som retligt afgjores andensteds, og hvorom Lagtinget derfor heller ikke vil kunne udtale nogen Mening, som kan tjene til sikker Vejledning for Forstanderskabet, idet der altid vil være en Mulighed

for, at Lagtingets Skøn bliver underkendt af Domstolene.

I Genhold her til indstiller Udvalget til Lagtingets Bedtagelse:

Det af Forstanderskabet for Frodebo Sogns Kommune stillede Spørgsmaal om, hvorvidt det er rigtig, at Fiskeriselskabet „Færøst Kompagni“ sættes i Skat i Frodebo Sogn, vil i Genhold til Lov af 28de Februar 1872 om de færøste Landkommuners Styrelse § 24 sidste Led eventuelt kunne finde sin endelige Afgjorelse ved Domstolene, hvorfor Lagtinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at fremskomme med nogen Udtalelse desangaaende.

I Udvalget angaaende en Statteklage fra Frodebo m. v., Thorsshavn, den 23de September 1884.

Sørensen, D. P. Efferaa. J. Rielsen.
Dokument.

J. Dalgaard. Schrøter.

Med Sagens endelige Behandling den 4de September vedtoges Udvalgets Indstilling enstemmig med 17 Stemmer.

C. Spørgsmaal om Statteansættelse i Tilfælde af Frakgtning fra en Kommune.

Den 28de August fremlagdes en Skrivelse fra Nordboernes Kommune, hvori forespørges, om sammes Berettigelse til, som sket, at ansætte Iyv. Handelsfuldmægtig W. Danielsen paa Markenore til Skat for 1ste Halvdel af Regnskabsaaret 1883/84, hvilken Skrivelse var bilagt med 3 Ektr. indhentede Erklæringer. Af de fremlagte Attestater fremgik, at den paagældende Person, der tillige var Medlem af nævnte Forstanderskab, i Sommeren 1883 var skiftet fra Markenore til Thorsshavn, og at han paa Forespørgsel, om han havde taget fast Ophold i Thorsshavn eller hans Fraværelse fra Nordboerne kun var rent midlertidig, havde lovet herom at meddele Underretning til Forstanderskabet inden dets Næste i Slutningen af September s. A., for at de fornødne Skridt til Valg af et andet Medlem kunde tages. Da der imidlertid ikke til Mødet forelag nogen Underretning desangaaende, betragtede Forstanderskabet ham som ikke frakgtet Kommunen og satte ham i Skat. Senere havde samme modtaget en forinden Mødet dateret Skrivelse fra bemeldte

Danielsen, i hvilken han meddeler, at han ikke agter at vende tilbage til Rorderøerne.

Med Sagens foreløbige Behandling den 30te August vedtoges enstemmig med 15 Stemmer til Protokollen at give et formuleret Svar, saalydende:

Lagtinget udtaler:

at man efter hvad der foreligger maa anse Forstanderskabet for Rorderøernes Kommune for

fuldt berettiget til at gaa ud fra den Forudsætning, at Handelsfuldmægtig B. Danielsen ikke havde taget fast Ophold i en anden Kommune og derfor kunde sættes i Stat i Baag Sogn, hvorefter man anser det rigtigst, at den ham for Regnskabsaaret 1883/84 paalagrede Stat ikke bliver helt afkrævet men maa bortfalde, da bemeldte Person alt, som det viste sig, var frastyktet Kommunen inden Statenaarets Begyndelse.

XII. Behandling af Andragender om Forandringer i Jagtloven.

A. Om Fredning af Rombier.

Med Lagtingets Afbøining fremsattes den fra forrige Samling udsatte Sag om Fredning af Rombier. (Se Lagtingsberetningen for 1883, Pag. 68.)

Den 5te August jattes Sagen under foreløbig Behandling, og vedtoges det enstemmig med 12 Stemmer at henvise den til det Udvalg, der var nedsat i Anledning af Spørgsmaalet om Overbjerges Fredning.

Den 8de August fremsattes saalydende Andragende, der henvistes til samme Udvalg:

En Fugleffage.

Herved beklage vi for det ærede Lagting, hvorledes vores Bjergfugl er bleven ødelagt formodentlig Skyldning fra andre Bygder paa Den. Og naar der tales om Dyrplageri, saa synes os, at et saadant Arbejde hører dertil. Det er uheldigt at beklage, hvorledes Fuglen er behandlet; nogle træffes døde med bortskudte Ringer, nogle træffes med halvt Næb, og nogle svømme blinde paa Søen og støde imod Land. For først er det Danfuglen, som bliver stød under-

vejs, naar den samler Foden for Ungerne og for Moderfuglen; og naar den omstøtte Fugl er ødelagt, nødes Moderfuglen af Sult at forlade Næsten for at samle Føde for sine Unger og for sig selv, og bliver ligeledes som den forstøtte Fugl enten brædt eller saaret, saa at den ikke er istand til at flyve tilbage; derfor ligge Ungerne døde af Sult i deres Næder i hundredevis.

Paa Grund heraf ligge Fuglebjergene øde, og vi Jægmænd maa lide Nød, da vores bedste Næringemidler er fordervede og ødelagte for os; og Staten lider Tab paa Tienden.

Og nu tilsidst bede vi samtlige Samlinger, en for alle og alle for en, det ærede Lagting ydmygtelig om at tage sig en vor Sag og hjælpe os i vore trange Aar, at Dødsengelsen eller Undergangen paa Fuglen maa afhjælpes, saa den atter maa komme paa en frodig og blomstrende Fod.

p. t. Sumbø, den 28de Juli 1884.

Fra samtlige Samlinger en for alle og alle for en.

Den 15de August fremsattes saalydende Betænkning:

Et underleguende Udvalg er henviset et fra forrige Samling udsat Andragende fra Bonden paa Dimon og en Del af Beboerne af Skov, om at der maa udbiendes hyderligere Foranstaltninger til Fredning af Lomvæn, tillige med et fra Samfundet i Klar indsendt Andragende i samme Retning. I begge disse Andragender anføres der over, at særlig Lomvæn stadig forminskes i Fuglebjergene som Folge af den hensynsløse Jagt, der drives efter denne Fugl ikke alene i Hærgaens umiddelbare Nærhed, men ogsaa paa andre Steder, hvor Fuglen skal søge Føde, samt inde i Bjergene, naar Fuglen i taaget Vejr forvilder sig der ind, hvilken Jagt ogsaa formenes at foranrøge et forfærdigt Dyrepageri, dels ved at mange stødte Fugle, som ikke dø strax, seepnes ihjel, dels ved at de stødte Fugles Unger dø af Sult i Bjergene.

Hvad nu først angaar Fuglens Formindskelse, da mener Udvalget, at denne lige saa godt kunde fremkaldes ved hensynsløst paa Fuglestedet at tage Fuglene eller deres Æg. Det skal denne Jagt drives efter nogenlunde bestemte Regler, hvis Hensigtsmæssighed Udvalget ikke er i Stand til at bedømme; men for saa vidt den samme Regel, som for nu betragtede for Bjergene, nu ikke længer er det, kan dette lige saa sandsynligt være begrundet i den Efterstræbelse, Lomvæn er udsat for i Tiden fra 15de August, da den forlader Hærgaen, og til Slutningen af Januar Maaned, da den atter kommer tilbage. Det vil imidlertid næppe være rigtigt at slutte, at Lomvæns Afslagen — forudsat at en saadan finder Sted — enten skyldes den Jagt, der drives i Bjergene, eller den, der drives inden for dette. Snarere maa man antage, at den hidrører derfra, at der nærlig haade i og uden for Bjergene altsammen dræbes flere Lomvæn, end der yngles. Spørges der nu om, hvorvidt angør, at disse Jagtmaader særlig er eller bør være beskyttet ved Lov, saa har allerede Jagtloven af 17de Febr. 1854 søgt at sikre ikke alene Bjergene selv, men ogsaa dets nærmeste Omgivelser mod Jagt af dem, der ikke ere Æg og af saadanne Hærga. Mulig er der forhindret en Del Ueflighed ved at paase, at disse Bestemmelser overholdes; men Udvalget ser ingen Udvej til ved en eventuel Lovforandring at kunne lette dette Tilfælde. Spørges der dernæst om, hvorvidt Jagtlovens Fredningsbestemmelser skulle ændres til ogsaa at gælde de Byer, hvor Lomvæn træffer forbi for at søge Føde, Stedet, hvor den søger Føde, samt Bjergene, ind i hvilke Fuglen kan forvilde sig, maa Udvalget formene, at en sly Bestemmelse, der vilde være endeløst med fuldstændig Fredning af hele Sverrigsriget — thi længere fra Land kunde det vel ikke rakte at strække Fredningen — vil være aldeles utilraadelig ikke alene af Hensyn til de mange, som i og for sig

kunne trænge til ved Jagt at kunne skaffe sig en Vindstøt, men særlig af Hensyn til Hærga, som vilde lide særdeles meget ved et saadant Forbud, da af Skyden af Fugl til Næder ved vilde saa godt som umuliggjøres. Selvom Løven som skulde være om at frede om selve Lomvæn, kan det som blev forbudt at fælde denne Fugl, og Jagten i øvrigt blev fri paa Hærga, vilde Udvalget finde Betænkeligheder ved at tilraade det; hvortil kommer, at et saadant Forbud vilde være aldeles uoverholdeligt. Hvad dernæst angaar det omfattede Dyrepageri, da kan Udvalget ikke indse, at Lomvæn er mere udsat for saadant end andre Fugle, og man kan ikke seende sig andet Middel derimod, end et almindeligt Forbud mod Brugen af Greværet, hvad Udvalget efter det ovenfor anførte ikke kan tilraade. Kunde imidlertid en eller anden Dyrevæn udsinde en mindre dyrepagerist Jagtmaade, vil det, naar en saadan Brugbarhed er godgjort, være god Tid til at forhindre Brugen af Greværet.

I Hensyn til det anførte tillader Udvalget sig at foreslå til Tingets Vedtagelse:

Der jværes Andragende: Jagtloven finder ikke Anledning til for Tiden at foreslå nogen Forandring i de bestående Lovbestemmelser om Fuglebjergenes Fredning.

Jagtloven, Thorshavn den 15de August 1884.

Joen Poulsen. D. P. Efferse.

G. Rasmussen.

Den 20de August foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Poulsen) gennemgik Betænkningen og anbefalede Udvalgets Indstilling. Rasmussen mente, at Tinget var paa Vej til at komme ind paa et Straa-plan. Skulde man fælde Edersjule og Lomvæn, blev man vel ogsaa nødt til at frede om Skraapen, og det vilde som vel ikke være længe, inden der indkom Andragender om at frede Træster, Lunder, Maager o. s. v., hvorved til sidst al Skydning vilde være forbudt, hvilket imidlertid vilde være en stor Uret mod den store Masse af Befolkningen, som ikke paa anden Maade kunde faa nogen Nytte af disse Fugle og dog kunde trænge til den Indtægt, den kunde forskaffe sig ved Skydning og det deraf følgende større Udbytte af Hærga. Efferse bemærkede, at det i og for sig kunde være meget ønskeligt ogsaa at fælde Træster og Hærga (Lunder), hvis man kunde finde en heldig Maade at løse Opgaven paa. Det var ogsaa i Skydernes Interesse, at Fuglen ikke blev udryddet. Rasmussen havde ikke noget

imod, at Fuglen burde beskyttes; men han antog, at de besiddende Lovbestemmelser i denne Henseende vare saa betryggende, som de kunde være, uden at lægge Hindringer i Vejen for den fri Erhvervsret. Formanden udtalte, at dersom man ikke ønskede noget Lovforslag om denne Sag, vilde Behandlingen kunne sluttes i dette Møde, uden at Sagen kom til 3dje Behandling. Dalsgaard bemærkede, at al Moudrift var forfælselig. Lovgivningen havde søgt at hindre Moudrift paa dette Omraade ved at forbyde ikke alene uvedkommende, men ogsaa Hængejerne at flyde i Fuglehjærgenes Nærhed. Denne Bestemmelse var dog ikke tilstrækkelig for Bommens Bedkommende, idet denne Fugl aften Kom for Nat, og blev det saaledes ved, vilde den ret betydelige Indtægt, Hængejerne havde haft af denne Fugl, snart være ophørt. Hysteriet vilde ikke indskrænkes meget, om det blev forbudt at flyde Bommier, da denne Fugl sjældent stodes til Næt. At tillade at flyde den til Næt, men ellers ikke, vilde ikke være gennemføreligt, lige saa lidt som det lod sig gennemføre at bestemme, hvor mange Fugle der maatte dræbes i Fuglehjærgene, navnlig hvor disse ikke dræbes i Fællig. Man behøvede ikke, som Rasmussen, at være bange for at komme ind paa noget Straaplan, fordi man forbyd at flyde Bommier; derfor behøvede man ikke at frede Straaben, som var af langt mindre Betydning for Landet. Da Taleren mærkede, at der ikke var Stemning i Tinget for at vedtage noget Lovforslag om yderligere Fredning af Bommier, vilde han ikke stille Forslag herom. Rasmussen spurgte Dalsgaard, hvad han forstod ved „Moudrift“. Dalsgaard: Odelæggesse. Rasmussen mente, at saa var Hysteri ogsaa Moudrift. Man stod ikke Bommier for Hornsøllerens, men for Mytlenes Skyld. Ordføreren udtalte, at Moudrift her ogsaa kunde drives fra Hængejernes Side. Udvalget havde indset det ønskelige i, at Bommien blev fredet; men det havde ikke kunnet finde nogen antagelig Maade at gjøre det paa, uden at træde Erhvervsfriheden for nær. Efferens udtalte, at Moudrift var Odelæggesse i Masse uden at tænke paa Folgerne; den var i andre Lande drevet paa mange Omraader. At den her blev drevet ved Jagt, havde man Eksempel paa i Tjæsten, som var meget let at komme paa Skud og derfor nu næsten var uddryddet, naaet dens Nød ikke duede meget; hvorefter dens fede, velsmagende Unger tidligere havde været en ikke ubetydelig Indtægt for mange. Ulykken var, at Følde Egennytte ofte var saa stor, at de ikke toge i Betænkning at skade en anden for 100 Kr., naar de selv kunne vinde 1 Kr. Efter en kort Bemærkning af Ordføreren udtalte Johs. Petersen, at han i sin Ungdom havde haft Ophold ved en Fugleplads og der havde fanet det Indtryk, at Bommens Af- og Tilbage lige-

jem Torsens var periodisk og ikke berøede paa Skydningen. Denne virkede mere til Skade ved at fræmme Fuglen end ved den direkte Odelæggesse. Efter nogle korte Bemærkninger af Rasmussen og Efferens spurgte Dalsgaard, hvorfor man arbejdede for en særlig Lov om Ederfugles Fredning, naar man her ikke mente at kunne opnå noget af Lovgivningens Vej, hvortil Nissen bemærkede, at der var den store Forskel paa Bommier og Ederfugle, at de første vare Træfugle, de sidste ikke.

Udvalgets Indstilling vedtoges enstemmig med 14 Stemmer, hvorved Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling bortfaldt.

B. Om Fredning af Straaben.

Ved Lagtingets Nævnning fremlagdes saalydende Andragende herom:

Kalbat, den 28de Juli 1884.

Der blev for flere Aar siden fra Tjæsterne i Kalbat og Sund sendt en Forsøgning til Lagtinget om at faa fredet de saakaldte „Fiesfugle“, nemlig Tjælder, Spege, Lego og Straaben. Lagtinget troede denne Gang, at ovennævnte Fugle ikke behøvede nogen Fredningslov, da Landretten varuede nok om disse Fugle, hvilket dog ikke kunde gjælde Straabene, eftersom de ikke om Dagen opholder sig paa Landet, uden medens de udruge deres Æg. Da der ikke er nogen Fugl, der gaar paa Landet mere end Straaben, idet den rundt om sin Rede gjøder Jorden, hvoraf der vokser et kraftigt Græs, — thi der hvor Straaben for byggede i Mængde, der vare Jaarene af en fortrinlig Vækst, medens et paa samme Vis, som Straaben har aftaget, har ogsaa Jaarene tabt deres Værdighed, — haabede man, da det senere behøvede Lagtinget at forandre sine Anstalter og indarbejde en Fredningslov for alle de Fugle, som de troede gav ude Landet, at de selvfølgelig vilde tage Straaben med iblandt disse. Heri blev man mod Forventning skuffet. Der kan være rimelige Grunde for, at Straaben ikke godt kan komme under samme Fredningslov som de andre „Fiesfugle“, da dens Unger ofte ikke ere voksne før end sidst i September. Da der nu foresligger et Lovforslag om en bedre Fredning af Ederfuglene, og da Fredning af Ederfuglene og Straaben let kan falde sammen, tillade vi os at bede det ærede Lagting om at foretage en yderligere

Forandring i Jagtloven, hvorved Skraapen fuldstændig kan blive fredet.

Erklæring

Thomas Jacobsen. E. C. D. Meinert.
A. Bang. Perent Bang. P. Pedersen.
Peter Steel Rolsø. S. Wang.

Med Sagens foreløbige Behandling den 5te August vedtoges det efter Forslag af B. Nielsen at henvise dette Andragende til det i Sagen om Ederfugles Fredning nedsatte Udvalg, som afgav følgende den 15de August fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Deberne af Skibet om, at der maa gøres noget for at frede om Skraapen; i hvilken Anledning Udvalget tillader sig at hidsætte følgende:

Som bekendt har man fra gammel Tid brugt at tage disse Fugles Unger („lyre“), hvoraf der aarlig fanges ikke saa få. Sysselmænd og Villier har i Folge „Bid. Medd. fra den nat. Forening 1862“ udstatt den Formening, at der ved den Tid næppe fanges 2000 Unger aarlig paa Jærerne; forhen mener man, at Fugsten har været større. Nu fanges der næppe saa mange. Tænker man sig nu dette Udbytte fordelt paa Dernes families Indbyggere, vilde der kun blive c. 1 Uge for hver 6 Indbydere. Nu er Fugsten imidlertid ikke ligelig fordelt, saa den nok kan have Betydning for enkelte Bygder; dog har man, uagtet den regnes blandt Jordherlighedene, ikke nogensteds fundet den saa betydelig, at der ved den af Jordegudsset foretagne Taxation er taget noget Hensyn til den. Andragerne anfører, at Skraapens Grefmenter ere hyppelig Gødning, og at Gaarene derfor paa de Steder, hvor den ligger, sædvanlig blive særdeles gode, hvilken Gødning af-tager i samme Forhold, som Skraapen indryddes. Udvalget har ikke tilstrækkelig Kendskab til at bedømme denne Udtalelses Rigtighed og vil derfor indskrænke sig til at bemærke, at det Tab, der ved Jagt paa Skraapen og af dens derved bewirkede Jordindstælse, paaføres Jord-ejendommen — store Strækninger kunne vel Skraapene ikke gøre — mulig kunde opvejes af den Fordel, disse Fugle kunne yde, brugte som

Ag. Indtæktid man det betragtes som meget onskeligt, om det kunde lykkes at frede Skraapen og saaledes bevare den Indtægt, den giver enkelte Landejere; men Udvalget ser ikke noget Middel, hvorved dette kan opnaas i nogen væsentlig Grad. Paa Haglestederne er Skraapen i Folge den Bejlemmeise, at Jagtrenten til Lands følger med Grunden, fredet mod Odelægges af uvekomme. Hvad der saa skulde gøres videre, maatte vel gaa i Retning af at frede Fuglen („Skraapen“) i Almindelighed. Det har imidlertid navnlig med Hensyn til Ederfuglene vist sig, at en saadan Fredningsbestemmelse er meget vanskelig at overholde, og Udvalget maa formene, at det vil være endnu vanskeligere at paaje, at Skraapen ikke, trods et saadant Forbud, bliver fanget inde i vore Fjorde og Sund, hvad som bekendt kan ske uden at løse et Skud ved at fange dem i Line eller Garn. Hertil kommer, at det formentlig mindst er paa Fjordene, at Skraapen bliver odelagt; thi bortset fra, hvad der odelægges af Ruter i Gulerne, er det bekendt, at den ogsaa fanges eller styes ude paa Havet til Agn.

Hvorvel Udvalget har ment, at man ikke for Tiden bør ophæve Bestemmelserne om Ederfugles Fredning, kan det dog ikke tilraade at ubvide dem til at gjælde andre Fugle, og da navnlig ikke Skraapen, da Kontrollen med Hensyn til Fangst af denne Fugl vil være meget vanskeligere end ved Ederfuglene.

I Henhold til foransatte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at gøre Forslag til noget Lovbud om Fredning af Skraapen.

Lagtingsalen, Thorshavn, den 15de August 1884.

Joan Poulsen. D. P. Efferes.

S. S. Rasmussen.

Med Sagens 2den Behandling den 20de August vedtoges Udvalgets Indstilling efter en kort Anbefaling af Ordforeren (Poulsen) enst. med 14 Stemmer. Herved var Spørgsmaalet om Sagens Overgang til 3dje Behandling bortfaldet.

XIII. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fattiggaard for Færø Amt.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes saaledende Skrivelse:

Til Lagtinget.

I Folge Vedtagelse i et den 1ste ds. afholdt Møde i Thorshavns Fattigforstanderskab tillader jeg mig herved paa bemeldte Forstanderskabs Begne at anmode det høje Ting om at tage under Overvejelse, om det ikke maaatte være betimeligt og nødvendigt at træffe Foranstaltninger til Oprettelse af en Fattiggaard for Færø Amt. Thorshavns Fattigforstanderskab føler sig overbevist om, at de samme Bønseligheder med Hensyn til Fattiglemmernes Forførgelse, der i steds sigende Grad viser sig her, ogsaa maa føles rundt om i Landskommunerne, og lægger derfor trodsig denne for hele Landet betydningfulde Sag i det høje Tings Hænder.

Sandegaarde, den 30de Juli 1884.

Herbødigt

P. F. B.

Chr. H. Hansen.

Den 1ste August fattes Sagen under foreløbig Behandling, og vedtoges det efter Forslag af Johs. Petersen at nedsætte et Udvalg i Sagen paa 5 Medlemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Præsten, J. Nielsen, Dalsgaard, Schrøter og Effersø.

Den 28de August fremlagdes og henvisedes til ovennævnte Udvalg saaledende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse indhentede Erklæring:

Ved at remittere et fra Thorshavns Fattigforstanderskab til Lagtinget indgivet Andragende om, at der maa blive truffet Foranstaltning til Oprettelsen af en Fattiggaard for Færø Amt, skal Repræsentationen tillade sig at udtale, at da Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Fattiggaard, hvorved vistnok maa forstås en Tvangs- og Arbejdsanstalt, allerede i en Række Aar har været bragt paa Bane, og der fra flere Sider har været gjort gjældende, at en saadan formentlig vilde formindske Antallet af dem, der

gjøre Krav paa Fattighjælp, ikke alene her i Byen, men ogsaa i Landskommunerne, ligesom det er en Kjendsgjerning, at det stadig bliver vanskeligere for Fattigvæsenet at faa Fattiglemmerne anbragte, maa man tilraade at anbefale Andragendet.

Thorshavns Borgerrepræsentation, den 18de August 1884.

P. B. B.

J. P. Evenjen.

Belbaarne

Hr. Landfoged Brendstrup.

Ibet jeg i det hese tiltræder Borgerrepræsentationens Udtalelser, skal jeg paa det bedste anbefale Andragendet.

Landfogedkontoret, den 21de August 1884.

E. Brendstrup.

Den 11te September fremlagdes saaledende Betænkning:

Undertegnede Udvalg, der er blevet nedsat i Anledning af et fra Thorshavns Fattigkommission indkommet Andragende om, at der maa gøres Skridt til Oprettelsen af en Fattiggaard for Færø Amt, skal herom udtale, at man forinden videre foretoges i Sagen har indhentet Erklæring derover fra Thorshavns Kommunalbestyrelse, hvilken har anbefalet Andragendet uden i øvrigt at indlade sig paa de nærmere Enkeltheder.

End selv det foreliggende Spørgsmaal angaar, skal man dernæst anføre, at man med ovennævnte Fattigkommission maa være enig i, at Udgifterne til Fattigvæsenet i Thorshavn stadig stige, og at det derfor kan være ønskeligt, ja, nødvendigt at foretage Skridt til at søge dem indskrænke; men man maa tillige tilføje, at de derimod i Landskommunerne i det hele ere stærkt aftagne siden Landskommunallovens Ikrafttræden den 1ste Oktober 1873, hvorfor der for disse sidste Bedkommende ikke synes at være

noget særlig Grund til netop nu at oprette en Fattiggaard.

I Thorshavn er Forholdet imidlertid, som sagt, et andet, og det er, hvad denne By angaar, vel ikke usandsynligt, at Dorettesen af en Fattiggaard i Forbindelse med en Tvangs- og Arbejdsanstalt dels vil bringe en del, der nu modtager Fattighjælp, til at frastige sig denne for at undgå at blive indlagte paa Anstalten, og at den dels vil kunne blive et ikke altså afskrækkende Hjem for gamle og skrøbelige, samt at man endelig i den vil være i Stand til at udøve en godlydig Tvang paa Bøghønder og andre misstuede Subjekter, som her, navnlig saafremt et Landbrug, hvad man vilde finde ønskeligt, blev forbundet med den, vilde kunne finde en passende Væstfæstelse. Imidlertid mangler Udvalget ganske de nødvendige Oplysninger om, hvad en saadan Anstalt vilde koste med Hensyn til Opførelse af Bygninger m. v., med Hensyn til den daglige Drift, og hvorvidt en passende Gaard i Thorshavns Nærhed, s. Ex. Næsther, dertil vil kunne erholdes.

Endelig maa man ogsaa ønske, at der fra Landkommunerne fremskaffes Oplysninger om, hvor mange og hvilke af de nuværende Fattiglemmer derfra kunne antages at ville blive anbragte paa den eventuelle Anstalt, saafremt det maatte staa Landkommunerne naabent for en moderat Betaling pr. Dag at anbringe dem paa en saadan, om hvilken Betaling man endnu skal tilføje, at den selvfølgelig maatte rette sig noget efter de paagjældendes Arbejdsdygtighed og andre personlige Egenskaber.

I Henhold hertil indstilles til Lagtingets Bedømmelse:

A. Amtmanden anmodes om inden næste Lagtingsamling

1. fra Thorshavns Kommunalbestyrelse at indhente

a. en detailleret Oversigt over, hvilke af de nuværende Fattiglemmer i Thorshavn der antages at ville blive anbragte paa en eventuel Fattiggaard samt Tvangs- og Arbejdsanstalt for Byen,

b. hvor en saadan Anstalt kan tænkes oprettet i Nærheden af Byen, og

paa hvilke Betingelser den nødvendige Jord eventuelt vil kunne erholdes,

c. Tegning og Overslag over, hvilke Udgifter der ville medgaa til Opførelse af de nødvendige Bygninger til Bestyreren og et Antal Værelser, som under de nuværende og nærmest fremtidige Forhold antages fra Thorshavn at ville blive indlagte paa Gaarden,

d. hvad der aarlig paaregnes at ville medgaa til Løn af Bestyrer og Anstaltens Drift samt gennemsnitlig til hvert Fattiglem, der er indlagt paa den,

2. fra særlige Kommunalforstandere paa Landet, til hvilke et Exemplar af denne Betænkning sendes, at erholde meddeelt en Fortegnelse over, hvilke Fattiglemmer og Bøghønder, de antages at ville indlægges paa en Fattiggaard samt Tvangs- og Arbejdsanstalt i Thorshavn, saafremt Afgangen dertil med en lav Betaling pr. Dag eller Uge maatte staa dem naabent.

B. Den endelige Behandling af Sagen udsættes til næste Aar.

I Udvalget, der er nedsat angaaende Anbragendet om Oprettelsen af en Fattiggaard for Færø Amt.

Thorshavn, den 11te September 1884.

Sørensen, J. Nielsen. J. Dalsgaard.
Ordfører.

D. P. Efferzø.

Den 12te September foretoges Sagens endelige Behandling. Efter Anbefaling af Ordføreren (Provsten) vedtoges Udvalgets Indstilling enstemmig:

A. 1. (a—d) med 11 Stemmer.

2. med 12 Stemmer.

B. med 11 Stemmer.

XIV. Andragende om Forandring i Lov af 22de Marts 1855 om Fattigvæsenet paa Færøerne.

Ved Lagtingets Afslutning fremlægges følgende Andragende fra Sognepræsten i Syd-
Stryms Præstegjæld:

Til Lagtinget.

Som det vil være det høje Ting bekendt, fikte der ved Lov af 16de Februar 1866 om Byen Thorsøhavns økonomiske Beskyttelse med Hensyn til Byens Fattigvæsen ingen anden Forandring, end at de 3 Medlemmer af Fattigkommissionen, som i Folge Lov af 22de Marts 1855 § 2 skulde vælges af Sognets Husejendee, nu vælges af Borgerrepræsentanterne. Som en Folge deraf er Sognepræsten for Sydstrøms Præstegjæld endnu i Besiddelse til Lov af 22de Marts 1855 paa Embeds Begre Formand og Regnskabsfører i Fattigkommissionen. Ikke blot i de øvrige Dele af Kongeriget ere Præsterne fritagne for paa Embeds Begre at røge saadanne rent kommunale Hverv, men ogsaa her oppe ere jo ved Lov af 28de Februar 1872 om de færøste Landkommuners Styrelse de øvrige Præster fritagne derfor, idet Fattigvæsenet er underlagt Forstanderskaberne, af hvilke Præsterne kun for Skole- og Fattigsagers Bedømmende ere stemmeberettigede Medlemmer; det synes derfor temmelig ubilligt, at Sognepræsten for Sydstrøms vedblivende skal have den ovennævnte Forpligtelse lige over for Byen Thorsøhavns Fattigvæsen, hvor Arbejdet er besværligt, og hvor der sikkert lettest vil indtræde Tilfælde, ved hvilke Præsten som Fattigkommissionens Formand kan komme i et uheldigt Forhold til Menigheden. Det er vel naturligt, at Præsten er stemmeberettiget Medlem af Fattigvæsenets Beskyttelse; men der synes særlig for Byen Thorsøhavns Bedkommende ikke at være nogen som helst Grund til at paalægge ham Byderne med Regnskabsføringen og de til Formandsposten uadstillelige knyttede Vanskeligheder. Jeg tillader mig derfor at anbringe det høje Ting om at søge udvirket en saadan Forandring i Lov af 16de Februar 1866, at Sognepræsten fritages for paa Embeds Begre at være Formand og Regnskabsfører i Byen Thorsøhavns Fattigkommission og ikke mod sin Vilje kan vælges til at varetage dette Hverv.

Sandegaarde, den 3dje Juli 1884.

Erkøbt

Chr. H. Hansen.

Sognepræst for Sydstrøms Præstegjæld.

Den 1ste August faldes Sagen under foreløbig Behandling, hvilken Behandling imidlertid afbrødes og udjætted til næste Dag, hvor da vedtoges at henvise Sagen til det Udvalg, der var udsat i Anledning af Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fattiggaard.

Den 20de August fremlægtes og henvistes til samme Udvalg saaledes fra Thorsøhavns Kommunalbestyrelse indhentede Erklæring:

Idet man tillader sig at remittere det af Pastor Hansen til Lagtinget indgivne Andragende om, at Tinget vil virke her til, at Præsten i Sydstrøms maatte fritages for i Embeds Medfør at være Medlem af Thorsøhavns Fattigforstanderskab, skal Repræsentationen udtale som dens Formening, at den i sigtede Forandring i Lov af 22de Marts 1855 ikke vil kunne have nogen uheldig Indflydelse paa Forretningsgangen i Kommissionen eller være til Skade, om Præsten ikke har Sæde som fast Medlem. Da en Forandring i de paagjældende Lovbestemmelser vil blive nødvendig, formener man, at en Forandring med Hensyn til Landsfogden saaledes bør søges iværksat, da denne lige saa vel som Præsten bør fritages for at være fast Medlem i Fattigkommissionen.

Man vil derfor tilraade, at Lagtinget anbringer om at virke her til en Forandring i Lov af 22de Marts 1855, hvorved ja vel Præsten i Sydstrøms som Landsfogden fritages for paa Embeds Begre at være Medlemmer af Fattigkommissionen, samt at § 14 i Lov af 16de Februar forandres derhen, at Borgerrepræsentanterne have at vælge de 5 Medlemmer til hende. Repræsentationen.

For saa vidt Pastor Hansens Andragende tillige gaar ud paa, at han imod sin Vilje ikke skal kunne vælges til Medlem i Fattigkommissionen, da man man udtale den Formening, at saa vel Præsten i Sydstrøms som Landsfogden, lige saa vel som enhver Statholder i Kommuner, man kunne vælges til kommunale Embed.

Thorsøhavns Borgerrepræsentation, den 18de August 1884.

N. B. B.

J. P. Evensen.

Velbaarne

Hr. Landsfoged Brendstrup.

Foranslaaende Udtalelser og Indstilling fra Borgerrepræsentationen tillader jeg mig at tiltræde.

Landsfogedkontoret, den 21de August 1884.

C. Brendstrup.

Den 11te September fremlægdes saalydende Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Skrivelse fra Sognepræsten i Thorshavn, hvort denne anbrager paa, at den bestaaende Fattiglovgivning maa blive forandret derhen, at Sognepræsten i nævnte By ikke skal være fast Formand og Regnskabsfører i Thorshavns Fattigkommission.

Fra Thorshavns Kommunalbestyrelse har Udvalget dernæst indhentet en Erklæring over Sagen, hvilken gaar ud paa, at man ikke har noget at erindre imod, at Sognepræsten selvtages for dette Hverv, men at man i saa Fald tillige maa ønske, at Landsfogden heller ikke skal være fast Medlem af Kommissionen, som derefter skulde bestaa af 6 valgte Medlemmer.

I den Anledning skal Udvalget anføre, at formentlig meget kunde tale for, at hele Fattigbestyrelsen lagdes direkte ind under Borgerrepræsentationen og Kommunalbestyrelsen uden nogen særlig Kommission, men at man i øvrigt ikke i Aar nærmere vil gaa ind paa Sagen, da der til næste Aar maa antages at ville foreligge Forslag til en gennemgribende Forandring af hele Thorshavns Kommunkalou, samtidig med hvilken ogsaa dette Spørgsmaal vil kunne erhøide en tilfredsstillende Løsning.

Paa Grund heraf indstiller Udvalget: at Behandlingen af denne Sag udsættes til næste Aar.

I Udvalget angaaende Opførelsen af en Fattiggård for Færø Amt.

Thorshavn, den 11te September 1884.

Sørensen, B. Nielsen. S. Dalsgaard.
Ordfører.

D. P. Efferø.

Den 12te September vedtoges Udvalgets Indstilling efter en kort Anbefaling af Ordføreren (Provsten) enstemmig med 13 Stemmer.

XV. Andragende om Forandringer i Lagtingsloven.

Den 14de August fremlægdes saalydende Andragende fra Lagtingsmand Schrøter om Forandringer i Lagtingsloven:

Herved tillader jeg mig at henstille til det ærebe Lagting at tage under Overvejelse, hvorvidt vi paa ny skulle gjøre et Forsøg paa at faa gennemført de Forandringer i Lagtingsloven, som Tinget tidligere har indskillet til Ministeriet, samt eventuelt hervedligere forøge disse Forslag til Forandringer med følgende Spørgsmaal, som Tinget i Aarenes Løb har haft under Overvejelse, men af en eller anden Grund

hidtil er kommen bort fra, til Dels ogsaa af den Grund, at Tinget har betrygtet, at de ikke kunne erhøides gennemførte, nemlig:

1. At Tinget kun bestaar af folkevalgte Medlemmer og altsaa vælger sin egen Formand og Viceformand.
2. At Amtmanden overfører Tingets Forhandlinger som kongelig Kommissarius og som saadan tager Ordet saa ofte han vil.
3. At Lagtinget bliver berettiget til at affordre samtlige hervedende Embedsmænd deres Erklæringer over Sager, som Tinget be-

hændler, naar det finder saadant onfseligt eller nødvendigt.

4. At Afstifter af de Erklæringer, der maatte afgives over Lovforslag eller andre Sager, efter at de ere indstillede til Regeringen, fremlægges i Lagtingets næste Samling.
5. At Lagtinget, om fornødent ved en Grundlovsforandring, beholder Ret til at indstille Forslag til Love til hvilken af Lovgivningsmagtens Faktorer, som det finder hensigtsmæssigst, enten til Regering eller til Rigsdag.

Thorshavn, den 13de August 1884.

J. H. Schrøter.

Til

Lagtinget.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 28de August anbefalede Schrøter at Sagen blev fremmet. Vel var Tiden noget langt fremrykket; men da Sagen oftere havde været behandlet i Tinget, kunde der dog være Haab om at faa den færdig i denne Samling. Johs. Petersen vilde, ifjant Sagen havde opnaaet Konfirmationsalder i Tinget, hvor den var behandlet i 14 Aar, foreslaa foreløbig at stille Sagen i Bero. Vel havde Tinget en Gang endelig vedtaget et Forslag til Forandring i Lagtingsloven, men højere vedkommende havde fundet det for let. De Punkter, Schrøter nu anførte søjede til det ovennævnte Forslag, vilde sandsynligvis yderligere vanskeliggøre Sagens Gjennemførelse, og desuden var Tiden nu for langt fremrykket til at begynde paa Behandlingen af denne Sag. Schrøter erindrede om, at det ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Feitagselse for Vælebsgæst ved Jubelfest af Naafist havde været 14 Aar, før Regeringen havde faaet Bjuene op for, at den Sag var af nogen videre Betydning for Landet, hvad den imidlertid nu, efter fornyet Henvendelse fra Lagtinget, havde indset. Endelers kunde det ogsaa ved gentagne Henvendelser, maasse allerede i Aar, lykkes at vinde dens Bifald for denne Sag. Desuden kunde man jo haabe paa at faa et nyt, mere friskindt Ministerium . . . (Formanden advarede imod at indlade sig paa politiske Betragtninger, som laa uden for Sagen.) Endere (Schrøter) var for Tiden ikke mere optagen af andet Arbejde, end at han godt kunde faa Tid til at skrive en Betænkning om denne Sag, dersom Tinget vilde, at den skulde nyde Fremme. Man kunde ikke hele Bivet igjennem staa paa samme Udviklingsstrin som ved Konfirmationen; derfor havde han nu til det af Tinget i 1881 konfirmerede, d. e. endelig vedtagne, Forslag foreslaaet at søje nogle flere

Punkter, som ogsaa tidligere havde været drøftede, men ikke endelig vedtagne af Tinget. At Forhandlingerne om denne Sag ikke havde bragt større Udbylte, end de havde gjort, kom af, at der i Tinget fandtes to modsatte Strømninger, af hvilke den ene gik i Retning af at indskrænke og undergrave Lagtingets Myndighed. Provsten anjaa det for haabløst, den 26de August at begynde paa en saa vidtseftig Sag, og det saa meget mere som det ærede Medlem, der saa beredvillig havde lovet sin Hjælp ved Sagens Behandling, sandsynligvis vilde være rejst bort for at opstille sit Hver som Folketingsmand, førend Forhandlingen var afendebragt. Ved at udelukke alle Embedsmænd fra Lagtinget vilde man ganske vist opnaa, at disse ikke ved deres Nærværelse forvævede den jøfkelige Lust; men det var tvivlsomt, om Tingets Myndighed derved vilde voxe saa meget, som man troede. Ved Siden af, at Lagtinget var raadgivende for Regering og Rigsdag, var det ogsaa overbestyrrende Myndighed for kommunale Sager; men i den sidstnævnte Retning fandtes her to andre Lagtinget i disse Henseender sideordnede Myndigheder: Skoledirektionen og Kirkebestyrelsen, hvis Medlemmer for Tiden havde Sæde i Tinget. Som Forholdet var nu, havde Schrøter selv udtalt sin Formodning over den Hver, Skoledirektionen og Kirkebestyrelsen havde vilst for at faa Lagtingets Beslutninger gennemførte. Kunde man vente, at denne Hver ogsaa vilde blive vilst i samme Grad, naar Skoledirektion og Kirkebestyrelse vare udenfor Tinget? Man troede det ikke. Og men der saa ikke blev mindre Sandfærlighed for, at de forskjellige Foranstaltninger, som maatte træffes af disse Myndigheder, bleve gennemførte i Lagtingets Aand? Om Kirkemanden som tilfældig Tilhører kunde være til Stede i Tinget, vilde han saa have samme Interesse af at Sagerne bleve gennemførte i Tingets Aand, som nu, han var Medlem af samme? Schrøter havde selv sagt: „De Feitager og Retligheder, vi fik ved Grundloven og Lagtingsloven, laude vi være tilfredse med“. Hvorfor da nu i alleve Tine komme frem med Forslag til at ændre disse Love? Formanden udtalte, at Grunden til at Anbragendet først nu var kommet til Behandling, naget det havde fremligget i nogen Tid, var, at Andageren havde været fraværende fra Tinget indtil nu. Man maatte huse paa, at Lagtinget ikke alene var raadgivende Forsamling, men tillige Amtsraad, og et saadant kunde ikke eksistere uden Amtmanden som Formand; desuden maatte jo Amtmanden fungere i Lagtingets Sted, naar dette ikke var samlet. Man havde i sin Tid foreslaaet at dele Tinget i en raadgivende Forsamling, der skulde samles hvert andet Aar, og et Amtsraad, bestaaende af færre Medlemmer, der skulde samles hvert Aar, hvilket Forslag

imidlertid var blevet forkastet af Tinget, hvad der vistnok væsentligst havde foranlediget Afsættelsen til ikke at fremme de øvrige vedtagne Forsendringer i Lagtingsloven. Taleren kunde som konstitueret Amtmand ikke betragte det som personlig Mistillid, at man vilde udelukke Amtmanden fra Tinget; men det vilde være uheldigt at berøve Amtmanden den Højeste af Medansvarlighed i Tingets Beslutninger, som han nu maatte have lige over for Regeringen. Forslaget lyktes at forudsætte, at Amtmandens og Lagtingets Interesser vare hinanden modsatte. At Regeringen altid reitende sig efter Amtmandens og ikke efter Lagtingets Mening, var vel næppe korrekt; man maatte antage, at den saa paa selve Sagen og de for og imod den anførte Grunde. At saa Erklæringer fra Embedsmænd fremlagde i Tinget, vilde man kunne opnaa uden Forsendring. Schrøter indtalte, at Grunden til, at han ønskede Sagen fremmet i Aar, var den, at Amtmandsembedet var vaikant. Dels vilde Forslagets Gjennemførelse forandre Amtmandens Stilling noget, dels var det høiligst at undgaa Sin af personlig Mistillid. Om hvorvidt Ministeriet altid saa paa Sagen, vilde han kun bemærke, at det var paa-faldende, at i de sidste 12 Aar havde Justitsministeriet altid sluttet sig til Amtmandens Mening, hvor denne var afvigende fra Lagtingets. At Provsten kun havde indbragt det ene af de af ham fremsatte Punkter, betragtede han som en stillende Villigelse af de andre Punkter. De Høitideligheder, Lagtingsloven hjemlede, vare vel gode nok; men Ulykken var, at de bortfortolkes, bl. a. ved den store Betydning, der blev tilagt Embedsmændenes Erklæringer. At Amtmanden skulde være til Stede i Tinget, var vel nødvendigt, men derfor be-

høvede han ikke at være Formand. Fordi Amtmandene i det øvrige Kongerige vare Hunterandsformænd, behøvede Amtmanden her ikke at være Lagtingsformand. Brevsterne havde tidligere været faste Medlemmer af Hunterandene; men nu var de det ikke længere. Lagtinget kunde paa en Maade sammensættes med de vestindiske Kolonialraad og Islands Alting. J. Nielsen indtalte, at hvorvel Sagen temmelig udsørlig var blevet behandlet tidligere, vilde den dog ikke kunne frembringes i denne Samling, og inden næste Samling skulde der jo foretages Balg paa Halvdelen af Tingets Medlemmer. Derfor vilde han foreslaa at udsætte Sagen indtil videre. Johs. Petersen tog sit Forslag tilbage. Nafsen vilde, da Tiden var saa langt fremrykket, foreslaa at udsætte Sagen til næste Aar. Effersø havde stemt for det i 1881 vedtagne Forslag. Da nu Schrøter ikke vilde blive staaende ved dette Forslag, undrede det Taleren, at han ikke var gaaet endnu videre, at han ikke ogsaa havde foreslaaet at reise Tinget for alle „ufri“ Mænd, f. Ex. Sygeimænd, Støttemænd o. s. v. Om Sagen ikke blev behandlet her i Aar, kunde Schrøter dog fremsætte den i Næsteden. Schrøter vilde ikke i Næsteden fremlægge noget Forslag, som ikke var vedtaget af Lagtinget. Hvis Effersø jendte, at Forslaget ikke gik vidt nok, kunde han komme med Endringsforslag. Da J. Nielsens Forslag foresaam ham som et hemmeligt Ordforvalg og der ikke var Stemning for at gennemføre Sagen i Aar, vilde han slutte sig til Justits Forslag. Efter en kort Bemærkning af Provsten vedtoges J. Nielsens Forslag om at udsætte Sagen indtil videre med 12 Stemmer mod 5, hvorefter Nafsens Forslag var bortfaldet.

XVI. Andragende om Foranstaltning til en fremtidig forbedret Forbindelse mellem Verne ved et dertil skiftet Dampskib.

Den 15de August fremsattes saalydende Andragende fra Lagtingsmand D. Nafsen m. fl.:

I den senere Tid er der uægtelig gjort betydelige Fremskridt og foretaget mange betydningsfulde Forbedringer paa flere Omraader

her paa Verne; men dog staa vi, i det mindste i en Henseende, langt tilbage for de civiliserede Lande i den øvrige Verden, nemlig med Hensyn til lettere og bekvemere Befordringsmidler. Enhver, der kjender særeste Forhold, ved, hvor ubekvemt, farerfuldt og kostbart det ofte er

at foretage Rejser med Vind, hvilket dog for Djebillet er den nemmeste Besværlighed, man kan erholde, og selv nu, da det forenede Dampskibsselskabs Skibe anløbe, forinden Thorshavn og Trængisvaag, undertiden tillige Klaksvig, er man omkrent lige ilde stillet, ligesom hvis flere flige Omstændigheder skulde indtræffe, som nylig skete, idet Postskibet „Thyra“, der efter Gartplanen skulde anløbe Trængisvaag, dog imidlertid dette, og derved satte alle de Personer, der ankom her til fra Sudero med „Laura“ paa dettes Rejse fra Kjøbenhavn under den Forudsætning, at de vilde kunne komme tilbage med „Thyra“, i stor Forlegenhed.

Kommunikationsforholdene heroppe, navnlig med Hensyn til Sovejen, ere saa besværlige, som de vel kunne være, naar vi blot havde været i Besiddelse af et mindre, efter vore Forhold afskaffet Dampskib, og vi antage, at hvis Administrationen af et saadant Foretagende blev ledet med fornøden Dygtighed, vilde der maaske snarere blive Fornøden end Tab forbandt dermed. Et saadant Dampskib vilde, da Kæringene ikke mindre end andre Høst ere i Besiddelse af Rejsehyll, og da denue utvivlsomt vilde stige, saafremt et Dampskib efter en forud afskaffet Plan gjorde regelmæssige Ture imellem Øerne, tjene en Del ved Passagerfragt. Ligeledes vilde der vistnok af Kjøbmændene overtages det den Lufttransport, som disse nu med egne Skibe selv besørge, eller ogsaa i det mindste en Del deraf. En stor Del af den nu foregående Styds vilde det ogsaa kunne besørge og Lokalt posten ligeledes. De færreste Fiskere, som nu for Tiden drive Fiskeri med Vaade paa Island, vilde med dette kunne blive transporteret frem og tilbage, ligesom dette ogsaa af og til om Sommeren af disse kunne blive fragtet op til Island efter Naafisk, som saa kunde blive tilvirket her, og dette vilde maaske ogsaa bidrage til, at de derved kunde opnå højere Pris for den af dem fangede Fisk, end det efter Egenbed skal være Tilfældet i Klar paa Island. Vore Bønder og andre paa Landet bosiddende og næringsdrivende Mænd vilde ogsaa med Posten kunne afsende til Thorshavn og andre Steder deres Produkter og derved muligvis opnå højere Pris end ellers. Tillige tro vi, at der utvivlsomt ere andre Betingelser til Stede end de af os paapegede, som ogsaa ville bidrage til at muliggjøre et saadant Foretagendes Eksistens, og vi føle os overbeviste om, at en saadan forbedret Forbindelse vil udøve en væsentlig Indflydelse paa vort Folk og vort Land.

Paa Grund af det foranstaaende tillade vi os herved at fremskomme til det ærede Lagting med følgende Andragende: At dette vil søge udvirket hos Regeringen, at der fremtidig maa blive foranstaltet en saadan forbedret Forbindelse imellem Øerne med et efter Forholdene afskaffet

Dampskib. Haabende, at vort Andragende vil finde en gunstig Modtagelse, overlade vi Sagen videre Fremme til det høje Ting.

Thorshavn, den 14de August 1884.

Erhødigst

(46 Underkrifter).

Den 18de August fattedes Sagen under foreløbig Behandling. Høsten udtalte, at nattet Sagen ikke tidligere havde været behandlet i Tinget, var den dog ikke ny, idet en hervedende Kjøbmand (Heineken) for nogle Aar siden havde haft Tilbud fra statse Kjøbmænd om at faa et Dampskib herop til at gjøre Forsøg med, hvilket Tilbud dog ikke blev modtaget; saa vidt Taleren bekjendte, fordi den dannede Amtmand (Huse) fandt det mere passende først at henvende sig til Regeringen om Hjælp, for man modtog den fra en fremmed Nation. Taleren mente, at Foretagendet vilde kunne lønne sig, naar man fik et Dampskib af passende Størrelse. Da Samfundet over Land her var saa særdeles besværlig, var det saa meget mere ønskeligt at benytte Sovejen til at faa et Dampskib, som kunde foretage regelmæssige Ture imellem Øerne, hvilket forinden at spare en Del af de saa vel for det offentlige som for private saa særdeles betydelige Stykker tillige vilde kunne muliggjøre en flersidig Industri, f. Ex. Fabrikation af Fiskegarn, Medicintra m. m. Han haabede, at Tinget vilde støtte Sagen ved at anbefale den til Regeringen, og at denue ogsaa vilde vise sig imodkomende, saa meget mere, som vi i denne Henseende vare uheldigere stillet end Island, der dog nu var et Viland til Danmark. Han foreslog at nedlægge Udvalget i Sagen, hvilket Forslag endt vedtoges med 17 Stemmer.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes næste Dag: Høsten, Esserø, Danielsen, D. Jacobsen og S. Jacobsen.

Den 22de August fremlagdes jaalydende Betænkning:

Til nedenstående Udvalg er der afgivet et Andragende fra en Del Thorshavnere m. fl., hvorved Lagtinget anmodes om at søge udvirket hos Regeringen, at der maa blive foranstaltet en forbedret Forbindelse her imellem Øerne ved et efter Forholdene afskaffet mindre Dampskib, i hvilken Anledning Udvalget skal tillade sig at fremskomme med følgende Bemærkninger.

Udvalget maa med Andragene være enig i, at vore naturlige Kommunikationsforhold, navnlig med Hensyn til Sovejen, ere meget

gode, men at vore Kommunikationsmidler derimod, som det allerede Læng betjendt, ere meget daarligere. Der er vel næppe nogen dansk Provins, der i den Henseende er saa ilde stillet, som Færøerne. Kostbare, ubehagelige og farefulde ere omstændighederne ofte de Rejser, der udføres med vore smaa aabne Både, og hvor gjerne man vilde kunne komme lidt omkring, maa dog de fleste paa Grund af Rejsernes Besværighed og Kostbarhed som oftest sidde hjemme. Mangt og meget af hjemmearbejde og Produkter samt andre Varer er man ofte forhindret i at forsende, baade paa Grund af, at man ikke kan faa det af Sted, og til Dels fordi det, da det er aabne Både, skal transporteres med, let kan blive forderuet. Enhver veed, hvor langsomme og besværlige Rejserne ere over Land, og at disse, naar det ikke gjælder ganske smaa Ture, kun kunne foretages af raske Folk. Skifter man derimod Blikket paa Forholdene ude i Danmark, da vil man se, at det selvfølgelig er helt anderledes; Havet vrimer af Dampskibe og selve Vandet er overtrukket af et Særbanenet, der i en uimædelig Grad letter af Transport, beforder Samferdsel og tilvejebringer et Liv, som utvivlsomt maa have en velgørende Indflydelse paa alle Forhold, og vi finde det derfor ikke ubestemt, naar vi udtale os om, at Færøerne, der ikke længer blive betragtede som et Viland, men derimod som en dansk Provins, maatte blive, om end kun for en ringe Del, delagtiggjort i de samme Goder, som Moderlandet saa rigeligt er forsynet med. Mulig vilde det være naturligt, at et saadant Foretagende blev fremsat af privat Vej; men enhver, der blot har en Smule Kendskab til vore Forhold, veed, at disse ere for smaa til at man paa denne Maade skulde kunne iværksætte et saadant Foretagende; thi man prøver her lige over for et saadant Projekt imellem Haab og Frygt: Haab om, saafremt det bliver sat i Gang, at det muligvis vilde kunne bestaa, men dog med Frygt for, at det maaske ikke skulde kunne give et i Forhold til Udgifterne svarende Udbytte, og saaledes, hvis det gik galt, overstige vore økonomiske Kræfter. Udvalget tør ingenlunde paastaa, at dette Foretagende, i det mindste i den første Tid, vilde kunne svare Rensning, men vi antage, at det ikke vedvarende vil være forbundet med Tab.

Eksempelvis skal Udvalget tillade sig at anføre nogle for det projekterede Foretagende muligvis tilkomende Indtægtskilder, saasom: Totalpostens Besorgelse, Personfragt, Transport af færreste Produkter og andre Varer, og til Dels noget af den Kysttransport, som nu besørges af Skibmændene ved egne Skibe.

Angaaende den i Andragendet projekterede Transport af Fiskere til og fra Gøland samt Transport her til af den der fangende Fisk mener

Udvalget, at dette i Grunden ligger udenfor det egentlige Hovedsæmne, og at der kun kan være Tale derom i det Tilfælde, at dette ikke skulde kunne overkommes af det forenede Dampskibsselskabs Skibe, og der i saa Tilfælde maatte leynes Kysttransportskibet Tid dertil, men Udvalget maa med Andragerne være enig i, at der vistnok ere andre Betingelser til Stede, som endnu ikke faktisk kunne paakræves, der ville bidrage til at muliggjøre et saadant Foretagendes Bestaaen.

Hvad Affattelsen af en Fartplan angaar, da tør Udvalget ikke have nogen begrundet Mening derom, men anser det heldigst om det bliver indrettet saaledes, at Skibet i Sommermaanedene anløber saa mange Steder som muligt; men at Anløbsstedernes Antal derimod indskrænkes hvert For- og Efteraar, saaledes, at til disse Tider kun sikre Havne bestemt blive anløbne, hvorefter de andre Steder anløbes, for saa vidt Naturforholdene tillade det. Det vil naturligvis ligge i vedkommende Administrations Interesse, baade at bringe saa meget Udbytte som muligt ud af Forretningen og samtidig at imødetomme Besøgtningens Luste. Hvad Størrelsen af et saadant Skib angaar, da mener Udvalget, at et Skib af c. 100 Tons (Netto) Drægtighed vilde være bedst passende.

Saa vidt Udvalget betjendt, blev der for nogle Aar siden af skotske Skibmænd tilbudt en henværende Skibmand et Dampskib for dermed at gjøre Forsøg i denne Retning; men da der fra anden Side blev fremskudt, at det vilde være heldigere, om vi først henvendte os til vor egen Regering desangaaende, inden vi modtog en saadan Hjælp fra en fremmed Nation, blev det opgivet, og Udvalget kan ikke andet end fuldstændig tiltræde denne Anstalt.

I Henhold til ovennævnte skal Udvalget tillade sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

Alt Bagtinget andrager hos Regeringen om, at denne vil tage foranstaltet en forebæret Forbindelse her mellem Øerne ved et efter Forholdene passende mindre Dampskib, saaledes, at Staten enten selv overtager Driften af en saadan Dampskibsforbindelse eller i fornødent Fald yder et passende Tilskud til et eller andet privat Selskab, som maatte findes villigt til at overtage samme.

Dagtingsalen, den 22de August 1884.

D. Jakobsen, D. P. Efferesø.
Odsætt.
J. Jacobsen, M. Danielsen.

D. Jacobsen.

Den 26de August foretoges Sagens 2den Behandling. Ordføreren (Sjofsen) gennemgik Udvalgets Betænkning og oplyste end videre, at han siden Udvalgsbetænkningen var fremsendt havde talt med den Kjøbmand, som tidligere havde spekuleret paa en Dampskibsforsikringsbindelse her imellem Dorne og endnu ikke havde opgivet Haabet om, at denne vilde kunne betale sig. Denne Kjøbmand mente, at et Fartøj af 40—50 Tons Drægtighed vilde være mest passende at begynde med. Efter de Beregninger, denne Kjøbmand havde gjort, og som vare byggede paa Oplysninger fra en Mand, der var vel bekendt med den Slags Forretninger, vilde Driftsomkostningerne ved en saadan Dampskib betæle sig til 88,000 Kr. aarlig. Flere af vore Kjøbmænd brugte c. 3000 Kr. til deres Kysttransport. Hvis man nu regnede, at 8 af vore største Kjøbmænd vilde benytte Dampskibet til denne Transport, vilde dette give en aarlig Indtægt af 24,000 Kr. (Toleren havde med Vilje ikke regnet de mindre Kjøbmænd med, da det var muligt, at Indtægten fra de større Kjøbmænd kunde blive noget mindre end beregnet.) Ved Besørgelsen af Bøsten her imellem Dorne vilde mulig kunne tjenes c. 2000 Kr. For Passagerbefordring antoges at indkomme c. 4000 Kr. Andre Godsforsendelser vilde ogsaa kunne indbringe en rund aarlig Sum. Ved Besørgelse af færreste Fiskere og disses Waade til og fra Island antog han, at det forenede Dampskibsselskab i indværende Aar tjente c. 7000 Kr. Heraf vilde den foreslaaede Kystdampskib maasse kunne tjene f. Ex. Halvdelen. Naar man dernæst betænkte, at Kjøbmændenes Kysttrafik vilde stige ved de forbedrede Samferdselsmidler og at Dampskibet ogsaa kunde faa andre Indtægter, kunde der være Haab om at det vilde betale sig. Provsten glædede sig over, nu at have faaet den Oversigt over de forventede Indtægter og Udgifter ved Foretagendet, hvilken han havde faaet i Betænkningen. Han troede dog ikke, at Indtægten af Bærettransport for de større Kjøbmænd vilde blive saa stor, som Ordføreren mente. Dampskibet vilde vistnok ikke faa hele den Trafik, som nu besørgetes af de her hjemmehørende Kystfartøjer, da mange af Handelspladserne blot kunde anløbes under gunstige Bæreforhold. Dampskibet kunde ikke ligge og vente paa gunstigt Bærf, hvorfor de Varer, det havde inde, vilde blive bragte tilbage til Afsenderen, og de Varer, som det skulde hente, ikke kunde komme med. Han rustede lige saa gjerne som nogen anden, at vi fik et Dampskib til at sejle her mellem Dorne; men han tvivlede paa, at det vilde lønne sig. Hvis Sagen kom saa vidt, at der blev sendt en Indstilling til Regeringen, kunde man i denne optage en Oversigt over de formodede Indtægter og Udgifter ved Foretagendet. Ordføreren mente, at den Oversigt,

han havde givet i Dag, ikke egnede sig til at forelægges Regeringen. Derimod havde den af ham tidligere omtalte Kjøbmand i sin Tid udarbejdet et detailleret Overslag, som han havde givet til den forrige Amtmand, og som maasse vilde kunne findes iblandt nogle af ham efterladte private Papirer. Hvis det fandtes, vilde Toleren meddele nærmere Oplysninger til Sagens næste Behandling, og man kunde saa og indføre disse Oplysninger i den eventuelle Indstilling. Nogle af vore største Kjøbmænd sluttede ikke at interessere sig for Dampskibet (derfor kunde de dog komme til at bruge det, naar det var kommet), medens andre og deriblandt en af vore største Kjøbmænd meget gjerne rustede et saadant. Schrøter laide af egen Erfaring tale om, hvor kostbart det var at rejse med Bærf; han havde f. Ex. en Gang maattet give 50 Kr. for at komme fra Sande til Thorshavn. Indtægten af Bæreforsel vilde maasse næppe blive saa stor som af Ordføreren antaget; Klippist f. Ex. vilde vanskelig kunne føres med Dampskibet, da den kun kunde lades i smukt Bærf. Derimod vilde der, naar Dampskibet først var kommet i Gang, nok opstaa ny Trafik i andre Retninger, hvis Omfang man endnu ikke kunde have nogen begrundet Mening om. Med Hensyn til Stibets Størrelse var han af samme Mening som Kjøbmand Hejlesen. Foremanden mente, at hvis Sagen skulde sendes til Regeringen, vilde det være bedst at skaffe saa nøjagtige Oplysninger som muligt. Olsen kunde ikke have nogen bestemt Mening om Foretagendets Rentabilitet i det hele. Han antog, at Godstransporten for de større Kjøbmænd vilde blive mindre end af Ordføreren anført. Passagerernes Antal var maasse ogsaa sat vel højt; men 2 Kr. var en for lav Billetpriis. Man kunde gjerne give 5 Kr. for at komme fra Thorshavn til Sønders med en saa hurtig og bekvem Befordring. Ordføreren oplyste, at Billetpriisen var beregnet til 3 Kr. for 1ste Plads og 1 1/2 Kr. for 2den Plads eller i Gjennemsnit 2 Kr. Han troede ikke, at Passageretallet var sat for højt; tvært imod. Hvis Stibet gjorde 3 Rejser om Maanedens, var det næppe for højt at regne 100 Passagerer frem og tilbage i den Tid. Man havde jo nemlig haft Exempel paa, at 50 Passagerer vilde rejse med et Dampskib til Sønders. I øvrigt vilde Trafikken nok stige efterhaanden. Provsten troede ikke, at man fra Kystdampskibet paa Orkneyerne kunde drage nogen Slutning om, hvorvidt en saadan vilde lønne sig her, da Udviklingen, navnlig for Landbrugets Bedømmende, var meget større der end her. Endelig vilde han endnu en Gang udtale, at de større Kjøbmænd, som selv havde Kystfartøjer, næppe vilde sætte stor Pris paa Dampskibet, som vilde fremkalde en større Koncurrence, da man ikke kunde an-

tage, at de vilde holde op med at bruge deres egne Stibe, saa meget mere, som Dampskibet ikke kunde benyttes til de Pladser, hvor der var Brænding. Ordføreren kunde ikke tro andet, end at de større Kjøbmænd ogsaa vilde komme til at benytte Dampskibet. Sejlskibene kunde ofte ikke komme frem paa Grund af Modvind eller Stille, saa vilde det være saa nemt at sende Væerne med Dampskibet. De mindre Kjøbmænd vilde i hvert Fald saa godt som udelukkende benytte Dampskibet. Provsten troede ogsaa, at de større Kjøbmænd vilde benytte Dampskibet, ligesom de nu for en Del benyttede Høstskibet, naaet de selv havde større Stibe, der sejlede mellem Kjøbenhavn og Færøerne. Efter en kort Bemærkning af Schrøter vedtoges Sagens Overgang til 3dje Behandling enstemmig med 18 Stemmer.

Den 12te September fremlagdes jaalydende Endringsforslag:

I Stedet for Udvalgets Indstilling sættes følgende:

Sagen udsættes som for lidt oplyst til Behandling til næste Aar.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 12te September 1884.

B. Rielsen.

Den 13de September foretoges Sagens 3dje Behandling. Ordføreren bakkede, at det lyse Haab, han havde haft om at saa Sagen tilendebragt i Aar, syntes at skulle blive til Skamme. Vel var der stillet store Forebringelser til Bevillingsmyndighederne i Aar; men derfor var det vel næppe nødvendigt, at lade Dampskibssagen bortfalde. Selv om Valget skulde stilles mellem Mønstergaarden og Dampskibet, kunde Valeren kun af Hensyn til ganske færegne Omstændigheder bestemme sig til at udsætte Dampskibssagen for i Aar. B. Rielsen ønskede lige saa gjerne som nogen, at saa en Dampskibssambinding i Stand her imellem Æerne; men dels var der i Aar vedtaget at stille mange og store Krav til Bevillingsmyndighederne, dels mente han, at Sagen var for lidt oplyst, navnlig i Hætning af, hvor stort Omfang, den hele Kysttransport har, og hvor meget Dampskibet vilde blive benyttet af dem, der nu have Sejlskibe til at besørge Kysttransporten. Af disse Grunde vilde han anbefale Endringsforslaget. Ordføreren indrømmede, at Oplysningerne vare noget mangelfulde. Rege-

ringen vilde imidlertid bedst kunne indhente Oplysninger om, hvad Driften vilde koste. Indtægterne kunde man ikke give nogen bestemt Oplysninger om, for Driften først var kommen i Gang. Danielson betvivlede, at man ad Aare vilde kunne saa mere paalidelige Oplysninger om, hvilke Indtægter, der vilde kunne forventes af Dampskibssarten. Nogle af de større Kjøbmænd vilde ikke erklære sig villige til at benytte Dampskibet til Væretransport; men de vilde dog sikkert benytte det, naar først Driften var kommen i Gang. Paa den anden Side var man ikke sikker paa, at enhver af de mindre Kjøbmænd vilde benytte Dampskibet saa meget, som man nu kunde forestille sig. Tiden vilde først vise, hvor meget Brug vi fik for Dampskibet; men der kunde ikke være Tvivl om, at Trafikken hurtigt vilde voge i Omfang. For manden sluttede sig til Endringsforslaget, fordi de fremlagte Oplysninger vare ufuldstændige. Deruden var der allerede i Aar stillet store Krav til Bevillinger, saa der mulig kunde være Grund til at befrygte, at det ene Andragende vilde skade det andet. Ordføreren mente, at det saa i Sagens Natur, at Oplysningerne ikke kunde blive fuldstændige. Han ansaa det dog for heldigere at give saa og sikre Oplysninger, end at lave en fuldstændig Oversigt, som senere viste sig uholdbar. Det vilde være rigtigt at henvende sig til Regeringen, for at den kunde udtale sig om, hvor vidt den enten selv vilde overtage Driften eller blot give et Tilskud, der som Foretagendet ikke kunne sig, eller om den slet intet vilde gøre. Valgte Regeringen det sidste, behøvede dette Andragende ikke at lægge Hindringer i Vejen for andre Andragender. En sagkyndig Nordmand, som i Sommer havde gaaet Færøerne, og med hvilken man havde talt om Sagen, havde ment, at den sikkert vilde betale sig. Rasmussen fandt det meget tvivlsomt, om Dampskibet vilde kunne betale sig. For at kunne have Haab om at saa Tilskud til et saa tvivlsomt Foretagende, vilde det være heldigst, at benytte et belejligt Øjeblik; men et saa stort var næppe nu for Svanden, da der var søgt om saa mange andre Bevillinger. Ordføreren indrømmede, at det ikke var sikkert, at Dampskibet kunde betale sig; men Gavnigheden var her ikke mere tvivlsom, en ved Oprettelsen af en Mønstergaard. I begge Tilfælde kunde Udgifterne nogenlunde beregnes, og Resultatet blev saa i begge Tilfælde det, at Driften blev en Udgift for Statskassen. D. Jacobson vilde paa ingen Maade, at Dampskibssagen skulde fortrænge andre Sager, der vare mere gavnlige; men der kunde være velte Meninger om, hvorvidt Mønstergaarden var mere gavnlig. Man foretog ikke noget ved at jende Sagen til Regeringen, da denne jo havde Lov til at nægte eller vælge, hvad den ansaa for mest

gavnligt. Hvis Regeringen ikke vilde støtte Sagen, kunde man uden Nødsæelse vende sig til fremmede om Hjælp. Mas-mussen fandt det mindre heldigt, at sammentagne Dampskibet med Mønstergaarden, da Stater som Ejer af over Halvdelen af Kærernes Fordegneds selv vilde bære Forbet af, hvad den gav til en Mønstergaard. Ordføreren vilde heller ikke indlade sig paa en saadan Sammentagning, men troede, at de Penge, der eventuelt bleve givne til Dampskibet, lige saa lidt vilde være spildte, som de, der gaves til Mønstergaarden. Den foresiggende Sag var i Aar kommen ind i Tinget for Spørgsmaal om Mønstergaarden, og det var uheldigt, om den nu skulde flydes til Side for dette Spørgsmaal. Naar begaa Spørgsmaal kom frem paa en Gang, vilde Regeringen kunne foretrække det, som den fandt bedst, om den ikke vilde yde til begge Formaal paa en Gang. Johs. Petersen mente, at naar der som her var Tale om to tvivlsomme Ting, burde man indskrænke sig til at bede om den ene. At Mønstergaarden fik noget at bestille, var sikkert, hvilket var mere end man med Nished kunde sige om Dampskibet. Kjønt dette jo uægtelig kunde blive til Gavn for Landet. Kjøbmændene maatte vistnok kunne staae Oplysninger, som kunde tjene til Grundlag for en Beregning over, hvad Dampskibet vilde kunne tjene. Hvis man kunde udsætte sig for at faa Afslag paa begge Begjæringer, fordi man tog Munden for fuld, var det bedre at udsætte den ene Sag. M. Danielsen fandt, at de fremkomne Oplysninger vare tilfredsstillende, og at de vel næppe kunde ventes hyldigere næste Aar. Hvis man var sikker paa, at Forretagendet vilde betale sig, behøvede man ikke at henvende sig til Regeringen. Der var lige saa stor Sandsynlighed for, at Dampskibet vilde strande paa Mønstergaarden som omvendt. Man kunde freistes til at spørge, om Samfundet andre Steder havde faaet større Opsving af et forbedret Landbrug end af Dampskibsfarten. Ordføreren fandt det uheldigt, at man var kommen ind paa en saadan Sammentagning mellem Mønstergaard og Dampskib, at det syntes som om den, der talte for det ene, talte imod det andet. Man kunde ikke bygge paa Kjøbmændenes Erklæringer om, hvor meget de vilde benytte Dampskibet. Det var bedre at give saa og paalidelige Oplysninger, end at fremskaffe storartede Løstjær. Efter nogle yderligere Bemærkninger af M. Danielsen og Johs. Petersen, udtalte B. Jacobsen, at han fandt det heldigt, at begge de omtalte Sager fulgtes ad til Regeringen, for at denne, som han i øvrigt antog vilde vælge, hvad den ansaa for mest nyttigt for Samfundet, ikke et andet Aar skulde sige: Vi vilde nok have givet til Dampskibet, dersom vi ikke allerede i Aar havde givet til Mønstergaarden. Hvilken Sag,

der først kom ind i Tinget, var ligegyldig. Præsiden var enig med det Medlem, som havde udtalt sig for at vælge det belejlige Øjeblik. Spørgsmaalet om Mønstergaarden havde ofte været for; i Aar var det vedtaget, fordi nu var Øjeblikket belejligt. De andre Begjæringer, som det var vedtaget at stille til Regeringen, kunde ikke udsættes; derfor mente han, at Dampskibsspørgsmaalet, som vel nærmest ved en tilfældig Anledning var fremkommet i Aar, passende kunde udsættes til en belejliger Tid, saa man ikke skulde synes ubesliden. O. Jacobsen fandt Mønstergaardens Forretning uundværdig; vilde man ikke vedtage Udvalgets Forslag, kunde man simpelt hen forkaste det. Lige saa godt som man nu talte om det belejlige Øjeblik for Mønstergaarden, fordi man kunde faa en dygtig Bestyrer til den, kunde man ogsaa tale om det belejlige Øjeblik for Dampskibet, da der nu fra Udvalget forelaa Tilbud om Hjælp til at faa Dampskibsbredden sat i Gang. Ordføreren oplyste, at Andragendet fremsat i Aar ikke var foranlediget ved at „Romus“ stod, men ved at „Thyra“ paa Grund af Taage ikke vilde anløbe Søndersø, hvilket Tilfælde ellers kunde indtræffe. Man kunde næppe tænke sig noget belejliger Øjeblik end netop nu til at faa Dampskibet i Gang, da en Engländer havde tilbudt at sætte flere Hundrede Pund Sterling i dette Forretagende. Regeringen vilde nok kunne sige, at der var Trang til et saadant og derfor ikke betragte det som Uforsamæthed, at Andragendet fremsat, selv om den af andre Hensyn maatte nægte Bevillingen. Mas-mussen hævdede, at Dampskibsfagen var for lidt oplyst, og udtalte, at det ikke en Gang i Udvalgets Forslag var udtalt, hvad man vilde, at Regeringen skulde gøre. M. Danielsen udtalte, at om Regeringen ikke i Aar kunde give noget, fordi Andragenderne vare for mange, kunde den dog udtale, hvorvidt der kunde være Haab om at faa noget et andet Aar. Gik man Afslag, kunde man vende sig til Udvalget. B. Nielsen fandt, at Tinget allerede havde vedtaget at stille ualmindelig store Krav til Bevillingsmyndighederne. Hvis det nu var af Høflighedshensyn, man vilde vende sig til Regeringen, kunde det nok ske i Aar, sjønt Tiden var ubelejlig. Talere: vidste dog ikke, hvor flere Udvalget var til at faa Sagen i Gang ved fremmedes Hjælp. Ordføreren havde ikke ment, at man nu af Høflighedshensyn skulde henvende sig til Regeringen. Det vilde være uanstændigt, om Forretagendet kunde udsættes enten af Regeringen eller et indeulandsk Erstat. Her til sluttede sig O. Jacobsen. O. M. Nielsen kunde ikke forstaa, hvorfor man endelig vilde have Sagen fremmet i Aar. Vilde Udvalget sætte Forretagendet i Værk, burde man benytte sig af et saadant Tilbud. Behøvede

man derimod Bidrag fra Regeringen, var det heldigere at vente og ikke forlange for meget paa en Gang. Udvalget behøvede ikke at sige sig fornærmeth over, at Sagen blev udsat. Dalsgaard vilde stemme for Endringsforslaget, ikke paa Grund af Værdighed — ofte sit den mest, der var mindst besteden i sine Forbringelser —, men fordi han fandt Sagen for lidt oplyst. Det burde bestemt tilfjendbegives, om man ønskede Forretningen overført for Statskassens Regning eller om man kun ønskede, at Staten skulde garantere Renten for et eventuelt Aktieselskab; med mindre det kun var af Høflighedshensyn, man vilde henvende sig til Regeringen; men i saa Fald var det tilstrækkeligt at forespørge, om der var noget at indvende imod, at et indenlandsk Selskab fik en Dampskibsforbindelse i Gang her. — Efter at Ordføreren endnu en Gang havde anbefalet Udvalgets Forslag, fattedes Endringsforslaget under Afstemning ved Navneopraab. Ja stemte: Poulsen, Brøsten, J. Nielsen, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, D. M. Nielsen og Formanden. — Nej stemte: Olsen. — Hr. Joensen, D. Jacobsen, Danielsen, Henge, M. J. Joensen, J. Joensen, S. Jacobsen og Halsen stemte ikke. — Fraværende vare: Efferås, D. J. Petersen og Schrøter. — Da saaledes kun 9 Medlemmer havde deltaget i Afstemningen, var Endringsforslaget bortfaldet.

Derefter fattedes Udvalgets Forslag under Afstemning ligeledes ved Navneopraab. Ja stemte: D. Jacobsen, Danielsen, Henge, M. J. Joensen, J. Joensen, S. Jacobsen, Halsen og Olsen. — Nej stemte: Ingen. — Hr. Joensen, Poulsen, Brøsten, J. Nielsen, Dalsgaard, Johs. Petersen, Rasmussen, D. M. Nielsen og Formanden stemte ikke. — Fraværende vare: Efferås, D. J. Petersen og

Schrøter. — Da saaledes kun 8 Medlemmer havde deltaget i Afstemningen, var ogsaa Udvalgets Forslag bortfaldet.

Samme Aften fremlagdes og behandlede udenfor Dagsordenen saalydende Forslag til Beslutning:

Udvalget, der er udsat i Anledning af et indkommet Andragende om en forbedret Dampskibsforbindelse mellem Berne, tillader sig herved i Anledning af den i Dags Middagsmøde i Tinget foretagne Afstemning over Udvalgets Forslag i Sagen og over et til samme stillet Endringsforslag at stille følgende Forslag til Beslutning:

Principalt:

Sagen udsættes indtil videre.

Subsidiært:

Der svares Andragerne, at Tinget ikke finder Anledning til at foretage noget Skridt i den antydede Retning.

Copenhavn, den 13de September 1884.

D. Halsen. D. P. Efferås.

M. Danielsen. D. Jacobsen.

Det principale Forslag vedtoges enst. med 17 Stemmer, hvorefter det subsidiære Forslag var bortfaldet.

XVII. Forhandling om Fredning af Muslinger.

Den 30te Juli fremlagdes saalydende Andragende fra nogle Husfædre i Nordstaale og Bre:

Som bekendt findes her ved Nordstaale

ved Mündingen af den Elv, der banner Markesfjeldet mellem Nordstaale og Bre, en Muslingebanke, Møstødan kaldet, paa hvilken der, navnlig i ældre Tider, fandtes en stor Mængde Blaa-

muslinger, o: kræklingar. I en Tid, da disse kun benyttedes som Fødemiddel for Vænnestler, fandtes de at have en saa betydelig Værdi, at Møstødan vundredes lige med en Mark Jord i Nordstaaale, og en saadan er jo af den i Folge Lov af 29de Marts 1867 nedsatte Lagationskommission anset til 4300 Kr.

Da man nu har lært at benytte Muslingerne paa en — som vi antage — langt fordelagtigere Maade, nemlig som Agn, hvilket vist nok har været en medvirkende Aarsag til Fiskeriets Opkomst, navnlig hvad Hængsten af smaa Fisk angaar, antage vi, at Møstødan nu maatte ansees til en langt højere Værdi end før, dersom der var sørget for, at Muslingerigdommen var bevaret; men dette er des værre ikke Tilfældet. I den Tid, Muslingerne kun bleve benyttede som Fødemiddel for Vænnestler, nøjedes Folk med i Ebetiden, naar Banken lå tør, at tage de største og bedste Muslinger med Hænderne og lade de smaa og dem, man ikke strax vilde bruge, blive staarnde; men da man var begyndt at bruge dem som Agn, lode Folk sig ikke nøje dermed, men med Møggævi og Jærnriver sammenskræbede de baade store og smaa Muslinger, hvilket havde til Folge, at der fremkom store Huller i Muslingelaget. Naar der saa kom Uvejre og Spen blev utrolig, trængte den fra disse Huller ind under det sammenhængende Muslingelag, hævdede det fra Bunden og stødte store Stykker deraf højt op paa Strandbredden. Saaledes gik det til, at der efter nogle Aars Forløb ikke var nogen Musling at saa her. Efterhaanden voksede de enkelte smaa tilbageblevne Muslinger og formerede sig, men saa snart der var kommet saa mange, at det kunde lønne sig at tage dem, blev samme Fremgangsmaade benyttet, selvfølgelig med samme ødelæggende Virkning. Saaledes gaar det bestandig her og vistnok ogsaa de fleste Steder.

Vi tillade os derfor at henbende os til det næste Lagting med ærbødigst Anmodning om, at samme vil søge udiørfet en Lov eller anden Foranstaltning, hvorved disse for Landets — specielt Fiskernes — Velstand saa vigtige Stalbyr sikres imod Ødelæggelse.

Vi hveten ville eller kunne indlade os paa at foreskrive, hvortedes en saadan Foranstaltning skal iværksættes; men vi ville dog tillade os at anføre noget af, hvad vi have tænkt os, der kunde gøres.

En Foranstaltning, som let lod sig iværksætte her, hvor den største Del af Banken ligger tør i Ebetiden, var, at forbyde at benytte de ovenfor omtalte skadelige Redskaber, hvorimod det kunde staa enhver frit for med Hænderne at tage saa mange enkelte Muslinger, han vilde.

En anden mere almindelig anvendelig Maade at sikre Bankerne paa vilde det, efter vor Mening,

være, at det i alt Fald inden for visse Grænser gaves de i vedkommende Rygder boende Eneret til at tage Muslinger. Herved vilde disse anses til at holde Bankerne fri for Søstjerner og andre for Muslingerne skadelige Sedyr.

Selvfølgelig maatte det saa paalægges disse Personer som Pligt at sælge Muslinger til andensteds boende for en rimelig Betaling.

Nordstaaale, den 16de Juli 1884.

Ærbødigt

Samuel S. Debes. Daniel Matras.
Jacob Rasmussen. Sjal Danielsen.
Sigmund W. Dam.

Til
Fædernes Lagting.

Den 2den August fattedes Sagen under foreløbig Behandling. Efter at et af Johs. Petersen stillet Forslag om at henvise Sagen til Udvalget for forskjelligartede Sager var taget tilbage af Forslagsstilleren, vedtoges det efter Forslag af B. Nielsen at indsette Sagen til et senere Møde til mulig henvisning til det Udvalg, som eventuelt vilde blive nedsat i Sagen om Ederfugles Fredning.

Efter at et saadant Udvalg var nedsat den 5te August, vedtoges det at henvise Sagen til dette Udvalg, som afgav følgende den 11te September fremlagte Betænkning:

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra en Del Beboere af Nordstaaale og Øre om, at der ved Lov eller paa anden hensigtsmæssig Maade maa træffes Foranstaltninger til at frede om Muslinger.

I 1876 behandlede Tinget et lignende Andragende, der blev henvist til et i Anledning af Spørgsmaal om Rutefart nedsat Udvalg, som afgav en Betænkning, i hvilken det udtaler sig for at det forbydes til Hængst af Muslinger at benytte saadanne Redskaber, som oprede Havbunden, samt at det paalægges vedkommende Fiskere paa Stedet at gjenindsætte den fangede Fugel. Udvalget mente dog, at disse Bestemmelser helst burde indbefattes i en almindelig Fiskeilov; men foreslog dog at indhente Erklæringer fra de kommunale Forstandere; hvilket Forslag vedtoges.

I 1876 blev Sagen paa ny behandlet i Tinget, og vedkommende Udvalg, som da kom til det Resultat, at Sagen ikke var moden til Afgjørelse, foreslog at anmode Amtmanden om at opfordre Folk til, naar de toge Muslinger,

da af frekille Yngelen og udsætte den igjen, og at Sagen i øvrigt blev stillet i Bero.

Undertegnede Udvalg maa slutte sig til dem, der have udtalt, at et Forbud imod at bemytte Skræbber til Optegning af Muslinger vil være ensbetydende med at forbyde Fangst af disse Dyr paa Steder, som altid ligge under Vandet. Hvad derimod angaar de Steder, som ligge tørre i Ebetiden, da kunde et saadant Forbud mulig her være paa rette Sted, og det er ikke umuligt, at vedkommende Landejer selv kunne vedtage en saadan Bestemmelse, hvis nemlig hele den Strand, der ligger tør ved almindelig Lavvande, kan betragtes som en Jorden tilhørende Herlighed, hvilket Spørgsmaal Lagtinget imidlertid ikke er kompetent til at afgjøre.

Skulde der gives noget Lovbud i den heromhandlede Retning, maatte det formentlig nærmest gaa ud paa at sikre dem, der overføre Muslinger til et Sted, hvor disse ikke findes i Forvejen. Eneret til disse Steder, ligesom der mulig kunde være Grund til, som af et Mindretal i Nordstrøms Kommunalforstanderskab foreslaaet, at bestemme, at vedkommende Forstanderskab eller en anden Myndighed skulde kunne forbyde inden for begrensede Tidrum at optage Muslinger paa visse Steder, for at Yngelen kunde faa Tid til at væge, hvilken Bestemmelse formentlig mest passende vilde kunne optages i en almindelig Fiskerilov.

Dels derfor og dels fordi Tiden nu er saa langt fremrykket, tillader Udvalget, hvis Medlemmer paa Grund af andre Arbejder ikke have haft Tid til at undertafte Spørgsmaalet nogen grundig Drøftelse, sig al foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Behandlingen af Spørgsmaalet om Fredning af Muslinger udsættes indtil videre, hvorefter Androgerne meddeles Underretning.

Lagtingsalen, Thorshavn, den 11te September 1884.

Joen Poulsen. S. Rasmussen.

D. P. Efferzø.

Ved Sagens endelige Behandling den 12te September gjennemgik Ordføreren (Poulsen) Udvalgets Betænkning og anbefalede detses Indstilling. Saksen havde, da Spørgsmaalet først kom frem, ment, at man ikke kunde gjøre noget ved det; men mente nu dog, at det vilde have sin Interesse at saa oplyst, hvorefter Muslingernes Fredning kunde være til Nytte for Fiskeriet, og om de kunde have Betydning som Fødemiddel; derfor ønskede han Sagen udsat til næste Aar og Erklæringer paa ny ind-

brænde fra samtlige Forstanderskaber. Ordføreren bemærkede, at for at saadanne Erklæringer skulde kunne være til nogen Nytte, var det nødvendigt først at opstille nogenlunde bestemte Spørgsmaal, som skulde besvares; men Udvalget havde ikke set sig i Stand til at opstille saadanne. Der var i øvrigt al Grund til at antage, at Erklæringerne, om saadanne bleve indhentede, nu vilde blive lige saa indlydende modstridende som i 1876. Hvis der i Tinget skulde være Etæmning for Sagen, vilde den selv om Udvalgets Forslag blev vedtaget, godt kunne tages for igjen næste Aar. Rasmussen udtalte, at naar det i Androget var udtalt, at Muslinger kunde have Betydning som Fødemiddel, saa havde de i Aarene 1807—14 paa sine Steder haft Betydning i denne Retning; men nu var dette næppe Tilfældet i nogen væsentlig Grad. Til Agn vare de fortrinlige, men der var stor Ulejlighed foruden med at fange dem, hvilket desuden kun kunde ske i godt Vejr, og de vare i ethvert Tilfælde ikke tilgængelige for alle. Spørgsmaalet var altjaa, om det var værd at søde om dem, og i bekræftende Fald, hvoreledes de skulde frebes. Da Muslingernes Vægtid var 7 Aar, kunde man ved at forbyde at tage dem i 5 Aar opnaa, at Yngelen opnaaede en antagelig Størrelse; men et saadant Forbud vilde næppe blive overholdt, med mindre Muslingerne bleve erklærede for enestaaende Mandes Ejendom. Et Forbud imod Benyttelse af Særnskræbber (RIVER) vilde næppe hjælpe noget. Hvis de af de omhandlede Muslinger 3: kræklingar (*mytilus edulis*),*) som stode saa højt, at de saa tørre ved daglig Ebbe, skulde frebes, burde ogsaa fligir (*patella vulgaris*) og øgur (*mytilus modiolus*) frebes, naar de stode lige højt. Saksen havde af ældre Thorshavnere hørt, at man i tidligere Tider havde sort hele Baadsladninger her til Byen for at bemytte dem som Fødemiddel. Hvorefter Muslinger nu i nogen Udstrækning benyttedes paa denne Maade. syntes at være lige saa ubekendt for Udvalget som det var for Råderne; derfor ønskede han Sagen udjat og Oplysninger indhentede. Henke havde ikke noget imod, at Sagen udsættes indtil videre; men mente, at Spørgsmaalet om, hvem der ejede Møstødan, vilde saa megen Betydning. Da denne saa tør under Ebetiden, blev det et juridisk Spørgsmaal, om fremmede havde Lov til her at optage Muslinger, om det end skete fra Vind. Johs. Petersen oplyste, at i hans Ungdom benyttedes Muslinger som Fødemiddel, men ikke som Agn, da man troede, at dette sidste var forbudt. Da man senere begyndte at bemytte Sild som Agn, vilde nogle ogsaa have dette forbudt, hvilket dog ikke lykkedes.

*) De latinske Navne efter Jørgen Vandel.

Samtidig kom man ogsaa efter, at det heller ikke var forbudt at bruge Muslinger paa denne Maade. Da her var Tale om fremmedes Ret til at optage Muslinger, laa det nær ogsaa at tale om en lignende Ret til at tage Agur og Ægur. De Muslinger, som overførtes til Steder, hvor faa dem ikke fandtes i Forvejen, burde fredes. Man foretog ikke noget ved at vedtage Udvalgets Indstilling. G. Joensen indrømmede Udvalget, at det var uanseligt at komme til nogen heldig Anværing af dette Spørgsmaal, da Anstuelserne om Muslingernes Gaanlighed vare saa forskellige. Møstødan havde været af stor Betydning for Andragerne, saa at det ikke var saa underligt, om de ønskede den freddet. Folk kom nu andensids fra med Vaad og tog Muslingerne med Strabere, paa Tider, da de laa under Vandet. Da man paa denne Maade ogsaa bortførte Yngelen, turde det være heldigere, om Folk havde Lov til at komme i Vaad, naar Banken laa tør, og tage Muslinger; man kunde saa lade Yngelen blive tilbage. Hermed vilde man ogsaa kunne undgaa at bære flere Huller, som under Sogang om Bitteren yderligere udvidedes. Skulde det forbydes at bringe Muslinger til Aa, maatte det vel ogsaa forbydes at bruge Guld og Kugleindvolde. Naar Muslingebauerne bleve rigtig behandlet, vilde de kunne afgive tilstrækkelig Agur, som ikke alene til Indbyggerne paa Stedet, men ogsaa til andre. Det var imidlertid uanseligt at give afsluttende Bestemmelser herom, da det kun var paa enkelte Steder, Bærerne laa tørre i Ebetiden. Effekten fandt ikke, at der for Udvalget havde været Anledning til at forbyde sig i Spørgsmaalet om Ejendomsretten, da dette hørte ind under Donstolene. Derimod kunde der være Anledning for Tinget til at undersøge, om der kunde gøres noget Skridt for at laa en Fiskerilov, i hvilken det foresiggende Spørgsmaal saa burde optages. Skulde det være tilladt at bruge Muslinger til Aa, kunde det næppe forbydes at tage dem fra Vaad paa Egen. I det øvrige Kongerige havde man en særskilt Lov om Østersbærere, men ingen om Muslinger. Skulde der fredes om Muslinger, burde man sørge for, at udrydde deres Fjender blandt Spdyrene. Efter nogle Bemærkninger af Jaksen indtalte Provsten, at han oprindelig havde været tilfreds med Udvalgets Forslag, men var efter de saadane Udtalelser kommen paa lidt andre Tanker. Naar Sagen blev udsat „indtil videre“, vilde Folk paa Landet mulig staa sig til Taals i Vaad om, at den nok blev optagen igjen; medens Erfarungen dog havde vist, at en saadan Udsættelse i Regelen var ensbetydende med Forsættelse. Det vilde derfor maaske være heldigere, enten at svare, at Tinget ikke fandt Anledning til at gjøre noget ved Sagen eller at udsætte den til næste Aar. Der kunde i og for sig ikke

være noget i Vejen for at forbyde Brugen af visse Fangstredskaber. Hvis Indbyggerne i Nordstaale hellere ønskede, at fremmede kom paa Land i Ebetiden for at tage Muslinger, kunde de jo give Tilladelse hertil. Hvorvidt Fordejerne havde nogen Ret over den tilstødende Del af Havet, turde være tvivlsomt. I Danmark var der for nylig saaledes en Højesteretsdom, som tilligende nogle Fiskere Ret til at trække deres Garn op paa den Del af Stranden, der „beskyttes“ af Havet. Udsættelse af Sagerne forstjente ogsaa Opmærksomhed. Ordforeren bemærkede, at man ved at svare, at man ikke fandt Anledning til at gjøre noget ved Sagen, vilde stræmme Folk fra at komme med fornyet Andragende i denne Retning, uagtet der maaske burde gøres noget for Sagen; og ved at udsætte den til „næste Aar“ blev man nødt til at tage den for igjen, selv om man var lige saa klog som nu paa, hvad der skulde gøres. Efter Udvalgets Forslag vilde derimod intet være foretaget, og selv om der ikke indkom noget fornyet Andragende, kunde Tingets Medlemmer drage Spørgsmaalet frem et andet Aar; derfor maatte han anbefale Udvalgets Forslag. Der kunde selvfølgelig ikke være noget i Vejen for, at Andragerne kunde tillade, ja endog opfordre fremmede til at komme paa Land ved Ebetid og tage Muslinger, men det var tvivlsomt, om disse ikke alligevel vilde tage i Følgen, stort og smaat, og saaledes gjøre lige saa meget Skade, som naar de toge fra Vaad. Den mente, at det kunde have sin Betydning, at Sagen blev drøftet. Hvad Spørgsmaalet om at tage Agur og Ægur paa Forstranden angik, vilde han for sit Vedkommende hindre alle uvedkommende fra at betrede sine Egnemærker. Den af Provsten omtalte Højesteretsdom var bleven skarpt kritiseret af fremragende Jurister. Lagtinget var ikke det rette Forum til at afgjøre Spørgsmaalet om fremmedes Ret til at tage Muslinger paa Møstødan. Der kunde være Spørgsmaal om, hvorvidt det burde være tilladt at benytte Muslinger eller andet „fiskeligt“ Aa. Jaksen bemærkede til Ordforeren, at Folk, der kom langvejs fra, vilde staa sig bedre ved alene at tage de store Muslinger, end ved at fylde Vaaden med Grus og ubrugelig Yngel. Olsen fremhævede, at man her plejede at regne Landejernes Rettigheder til at naa saa langt, som Stranden blev tør i Ebetiden. Der kunde næppe være Tvivl om, at Landejerne havde Ret til at forbyde anden Adgang til at tage Agur; men dette Spørgsmaal hørte ikke under Lagtinget. Derimod kunde der være Spørgsmaal om, hvorvidt det burde være tilladt at benytte kræklingar, Ægur, Agur og Havsnegle som Agur. Rasmussen bemærkede, at naar man tidligere havde kunne føre hele Vaadsladninger af Muslinger fra Møstødan,

var det, fordi disse havde faaet Tid til at op-
høbe sig gennem mange Aar. Dette havde
naarlig været Tilfældet for Nodaarene 1807—
14. Den Gang fandtes kun et Hus ved Nord-
skaale, og Mængderne havde den Gang have
en øjeblikkelig stedlig Betydning som Fademiddel;
men nu, da der kunde være mange Familier, vilde
en saadan Ophobning næppe kunne finde Sted.

Man kunde man ikke bibringe Møstødan lige med
en Mark Jord. Men kunde manse søge ud-
viklet en Lov om Fædning af plantede Mæs-
linger. Om en ny Fædning Lov kan der ikke
være Andragende.

Efter en yderligere Meddelelse af Johs.
Peteresen vedtoges Udvalgets Indstilling
med 11 St. mod 1.

XVIII. Forslag til Lov om Forandring i Udskiftningsloven af 1857 og Havgeloven af 1866.

Den 2den September fremlagdes et
af det i Grandestævnesagen nedsatte Udvalg

udarbejdet Lovforslag med tilhørende Motiver,
jaalydende:

Ved Udarbejdelsen af Forslag til Lov om Grandestævne paa Færøerne har undertegnede Ud-
valg stadt paa nogen Vanskelighed ved at bestemme, af hvilken Domstol Sager angaaende Indsigelser
mod de efter Forslagets § 2 oprettede Vedtægter skulle behandles. At anordne en helt ny Domstol
alene for de i det nævnte Forslag ommeldte Sager forekommer Udvalget at være mindre heldigt,
eftersom der saa vel ved Loven om Udskiftning af Hælleghaver paa Færøerne af 4de Marts 1757
som ved Loven om Anordning af Havgeløst paa Færøerne af 23de Februar 1866, er anordnet
særlige Domstole for Sager angaaende Samejendomsforhold, men da disse Domstole ere sammensatte
aldeles forskjellig, hvad Overinstansen angaar, nægter de for begge Domstole indbringende Sager have
temmelig ens Karakter, har Udvalget tilladt sig at affatte et Lovforslag gældende til Dannelsen af en
fælles Instans for alle de Sager der ville blive behandlede af Udskiftningskommissionen efter Ud-
skiftningsloven og Havgeloven, samt efter den eventuelle Grandestævnelov, bestaaende af en for hvert
Syssel færdig dannet Landvæsenkommission, med Sysselmanden som Formand og 3 af Lagtinget
valgte Medlemmer, og eventuelt indantes for en Overlandvæsenkommission, bestaaende af Sorens-
skriveren som Formand og 4 af Lagtinget valgte Mænd. Udvalget har troet at kunne foreslå, at
samtlige Medlemmer af begge Instanser med Undtagelse af Sysselmanden og Sorenskriveren skulle
vælges af Lagtinget, idet man er gaaet ud fra, at Lagtinget har et større Kendskab til de forskjellige
Personer, der kunne være stillet til at vælges ind i de nævnte Over- og Underinstanser end Amt-
manden, der ofte kan være nylig ankommen til Færøerne og saaledes mangle det nødvendige Kjen-
dskab til, hvilke Personer bedst ere stillet til disse Hver.

Da den saaledes sammensatte Overinstans bliver en helt Domstol for hele Landet, kan det
let blive vanskeligt og meget besværligt at samle alle Kommissærerne paa et Sted, og har man troet
det allerede af den Grund nødvendigt, at der vælges et lige stort Antal Suppleanter, som de af
Lagtinget valgte Mænd affet fra, at et eller flere af Kommissionens Medlemmer kunne være inter-
esseret i den paagældende Sag. Ligeledes har man anset det nødvendigt at der vælges Supple-
anter til Underinstanserne, da Medlemmerne af denne Kommission kunne være stillet i et saadant

Forhold til den til Afgjærelse foreliggende Sag, at det er nødvendigt, at de træde tilbage ved Sagens Paafjendelse.

I Genhold til disse Bemærkninger tillader Udvalget sig at fremkomme med nedenstående

Forslag til Lov

om Forandringer i Lov om Udskiftning af Fælleshavger paa Færøerne af 4de Marts 1857 og Lov af 23de Februar 1866 om Ordningen af de til Havgevaesenet paa Færøerne hørende Forhold.

§ 1.

I Steden for den ved Lov af 4de Marts 1857 indførte Udskiftningskommission oprettes en Landvæsenkommission bestående af Sysselmanden som Formand og 3 af Lagtinget valgte, i Syflet boscette Mænd. Indankning henføres til en Overlandvæsenkommission, der skal bestaa af Sorenskrivaren som Formand og 4 af Lagtinget valgte Mænd.

§ 2.

Til i Forholdstilfælde at tiltræde de i § 1 ommeldte Kommissioner, vælger Lagtinget paa samme Maade, henholdsvis 3 og 4 Suppleanter.

§ 3.

Til Behandling og Paafjendelse ved ovennævnte Landkommissioner, skal henhøre foruden de i Udskiftningsloven og Havgeloven omhandlede Sager end videre alle den fælles Brug og Benyttelse af Jordejendomme og Herligheder vedrørende Sager for saa vidt disse først have været behandlede paa Graadestævne.

§ 4.

Overinstansens Kjendelser ere endelige. Dog

I Udvalget, der er nedsat til at afgive en Betænkning angaaende Forslag til Lov om Graadestævne paa Færøerne, den 2den September 1884.

E. Olsen, B. Nielsen, Dalsgaard, D. M. Nielsen, D. P. Efferup.
Ordfører.

staar det den Part, der vil anke over, at Overlandvæsenkommissionen har afgivet Punkter, der ligge uden for Landvæsenkommissionens Omraade, eller afvist Sager der ligge inden for dens Omraade, frit for at indankne Kjendelsen for Højesteret, der da kun vil have at afgjøre, om Overlandvæsenkommissionen har været kompetent eller ikke, og efter Omstændighederne helt eller til Dels at ophæve Kjendelsen, og at afsøge Sagen fra eller henvise den til Landvæsenkommissionen, men i øvrigt ikke at indlade sig paa Sagens Realitet.

§ 5.

I øvrigt forholder med en Sags Indankning for Behandling ved og Paafjendelse af de i § 1 ommeldte Instanser, efter de hidtil gjældende Regler.

§ 6.

Samtidig med denne Lovs Ikrafttræden ophæves den i Lov om Udskiftning af Fælleshavger paa Færøerne af 4de Marts 1857 ommeldte Udskiftningskommission samt de i denne Lov og Loven af 23de Februar 1866 om Ordningen af de til Havgevaesenet paa Færøerne hørende Forhold omhandlede Overinstanser.

Ved Sagens 1ste Behandling den 4de September gennemgik Udvalgets Ordfører (Olsen) Forslaget og anbefalede samme. Protokollen foreslog, at Forslagets Titel blev forandret til: „Forslag til Lov om Oprettelse af Landvæsenkommissioner paa Færøerne“. Det i § 1 indtalte Princip, at Lagtinget burde vælge Medlemmer baade til Under- og Overinstansen, fandt han rigtig; men det kunde i flere Retninger være heldigere, om Amtmanden

i Stedet for Sorenskrivaren blev fast Medlem af Overinstansen, da man i Almindelighed kunde paaregne, at han havde været paa Færøerne i længere Tid og altsaa kunde antages at være inde i Forholdene, særlig Landboforholdene, med hvilke han i øvrigt paa Embeds Aegne havde saa meget at kasse. Den eneste Indvending imod Amtmandens Sæde i Overinstansen var, at han undertiden kunde blive i en vis fjerntliggende Part i Sagen, idet han var Formand i

Godsbestyrelsen; men Taleren troede dog ikke, at dette vilde være nogen virkelig Hindring herfor. Da man kunde tænke sig, at der i Bagtinget fandtes to eller flere modsatte Partier, i Landbospørgsmaal i. Ex. et Parti, som vilde fremme Opbyrktung, og et, som stillede sig køligere over for den, var det ikke betryggende, at Valgene til Justitserne foretoges paa almindelig Maade, da i saa Fald et Mindretal vilde kunne blive i Stand til at vælge samtlige Medlemmer af Kommissionen og Overinstansen med dets Opfattelse; derhos i. Ex. et Par af Fler-tallet tilfældig være fraværende. Det kunde derfor nu, i Betragtning af de omhandlede Sagers store Betydning, maasse være bedst, at anvende Forholdstalsvalg. Da det maatte anses helst, at Medlemmerne valgtes for Livstid, vilde det nærmest kun være ved de førstevalg, at denne Valgmaade kom til Anvendelse, idet der senere i Regelen kun vilde blive valgt et Medlem af Gangen; men det kunde dog for alle Tilfælde have sin Betydning, at man kunde vælge Forholdstalsvalg, idet ogsaa senere to eller flere Medlemmer kunde blive valgte samtidigt, og det jo ikke var gløet, at Partiforholdene vare som nu, hvor Loven og Rammene grænsede fredebtig sammen. Ordføreren undrede sig over, at man her vilde indføre Storpolitikkens Principper ved at foreskrive Forholdstalsvalg, som han fandt unødvendige, og ved hvilke man desuden let kunde forjætte sin Hensigt, da det ofte kunde være vanskeligt at vide, i hvilken Retning det valgte Medlem vilde komme til at gaa. Desuden maatte man antage, at Tinget mere saa paa, om Personerne vare stiftede til deres Eredo, end paa deres Anskuelser i en bestemt Retning. En det var heldigt, at Amtmanden skulde være Medlem af Overinstansen, turde være tvivlsomt. Hvis et Kompetencepørgsmaal blev indbragt for Højesteret og Kommissionens Skjøn blev underkendt, vilde det være ubehageligt for Amtmanden at være Medlem af denne. Sørenskriveren vilde som ordinær Dommer mere passende kunne være Medlem af Overinstansen, saa meget mere, som Sagen ved Underinstansen vilde være saa vel oplyst, at der kun behøvedes et juridisk Skjøn, og de andre Medlemmer desuden vilde være inde i de praktiske Forhold. Der var maasse ikke noget uheldigt i, at anmode den af Provsten foreslåede Titel; dog kom det derved til at se ud, som om man havde lavet en ny Lov. Provsten havde i sin Tid, da Bagtingets Forretningsorden var til Behandling, været indv, at Udvalgsmedlemmer skulde vælges efter Forholdstals, fordi ethvert Medlem kunde stille Endringsforslag; noget helt andet var det, naar der var Tale om Interesser af den Betydning som her; under saadanne Forhold burde der være Udgang til at kunne benytte denne Valgmaade. Han fandt det ganske

naturligt, at man valgte Mand, hvis Anskuelser stemmede overens med ens egne, og man valgte sjælden Personer til en saa vigtig Post, uden at kjende deres Anskuelser. Sørenskriver, som sluttede sig til Provsten med Hensyn til Lovens Titel, syntes, et Sørenskriveren var bedst stiftet til at være Medlem af Overinstansen, da han i Regelen var Jurist med 1ste Karakter og vant til at være Dommer. Det praktiske Kjendskab, som Amtmanden kunde forudsættes at besidde, var overflødig, da de andre Medlemmer vare vel kjendte med de praktiske Forhold. At der gaves Udgang til at benytte Forholdstalsvalgmaaden kunde ikke stæde. J. Nielsen henstillede til Overvejelse, om hvorvidt det var hensigtsmæssigt, at Kommunespørgsmaal direkte skulde afgjøres af Højesteret eller om man kunde henlægge deres Afgjørelse under de ordinære Under- og Overretter. Opbyrktungspørgsmaal og Morlestjelskræfter kunde, af Mangel paa Situationskort, ikke henlægges under de ordinære Domstole. Sørenskriveren foreskrev, at Kommissionen skulde afgjøre Spørgsmaal om „de i denne Lov omhandlede Retligheder og Forpligtelser“; men der var Grund til at overveje, i hvor vidtstrakt Betydning dette skulde tages. Amtmanden fandt det nødvendigt, tydeligt at bestemme, hvilke Sager Kommissionen skulde afgjøre, som vilde Højesteret altid kunne afgjøre, hvor Sagen hørte hen. Bestemmelsen herom i § 3 var ikke tilstrækkelig simpel og tydelig. Efter Talerens Mening var det ikke det, at en Sag drejede sig om Rettigheder og Forpligtelser, der burde være den afgjørende Grund for, om den skulde præsenteres af de ordinære Domstole eller af Kommissionen. Man kunde snarere sige, at alle Sager vedrørende Højlig, altsaa saadanne, som vare Gjenstand for Behandling ved Grandestævne, burde præsenteres af Kommissionen, da Meningen vel maatte være, at saa saadanne Sager, i hvilke mange vare interesserede, behandlede og afgjorte under et, uden at alle de smaa Røddere skulde behøve at komme til Retten. Hensynet til det stedlige Kjendskab burde være den vigtigste Grund for Kommissionens Sammenfatning. Amtmanden vilde altid være i Besiddelse af tilstrækkelig Retshyldighed til, at han kunde være Formand i Overinstansen; at han tillige var Medlem af Godsbestyrelsen, var ikke til Hindrer herfor, da Lovgivningen kun tog Hensyn til, at vedkommende ikke var personlig interesseret i Sagen. Det heldigste vilde være, at Bagtinget valgte Overinstansens Medlemmer for Livstid, medens de nu udvæntes for hver enkelt Sags Bedkommende af Amtet. Lovens Titel burde helst forandres i den af Provsten angivne Retning som mere oplysende end den nuværende. J. Nielsen fandt det uheldigt, om Sager af samme Væsentlighed skulde komme til at høre

ind under to forskellige Domstole, hvilket let kunde blive Tilfældet, hvis kun de Sager, i hvilke mange vare interesserede, skulde påtjendes af Kommissionen. Formanden havde, at Kommissionens og Grandestævnernes Omraade burde være det samme. Riksten blev imidlertid under en enkelt Betegnelse at sammensætte, hvilke Sager, Kommissionen skulde afgjøre. Dernæst kom Spørgsmaalet om Behandlingsmanden. Maaske kunde der i hver Bygd udnevnes en Mand til at modtage Børsel paa de andres Begne. B. Nielsen mente, at man ikke godt kunde lufstrække sig til at stævne en enkelt Sjer i et Hællig paa de andres Begne. Dette kunde kun være Tilfældet, naar en Kontrakt var oprettet og en Mand valgt til at modtage Børsel for de andre. Schrøter mente, at Kommissionen burde behandle alle Sager, der vedrørte Hænger og Hællers-Rettigheder. Den, der indbragte en Sag til Behandling paa Grandestævne, burde kunne forlange, at de interesserede valgte en Mand til at modtage Stævning paa deres Begne, og at han i modsat Fald burde have Ret til anlægge Sag imod hvilken som helst af dem paa de andres Begne. Ordføreren bemærkede, at der i Udvalget stod, at Sagerne skulde være behandlede paa Grandestævne, og fandt Sæns Bestemmelse om, hvilke Sager Kommissionen skulde behandle, tilstrækkelig betegnende. Efter nogle yderligere Bemærkninger af Schrøter, B. Nielsen, Ordføreren og Formanden udtalte Hænge, at han ikke, ligesom Provsten, havde mærket noget til, at der i Tinget fandtes noget Parti, der saa med Hæve Pæne til Opdyrkning. Sandsynligvis vilde den ærede Provst regne Tøleren til et sandt Parti. Han maatte i sin Fald paa det bestemte fralægge sig Bestyrelsen for at være imod Opdyrkning, især vel mod hængsels Opdyrkning. Provsten havde ikke sagt, at der for Øjeblikket fandtes siddende Partier i Tinget; men der var dog for Sikkerheds Skyld bedst, hvis saadanne Partier kom, at der fandtes Afgang til at kunne benytte Forholdstalsdelig. Formanden henstillede, om det ikke vilde være hensigtsmæssigt, at udsætte Sagen til et andet Aar. Efter yderligere Udtalelser af Johs. Petersen, Schrøter og B. Nielsen vedtoges Sagens Overgang til 2den Behandling enstemmig med 13 Stemmer.

Den 11te September foretoges Sagens 2den Behandling.

§§ 1 og 2 oplæses af Ordføreren. Provsten mente, at Amtmanden var bedst skikket til at være Formand i Overinstansen, ligesom i det øvrige Kongerige Amtmanden — eller en anden i Distriktet bøjat sagkyndig Su-

rist — var Formand i Landvæsenkommissionen. Da denne Embedsmand var Formand i Godsbeskytteren og en stor Del af Aaret paa Sagtingets Begne Overbetsfører af Landkommunerne, maatte han antages at være inde i Landbosforhold. Johs. Petersen henstillede, om det ikke vilde være heldigt, at Kommissionerne kom til at bestaa af et ulige Antal Medlemmer. Dalsgaard mente, at Sørenskriveren hellere burde være Formand end Amtmanden, da denne i mange Tilfælde vilde blive Part i Sagen. Kongshønderne vilde nemlig aldrig paaante en Sag uden først at spørge Godsadministrationen til Raads, og det kunde blive ubehageligt for Amtmanden at påtjende en Sag, hvis Anlægge han selv havde været med til at tilraade. Provsten fandt, at Dalsgaards Betragtninger havde en Del Bægt. Formanden mente, at for man kunde danne sig nogen begrundet Mening herom, burde man være paa det rene med, hvilke Sager Kommissionerne vilde komme til at behandle. Ordføreren lovede, at Udvalget skulde overveje Sagen til næste Behandling.

§ 3 oplæses af Ordføreren. Provsten fandt den ukjeldig affattet. Ligesom ikke alle i Hængeløren omhandlede Sager kunde henlægges under Kommissionen, burde denne paa den anden Side kunne påtjende Sager, som ikke kunde blive Gjenstand for Behandling paa Grandestævne. Det var vanskeligt, at finde en bestemt kjeldelig Bestemmelse. Det var ikke nok at sige: „Sager vedrørende Jordbesiddelse“ eller „Sager, hvori en Mangfoldighed af Personer ere interesserede“. Sager, knyttede til Brug, Besiddelse eller Bønttænde af Jord, hvor der til Sagens rette Beslutning behøves et praktisk Støn, f. Ex. Sager om Tøvestærkerrettigheder, Udskiftning mellem Jordbesiddere, burde høre under Kommissionen, medens Spørgsmaal om Jtte-Besidderes Rettigheder burde høre under de ordinære Domstole. Ordføreren bemærkede, at Udvalget havde indset, at Betegnelsen ikke var fyldestgjørende; men det havde ventet af Udtalelserne i Tinget at kunne ledes til den rette Betegnelse. B. Nielsen havde for udtalt, at han ej var tilfreds med denne §; han kunde slutte sig til Provstens Udtalelser. Man burde ogsaa have en Bestemmelse om, hvorefter der skulde forholde med Vidnesforfælg for Kommissionen. I Hænge og Udskiftnings-Lovene hæder det, at i Markstættreter kunne de påtjende fremsættes for Overinstansen; han vilde henstille, om en kjeldelig Bestemmelse skulde gjenlages her for at have alle Bestemmelserne kjeldelig fremsat paa et Sted. Formanden mente, at dersom det var lykkedes at finde en betegnende Bestemmelse for, hvilke Sager, der skulde behandle paa Grandestævne, vilde der med Kommissionens Omraade være givet. Derimod vare der mange andre Forhold, som Kom-

missionernes Sammenfatning, Sagernes Behandlingsmaade m. v., at drøfte, at Sagen ikke kunde ventes færdig i Aar. Der kunde vel ikke være noget til Hinder for, at Sysselmanden indtog Blødsjæl i Landvæsenkommissionen, lige saa vel som i den offentlige Politiret. Dalsgaard mente, at alle de Sager, som nævntes i Granbestæmelseslovens § 2 burde høre under Kommisfloner; medens Sager om Rettigheder og Forpligtelser burde høre under de ordinære Domstole. Trætte, vedrørende Middel i Ejendom, behøvede altid et praktisk Eksempel. Rasmussen undrede sig over, at man nu kunde tænke sig Mærkesjælstrætte, da det i Hævedloven udtrykkelig var bestemt, at Mærkesjæl skulde tydelig betegnes og bekræftes af Ejerne af de sammenstøbende Stykker; hvilket altså forlængst maatte være sket. B. Nielsen vilde glæde sig, hvis man kunde undgå Mærkesjælstrætte, som vel i Ud- som Indmark; men han turde ikke haabe det. Paa mange Steder havde man ikke kunnet sætte de befalede „tydelige Mærker“, fordi vedkommende vare uenige om, hvor de skulde sættes, men dog ikke havde anlagt Sag og facit Retsskjendelse herom. I det øvrige Røntgen hørte Spørgsmaal om Hævd ind under de ordinære Domstole. Her vilde det ogsaa være uanstændigt for Kommissionen at afgjøre Spørgsmaal om Hævd for Sommergræsning af Kær, for Tervestær og Opdyrkning i Skov- og Hushaager med forskelligt Mærketal, hvorved der kunde gøres Afbræk i hævedt Sommergræsningstret. Paa den anden Side kunde det for den ordinære Ret blive uanstændigt at bestemme Størrelsen af de Bederslag, der kunde blive nødvendige til Afsløsning af hævede Rettigheder. Formanden oplyste, at der i og for sig ikke var noget i Vejen for, at den ordinære Ret kunde afgjøre de af Nielsen omtalte Sager, og henvise Erstatningsspørgsmaalet til ubillige Mænds Eksempel. B. Nielsen gjorde en kort Bemærkning.

§§ 4, 5 og 6 gav ikke Anledning til Forhandling.

Derefter vedtoges Sagens Overgang til 3dje Behandling enstemmig med 15 Stemmer.

Den 12te September fremlagdes saalydende Forslag til Beslutning:

Da det ved nærmere Overvejelse har vist sig som det mest ønskelige, at der saantidig med en Forandring af Bestemmelserne om Bølg og Sammenfatningen af den ved Lov af 23de Februar 1866 om Hævedloven paa Færøerne oprettede Overinstans tillige foretages en mere gennemgribende Omvæltelse af hele Udskiftningsloven af 4de Marts 1857, saaledes at navnlig Spørgsmaalet om, hvilke Sager der skulde kunne blive Gjenstand for den eventuelle Landvæsenkommission Paastændelse, erholder en tydelig og klar Besvarelse, hvorhos der vil være Anledning til at træffe nærmere Bestemmelse om, hvorledes der skal forholde sig med Midtstance o. s. v., hvilken omfattende Revision af Hævedlovens derhenhørende Bestemmelser og af Udskiftningsloven, hvorefter vil resultere en hel ny Udskiftningslov, imidlertid paa Grund af den langt fremrykkede Tid ikke i indværende Sagsforhandling kan foretages, beslutter Tinget, at Behandlingen af det for Tinget i Aar foreliggende Forslag til Lov om Forandringer i Lov om Udskiftning af Fælleshæved paa Færøerne af 4de Marts 1857 og Lov af 23de Februar 1866 om Ordningen af de til Hævedloven paa Færøerne hørende Forhold udskydes til næste Aar.

Færøernes Lagting, Thorshavn, den 12te September 1884.

Sørensen. J. Dalsgaard.
B. Nielsen. E. Olsen.

Ved Sagens 3dje Behandling den 13de September vedtoges ovenstaaende Forslag til Beslutning enstemmig med 15 Stemmer, hvorved Behandlingen af Lovforslaget foreløbig bortfaldt.

XIX. Andragende om Forandring i de Byen ThorsHAVNS kommunale Bestyrelse vedrørende Love.

Den 27de August fremlagdes saalydende Andragende:

Loven angaaende Byen ThorsHAVNS kommunale Bestyrelse samt Bygningeloven og Brandeloven, sammenlagte med den Præcis, hvorefter deres Fortolkning har udviklet sig, synes kun lidt at stemme overens med Grundloven, efter hvilken Byens Borgere tør være berettigede til igjennem deres valgte Mænd selvstændig at bestyre Byens Anliggender efter lovbundne Regler, medens Statens Embedsmænd have at føre Tilsyn med, at disse Regler overholdes.

Den nuværende Tilstand er imidlertid saaledes, at de folkevalgte Myndigheders Deltagelse i Bestyrelsen nærmest maa betragtes som kun raadgivende, medens den besluttende Myndighed for største Delen beror hos Statens Embedsmænd, nemlig Amtmanden, Landfogden og Justitsministeriet.

Da vi finde denne Ordning uheldig og som anført kun lidt i Overensstemmelse med Grundloven, saa tillade vi undertegnede Statholder i ThorsHAVN os herved at anbringe hos det ærede Lagting om, at samme vil søge at indvirke, at de omhandlede Love blive forandrede i en mere friskindet Retning, saaledes, at ThorsHAVNS Borgere i ethvert Fald i saa Henseende opnaa samme Ret som Landbefolkningen her paa Berne, og igjennem deres valgte Mænd bestyre Byens Anliggender, enten under Lagtingets Tilsyn eller at Fjogden eller Borens skræverer tiltræder Kommunalbestyrelsen og som Statens Embedsmænd fører Tilsyn med, at de af Kommunalbestyrelsen tagne Beslutninger ikke staa i Strid med de gjældende Love. End videre, at enhver uerhygret Mænd, der er 25 Aar gammel, og svarer Til til Kommunen, erhverver Valgret.

Alt nærværende Andragende have vi tilføjet Kommunalbestyrelsen en Gjenpart og bedet den om snarest mulig at tilstille Lagtinget dens Erklæring over Sagen.

ThorsHAVN, den 26de August 1884.

Erkøbthgft

(28 Underskrifter.)

Til
Fædernes Lagting.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 30te August indtalte Sassen, at Andragendet gik ud paa, at ThorsHAVNS Kommune kunde opnaa den i Grundlovens § 91 hjemlede Ret til Selvstyrelse; hvilken Ret Landkommunerne allerede havde opnaaet. Da ThorsHAVNS Kommunallov udkom for 18 Aar siden, havde Myndighederne vel antaget, at Borgerne ikke vare modne til Selvstyrelse; men nu, da Kommunen havde bestaaet i saa mange Aar, maatte Borgerne kunne varetage deres egne Interesser. Han havde ikke næret, at Sagen skulde kunne tilendebringes i Aar; men havde dog indbragt den, for at Spørgsmaalet kunde ligge mere klart for til næste Aar. Schrøter fandt, at der nu ikke i ThorsHAVN eksisterede Spor af den i Grundloven bestemte Selvstyrelse. Borgerrepræsentationen betragtedes nu kun som raadgivende, hvilket svækkede Borgernes Interesse for de kommunale Anliggender. Da Sagen var indkommen saa sent, vilde han foreslaa til Protokollen at vedtage:

Linget anmoder Amtmanden om at indhente Erklæring fra ThorsHAVNS Kommunalbestyrelse over Sagen saa betids, at den kan forelægges Lagtinget, naar det samles næste Aar.

Sagens yderligere Behandling udsættes til næste Aar.

Provsten var enig med foregaaende Taler om, at Sagen var for sent indkommen til, at den kunde gjøres færdig i Aar. Andragerne kunde mere tydelig have fremsat, hvilke Forandringer de ønskede i de bestaaende Love. Man havde rigtig høft Exempel paa, at Kommunalbestyrelsen i sine Erklæringer ikke indlob sig paa andet, end hvad der bestemt foreslaa. Han troede derfor, at Lagtinget ikke vilde blive stort flogere af en Erklæring over dette Andragende. Man burde ogsaa gøre det til Pligt for Andragere, at skaffe de Oplysninger, de kunde skaffe. Han vilde derfor foreslaa at svare Andragerne:

at Andragendet som for sent indkommet ikke kan lages under Behandling i indværende Lagtingsamling, hvorhos Tinget henstiller, at Andragerne, saafremt de til næste Lagtingsamling atter om samme Sag ville indbringe et Andragende, der i saa Fald heft for hvert enkelt Punkts Bedkommende, paa hvilket der ønskes Forandring i de bestaaende Love, maatte være bestemt forumseret, da i

Forsæjen tillige ville søge det ledsaget med en nærmere Udtalelse fra Thershavns Kommunalbestyrelse angaaende alle de i samme omhandlede Punkter.

Efter en længere Forhandling herom, under hvilken Thorsen sluttede sig til Provstens For-

slag, vedtoges enstemmig med 17 Stemmer at give et formuleret Svar til Protokollen.

Derefter vedtoges Provstens Forslag med 16 St. mod 1, hvorefter Schrøters Forslag var bortfaldet.

XX. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Til de staaende Udvalg i Genhold til Forretningsordenens § 8 vare valgte:

for de Amtsrepartitionsfonden vedkom-
mende Sager:

B. Nielsen, D. Jacobsen og S. Jacobsen;

for de Amtsfattigtassen og Landkommun-
nerne i Almindelighed vedrørende Sager:

Olsen, Johs. Petersen, Dalsgaard, Daniel-
sen og Effersø;

for de Markelasserne vedkommende Sager:

Provsten, J. Jørgensen og Thorsen;

for de den økonomiske Fond, Grinde-
garnet i Bestmanhavn samt Kænterne
af det Hønske Legat vedrørende Sager:

Schrøter, D. M. Nielsen og Rasmussen;

for de Skyldkassen vedrørende Sager:

Johs. Petersen, Henne og Poulsen;

for de øvrige under Lagtingets Decision

hørende offentlige Kasser samt for de
forskjellige Andragender, der henvises
til Udvalget^{*)}:

Provsten, B. Nielsen og M. J. Jørgensen.

1. Vedkommende Amtsrepartitions- fonden.

a. Med Hensyn til Paalægningen til Amts-
repartitionsfonden for Aaret fra Daidag
1884 til Daidag 1885 vedtoges:

at Størrelsen af den samlede Udskrivning
ansættes til 8,040 Kr. 30 Ore,

at deraf paa det matriculerede Jordegods
lignes 2 Kr. 56 Ore pr. Mark Jord
eller i alt 6161 Kr. 32 Ore,

at der paa Kommunerne i Amtet fordeles
et samlet Beløb af 1,878 Kr. 98 Ore
(alt vedtaget enst. med 18 St.), og

^{*)} Dette Udvalg benævnes almindelig: „Udvalget for forskjelligartede Sager“.

at den Hverdel af dette Beløb, som i Henshold til Lov af 6te Februar 1880 skal fordeles efter Lagtingets Skøn,

fastsættes som paa nedenstående Repartition findes anført. *) (Beløbet med 15 Stemmer mod 1.)

*) Med Hensyn til det til Fordeling paa Kommunerne bestemte Beløb af 1,879 Kr. 98 Øre er af Røstet i Henshold til Lagtingets Vedtagelse foretaget følgende

Repartition.

Kommunernes Navne.	Efter Marktaal.					Efter Høstmaengde.			I Henshold til Lagtingets Vedtagelse (%)	Sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.												
	Dr. f.	St.	St.	Kr.	Ø.	Høstmaal.	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.											
I. Nordøsters Præstegjælds Kommune.																								
Raag Sogn	114	"	5	44	60	451	18	88	15	"	78	38	265	29										
Husum —	40	12	"	15	91	134	5	61	4	"	25	52												
Vigglebal —	40	"	"	15	61	126	5	28	3	"	23	89												
Ruus —	64	8	"	25	18	171	7	16	3	"	35	34												
Videro —	88	"	"	33	57	286	11	97	10	"	55	54												
Swino —	32	8	"	12	69	110	4	61	3	"	20	30												
Fugle —	47	"	"	18	34	119	4	98	3	"	26	32												
II. Østers Præstegjælds Kommune.																								
Ræe Sogn	101	"	"	39	42	465	19	47	11	"	69	89	355	23										
Ejov —	111	2	"	43	38	467	19	55	5	75	68	68												
Gøte —	69	2	"	26	97	279	11	68	3	"	41	65												
Yngesfjord —	64	8	"	25	18	432	18	9	4	"	47	27												
Andessfjord —	62	4	"	24	30	289	12	10	10	"	46	40												
Funding —	30	"	"	11	71	301	12	60	4	"	28	31												
Øjde —	64	"	"	24	98	479	20	5	8	"	53	3												
III. Nordstrøms Præstegjælds Kommune.																								
Bestmanhav Sogn.	56	"	"	21	86	308	12	89	7	"	41	75	214	79										
Rvivig —	75	"	"	29	27	317	13	27	9	"	51	54												
Kollefford —	55	8	"	21	67	261	10	93	5	"	37	60												
Rvalvig —	55	"	"	21	47	242	10	13	4	"	36	60												
Halderovig —	36	"	"	14	5	303	12	69	4	"	30	74												
Sagen —	29	8	"	11	51	49	2	5	4	"	17	56												
IV. De forenede Sogne i Sydstrøms Præstegjæld.																								
Skirkebo Sogn.	106	"	"	41	37	236	9	88	9	"	60	25	124	78										
Kolbal —	56	"	"	21	86	100	4	19	6	"	32	5												
Thorshavns udenbys —	59	"	"	23	3	154	6	45	3	"	32	48												
V. Røds Sogns Kommune.																								
Overføres	48	"	"	18	74	183	7	66	10	"	...	...			36	40								
Totalt															1502	12	5	586	57	6262	262	17	147	75

b. Efter at Amtet havde meddelt Tinget, at Tidsfristen for den i sin Tid for Tilintetgjørelse af Navne udløvede Belønning var udløben, vedtoges:

1. at der for de 3 Mar til Mandag 1887 udløves en Præmie af 16 Ore for hver paa Tæroerne dræbt Ravn, samt 8 Ore for hver dræbt Krage;
2. at Amtmanden anmodes om at foranstaa, at Sydselmændene formaa en paalidelig Mand i hver Bygd til at modtage Næbbene i frist Tilstand for siden at aflevere dem til Rasksmændene, hvorefter Sydselmændene afstede Vedtægtsgjælder;

3. at der for Modtagelsen og Tilintetgjørelsen udløves en Belønning af 3 Ore pr. Stk.

2. Vedkommende Skydsvæsenet.

a. Til Bestridelse af de i Møret fra 1ste Oktober 1884 til 30de September 1885 til Skydsvæsenet medgaaende Udgifter vedtoges enstemmig at paalægge Amtet et Beløb af 2,400 Kr., der i Genhold til Lov af 17de

Kommunernes Navne.	Efter Marktal.					Efter Føllemængde.			I Genhold til Lagtingets Vedtagelse.		Til- sammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Kr.	Sk.	Al.	Pr.	Ø.	Kr.	Sk.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Dverfart	1502	12	5	586	57	6262	262	17	147	75			996	49
VI. Vaaga Præste- gjælds Kommune.														
Midnag Sogn	50	"	"	19	51	331	13	86	10	"	43	37		
Sandvang —	56	4	"	21	96	261	10	93	10	"	42	89		
Sorvang —	48	"	"	18	74	295	12	35	10	"	41	9		
Os —	38	"	"	14	83	113	4	73	8	"	27	56		
Myggnes —	40	"	"	15	61	130	5	44	5	"	26	5	175	96
VII. Sands Præste- gjælds Kommune.														
Sand Sogn	110	"	"	42	94	461	19	30	11	"	73	24		
Staaevig —	42	4	"	16	49	149	6	24	8	"	30	73		
Snjevig —	66	"	"	25	76	183	7	66	10	"	43	42		
Skus —	60	"	"	23	42	77	3	22	2	"	28	64	176	3
VIII. De forenede Sogne i Sønders Præstegjæld.														
Kanien Sogn	24	"	"	9	87	99	4	14	2	"	15	51		
Borkere —	72	6	"	28	25	367	15	36	7	"	50	61		
Vang —	49	4	"	19	23	335	14	3	10	"	43	26		
Sumby —	64	2	"	25	8	315	13	19	3	"	41	27	150	65
IX. Kvalby Kommune.	98	4	"	38	35	390	16	33	11	"	...	...	65	68
X. Frødeby Kommune.	60	"	"	23	42	468	19	59	20	"	...	...	63	1
XI. Thorshavns Kom- mune.	25	8	"	9	96	984	41	20	200	"	...	...	251	16
Summa	2406	12	5	939	49	11220	469	74	469	75			1879	98

Marts 1865 § 3 og Lov af 14de Januar 1861 §§ 1 og 3 fordeltes saaledes paa de

enkelte Kommuner efter den i 1860 afholdte Folketælling:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folketal.	Særlige Styds- udgifter.		Fælles Styds- udgifter.		Til- sammen.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegjælds Kommune	1397	122	10	219	48	341	58
2	Østersø — — — — —	2712	243	78	426	8	669	86
3	Nordstrøms — — — — —	1480	66	46	232	52	298	98
4	De forenede Sogne i Sydstrøms	490	22	„	76	98	98	98
5	Thorshavns Kommune	984	44	19	154	59	198	78
6	Nolsø Sogns Kommune	183	8	22	28	75	36	97
7	Baags Præstegjælds Kommune	1130	16	55	177	53	194	8
8	Sands — — — — —	870	50	62	186	69	187	31
9	Kvalbs Sogns Kommune	390	12	52	61	27	73	79
10	Frødebo — — — — —	468	15	1	73	53	88	54
11	De forenede Sogne paa Sønders	1116	35	80	175	33	211	13
	Tilsammen	11220	637	25	1762	75	2400	„

b. Efter Forslag af Udvalget vedtoges, at en af 4 Mand paa Sand for Reparation af en under en Stydstur tilstabelkommen Baad afstedt Regning, hvor 4 Kr., skulde anvendes til Udbetaling af Stydsafgiften.

3. Vedkommende Amtsfattigkassen.

a. De fra Kommunerne indkomne Forjærgelsesplaner og Statusoversigter vare gennemgaaede af Udvalget og bleve Planerne approberede. (Vedtaget enstemmig med 13 St.)

b. I Henhold til Lov om Fattigvæsenet af 22de Marts 1865 § 6 bevilges følgende Bidrag af Amtsfattigkassen for Aaret fra 1ste Oktober 1884 til 30te September 1885:

1. Til Norderøernes Præstegjælds Kommune:
til Baag Sogn 120 Kr.
— Hylgedal — 30 —
— Viderejbe — 20 —

170 Kr.

2. Østersø Præstegjælds Kommune:
til Fordeling mellem Sognene efter nærmere Approbation 400 —

3. Nordstrøms Præstegjælds Kommune:
til Kvalvig Sogn 120 Kr.
— Vestmankhav — 50 —

170 —

4. De forenede Sogne i Sydstrøms:
til Kirkebo Sogn 170 —

Overføres 910 Kr.

Overført 910 Kr.

5. Baags Præstegjælds Kommune:
til Midvaag Sogn 40 Kr.
— Bø — 10 —

50 —

6. Sands Præstegjælds Kommune:
til Sand Sogn 20 Kr.
— Stanlevig — 20 —

40 —

7. De forenede Sogne paa Sønders:
til Baag Sogn 50 —

8. Frødebo Sogns Kommune 150 —

9. Thorshavns Kommune 500 —

Tilsammen 1700 Kr.

(Vedtaget enstemmig med 14 Stemmer.)

c. Foranlediget ved et fra Peter Chr. Christensen indkommet Andragende vedtoges det at tilstaa Jøen Hansen af Hestø, som ved et Ulykkestilfælde havde mistet sin ene Arm, en Gave af 80 Kr. til Udstaffelse af en kunstig Arm. (Vedt. enst. med 16 St.)

d. I Anledning af, at Økonomen ved Færø Amtss Hospital havde ønsket sig løst fra en af ham indgaaet Overenskomst om at besørge Dagttjenesten paa Hospitalet i 2 Aar fra 1ste Januar 1883 at regne for en aarlig Betaling af 700 Kr., vedtoges det indtil videre af tilstaa nævnte Økonom for Beskrivelse af Dagttjenesten over de paa Færøerne hjemmehørende Patienter med Udstaffelse af dem, der maatte indlægges for Frederiks Regning, et aarligt Beløb af 800 Kr., for hvilken Sum han havde er-

Maaret sig villig til at besørge det omhand-
lede Dagthold. (Vedt. enst. med 16 St.)

e. Efter Forslag af Udvalget vedtoges: Amt-
manden anmodes om:

1. at tilstille samtlige Forstanderskaber
Afskrifter eller Aftryk af det vedlagte
Skema til Uffattelse af Oversigter over
Kommunernes Fattigvæsenes Status;
2. at tilfjendegive Forstanderskaberne, at
for saa vidt de ikke holde en særlig
Konto for Fattigvæsenet, saaledes at
Tinget kan sættes i Stand til at kunne
kontrollere dets Status det ene Aar
efter det andet, vil der ikke blive taget
fuldt Hensyn til den ved Udsættelsen
af Kantskattilæggens Tilslut til Kom-
munerne. (Vedt. enst. med 16 St.)

4. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Andragender om Bidrag til Broer,
Beje og Landhugsfæder.

- a. Fra Sognekommisjonen i Kvalvig Sogn
var indkommet et af vedkommende For-
standerskab anbefalet Andragende om at er-
holde bevilget et Beløb af 48 Kr. 96 Ore,
som antoges at ville medgaa til Anskaffelse
af Materialier til Istandsættelse af Broen
over Kvalvig Elv. Udvalget tilseende at
bevilge Bidrag til denne Bro; men af Hen-
syn til Fondens mindre heldige Status at
nedsætte Beløbet til det halve, dog saaledes,
at Tallet afrundes til 25 Kr., som betales,
naar Reparationen er udført, hvilket ved-
toges enstemmig med 17 St.
- b. Fra Sognekommisjonen for Køllefjord Sogn
var indkommet et ligeledes anbefalet An-
dragende om 48 Kr. 60 Ore til Materia-
lier til Istandsættelse af Broen over Sjøen
Na i Køllefjord. Det vedtoges af samme
Grund som ovenfor anført enstemmig med
16 St. at bevilge et Beløb af 25 Kr., som
betales, naar Reparationen er udført.
- c. Fra samme Kommisjonen var indkommet et
ligeledes med Anbefaling forsynet Andra-
gende om at erholde 29 Kr. til Formands-
løn og Materialier til Istandsættelse af
Broen over Midjord Na i Køllefjord. Det
vedtoges enstemmig med 17 St. at svare,
at Tinget maa beklage, at det paa Grund
af økonomisk Fonds Ujævnhed ikke her
sig i Stand til at bevilge noget til denne
Bro.
- d. Fra Forstanderskabet for Nordstrøms Præste-
gælds Kommune var indkommet Andra-
gende om 28 Kr. 90 Ore, som forventes
at ville medgaa til Arbejdsløn og Mate-

rialier ved Istandsættelsen af Broen over
Rejnum Na. Det vedtoges enstemmig med
18 Stemmer at svare, at det vil være
nødvendigt, for at kunne erholde noget Til-
slut hertil, at der særskilt opgives, hvor stort
et Beløb, der vil medgaa til Materialier
til Broen.

- e. Fra Forstanderskabet for Baaga var der
andraget om, at erholde 6 Tor. Cement
til Befæstelse af en lang Stranden under
Angden Sandenaag løbende Vej. Det ved-
toges enstemmig med 16 Stemmer at be-
vilge indtil 45 Kr. til Indkjøb af Halv-
parten af det Cement, der vil medgaa til
Befæstelse af bemeldte Vej, saaledes, at
Beløbet udbetales, naar Arbejdet er for-
svarelig udført.
- f. Fra Poul Johannes Lindberg af Traangis-
baag var indkommet et med vedkommende
Forstanderskabs Anbefaling forsynet An-
dragende om Tilslut til Dæmning af de
Omflutninger, som Anlægget af en 912 Fod
lang og 6 Fod bred Vej, hvortil foruden
10 Kr. kontant var medgaaet 51½ Dags
Arbejde, havde paaført ham. Det vedtoges
enstemmig med 12 Stemmer at tilstaa An-
drageren et Beløb af 20 Kr. som Baa-
støttelse af det Arbejde, han har ladet
udføre.
- g. Fra Sognekommisjonen i Kvivig Sogn
var indkommet et, ligeledes anbefalet, An-
dragende om 270 Kr. til Istandsættelse af
Landskabsfæder i Kvivig, saaledes, at der
foran Kosterne opføres en 39 Alen lang,
4 Alen høj Dæmning, som skal forhindre,
at Kosterne styrte ned. Det vedtoges enst.
med 16 Stemmer at bevilge 130 Kr. til
Anskaffelse af Materialier til bemeldte
Dæmning.
- h. Fra Forstanderskabet for Østers Præste-
gælds Kommune var indkommet Andra-
gende om 10 Kr., som vare medgaaede til
Istandsættelse af Landskabsfæder i Østvig,
hvilket Beløb enstemmig bevilges med
15 Stemmer.
- i. Fra samme Forstanderskab var andraget
om, at der belås paa 200 Kr., som i 1883
blev bevilget til Broen over Gategjov, men
gjenbevilges, hvilket enstemmig vedtoges med
12 Stemmer.

B. Andragende om Erstatning for Slæde
ved Grindeangst.

Sygeplemand Danielsen havde efter Anmod-
ning af vedkommende anjagt om, at der tilstaa
Frederik Petersen af Nordregate en yderligere
Erstatning for den Slæde, han har lidt ved
Grindeangst i Gade den 17de September 1882.
(Se Beretningen for 1883, Pag. 74.) Det ved-
toges enst. med 18 St. at bevilge 100 Kr. og
at tilfjendegive bemeldte Petersen, at han i-ge-

anden eller mere Erstatning vil kunne vente at
erholde af økonomisk Fond.

5. Vedkommende Kirkeklasserne.

- a. Forsamlingen ved en Skrivelse fra Kirke-
klassereren vedtoges, at den Kirke i Portere
tilfaldende Korutenen for 1883 bortauk-
tioneres, saafremt der ikke under Haanden
for samme Korn opnaas en Pris af mindst
12 Kr. pr. Tonde, hvilken Fremgangsmaade
indtil videre vil være at følge ogjaa for
de kommende Aar. (Vedt. enst. med 16 St.)
- b. Efter Forslag fra Udvalget for Kirkeklasserne
vedtoges, at den Kirkeværgerne tilkommende
Gjeldgjælds for Tilberedning af Kirkenes
Anpart af Kistetienden fastsættes for Salt-
fisk til 1 Kr. pr. Centner. (Vedt. enst.
med 15 St.)
- c. Efter Andragende fra Forstanderskabet for
Østersø Præstegjælds Kommune vedtoges,
at tilstaa 40 Kr. til hvert af de paaagjel-
dende Sogne til Dækning af en Del Ud-
gifter i Anledning af, at de i Sernig og
Bjov opførte Skolestuer ere bleve ind-
rettede til Gudstjeneste. (Vedt. enst. med
15 St.)

6. Vedkommende de enkelte Landkom- muner.

- a. Det approberedes, at der af Frodebo Sogns
Kommune indtil videre betales den even-
tuelle Skolelærer for Gamlen Sogn et
aarsligt Tilskud til hans Løn af 100 Kr.,
imod at han i den halve Tid af Aaret
fungere som Hjælplærer i Frodebo Sogn
eller Skolekommissionens nærmere Bestem-
melse. (Vedt. enst. med 18 St.)
- b. Forstanderskabet for de forenede Sogne
paa Sønders havde andraget om, at Om-
kostningerne ved ugift Fruentimmer Siga
Sophie Christiansdatters Sygdom m. v.,
378 Kr. 12 Øre, moatte blive afholdte af
en af de Kogtingets Bestyrelse underlagte
offentlige Kasser, Amtsskatteskassen eller
Amtsrepartitionsfonden eller mulig delvis
af begge disse, idet der anførtes, at nævnte
Fruentimmer, efter et oplaget Forhør, ikke
findes at være forsørgelsesberettiget i Raag
og Sumb Sogne, i hvilke hun i den sidste
Tid stiftetvis havde opholdt sig. Forstan-
derskabet havde end videre anført, at uagtet
der var søgt at tilvejebringe fatter Oplys-
ning om, hvor hun havde Forsørgelsesret,
havde det kun været muligt at erfare, at

hun var født i Kvalbo den 9de Oktober
1825, hvilket Sted hun imidlertid forlod
som Barn. Det vedtoges at være: Efter
hvad der foreligger, finder Kogtinget ikke
Anledning til at lade nogen Bestemmelse
om, hvorvidt det omhandlede Beløb kan
bevilges af nogen af de nævnte Tinget for-
terende Kasser eller ikke, hvorimod For-
standerskabet for de forenede Sogne paa
Sønders, for saa vidt dette formener, at af-
døde Siga Sophie Christiansdatter ikke
var forsørgelsesberettiget i disse Sogne,
har at henvende sig til vedkommende For-
sørgelseskommission om Revision af de Ud-
gifter, Kommunen har paadraget sig ved
henes Sygdom og Død. (Vedt. enst. med
18 St.)

7. Decision af Regjstaber.

Til Kogtinget vare indkomne efternævnte
Regjstaber, forsynede med Revisioner og
Revisorer samt Kogtingsrevisors Vedtægnelser.

1. Regjstaber for Hærs Amts Repartitionsfond
for Aaret til Oludby 1883.
2. Regjstaber for Hærs Amts Skattekasse for
Aaret til 30te September 1883.
3. Regjstaber for Hærs Amts Skolefond for
Aaret 1882.
4. Regjstaber for Skidvæsenet paa Hærserne
for Aaret til 30te September 1883.
5. Regjstaber for Hærs Amts økonomiske Fond
for Aaret 1883.
6. Regjstaber for Grindegaruet i Vestmanhavet
for i. A.
7. Regjstaber for Fonden for fornøddes efter-
ladte paa Hærserne for i. A.
8. Regjstaber for Fonden til Anskaffelse af
nyttige Skolebøger for fattige Almestole-
born paa Hærserne for i. A.
9. Regjstaber for Sognepræst Engsteds Del-
tagelses- og Erkendtlighedslegat for i. A.
10. Regjstaber for Nordernes Præstegjælds
Kirkekasse for i. A.
11. Regjstaber for Østersø Præstegjælds Kirke-
kasse for i. A.
12. Regjstaber for Sydstrøms Præstegjælds Kirke-
kasse for i. A.
13. Regjstaber for Thorsboms Kirkes særlige
Kasse for i. A.
14. Regjstaber for Nordstrøms Præstegjælds
Kirkekasse for i. A.
15. Regjstaber for Vangs Præstegjælds Kirke-
kasse for i. A.
16. Regjstaber for Sønder Præstegjælds Kirke-
kasse for i. A.
17. Regjstaber for Sønders Præstegjælds Kirke-
kasse for i. A.

18. Regnskab for Baag Kirkes færlige Kasse for Aaret 1883.
 - 19—25. Regnskaber for de til Nordersøernes Præstegjælds Kommune hørende Sogne for Aaret til 30te September 1883.
 - 26—32. Regnskaber for de til Østers Præstegjælds Kommune hørende Sogne for j. A.
 - 33—38. Regnskaber for de til Nordstrøms Præstegjælds Kommune hørende Sogne for j. A.
 - 39—41. Regnskaber for de forenede Sogne i Sybstrøms Præstegjæld for j. A.
 42. Regnskab for Kvalsø Sogns Kommune for j. A.
 - 43—47. Regnskaber for de til Baags Præstegjælds Kommune hørende Sogne for j. A.
 - 48—51. Regnskaber for de til Sands Præstegjælds Kommune hørende Sogne for j. A.
 - 52—55. Regnskaber for de forenede Sogne paa Søndersø for j. A.
 56. Regnskab for Kvalbs Sogns Kommune for j. A.
 57. Regnskab for Trotebs Sogns Kommune for j. A.
- Samtlige Regnskaber decideredes.

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.
 - a. Til Medlem af Færø Amts Skoledirektion gjenvalgte Underskriver D. P. Effersø.

- b. Til Medlem af Skolekommissionen for Meallstolen gjenvalgte Njebmand J. Joensen.
- c. Til Medlemmer af Valgforstanderskabet for Folke- og Lagtingsvalgene valgte og gjenvalgte:

for Nordersøernes Præstegjæld:
 Husmand Jøen Hejnese og Kongsbonde Simon Andreasen, begge af Viderejde;
 for Østers Præstegjæld:
 Sysselmand D. S. Danielsen og Lagtingsmand S. J. Rasmussen, begge af Solmundesjæld;
 for Nordstrøms Præstegjæld:
 Handelskretjent N. S. Meinert af Vestmarrhav og Kongsbonde Daniel Jacob Jacobsen af Kvivig;
 for Sybstrøms Præstegjæld:
 Lys. Faktar S. Christensen og Boghandler S. R. Jacobsen, begge af Thorsø;
 for Baags Præstegjæld:
 Handelsmændene Daniel Nielsen af Sørvang og Thomas Harald Jacobsen af Sandevang;
 for Sands Præstegjæld:
 Sysselmand N. Winther og pensioneret Skolelærer Samuel Jensen, begge af Sand;
 for Søndersø Præstegjæld:
 Skolelærer D. N. Sjalum af Kvalbs og Handelsmand J. Dahl af Baag.

XXI. Andre Vedtagelser.

1. Angående det Høiesterke Vegats Renter.

- Følgende Andragender vare indkomne:
- a. Fra Ole Johan Dahl af Baag, Søndersø, og
 - b. fra Thomas Pontil Joensen, sammesteds, hvilke hver især ansøgte om Understøttelse til Anskaffelse af en Ko.
 - c. Fra Ole Rasmussen af Sørvang og
 - d. fra Samuel Jacob Nielsen af Søndevang samt
 - e. fra Jøen Hejnese, sammesteds, hvilke

hver især ansøgte om Understøttelse til Anskaffelse af en 1-Mars Koie.

f. Fra Thomas Johannes Joensen af Søndevang om Understøttelse til Anskaffelse af en Ko af fremmed eller blandet Race.

Da der i foregående Aar var bevilget et større Beløb, end den disponible Kapital udgjør, vedtoges det at spare samtlige Andragere, „at det ansøgte ikke kan bevilges“.

2. Forslag angaaende Nedsættelsen af et staaende Udvalg til Decision af de under Lagtinget henhørende Regnskaber.

Is Brøsten var atter i Klar fremsat følgende Forslag til Beslutning (se Beretningen for 1883, Pag. 78):

1. Der nedsættes for Aaret 1885 et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer, som træder sammen i Thorshavn samme Aars 20de Juli for at gjøre Forslag til Decision paa samtlige Regnskaber, der decideres af Tinget.
2. De saaledes udarbejdede Forslag til Decision forelægges Tinget og er ethvert af Tingets Medlemmer berettiget til at stille Endringsforslag hertil.
3. Naar det staaende Udvalg enstemmig har vedtaget et Forslag til Decision, og der efter dets Fremlæggelse i Tinget ikke i Løbet af 8 Dage er frenkommnet noget Endringsforslag hertil, betragtes Forslaget som vedtaget. I modsat Fald finder en Behandling og Afgjørelse desangaaende Sted i Tinget.

Forslaget kom den 11te September til Behandling og vedtoges med 10 St. mod 3.

Samme Dag foretoges Valg af 3 Medlemmer og 2 Suppleanter til nævnte Udvalg.

Valgte bleve:

Til Udvalgsmedlemmer: B. Nielsen, Olsen og Schrøter; til Suppleanter: Efferes og S. Jacobsen.

3. Angaaende Fredning af Bo.

Fra Kongebonde Ole Dahl af Bre var indkommet et Andragende om Lagtingets Medvirking til at faa Boen paa Bre fredet for Brædning af Kær og Heste i For- og Efteraarstiden.

Efter at Sagen var bleven behandlet i Udvalget for forskjelligartede Sager, vedtoges det den 23de August at svare Andrageren, at Udarbejdelsen af et Lovforslag i den Retning, som af Andrageren ønsket, under alle Omstændigheder vil medtage lang Tid, og at man derfor maa tilraade ham, indtil en saadan Lov mulig en Gang udkommer, ved mindelig Overenskomst med den anden Besidder — eventuelt ved Godsadministrationens Mellemkomst — at søge sin Bo fredet om Efteraaret for Kær og Heste. (Vedt. enst. med 16 St.)

4. Andragende om Tingets Medvirking til forskjellige til Vandbrugets Forbedring sigtende Foranstaltninger.

Fra Kongebonde B. Petersen af Kirkebo var indkommet en Skrivelse, hvori han bl. a.

udtaler, at Kongsgaarden Kirkebo formentlig vilde egne sig til en Forsøgsgaard, men at han mangler den tilstrækkelige Kapital til at foretage betydelige Grundforbedringer, hvorfor han kunde ønske at optage et Laan paa lempelige Afbetalingsvilkår, og henpeger paa, at da hans Gænge ligger i Fællig med den anden Fæstegård paa Kirkebo, som for Tiden er overdraget Sysselemanden paa Stroms som Embedsgaard, hindres han derved fra at anvende betydelige Besøftninger paa denne, saaremt den anden Fæster ikke paa sin Part vil beskæftige heri, samt endelig beslæger, at han ikke har faaet Tilladelse til at anlægge en Kjørevej fra sit Hus over den anden Fæsters Bo til sin. Efter at Sagen havde været behandlet i Udvalget angaaende Oprettelse af en Forsøgs- og Monstergaard, vedtoges det svare Andrageren, at Lagtinget maa henvise ham til ved mindelig Overenskomst med den anden Fæster og ved Henvendelse til Godsadministrationen at opnaa den af ham ønskede Ordning af Forholdene saa vel i Bo som Gænge paa Kirkebo. (Vedt. enst. med 17 St.)

5. Andragende om en Bemyndelse af Forbuddet imod Indførsel af Faar fra Storbritannien.

Landbrugslandmand N. Efferes havde efter Opfordring af flere Jordbrugere henstillet, at der maatte blive udvirket en Forordning, hvor efter det kunde blive muligt at faa indført Racefaar direkte fra Skotland her til, og udtalt den Formening, at Faar for Indførsel af smitomme Sygdomme maatte kunne forebyggges ved at holde de indførte Faar i Quarantæne paa dertil stiftede Holme. Efter at Sagen havde været behandlet i Udvalget for forskjelligartede Sager, vedtoges det den 18de August at svare Andrageren, at Lagtinget ikke for Tiden finder tilstrækkelig Anledning til at ansøge om, at Forbuddet af 15de Februar 1877 mod Indførsel af Faar m. v. fra Storbritannien gives eller modificeres. (Vedt. enst. med 14 St.)

6. Andragende om Huslejegodtgørelse for Lærere.

Fra Skolelærer S. M. Zachariassen af Kirkebo var indkommet et Andragende om Lagtingets Medvirking til, at der af Statskassen maa blive ydet Huslejegodtgørelse til de Lærere, som ikke have fri Lærerbolig. Ved Sagens foreløbige Behandling den 12te August vedtoges det enstemmig med 15 Stemmer at svare, at Lagtinget ikke ser sig i Stand til at foretage

noget i Anledning af det fra Skolelærer Barchansen af Jyske frestkommune Andragende.

7. Vedtagelse med Hensyn til Tilvejebringelsen af et Referat af Lagtingets Forhandlinger.

Efter at Tinget den 30te Juli havde forhandlet om Antagelsen af en Referent, vedtoges det den 1ste August:

1. at overdrage den fangerende Formand at antage en dertil dueelig Mand som Referent i indværende Lagtingsamling fra den 18de August at regne og indtil Lagtingets Slutning indbringe en Godtgørelse af 3 Kr. daglig — vedt. enst. med 13 St. — og

2. at der tilsløos Lagtingsmand Koen Poulsen, som har erklæret sig villig til at udarbejde et stort Referat af indværende Aars Lagtingsforhandlinger, et Beløb af 50 Kr. for Udarbejdelsen heraf — vedt. enst. med 11 St.

8. Valg af Revisorer for Færø Amts Sparekasse.

I Henhold til Tingets Vedtagelse i Samlingen 1881 foretoges Valg af 2 Revisorer til Færø Amts Sparekasse for Regnskabsaaret 1884—85.

Efter Forslag af Provsten valgtes enstemmig med 14 Stemmer Kjøbmand J. Mikkelsen og Cand. pharm. Jensen, Bestyrer af Sundapotheket i Thorsshavn.

Lagtinget sluttedes den 15de September, efter at have været samlet i 49 Dage, i hvilken Tid der var afholdt 42 Møder.

Tillæg.

A. Love og Anordninger, udkomne mellem Lagtingsamlingerne i 1883 og 1884.

1. Anordning af 29de Marts 1884 angaaende Forholdsregler, sigtende til Ordningen af Fiskeripolitiket i Nordsoen udenfor Eoterritoriet.
2. Instruktion af 31te f. M. angaaende Registrering m. m. af Fiskeforløjer.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Skrivelse fra Justitsministeriet af 15de September 1883 om, at der ikke vil blive foretaget videre i Anledning af det af Lag-

tinget i 1881 vedtagne Forslag til Lov om Forandring i Loven om Færøernes Lagting af 15de April 1854.

2. Skrivelse fra samme Ministerium af 28de f. M. om, at det Dagen forud har behaget Hans Majestæt Kongen at befale: at der oprettes et nyt Distriktslægeembede paa Færøerne med Bolig for Distriktslægen i Vestmanskøbenhavn, omfattende Raags Sognek, Nordstrøms Præstegjæld, og Ejdes Sognek af Østers Præstegjæld, dog at det tillades Beboerne af Kollefjord i Nordstrøms Præstegjæld tillige at benytte Distriktslægen i Thorsshavn; at Findring, Indefjord, Jaglefjord og Gote Sognek i Østers Præstegjæld definitivt henlægges under Nordøernes Laggedistrikt, og at Den Store Dimon henlægges under Sønders Laggedistrikt.

3. Skrivelse fra samme Ministerium af 10de Oktober f. A. om, at Brevsamlingsestet i Trængsuaag paa Sønders fra den 1ste Marts 1884 at regne vil blive forandret til en selvstændig regnskabsforende Postexpedition.
4. Skrivelse fra samme Ministerium af 3dje November f. A., hvormed fremsendes Gjenpart af Indberetning fra den danske Konsul i Trondhjem til Udenrigsministeriet, gaaende ud paa, at de ualmindelig høje Bæker, med hvilke Dampmedicinaltræn har været betalt i den seneste Tid, turde gjøre denne Bære til en uordbifuld Exportartikel fra Færøerne.
5. Skrivelse fra samme Ministerium af 11te Januar 1884 angaaende, at det er tilfjendegivet Apotheker Alfred Benzou af Kjøbenhavn, at de i det fgl. Sundhedskollegiums Cirkulære af 20de Juli 1883 indeholdte Bestemmelser om Ublevering fra Apotheker af Morphin- og Opiumpræparater heretter ogsaa ville være at følge ved Hjælpeapotheket i Thorshavn.
6. Skrivelse fra samme Ministerium af f. D. om, at der efter derom indgivet Andragende er meddelt Tilladelse til, at der fra Hjælpeapotheket i Thorshavn maa udleveres Mercurialsalve (unguentum hydrargyri) i Haandfjeb uden Recept som Middel mod Uto; hos Kreaturer, paa Vilkaar: at hver Ublevering indføres i en Gijtsprotokol med Angivelse af Ubleveringsdatoen, Mængden af den udleverede Salve samt Modtagerens Navn og Bopæl, hvilken Protokol forelægges Stykket til Efterlys, saa ofte han forlanger det; at der ikke udleveres mere end 25 Gram Salve ad Gangen til samme Person; at Beholderen, hvori det udleveres, forsynes med Gijtsignatur og Paaskrift: „Mercurialsalve“ eller „Grøn Salve“; at Modtageren mundtlig gjøres opmærksom paa, at Stoffet er giftigt, og kun maa anvendes som Middel mod Uto; hos Kreaturer, og at derhos Tilladelsen træder ud af Kraft, saa snart en examineret Dyrlæge nedskriver sig i Thorshavn.
7. Skrivelse fra samme Ministerium af 12te Juli f. A. om, at der ikke kan gives Bevilling til Appel af en Skenbætte, som under 24de Maj 1880 er afsagt af den i Genhold til Lov af 28de Februar 1868 Kap. 12 oprettede Overinstans, og hvori træffes Afgjørelse med Hen syn til Retten til Færøerne i Havgpartier: Søndrehalet paa Nolso.
8. Skrivelse fra Amtet af 21de Juni f. A. om, at det under 10de Maj f. A. har be-
 -taget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at udnævne Amtmand Finjen til Stift-
 amtmand over Ribe Stift og Amtmand
 over Ribe Amt fra 1ste Juli 1884 at
 regne.

9. Skrivelse fra samme af 12te Juli f. A., hvori meddeles, at Amtmand H. E. S. Finjen samme Dag er fratrædt Embedet som Amtmand over Færøerne, og at der samtidig hermed er bleven meddelt Søren-
 striver L. S. Duchwald Konstitution til
 paa eget Ans og Tilsvær at bestyre dette
 Embede, saa længe det maatte henstaa va-
 kant, m. m.
10. Udtag af Regnskabet for Anvendelsen af
 den Færøerne tilkomne Andel af det
 Hansenke Regats Renter for Aaret fra 1ste
 April 1883 til 31te Marts 1884.

Indtægt.

A. Beholdning den 1ste April 1883, Kr. D.	
indehaende i Færø Amts Sparekasse	1531 21
B. Det Hansenke Regats Renter ere tilfaldne Færøerne for de 5 Aar fra 1ste April 1871 til 31te Marts 1876	" "
C. Rente af det i Sparekassen inde- haende Beløb	15 56
Summa Indtægt	1546 76

Udgift.

1. Til Thorshavns Kommune til Anlæg af en Træplantning ved Thorshavn	Kr. D. 1000 "
2. Til Kongebonde Poul Samuelsen af Ejde til Anskaffelse af en Kvie af dansk Race	80 "
3. Til Kongebonde Jacob Jacobsen af Sejrum Udgifterne ved Op- sendelsen af en Kvie af dansk Race	33 79
4. Til Michael Jespersen af Borkere Udgifterne ved Opsendelsen af en Ko af dansk Race	65 "
5. Til Kongebonde Poul Samuelsen af Ejde som Præmie i An- ledning af en af ham anskaffet Dyr af dansk Race	30 "
6. Til Mdm. E. Djirrhuis af Thors- havn Udgifterne ved Op- sendelsen af en Kvie af dansk Race	35 10
7. Til Indkjøb af Træplanter	20 "
8. Beholdning den 31te Marts 1884, indehaende i Færø Amts Sparekasse	277 87
Summa Udgift	1546 76

11. Kapitelkort for Færø Amt for Aaret fra
Onsdag 1884 til Onsdag 1885.

	Nr. D.
Uld, nvestet	pr. Pd. „ 51
Lammestind, nordensfjords.	pr. Stk. „ 77
Do. søndenfjords.	— „ 51
Højer, 1 Alens	pr. Par „ 20
Do. $\frac{3}{4}$ do.	— 1 06
Do. Puds.	— 1 44
Trøjer, $1\frac{1}{2}$ Pds.	pr. Stk. 1 52
Do. 2 —	— 2 58
Do. $2\frac{1}{2}$ —	— 3 33
Talg	pr. Pd. „ 33
Emør	— „ 83
Ræsfist, stor	— „ 05
Do. mindre	— „ 04

	Nr. D.
Klæpfist, stor	pr. Pd. „ 16
Do. mindre	— „ 14
Do. Langer	— „ 14
Lærfist, stor	— „ 20
Do. mindre	— „ 10
Do. Langer	— „ 11
Fjer.	— „ 71
Træn	pr. Pot „ 27

Geers Amt og Provsti, den 29de Juli 1884.

L. P. Buchwaldt, Sørensen.
Hj.

Indhold.

	Side.
Lagtingets Medlemmer.	
I. Forslag til Lov om Graendestævne paa Færøerne	1.
II. Forslag til Lov om Fritagelse for Læstefgift ved Indførsel af Maasigt i indenlandske Fisterstibe til Færøerne	13.
III. Forslag til Lov om Ederfugles Fredning	20.
IV. Andragende om Statstilskud til Opførelse af Skolebygninger	35.
V. Andragende om Ansættelse af en Væge i Thorshavn foruden Byffus	40.
VI. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Forsøgs- og Mønstergaard paa Færøerne	45.
VII. Andragende til Justitsministeriet fra Beboerne af Kvalvig paa Søndre om Under- støttelse til Anlæggelse af en Betondecning ud for Landingsstedet ved Kvalvig	52.
VIII. Forslag til Anordning om Tilleg til Lov angaaende Brandvæsenet i Thorshavn paa Færøerne af 28de Januar 1856	54.
IX. Spørgsmaalet om af Amtsrepartitionsjonden at hde et foreløbigt Tilskud til Disirits- lægens Løn i Vestmanna	58.
X. Forhandling angaaende en til Tingets Approbation indsendt Sundhedsvedtægt	60.
XI. Behandling af Statsspørgsmaal	60.
XII. Behandling af Andragender om Forandringer i Lagtloven	67.
XIII. Spørgsmaalet om Oprettelse af en Fattiggærd for Færø Amt	71.
XIV. Andragende om Forandring i Lov af 22de Marts 1856 om Fattigvæsenet paa Færøerne	73.
XV. Andragende om Forandringer i Lagtingsloven	74.
XVI. Andragende om Formstaltning til en fremtidig forbedret Forbindelse mellem Dæne ved et dertil stillet Dampskib	76.
XVII. Forhandling om Fredning af Muslinger	82.
XVIII. Forslag til Lov om Forandring i Udfistningsloven af 1857 og Havgeloven af 1866	86.
XIX. Andragende om Forandring i de Byer Thorshavns kommunale Bestyrelse vedrørende Love	91.
XX. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	92.
XXI. Andre Vedtagelser.	
1. Angaaende det Hauserste Legats Reuter	98.
2. Forslag angaaende Medføttelsen af et staaende Udvalg til Decision af de under Lagtinget henhørende Regnskaber	99.
3. Angaaende Fredning af Vu	99.
4. Andragende om Tingets Medvirkning til forskjellige til Landbrugets Forbedring slgtende Foranstaltninger	99.
5. Andragende om Lempelse af Forbuddet imod Indførsel af Faar fra Storbritannien	99.
6. Andragende om Huslejegodtgjørelse for Lærere	99.
7. Vedtagelse med Hensyn til Tilvejbringelsen af et Referat af Lagtingets For- handlinger	100.
8. Valg af Medforer for Færø Amts Sparekasse	100.

Tilleg.

A. Love og Anordninger, udtomne mellem Lagtingsamlingerne i 1883 og 1884	100.
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget	100.

Trykfejl og Rettelser.

Side 1, Sp. 1, Lin. 5 f. o.:	foreløbige læs: første
— 5, — 1, — 3 f. o.:	Udtrykket — Udtrykket
— 21, — 1, — 14 f. o.:	Betænkelighed — Betænkelighed
— 29, — 1, — 21 f. o.:	Foran Linjen sættes: b.
— 30, — 1, — 12 f. o.:	Lærebog — Lærebog
— 33, — 1, — 25 f. o.:	Skærme mod — Skærme dem mod
— 49, — 1, — 25 f. n.:	Trosthjælp — Trosthytter
— 54, — 1, — 5 f. o.:	fra — på
— 86, — „ — 20 f. n.:	Knordning — Ordningen
— 86, — „ — 21 f. n.:	1757 — 1857
— 88, — 2, — 16 f. o.:	Kommunespørgsmaal — Kompetencespørgsmaal
— 96, — 2, — 8 f. o.:	Forstanderskabet — Forstanderskabet
— 96, — 1, — 5 f. n.:	hac — har
